SELÇUK TÜRKİYAT

SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ

YUNUS EMRE ENSTİTÜSÜ

ULUSLARARASI SELÇUK TÜRKİYAT LİSANSÜSTÜ ÖĞRENCİ SEMPOZYUMU

7 - 9 Mayıs 2026 KONYA

BİLDİRİ ÖZET KİTABI

ULUSLARARASI
SELÇUK TÜRKİYAT
LİSANSÜSTÜ ÖĞRENCİ SEMPOZYUMU

7-9 MAYIS 2026

BİLDİRİ ÖZET KİTABI

KONYA / TÜRKİYE

KURULLAR

Onur Kurulu

Prof. Dr. Hüseyin YILMAZ

Sempozyum Düzenleme Kurulu Başkanı

Prof. Dr. Doğan YÖRÜK

Düzenleme Kurulu

Prof. Dr. Cemal ÇETİN

Doç. Dr. Fatih Numan KÜÇÜKBALLI

Dr. Öğr. Üyesi Erol ÇÖM

Arş. Gör. Dr. Rıza ÖZBÖLÜK

Arş. Gör. Dr. Onur KABAK

Arş. Gör. Dr. Hasan AKSOY

Sekretarya

Öğr. Gör. Dr. Ümit KARUL

Arş. Gör. Ayberk Furkan DEMİREL

Bursiyer Hilal Gülşah SAK

Bilim Kurulu

Prof. Dr. Abdulgani ARIKAN, Selçuk Üniversitesi, Konya/TÜRKİYE

Prof. Dr. Abdülkadir ÖZTÜRK, Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi, Türkistan/KAZAKİSTAN, ozturk.abdulkadir@ayu.edu.kz

Prof. Dr. Abdullah GÜNDOĞDU, Ankara Üniversitesi, Ankara/TÜRKİYE

Prof. Dr. Abdurrahman ÖZKAN, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya/TÜRKİYE, aozkan@erbakan.edu.tr

Prof. Dr. Anara KARYEVA, Razzakov Adındaki Kırgız Devlet Teknik Üniversitesi, Bişkek/KIRGIZİSTAN, anarakaryeva@gmail.com

Prof. Dr. Bilal DEDEYEV, Karabağ Üniversitesi, Hankendi/AZERBAYCAN, bilal.dadayev@karabkh.edu.az

Prof. Dr. Doğan YÖRÜK, Selçuk Üniversitesi, Konya/TÜRKİYE

Prof. Dr. Elçin İBRAHİMOV, Karabağ Üniversitesi, Hankendi/AZERBAYCAN

Prof. Dr. Ertan ÖRGEN, Balıkesir Üniversitesi, Balıkesir/TÜRKİYE

Prof. Dr. Fabio L. Grassi, Sapienza Università di Roma, Roma/İTALYA

Prof. Dr. Ferudun ATA, Selçuk Üniversitesi, Konya/TÜRKİYE

Prof. Dr. Gaybulla BABAYAROV, Özbekistan Bilimler Akademisi, Taşkent/ÖZBEKİSTAN, gaybullah@mail.ru

Prof. Dr. Halim DEMİRYÜREK, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Bilecik/TÜRKİYE

Prof. Dr. Hayrunnisa ALAN, İstanbul Medeniyet Üniversitesi, İstanbul/TÜRKİYE

Prof. Dr. Jabbar İŞANKUL, Özbekistan Cumhuriyeti Bilimler Akademisi, Taşkent/ÖZBEKİSTAN, jabbores@yandex.ru

Prof. Dr. Kubatbek TABALDİYEV, Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi, Bişkek/KIRGIZİSTAN, kubatbek.tabaldiev@manas.edu.kg

Prof. Dr. Murat Ali KARAVELİOĞLU, Iğdır Üniversitesi, Iğdır/TÜRKİYE

Prof. Dr. Mustafa TOKER, Selçuk Üniversitesi, Konya/TÜRKİYE

Prof. Dr. Mustafa YILDIZ, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya/TÜRKİYE, myildiz@erbakan.edu.tr

Prof. Dr. Ömerül Faruk BÖLÜKBAŞI, Marmara Üniversitesi, İstanbul/TÜRKİYE

Prof. Dr. Rysbek ALİMOV, Mainz Johannes Gutenberg Üniversitesi, Mainz/ALMANYA

Prof. Dr. Saadettin Yağmur GÖMEÇ, Ankara Üniversitesi, Ankara/TÜRKİYE

Prof. Dr. Selçuk PEKER, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya/TÜRKİYE

Prof. Dr. Seyfaddin RIZASOY, Azerbaycan Millî İlimler Akademisi, Bakü/AZERBAYCAN, seyfeddin_rzasoy@mail.ru

Prof. Dr. Slobodan ILIć, Yakın Doğu Üniversitesi, Lefkoşa/KKTC

Prof. Dr. Şakir İBRAYEV, Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi, Türkistan/KAZAKİSTAN, sakir.ibrayev@ayu.edu.kz

Prof. Dr. Tınısbek KONIRATBAY, Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi, Türkistan / KAZAKİSTAN, tynysbek55@mail.ru

Prof. Dr. Ufuk Deniz AŞCI, Selçuk Üniversitesi, Konya/TÜRKİYE, ufukdenizasci@selcuk.edu.tr

Prof. Dr. Yenal ÜNAL, Bartın Üniversitesi, Bartın/TÜRKİYE

Doç. Dr. Elmira ADİLBEKOVA, Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi, Türkistan/KAZAKİSTAN, elmira.adilbekova@ayu.edu.kz

Doç. Dr. Enkhbat AVİRMED, Moğolistan Bilim ve Teknoloji Üniversitesi, Ulanbator/MOĞOLİSTAN, enkhbatu@must.edu.mn

Doç. Dr. Erdal AYDOĞMUŞ, Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Türkoloji Bölümü, Bişkek/KIRGIZİSTAN, erdal.aydogmus@manas.edu.kg

Doç. Dr. Erdal AYDOĞMUŞ, Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi, Bişkek/KIRGIZİSTAN, erdal.aydogmus@manas.edu.kg

Doç. Dr. Fatih Numan KÜÇÜKBALLI, Selçuk Üniversitesi, Konya/TÜRKİYE

Doç. Dr. Feruza DJUMANİYAZOVA, Özbekistan Bilimler Akademisi, Taşkent/ÖZBEKİSTAN, jumaniyazov84@gmail.com

Doç. Dr. Fidan KASIMOVA, Azerbaycan Millî İlimler Akademisi, Bakü/AZERBAYCAN, gasimovafidan@yahoo.com.

Doç. Dr. Güljemal KORTABAYEVA, El Farabi Kazak Millî Üniversitesi, Almatı/KAZAKİSTAN, turki_alemi@mail.ru

Doç. Dr. GÜZALİYA Haziyeva, Kazan Devlet Kültür Enstitüsü, Kazan/RUSYA FEDERASYONU, guzhaz@mail.ru

Doç. Dr. İlhame GESEBOVA, Azerbaycan Millî İlimler Akademisi, Bakü/AZERBAYCAN, ilhame92@mail.ru.

Doç. Dr. Murat KARADEMİR, Selçuk Üniversitesi, Konya/TÜRKİYE

Doç. Dr. Tahir AŞİROV, Türkmenistan Bilimler Akademisi, Aşkabat/TÜRKMENİSTAN, tahirashirov@gmail.com

Doç. Dr. Turgay KABAK, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya/TÜRKİYE, turgay.kabak@erbakan.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Dženana Bračković, Uluslararası Saraybosna Üniversitesi, Saraybosna/BOSNA-HERSEK, dzbrackovic@ius.edu.ba

Dr. Öğr. Üyesi Kutlugjon SULTANBEK, El Farabi Kazak Millî Üniversitesi, Almatı/KAZAKİSTAN, sultanbekovkutlug@gmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Merve AKBAŞ, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara/TÜRKİYE, merve.akbas@hbv.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Shakir MUSTAFA, Kerkük Üniversitesi, Kerkük/IRAK, mustafashakir@uokirkuk.edu.iq

Dr. Öğr. Üyesi Nurdin USEEV, Uluslararası Türk Akademisi, Astana/KAZAKİSTAN

Dr. Öğr. Üyesi Serdar Dağıstan, Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Mütercim-Tercümanlık Bölümü (Bişkek, Kırgızistan), serdar.dagistan@manas.edu.kg

Dr. Aigerim ABDIKHANOVA, Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi, Almatı/KAZAKİSTAN, aigerimabdikhanova@gmail.com

Dr. Aynabat BABAYEWA, Türkmenistan Bilimler Akademisi, Aşkabat/TÜRKMENİSTAN, aynababayewa04@gmail.com

Dr. Elvin VALİYEV, Azerbaycan Millî İlimler Akademisi Tarih Enstitüsü, Bakü/AZERBAYCAN, elv.valiyev@gmail.com

Dr. Fatih BAŞKAPAN, Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi, Bişkek/KIRGIZİSTAN, fatih.baskapan@manas.edu.kg

Dr. Halil ÇETİN, Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi, Türkistan/KAZAKİSTAN, halil.cetin@ayu.edu.kz

Dr. Kadri AĞGÜN, Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi, Bişkek/KIRGIZİSTAN, kadri.aggun@manas.edu.kg

Dr. Kamil STACHOWSKI, Jagiellonian Üniversitesi, Krakow/POLANYA

Dr. Khwaja Abdullah SIDIQI, Parwan University, Faculty of Social Sciences, Department of History, Parwan / Afganistan, kha.sidiqi@gmail.com

Dr. Kuvanışbek TUREKEYEV JİYENBEKOVİÇ, Özbekistan Cumhuriyeti Bilimler Akademisi, Karakalpak İnsani Bilimler Araştırma Enstitüsü, Karakalpakistan/ÖZBEKİSTAN, turekeev@inbox.ru

Dr. Madatbay Davletiyarov MAHSETBAYEVİÇ, Özbekistan Cumhuriyeti Bilimler Akademisi, Karakalpak Bölümü, Karakalpak İnsani Bilimler Araştırma Enstitüsü, Karakalpakistan/ÖZBEKİSTAN, kk_gumanitar@mail.ru

Dr. Nurgül SULEYMANOVA, Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi, Bişkek/KIRGIZİSTAN, nurgul.sulaymanova@manas.edu.kg

Dr. Talgat ZHOLDASSULY, Korkut Ata Kızılorda Devlet Üniversitesi, Kızılorda/KAZAKİSTAN, zholdassuly2018@gmail.com

Dr. Yerlan JİYENBAYEV, Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi, Türkistan/KAZAKİSTAN, yerlan.zhiyenbayev@ayu.edu.kz

Dr. Zukhra ALTYMYSHOVA, Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi, Bişkek/KIRGIZİSTAN, zuhra.altymyshova@manas.edu.kg

Dr. Cumagali İBRAGİMOV, Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi, Türkistan/KAZAKİSTAN, zhumagali.ibragimov@ayu.edu.kz

İletişim Bilgileri

E-posta: sempozyumselcukturkiyat@gmail.com

Telefon: +90 (332) 2232480

Web: https://turkiyatsempozyum.selcuk.edu.tr

Adres: Selçuk Üniversitesi Alaeddin Keykubat Yerleşkesi, Konya / Türkiye

Sempozyum Açılış Yeri: Selçuk Üniversitesi Müze Konferans Salonu

Sempozyum Oturumları: Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi

7 MAYIS 2026 PERŞEMBE

SEMPOZYUM AÇILIŞ PROGRAMI

(Selçuk Üniversitesi Müze Konferans Salonu)

09.30-10.00:	Sempozyum Kayıt
10.00-10.30:	Açış Saygı Duruşu ve İstiklal Marşı Protokol Konuşmaları
10.30-12.00	Davetli Konuşmacılar

Prof. Dr. Ali BAŞ

Türkiye'deki Sanat Tarihi Araştırmalarının Dünü ve Bugünü

Prof. Dr. Yunus KOÇ

Türkiyat Araştırmalarında 1926 Bakü Türkoloji Kurultayı'nın Yeri ve Önemi

Prof. Dr. Abdullah KÖK

Türk Hakanlığı Dönemi Türkçe Kur'an Tercümesi Tiem 73 Bize Ne Anlatır?

12.00-13.30	Öğle Arası
13.30	Sunumlar (SÜ Edebiyat Fakültesi)

7 MAYIS PERŞEMBE
13.30-14.45
BİRİNCİ OTURUMLAR
(SÜ Edebiyat Fakültesi)

7 Mayıs Perşembe Birinci Oturum	**Kâşgarlı Mahmud Salonu**		
	Oturum Başkanı		Prof. Dr. Ferudun ATA
	Saat	**Sunucu adı**	**Bildiri başlığı**
	13.30-13.45	Fatma Muazzez ŞİMŞİR	Türk Müziğinin Bilimselleştirilmesi: Rauf Yekta Bey'in Nazari Sistemi ve Kültürel Temellendirme
	13.45-14.00	Begali PAKÖZ	1916 Ürkün İsyanı ve Kırgız Türkleri
	14.00-14.15	Şahali SAĞDIÇ	İbn-i Battuta Seyahatnamesine Göre Anadolu'da Türk Kültürünün İzleri
	14.15-14.30	Aynur KARATAŞ	Doğu Roma Askeri Sisteminde Peçenekler
	14.30-14.45	Nurtugan AKİMTAİULY	Altın Orda Döneminde Kıpçakların İslamlaşma Tarihi
	Çay-Kahve Arası (14.45-15.15)		

7 Mayıs Perşembe Birinci Oturum	**Bahtiyar Vahabzade Salonu**		
	Oturum Başkanı		Doç. Dr. Ahmet KAVAKLIYAZI
	Saat	**Sunucu adı**	**Bildiri başlığı**
	13.30-13.45	Yasemin KARASAKAL	Bir Şiir Mecmuasında Tespit Edilen Şûhî Mahlaslı Şair
	13.45-14.00	Sema AY	Bir Aile İçi Edebî Etkilenme: Nakiyye Hanım'ın Şeref Hanım'a Şairlik Yönünden Öykünmesi
	14.00-14.15	Melike OKUŞ	Çelebizâde Âsım Dîvânı'nda Adalet
	14.15-14.30	Burçin BÜYÜKESEN	Şeyh Gâlib Dîvânı'nda Mevlâna İmgesi: Dil İçi Çeviri ve Metin Aktarımı Üzerine Bir İnceleme
	14.30-14.45	Şule DOĞANÇAY	Kapı Ağası Gazanfer Ağa İçin Yazılmış Cihat Konulu Bir Eser: Kitâb-ı Taʿrîf-i Tarîk-i Cihâd
	Çay-Kahve Arası (14.45-15.15)		

15.15-16.30
İKİNCİ OTURUMLAR
(SÜ Edebiyat Fakültesi)

7 Mayıs Perşembe ikinci Oturum	**Kâşgarlı Mahmud Salonu**		
	Oturum Başkanı		Prof. Dr. Mustafa TOKER
	Saat	**Sunucu adı**	**Bildiri başlığı**
	15.15-15.30	Amil EZİMLİ	Kanun Kaçağından Halk Kahramanına: Kaçak ve Zeybek Folkloru Üzerine Karşılaştırmalı Bir Analiz
	15.30-15.45	Ayberk Furkan DEMİREL	Atasözlerinde Çeşitlenme ve Modern Çarpıtmalar
	15.45-16.00	Hilal Gülşah SAK	Hadim Ağzı Kelime Hazinesi Üzerine Bir İnceleme
	16.00-16.15	Sevilay TAY	Başkurt Türkçesinde Filizlenme Fiilleri: Yapısal ve Kavramsal İnceleme
	16.15-16.30	Ahmet ALPTEKİN	Harezm Dönemi Eserlerinde İkili Kullanımlar Hakkında Bir İnceleme
	Gün Kapanışı 16.30		

7 Mayıs Perşembe İkinci Oturum	**Bahtiyar Vahabzade Salonu**		
	Oturum Başkanı		Dr. Öğr. Üyesi Abdul Metin ÇELİKBİLEK
	Saat	**Sunucu adı**	**Bildiri başlığı**
	15.15-15.30	Ulbosyn SERIKBAY	Kazakistan'da Paylaşılamayan Bir Şehir: Baykonur
	15.30-15.45	Mehmet Enes ÖZTÜRK	Konar-Göçer Kavramının Analizi (Togan Ve Kafesoğlu Örneklerinde)
	15.45-16.00	Ülkühan SARIKAYA	Sultan I. Alâeddin Keykubad Dönemi Saray Tebaa İlişkileri
	16.00-16.15	Emine DEMİRBAŞ	Timurlu-Memlük İlişkileri ve Suriye Seferi
	16.15-16.30	Turunç AKBAŞ	Marco Polo Seyahatnamesinde İran
	Gün Kapanışı 16.30		

8 MAYIS CUMA

09.30-10.45

BİRİNCİ OTURUMLAR

(SÜ Edebiyat Fakültesi)

8 Mayıs Cuma Birinci Oturum	**Kâşgarlı Mahmud Salonu**		
	Oturum Başkanı		Prof. Dr. Murat KARADEMİR
	Saat	**Sunucu adı**	**Bildiri başlığı**
	09.30-09.45	Aytennur KARA	Fâtımîler Döneminde Bir Türk Vali ve Komutan: Mengütekin'in Siyasi ve Askeri Faaliyetleri
	09.45-10.00	İbrahim ERDOĞAN	Sultan Sencer Dönemi Gazneli Münasebetleri
	10.00-10.15	Sevim SARIKAYA	Konya'daki Cumhuriyet Dönemi Beş Minber Bir Usta: Mustafa Kornalı
	10.15-10.30	Deniz SEYRANDİBİ-Murat KARADEMİR	Geleneksel Kadın Kıyafetlerinin Özel Günlerde Kullanımı: Sarıveliler Yöresi Örnekleri
	10.30-10.45	Mehmet ALKAN	Osmanlı İmparatorluğunda Siyasal Kontrol Mekanizmaları: Rehin Alma Sistemi
	Çay-Kahve Arası (10.45-11.15)		

8 Mayıs Cuma Birinci Oturum	**Bahtiyar Vahapzade Salonu**		
	Oturum Başkanı		Doç. Dr. Sezai DEMİRTAŞ
	Saat	**Sunucu adı**	**Bildiri başlığı**
	09.30-09.45	Tuğba BORA	Gün Işığına Çıkmamış Bir Halk Bilimi Tasnif Girişimi: Ali Rıza Yalgın'ın Tasnif Planı Üzerine Bir Değerlendirme
	09.45-10.00	Ertuğrul Taha HORASAN	Tatar Türkçesinde Mental Fiiller
	10.00-10.15	Özlem OFLAZ	Sessiz Bir İletişim Aracı Olarak Anadolu Motifleri: Dokumalardaki Sembollerin Kadın Belleğindeki İzdüşümü
	10.15-10.30	Emre KARPUZCU	Dijital Ortamda Halk İnanç ve Kültürünün Yeniden Üretimi ve Dönüşümü: Sosyal Medya Paylaşımları Üzerine Bir İnceleme
	10.30-10.45	Ece GÖZÜAĞCA-Azem SEVİNDİK	Atasözü ve Deyimler Üzerine Kültürbilimsel Bir Çalışma
	Çay-Kahve Arası (10.45-11.15)		

8 Mayıs Cuma Birinci Oturum	**İlber Ortaylı Salonu**		
	Oturum Başkanı		Prof. Dr. Perihan ÖLKER
	Saat	**Sunucu adı**	**Bildiri başlığı**
	09.30-09.45	Beyza Nur ÇAPAN	Kırım Tatar Türkçesi Dobruca Ağzında Sözcük İncelemesi: "Kelgeşik" ve "Yılgaşık" Örnekleri
	09.45-10.00	Raziye KAHRAMAN	Karamanlı Aynî Dîvânı'nda Geçen Ender Kelimeler Üzerine İnceleme
	10.00-10.15	Şuheda KARAKAYA	''Mücella'' Romanındaki Devrik Cümle Yapısının Söz Dizimsel İncelemesi
	10.15-10.30	Hüseyin YAŞA	Kısasü'l Enbiya'nın Koyunoğlu Nüshasında İkilemeler
	10.30-10.45	Kübra BALCI	Konya Yazma Eserler Kütüphanesi'nde 87537 Numaraya Kayıtlı Kıyâfet-nâme Metni Üzerine Değerlendirmeler
	Çay-Kahve Arası (10.45-11.15)		

11.15-12.30

İKİNCİ OTURUMLAR

(SÜ Edebiyat Fakültesi)

8 Mayıs Cuma İkinci Oturum	**Kâşgarlı Mahmud Salonu**		
	Oturum Başkanı		Dr. Öğr. Üyesi Erol ÇÖM
	Saat	**Sunucu adı**	**Bildiri başlığı**
	11.15-11.30	Lale HAYDAROVA	Nevizade Atayi'nin "Heft-hvân" Mesnevisinin Menşei
	11.30-11.45	Samire ALİYEVA	Nizami Gencevi'nin "Hüsrev ve Şirin" Mesnevisinin Türkçeye Çevrilmesini Şartlandıran Etkenler
	11.45-12.00	Mesume RZAYEVA	XV. Yüzyıl Türk Epik Şiir Örneği Olarak Atayi'nin "Leyla ve Mecnun" Mesnevisi
	12.00-12.15	Ayşegül KALKAN	Osmanlı'da Mahremiyet (17. yy.)
	12.15-12.30	Sena Tuğçe MARAŞ	Geyiğin Türk Kültüründeki Yeri ve Söz Varlığındaki Kavram Alanı
	Yemek Arası (12.15-13.45)		

8 Mayıs Cuma İkinci Oturum	**Bahtiyar Vahapzade Salonu**		
	Oturum Başkanı		Doç. Dr. Samet ALIÇ
	Saat	**Sunucu adı**	**Bildiri başlığı**
	11.15-11.30	Esra ATICI ECE	Çağrı Bey'in Anadolu'ya Keşif Seferi: Bir Stratejik Keşif ve Öngörü Örneği
	11.30-11.45	Sahavet DOĞANCI	Seçkin Şahsiyetlerin Anlatıldığı Biyografik Bir Eser: İbn Hallikân'ın Vefeyâtü'l-A'yân'ı ve Türkçe Tercümeleri
	11.45-12.00	Sema ÇİVİCİ	Atatürk Döneminde Türk Ekonomisinde Celal Bayar'ın Yeri
	12.00-12.15	Nazife KARAKAYA	Birinci Dünya Savaşı'nda Osmanlı Ordu Hayvanlarının Beslenme Sorunları (1914-1918)
	Yemek Arası (12.15-13.45)		

8 Mayıs Cuma İkinci Oturum	**İlber Ortaylı Salonu**		
	Oturum Başkanı		Prof. Dr. Ufuk Deniz AŞCI
	Saat	**Sunucu adı**	**Bildiri başlığı**
	11.15-11.30	İnayet ALTAN	Düş, Rüyâ Tabirnamesi (Süleymaniye Ktp., Yazma Bağışlar, No. 07982) Adlı Eser Üzerine
	11.30-11.45	Şerife Nur DERE	Yaşar Kemal'in İnce Memed Romanındaki Alkış ve Kargışlar
	11.45-12.00	Ahmet TOKAT	İran Türk Ağızları ile İlgili Türkiye'de Yapılan Çalışmalar Üzerine Değerlendirmeler
	12.00-12.15	Hayriyenur ÇETİNKAYA	Lehçe-i Osmanî'de Geçen Atasözü ve Deyimlerin Ölçünlü Türkiye Türkçesi ile Karşılaştırılması
	12.15-12.30	Samiye ATAL	Kısasü'l Enbiya'nın Koyunoğlu Nüshasında Birleşik Fiiller
	Yemek Arası (12.30-13.45)		

13.45-15.00

ÜÇÜNCÜ OTURUMLAR

(SÜ Edebiyat Fakültesi)

8 Mayıs Cuma Üçüncü Oturum	**Kâşgarlı Mahmud Salonu**		
	Oturum Başkanı		Doç. Dr. Arda KARADAVUT
	Saat	**Sunucu adı**	**Bildiri başlığı**
	13.45-14.00	Fatma Nur GÜVENÇ	Türkiye Türkçesi Ağızlarında Havuç Anlamında Kullanılan Kelimeler ve Bu Kelimelerin Coğrafi Dağılımı
	14.00-14.15	Ayşenur GÜNAL	Doğu Türkçesiyle Yazılmış Bir Gramer: 'Altışehr-i Türkî'
	14.15-14.30	İrem SARIKAYA	*Uzbek Tilining Frazeologik Lüğati*'ndeki /A/ Sesiyle Başkayan Deyimler
	14.30-14.45	Hafza Eflin KEKLİK	Altay Türkçesinde Tabanlaşmış Birleşik Fiiller
	14.45-15.00	Aysheh Abdallah Jaber MALABEH-Arife Ece EVİRGEN	Modern Bir Anlatıda Arkaize Edilmiş Dil: Ninatta'nın Bileziği'nde Yinelemeler
	Çay-Kahve Arası (15.00-15.30)		

8 Mayıs Cuma Üçüncü Oturum	**Bahtiyar Vahapzade Salonu**		
	Oturum Başkanı		Prof. Dr. İbrahim SOLAK
	Saat	**Sunucu adı**	**Bildiri başlığı**
	13.45-14.00	Ali KOÇAK	1700-1750 Yılları Arasında Konya Çeşmeleri (Konya Şer'iyye Sicilleri'ne Göre)
	14.00-14.15	Ahmet Kerim DEMİREĞEN	Osmanlı Coğrafya ve Seyahat Literatüründe Konya: Mekânsal Tasavvur ve Stratejik Konum Üzerine Bir İnceleme
	14.15-14.30	Aynur YAKAR	Osmanlı Toplumunda İntiharın İzleri: Konya Şer'iyye Sicilleri Üzerinden Bir İnceleme
	14.30-14.45	İbrahim KELEŞ	Osmanlı Döneminde Kullanılan Mürekkep Yaylar ve Menşei
	14.45-15.00	Hasan KUZUCU	Karaarslan Köyü ve Çevresinin Osmanlı Döneminde Sosyal Hayatı: Konya Şer'iye Sicilleri Üzerine Bir İnceleme (1563-1798)
	Çay-Kahve Arası (15.00-15.30)		

8 Mayıs Cuma Üçüncü Oturum	**İlber Ortaylı Salonu**		
	Oturum Başkanı		Doç. Dr. Oğuzhan KARABURGU
	Saat	**Sunucu adı**	**Bildiri başlığı**
	13.45-14.00	Aleyna Gökçen SEVEN	Aydarbek Sarmanbetov'un Mahlûk Adlı Hikâyesine Değer Aktarımının Yokluğu ve Birey Üzerindeki Etkisi: Etnopedagojik Bir İnceleme
	14.00-14.15	Kübra BULUT	Güray Süngü'nün Düş Kesiği Romanında Bellek, Kimlik ve Yabancılaşma
	14.15-14.30	Elif TÜRKOĞLU	Bir İttihatçının Hafıza Kaydı: Elveda Güzel Vatanım Romanında Mektup ve Öznel Tarih Anlatısı
	14.30-14.45	Ahmet Hakan TUNCER-Abdullah MERT	Akpınar Mahallesi Söz Varlığı
	Çay-Kahve Arası (14.45-15.30)		

11.15-12.30

DÖRDÜNCÜ OTURUMLAR

(SÜ Edebiyat Fakültesi)

8 Mayıs Cuma Dördüncü Oturum	**Kâşgarlı Mahmud Salonu**		
	Oturum Başkanı		Doç. Dr. Fatih ERBAY
	Saat	**Sunucu adı**	**Bildiri başlığı**
	15.30-15.45	Mohammad HAİDARİ	Hazara Lehçesinde Geçen Türkçe Kökenli Kelimeler
	15.45-16.00	Kuvvatbek HAMRAYEV	Kerki Ağzından Türkmen Dilinin Ağzılar Sözlüğü'ne Katkılar
	16.00-16.15	Ayşenur DALSUNA	Türkistan'ın Kalbine Yolculuk: Ella Christie Seyahatnamesinin Gündelik Hayat ve Kültürel Pratikler Açısından Değerlendirilmesi
	16.15-16.30	Büşra AYDOĞAN	Konya/Ilgın-Argıthanı Ağzında Atasözleri ve Deyimler
	Gün Kapanışı (16.30)		

8 Mayıs Cuma Dördüncü Oturum	**Bahtiyar Vahapzade Salonu**		
	Oturum Başkanı		Doç. Dr. Nurgül SUCU
	Saat	**Sunucu adı**	**Bildiri başlığı**
	15.30-15.45	Lütfiye ASLIVAR	Klasik Türk Şiirinde Zünnâr
	15.45-16.00	Büşra Nur ÇEKİÇ	Klasik Mesnevilerde Ateşin Sosyo-Mekânsal Fonksiyonu: Hamam, Mutfak ve Külhan
	16.00-16.15	Rukiye AKBAŞ	16. Yüzyıl Divan Şairi Aşki'nin Gazellerinde Peygamberler
	16.15-16.30	Halise ÜÇÜNCÜ	Nef'î Divanı'nda Hamâset
	16.30-16.45	Havva YILMAZ	İslam Öncesi Dönem Türk Kültüründe Müziğin Terapötik Açıdan Değerlendirilmesi
	Gün Kapanışı (16.45)		

8 Mayıs Cuma Dördüncü Oturum	**İlber Ortaylı Salonu**		
	Oturum Başkanı		Doç. Dr. Turgay KABAK
	Saat	**Sunucu adı**	**Bildiri başlığı**
	15.30-15.45	Muhammed Ali SIVACI	Anadolu Sahası Türk Masallarında Çatışma ve Dayanışma Ekseninde Baba-Oğul İlişkisi
	15.45-16.00	Haticetül Kübra ÇETİN	Kent Kültürü İçerisinde Kutsal Mekan ve Ritüel Bağlamında: Konya Örneği
	16.00-16.15	Adike Nur ERAVCI	Kırım Tatarcasının Sulubük (Kırıkkale) Ağzında Benzetme Edatı: "Dayna" Üzerine Bir İnceleme
	16.15-16.30	Ayşe AKSOY	Afganistan Türkmen Edebiyatında Dil, İmla ve Şiir Sorunları: Abdülkerim Behmen'in "Türkmen Dilinde Şiir" Eseri Bağlamında Bir İnceleme
	Gün Kapanışı (16.45)		

9 MAYIS CUMARTESİ
13.00-14.30
ÇEVRİM İÇİ OTURUMLAR
(Zoom Platformu)

Zeki Velidi Togan Salonu		
	Oturum Başkanı	Dr. Öğr. Üyesi Abdullah UÇAR
Saat	**Sunucu adı**	**Bildiri başlığı**
13.00-13.15	Betül Sena ERDOĞRU DEMİREL	Manzûmeden Şiire Geçişin Merkezi: Bursa
13.15-13.30	Ceyda ÇELEBİ	Lügat-i Müşkilât-ı Sâʾib ve Durûb-ı Emsâl Örneğinde Bir Münekkitin Derkenar Notları
13.30-13.45	Büşra TORĞUT	Azmîzâde Hâletî Divanında Menfi Tipler
13.45-14.00	Malak BENOUDINA	Şeyh Gâlib Divanı'nda Dua Kavramı
14.00-14.15	Gizem KAYMAZ	Taşlıcalı Yahya Divanı'nda Tipler
14.15-14.30	Pari HUMBATOVA	Mesîhî Tebrizî'nin Eserlerinde Rubâî Geleneği ve Özellikleri
14.30-14.45	Engin KAYANER	18. Yüzyıl Divan Şairlerinden Refî' Amîdî Divanı'nda Şiir Anlayışı
Oturum Erişim Bağlantısı ve QR Kodu	*https://zoom.us/j/96990506280?pwd=ORwJx0S3O4AbrIZwfU7nhrBSCOcaP9.1* ***Toplantı Kimliği:*** *969 9050 6280* ***Parola:*** *19082026*	

Cengiz Aytmatov Salonu		
	Oturum Başkanı	Prof. Dr. Selçuk PEKER
Saat	**Sunucu adı**	**Bildiri başlığı**
13.00-13.15	Cəmilə NOVRUZOVA	Dijital Ortamda Yas: Azerbaycan Türklerinin Matem Ritüellerinin Yeni Uygulama Biçimleri
13.15-13.30	Elfanə CƏƏRÇİYEVA	Efsanelerde Tabu İhlali ve Ceza: Kolektif Etik Belleğin Folklorik Mekanizmaları
13.30-13.45	Aytekin ZEYNALOVA	Türk Halkları Folklorunda Yemek Kültü ve Sembolik Anlamı
13.45-14.00	İlahe AHMEDOVA	Büyülü Gerçekçilik Poetikasında Folklorun Estetik Potansiyeli
14.00-14.15	Osman AKSOY	Türklerde Mitolojinin Yazılı Kaynakları
14.15-14.30	Fatime ÇEÇEN	Sessiz Bir Aktarım Biçimi Olarak Usta–Çırak İlişkisi: Anadolu'da Kültürel Süreklilik
Oturum Erişim Bağlantısı ve QR Kodu	*https://zoom.us/j/96990506280?pwd=ORwJx0S3O4AbrIZwfU7nhrBSCOcaP9.1* ***Toplantı Kimliği:*** *969 9050 6280* ***Parola:*** *19082026*	

Mağcan Cumabayev Salonu		
	Oturum Başkanı	Arş. Gör. Dr. Hasan AKSOY
Saat	**Sunucu adı**	**Bildiri başlığı**
13.00-13.15	Ali FARHADOV	Varlıq Dergisinde XIX – XX. Yüzyıllar Kuzey Azerbaycan Tarihine Bakış
13.15-13.30	Mushtariy ERMATOVA	Türkistan Valiliği Amu Darya Dairesinde Araziyle İlgili Finansal Uygulamalar
13.30-13.45	Mertkan MERT	Germiyanoğulları Beyliğinin Edebiyat ve Kültür Hayatına Genel Bir Bakış
13.45-14.00	Könül SADIQOVA	Orta Əsr Gəncə Şəhəri "Miratuz-Zaman" Mənbəsində
14.00-14.15	Veysel YILMAZ -Emre KOÇ	I. Dünya Savaşı Arifesinde Karaman'da Bir Şirketleşme Girişimi Karaman Kolektif Emniyet Şirketi ve Talimatnamesi (1914)
14.15-14.30	Elif ALTUN	Turan Barış Yolu Projesi: Geleceğin İnşasına Doğru
14.30-14.45	Dina KASSAB	Millî Mücadele Hareketlerinin Filistin Şiiri ve Türk Şiiri Bağlamında Edebiyattaki Yansımaları
Oturum Erişim Bağlantısı ve QR Kodu	*https://zoom.us/j/96990506280?pwd=ORwJx0S3O4AbrIZwfU7nhrBSCOcaP9.1* ***Toplantı Kimliği:*** *969 9050 6280* ***Parola:*** *19082026*	

Bekir Çobanzade Salonu		
	Oturum Başkanı	Arş. Gör. Dr. Doğan Can AKTAN
Saat	**Sunucu adı**	**Bildiri başlığı**
13.00-13.15	Minabeyim CEFEROVA	Yunus Emre Divanı'nın Karaman Nüshasında Morfolojik Yolla Söz Türetimi
13.15-13.30	Elif Yaren ÖZCAN	Bozkırdan Anadolu'ya Mekân ve Kimlik Bağlamında Cumabayev ve Tecer Şiirlerinin Karşılaştırmalı Analizi
13.30-13.45	İlahe SEFERZADE	Çağdaş Azerbaycan Edebiyatında Postmodern Kadın Tiplerinin Sosyolojik ve Estetik Yönleri
13.45-14.00	Fadime SÜNBÜL	Metinlerarası İlişkiler Bağlamında Kaan Murat Yanık'ın *Sular Üstünde Gökler Altında* Romanı
14.00-14.15	Asuman SİNOP	*Dünya Ağrısı* Romanında Mürşit'in İçsel Çöküşünün Mekânsal Yansıması
14.15-14.30	İbrahim DAŞ	Ahmet Uluçay'ın "Leyla'ya Mektup 1-2" Şiirlerinde Klasik Anlatının Yorumlanışı
14.30-14.45	Sude YILMAZ	Sadiye Vefik: Hayatı, Sanatı ve Edebî Konumu
Oturum Erişim Bağlantısı ve QR Kodu	*https://zoom.us/j/96990506280?pwd=ORwJx0S3O4AbrIZwfU7nhrBSCOcaP9.1* ***Toplantı Kimliği:*** *969 9050 6280* ***Parola:*** *19082026*	

Ahmet Cevat Salonu		
	Oturum Başkanı	Arş. Gör. Dr. Rıza ÖZBÖLÜK
Saat	**Sunucu adı**	**Bildiri başlığı**
13.00-13.15	Naciye ÇALIŞ	Tuğrul Bey Döneminde Abbâsî Hilâfeti ve Vezirlik Kurumu
13.15-13.30	Merve TURKAK	Konya'ya Telgraf Hattı Çekilmesi ve Telgrafhane İdaresi (1867-1914)
13.30-13.45	Ali PARLAK	Anlatım Bozukluğu Olarak Kabul Edilen Gereksiz Sözcük Kullanımı Aslında Türk Dilinin Yapısının Bir Gereği Değil midir?
13.45-14.00	Volkan İKİZ	E-Ticaret Ürün Değerlendirmelerinde Gönderim Unsurları
14.00-14.15	Özlem ÖZKURT	Mustafa Kutlu'nun "Yoksulluk İçimizde" Adlı Kitabındaki Susma ve Eksiltili (Ellipsis) Anlatım
14.15-14.30	Hana Sameh Mousa AL-RIYASHI	Konya Şer'iye Sicillerine Göre 1700-1750 Yılları Arasında Konya'da Yapılan Tamir Keşifleri
Oturum Erişim Bağlantısı ve QR Kodu	*https://zoom.us/j/96990506280?pwd=ORwJx0S3O4AbrIZwfU7nhrBSCOcaP9.1* ***Toplantı Kimliği:*** *969 9050 6280* ***Parola:*** *19082026*	

14.45-16.00
KAPANIŞ VE DEĞERLENDİRME OTURUMU
(Zoom Platformu)

Konuşmacılar		
Prof. Dr. Doğan YÖRÜK		
Prof. Dr. Cemal ÇETİN		
Doç. Dr. Fatih Numan KÜÇÜKBALLI		
Oturum Erişim Bağlantısı ve QR Kodu	*https://zoom.us/j/96990506280?pwd=ORwJx0S3O4AbrIZwfU7nhrBSCOcaP9.1* ***Toplantı Kimliği:*** *969 9050 6280* ***Parola:*** *19082026*	

Çevrim içi oturumlar sempozyumda yüz yüze sunum yapamayacak olan katılımcılar için oluşturulmuştur. Oturumlar Zoom çevrim içi toplantı platformu üzerinden gerçekleştirilecektir. Sunum anında sorun yaşanmaması adına Zoom uygulamasının bilgisayarınızda çalıştığından emin olunuz.

BİLDİRİ ÖZETLERİ

KIRIM TATARCASININ SULUBÜK (KIRIKKALE) AĞZINDA BENZETME EDATI: "DAYNA" ÜZERİNE BİR İNCELEME

Adike Nur ERAVCI
Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı, Türk Dili, adikeeravci@gmail.com, ORCID: 0009-0006-2671-7212

Özet

Bu çalışma, Kırıkkale ilinin Karakeçili ilçesine bağlı Sulubük köyünde yerleşik bulunan Kırım Tatarlarından derlenen metinler aracılığıyla, bölge ağzında oldukça işlek bir kullanıma sahip olan "dayna" edatını yapısal ve işlevsel açıdan derinlemesine incelemeyi amaçlamaktadır. Türk dilinin tarihî süreçlerinden günümüze dek çeşitli fonetik ve morfolojik değişimlerle ulaşan edatlar, ağız araştırmalarında yerel kimliğin, dilsel mirasın ve kültürel mirasın korunmuşluk düzeyini somutlaştıran temel unsurlar arasında yer almaktadır. Çalışmanın ana materyalini, Sulubük köyünde ikamet eden kaynak kişilerden sözlü tarih ve dil derlemesi yöntemleriyle elde edilen, titizlikle hazırlanmış transkripsiyonlu derleme metinleri oluşturmaktadır.
İnceleme kapsamında, derleme metinlerinde geçen tüm cümle yapıları taranmış ve "dayna" kelimesinin standart Türkiye Türkçesinde yer alan "gibi" ve "kadar" edatlarının işlevlerini eksiksiz şekilde üstlendiği saptanmıştır. Söz konusu kelimenin hem isim soylu unsurlarla (örn. "köy dayna") hem de fiillerle (örn. "ayttı dayna", "gitti dayna") öbekleşerek benzetme, karşılaştırma ve miktar tasviri gibi çok katmanlı anlamsal işlevler yüklendiği görülmüştür. Bu özgün kullanımın, Kırım Tatarcasının asli söz varlığı unsurlarını muhafaza ettiğini göstermesinin yanı sıra, Anadolu ağızlarındaki varyasyonel çeşitliliğe ve ağızlar arası etkileşime de ışık tuttuğu belirlenmiştir. Nitel araştırma yöntemlerinden içerik analizi tekniğiyle hazırlanan bu bildiri, söz konusu edatın söz dizimindeki yerini ve kullanım sıklığını belirleyerek Kırım Tatarcasının söz varlığına, Türk dilleri diyalektolojisine ve ağız sözlükçülüğüne akademik düzeyde katkı sağlamayı hedeflemektedir. Elde edilen bulgular, Sulubük ağzının fonetik ve morfolojik karakteristiklerini "dayna" örneği üzerinden somutlaştırmakta ve gelecek kuşaklara aktarılacak olan dilsel verileri bilimsel bir disiplinle belgelemektedir.

Anahtar kelimeler: dayna edatı, benzetme işlevi, dil derlemesi, Sulubük köyü ağzı, Kırım Tatar Türkçesi

A STUDY ON THE COMPARATİVE PARTİCLE "DAYNA" İN THE SULUBÜK (KIRIKKALE) DİALECT OF CRİMEAN TATAR

Adike Nur ERAVCI
Selçuk University Institute of Social Sciences, Department of Turkish Language and Literature, Turkish Language, adikeeravci@gmail.com, ORCID: 0009-0006-2671-7212

Abstract

This study aims to conduct an in-depth structural and functional analysis of the preposition ‘dayna’, which is in widespread use in the local dialect, through texts collected from the Crimean Tatars residing in the village of Sulubük, within the Karakeçili district of Kırıkkale province. Prepositions, which have evolved through various phonetic and morphological changes from the historical periods of the Turkish language to the present day, constitute fundamental elements that concretise the degree of preservation of local identity, linguistic stratification and cultural heritage in dialect studies. The main material of the study consists of meticulously

prepared, transcribed compilation texts obtained through oral history and language collection methods from informants residing in the village of Sulubük.

Within the scope of the study, all sentence structures appearing in the collected texts were examined, and it was determined that the word ‘dayna’ fully assumes the functions of the prepositions ‘gibi’ and ‘kadar’ found in standard Turkish. It has been observed that this word, when combined with both noun-like elements (e.g. "köy dayna") and verbs (e.g. "ayttı dayna", "gitti dayna"), carries multi-layered semantic functions such as metaphor, comparison and description of quantity. It has been established that this unique usage not only demonstrates the preservation of the core lexical elements of Crimean Tatar but also sheds light on the variational diversity within Anatolian dialects and the interaction between dialects. Prepared using the content analysis technique—one of the qualitative research methods—this paper aims to make an academic contribution to the lexicon of Crimean Tatar, the dialectology of Turkic languages, and dialect lexicography by determining the syntactic position and frequency of use of the preposition in question. The findings obtained concretise the characteristics of the Sulubük dialect through the example of "dayna" and document the linguistic data to be passed on to future generations with scientific rigour.

Keywords: the preposition 'dayna', figurative function, linguistic corpus, the dialect of Sulubük village, Crimean Tatar Turkish.

HAREZM DÖNEMİ ESERLERİNDE İKİLİ KULLANIMLAR HAKKINDA BİR İNCELEME

Ahmet ALPTEKİN

Yüksek Lisans Öğrencisi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,
Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Türk Dili Bilim Dalı,
E-posta adresi: ahmetalptekin184@gmail.com, ORCID: 0009-0001-7043-6091

Özet

Türk dili, tarihi süreçte geniş bir coğrafyaya yayılarak zengin bir söz varlığı ve esnek bir ses yapısı geliştirmiştir. Bu dinamik yayılım sürecinde, özellikle farklı lehçe özelliklerine sahip Türk boylarının bir araya gelmesiyle Türkçe kelimelerde fonetik ve morfolojik düzeyde ikili kullanımlar (varyantlar) ortaya çıkmıştır. Bu dilbilimsel kaynaşmanın en belirgin merkezi, Kıpçak, Kangı ve Oğuz boylarının sosyokültürel etkileşim içine girdiği Harezm bölgesidir. Boylar arasındaki bu yoğun demografik karışma, tek bir lehçenin mutlak hakimiyet kuramadığı, farklı diyalektlerin ortak bir potada eridiği yepyeni bir "karma dil" yapısını teşekkül ettirmiştir.

Bu çalışma, Harezm sahasındaki boylar arası kaynaşmanın ortaya çıkardığı karma dil yapısını ve Türkçenin tarihsel gelişiminde köprü vazifesi gören bu dönemdeki ikili kullanımların morfolojik yansımalarını incelemeyi amaçlamaktadır. Bu bağlamda, dönemin karakteristik metinlerinden *Kısasü'l-Enbiya* incelenmiş ve aynı kök üzerine getirilen farklı yapım veya çekim ekleriyle eş anlamlılığını koruyan varyantlar tespit edilmiştir. İsim ve zarf soylu kelimelerde genellikle vasıta ve çokluk ekleriyle kurulan varyantlar (*aḳru ~ aḳrın, er ~ eren, oğul ~ oğlan*) dikkat çekerken; fiil tabanlarında daha çok farklı yapım eklerinin sürece dahil olduğu (*buş- ~ buşuḳ-, öwkele- ~ öwkelen, balḳı- ~ balḳın-, ay- ~ ayt-, ir- ~ irik-*) görülmektedir.

Elde edilen bulgular, dönemin söz varlığında katı ve tek tipli bir standarttan ziyade, ekleşme farklılıklarının dilsel bir zenginlik olarak kabul edildiği oldukça esnek ve dinamik bir yazı dilinin hakim olduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Türk Dili Tarihi, Harezm Türkçesi, Karma Dil, İkili Kullanımlar (Varyantlar), Kısasü'l-Enbiya, Morfoloji.

AN EXAMINATION OF DUAL USAGES IN THE WORKS OF THE KHWAREZMIAN TURKIC PERIOD

Abstract

Throughout its historical evolution, the Turkic language spread across a vast geography, developing a rich vocabulary and a flexible phonetic structure. During this dynamic process of expansion, the convergence of Turkic tribes with distinct dialectal features gave rise to dual usages (variants) at the phonetic and morphological levels. The most prominent center of this linguistic fusion was the Khorezm region, where the Kipchak, Kangli, and Oghuz tribes engaged in profound sociocultural interaction. This intense demographic amalgamation among the tribes engendered a completely novel "mixed language" structure, wherein no single dialect could establish absolute dominance and various dialects melted into a common pot.

This study aims to examine the mixed language structure that emerged from the inter-tribal fusion in the Khorezm region, as well as the morphological reflections of the dual usages during this period, which served as a bridge in the historical development of the Turkic language. In this context, *Kısasü'l-Enbiya*, one of the characteristic texts of the era, was analyzed, and variants that maintain their synonymy through the attachment of different derivational or inflectional suffixes to the same root were identified. While variants formed

primarily with instrumental and plural suffixes are notable in nominal and adverbial words (*aḳru ~ aḳrın*, *er ~ eren*, *oğul ~ oğlan*), it is observed that different derivational suffixes are more predominantly involved in verb bases (*buş- ~ buşuḳ-*, *öwkele- ~ öwkelen-*, *balḳı- ~ balḳın-*, *ay- ~ ayt-*, *ir- ~ irik-*).
The findings clearly demonstrate that, rather than a rigid and uniform standard, a highly flexible and dynamic written language prevailed in the vocabulary of the period, wherein affixation differences were embraced as a linguistic richness.

Keywords: History of the Turkic Language, Khorezmian Turkic, Mixed Language, Dual Usages (Variants), Kısasü'l-Enbiya, Morphology.

AKPINAR MAHALLESİ SÖZ VARLIĞI

Ahmet Hakan TUNCER

Kahraman Maraş İstiklal Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı, Türk Dili
E-posta adresi: ahmethakantuncer@gmail.com ORCID: 0000-0002-2304-9777

Özet

Bu çalışmada, Konya'nın Selçuklu ilçesine bağlı Akpınar Mahallesi'nde kullanılan söz varlığı ses ve şekil özellikleri bakımından incelenmiştir. Araştırma sürecinde mahallede yaşayan kişilerle görüşmeler yapılmış, derlemeler yoluyla çeşitli dil verileri kayıt altına alınmıştır. Tespit edilen ses ve şekil bilgisi özellikleri ile söz varlığı unsurlarının Eski Türkçeden günümüze kadar nasıl değişime uğradığı ortaya konulmaya çalışılmıştır. Akpınar Mahallesi ile sınırlandırılan incelememizde bölgenin tarihî, sosyal ve kültürel yapısı ile ekonomik hayatı ve coğrafi özellikleri hakkında genel bilgilere yer verdik. Derlediğimiz metinlerde yörede görülen ünlü ve ünsüz değişimleri belirlenmiş, ayrıca günümüz Türkiye Türkçesinde kullanılmayan gündelik yaşama özgü araç-gereç, yiyecek-içecek adları ve coğrafi terimler tespit edilmiştir. Bu yönüyle çalışmamız, bölge ağzının dikkat çeken özelliklerini ortaya koyarken, Türkiye Türkçesi ağız araştırmalarına da katkı sunmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Akpınar Ağzı, Ağız Özellikleri, Söz varlığı.

AKPINAR NEIGHBORHOOD VOCABULARY

Abstract

In this study, the vocabulary used in Akpınar Neighborhood, which is part of the Selçuklu district of Konya, has been examined in terms of its phonetic and morphological features. During the research process, interviews were conducted with residents of the neighborhood, and various linguistic data were recorded through compilations. The identified phonetic and morphological characteristics, along with lexical elements, were analyzed to reveal how they have changed from Old Turkic to the present day.In our study, which is limited to Akpınar Neighborhood, we also provided general information about the region's historical, social, and cultural structure, as well as its economic life and geographical features. In the texts we compiled, vowel and consonant changes observed in the local dialect were identified. Additionally, names of tools and equipment, food and beverages, and geographical terms specific to daily life—many of which are no longer used in modern Standard Turkish—were documented.In this respect, our study aims to highlight the distinctive features of the regional dialect while also contributing to research on the dialects of Turkish.

Keywords: Akpınar dialect, dialect features, vocabulary.

OSMANLI COĞRAFYA VE SEYAHAT LİTERATÜRÜNDE KONYA: MEKÂNSAL TASAVVUR VE STRATEJİK KONUM ÜZERİNE BİR İNCELEME

Ahmet Kerim DEMİREĞEN
Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Ana Bilim Dalı, Yeniçağ Tarihi Bilim Dalı
E-posta adresi: ahmetkdemiregen@gmail.com, ORCID: 0000-0001-7899-1471

Özet

Osmanlı coğrafya ve seyahat yazınında Konya, Selçuklu mirasının taşıyıcısı, stratejik bir düğüm noktası ve manevi bir derinliğin kesiştiği çok katmanlı bir mekân olarak kurgulanmıştır. XIII. yüzyılda Anadolu Selçuklu Devleti'ne başkentlik yapmış olması, şehre tarihsel bir süreklilik alanı hüviyeti kazandırmış; Alaeddin Tepesi, Karatay Medresesi ve Mevlâna Dergâhı gibi yapılar üzerinden bu kadim miras Osmanlı döneminde de korunmuştur. Şehir, Mevlevi geleneği ekseninde şekillenen tasavvufî kimliğiyle literatürde sıklıkla bir "ziyaretgâh" olarak tasvir edilmiştir. Konya'nın sembolik ağırlığının yanı sıra, Anadolu iç ulaşım ağları, İran ve Şam ticaret yolları ile hac güzergâhı üzerindeki merkezi konumu, onu imparatorluk coğrafyasında stratejik bir lojistik ve ekonomik merkez haline getirmiştir. Bu çok yönlü yapı, Osmanlı müellifleri tarafından farklı "bilgi rejimleri" çerçevesinde ele alınmıştır. Matrakçı Nasuh, şehri görsel-topografik bir yaklaşımla, askerî ve idarî odaklı bir "kale-şehir" olarak resmetmiştir. Muslihiddin Mustafa, matematiksel-astronomik bir perspektifle Konya'yı koordinatlara ve zaman hesaplamalarına dayalı bilimsel bir nokta olarak tanımlamıştır. Kâtip Çelebi, *Cihannümâ* eserinde rasyonel-bürokratik bir bakış açısıyla Konya'yı idari yapı, vergi düzeni ve tarımsal/zanaat üretimi (özellikle deri ve meyve) üzerinden analiz ederken; Âşık Mehmed, klasik İslam coğrafya geleneğini kişisel gözlemleriyle birleştiren ansiklopedik bir anlatı sunmuştur. Evliya Çelebi ise deneyimsel ve menkıbevî üslubuyla şehri; sosyal dokusu, gündelik hayatı ve manevi atmosferiyle canlı bir "evliya şehri" olarak betimlemiştir. Sonuç olarak Konya, Osmanlı yazın dünyasında yalnızca idari bir merkez değil; Selçuklu geçmişiyle kurulan tarihsel bağı temsil eden, ticaret ve inanç ağlarını birleştiren sembolik bir "hafıza mekânı" olarak tasavvur edilmiştir. Her müellifin metodolojik kısıtlılıklarına rağmen, bu metinler kolektif olarak Osmanlı'nın Anadolu'daki kültürel ve siyasi mirası nasıl içselleştirdiğini ortaya koymaktadır.

Anahtar kelimeler: *Beyân-ı Menâzil-i Irakeyn-i Sultân Süleymân Hân, Tuhfetü'z-Zamân ve Harîdetü'l-Evân, Menâzırü'l-Avâlim, Evliya Çelebi Seyahatnâmesi, Cihannümâ*.

KONYA IN OTTOMAN GEOGRAPHICAL AND TRAVEL LITERATURE: A STUDY ON SPATIAL PERCEPTION AND STRATEGIC LOCATION

Ahmet Kerim DEMİREĞEN

Selçuk University, Institute of Social Sciences, Department of History,
Division of Early Modern History,
E-mail address: ahmetkdemiregen@gmail.com, ORCID: 0000-0001-7899-1471

Abstract

In Ottoman geographical and travel literature, Konya is constructed as a multilayered space in which the legacy of the Seljuks, strategic connectivity, and profound spiritual depth intersect. Its role as the capital of the Anatolian Seljuk State in the thirteenth century endowed the city with a sense of historical continuity; this enduring legacy was preserved in the Ottoman period through architectural landmarks such as Alaeddin Hill,

the Karatay Madrasa, and the Mevlana Lodge. Shaped by the Mevlevi tradition, the city is frequently depicted in the literature as a "place of visitation" (ziyaretgâh) with a strong Sufi identity. Beyond its symbolic significance, Konya's central position within Anatolia's internal transportation networks, as well as its connection to the trade routes of Iran and Damascus and to major pilgrimage routes, made it an important logistical and economic hub within the imperial geography. This multifaceted character was approached by Ottoman authors through various "regimes of knowledge." Matrakçı Nasuh portrayed the city through a visual–topographical lens, depicting it as a "fortress-city" shaped by military and administrative concerns. Muslihiddin Mustafa, adopting a mathematical–astronomical perspective, defined Konya as a scientific point determined by coordinates and temporal calculations. In his Cihannümâ, Kâtip Çelebi analyzed Konya with a rational–bureaucratic outlook, focusing on its administrative organization, taxation system, and economic activities—particularly leatherwork and fruit production. Âşık Mehmed, meanwhile, offered an encyclopedic narrative that intertwined the classical Islamic geographical tradition with his own observations. Evliya Çelebi, with his experiential and hagiographical style, depicted Konya as a vibrant "city of saints," emphasizing its social fabric, everyday life, and spiritual atmosphere. In sum, Konya appears in Ottoman writing not merely as an administrative center but as a symbolic "site of memory" that embodies ties to the Seljuk past and integrates networks of commerce and belief. Despite the methodological limitations of each author, these texts collectively reveal how the Ottomans internalized and reinterpreted their cultural and political heritage in Anatolia.

Keywords: *Beyân-ı Menâzil-i Irakeyn-i Sultân Süleymân Hân, Tuhfetü'z-Zamân ve Harîdetü'l-Evân, Menâzırü'l-Avâlim, Evliya Çelebi's Book of Travels, Cihannumâ*.

İRAN TÜRK AĞIZLARI İLE İLGİLİ TÜRKİYE'DE YAPILAN ÇALIŞMALAR ÜZERİNE DEĞERLENDİRMELER

Ahmet TOKAT

Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Türkiyat Araştırmaları (Disiplinlerarası)
E-posta adresi: tokata029@gmail.com, ORCID: 0009-0001-5521-4319

Özet

Türkiye'den sonra Türkçenin en çok konuşulduğu coğrafyaların başında İran gelmektedir. Resmî olmayan verilere göre İran'da 30 milyon civarı Türk olduğu düşünülmektedir. 30 milyonluk Türk nüfusunun konuştuğu Türkçe; Güney Azerbaycan, Kaşkay, Sungur, Horosan, Türkmen ve Halaç gibi ağız ve lehçelere ayrılmaktadır. Halaç Türkçesi hariç diğerleri Oğuz grubu Türk lehçelerine dâhil edilmektedir. Azerbaycan Türkleri, İran'ın kuzeybatısında yaşayan Türk gruplarıdır. Bu bölge Güney Azerbaycan olarak adlandırılmaktadır. Makü, Culfa, Merend, Şebüster, Tebriz, Meşkinşehir, Germi, Keleyber, Erdebil, Serap, Halhal, Zencan, Kazvin, Save, Kum, Hamedan, Senendec, Merağa, Urmiye, Salmas, Hoy gibi şehirler Güney Azerbaycan'ın önemli şehirleridir. Ayrıca Tahran, Azerbaycan Türklerinin yoğun olarak yaşadığı şehirler arasındadır. Kaşkay Türkleri, İran'ın ikinci kalabalık Türk topluluğudur. Kaşkay bölgesinin merkezi Firuzabad şehridir. Firuzabad ile birlikte Şiraz ve Kazerun şehirleri önemli Kaşkay şehirleridir. Sungur Türkleri, Kirmanşah eyaletine bağlı Sungur Şehrinde yaşamaktadırlar. Horasan Türkleri, İran'ın Kuzey Horasan ve Razavi Horasan eyaletlerinde yaşarlar. Yoğunlukta yaşadıkları yerler: Bocnurd, Şirvan, Koçan, Deregez, Kelat, Esferayin gibi Horasan'ın Kuzey bölgeleridir. Türkmenler, İran'da üçüncü en kalabalık Türk topluluğudur. Gülistan ve Kuzey Horasan eyaletlerinde yoğun olarak yaşarlar. Halaç Türkleri, Sultanabad ile Save bölgeri arasında yaşarlar.

Türk dili ve kültürü açısından zengin bir çeşitliliğe sahip olan İran coğrafyası araştırmacıların ilgi odağı olmuştur. Bu çalışmada İran Türklerinin dilleri hakkında Türkiye'de yapılan çalışmaların açıklamalı bibliyografyaları ele alınacaktır. İncelenen çalışmalar kitap, tez, makale ve bildiri şeklinde tasnif edilecektir. Ayrıca söz konusu çalışmalarda İran Türk ağızları, incelenen gramer özelliklerine (ses bilgisi, şekil bilgisi, söz varlığı, metin yayını vb.) göre de incelenecektir. Böylelikle Türkçe açısından önemli bir coğrafyayla ilgili çalışmaların genel panoramik bir görünümü araştırmacıların istifadesine sunulacaktır. Böylece çalışmaların yoğunlaştığı yerler ya da çalışma yapılmayan yerler rahatlıkla görülebilecektir. Ayrıca incelenen çalışmalarda işlenen gramer konularıyla da ilgili istatistiksel bilgiler verilerek bundan sonra yapılacak çalışmalara konu seçimi hususunda yol göstermesi hedeflenmektedir.

Anahtar kelimeler: İran Türk Ağızları, Açıklamalı Bibliyografya, Ses Bilgisi, Şekil Bilgisi, Söz Varlığı.

EVALUATIONS ON STUDIES CONDUCTED IN TÜRKİYE REGARDING IRANIAN TURKIC DIALECTS

Ahmet TOKAT

Institute of Turkic Studies, Turkic Studies (Interdisciplinary)
E-mail adress: tokata029@gmail.com, ORCID:0009-0001-5521-4319

Abstract

After Türkiye, Iran is one of the regions where Turkish is most widely spoken. According to unofficial estimates, it is believed that approximately 30 million Turks live in Iran. The Turkish spoken by this population

is divided into several tongue and dialects, including South Azerbaijani, Qashqai, Sungur, Khorasan, Turkmen, and Khalaj. Except for Khalaj Turkish, the other dialects belong to the Oghuz group of Turkic languages. Azerbaijani Turks live in the northwestern part of Iran, a region known as South Azerbaijan. Major cities of this region include Maku, Jolfa, Marand, Shabestar, Tabriz, Meshginshahr, Germi, Kaleybar, Ardabil, Sarab, Khalkhal, Zanjan, Qazvin, Saveh, Qom, Hamadan, Sanandaj, Maragheh, Urmia, Salmas, and Khoy. In addition, Tehran is among the cities with a significant Azerbaijani Turkish population. Qashqai Turks constitute the second largest Turkic group in Iran. Firuzabad is considered the central city of the Qashqai region, while Shiraz and Kazerun are also important centers of Qashqai population. Sungur Turks live in the city of Sungur in Kermanshah Province. Khorasan Turks reside in the provinces of North Khorasan and Razavi Khorasan, particularly in the northern districts such as Bojnurd, Shirvan, Quchan, Dargaz, Kalat, and Esfarayen. Turkmens represent the third largest Turkic group in Iran and mainly live in Golestan and North Khorasan provinces. Khalaj Turks inhabit the region between Sultanabad and Saveh.

Iran, which possesses a rich linguistic and cultural diversity in terms of the Turkic language and culture, has attracted considerable scholarly attention. This study examines the annotated bibliography of research conducted in Türkiye on the languages of the Turkic communities of Iran. The studies analyzed are classified as books, theses, articles, and conference papers. In addition, research on Iranian Turkic dialects is evaluated according to the grammatical features examined, such as phonology, morphology, vocabulary, and text publications. In this way, the study aims to present a general panoramic overview of the existing research on this linguistically significant region and to identify both well-studied and understudied areas. Furthermore, by providing statistical information on the grammatical topics addressed in previous studies, the research seeks to offer guidance for future topic selection in this field of study.

Keywords: Iranian Turkic Dialects, Annotated Bibliography, Phonology, Morphology, Vocabulary.

AYDARBEK SARMANBETOV'UN *MAHLÛK* ADLI HİKÂYESİNDE DEĞER AKTARIMININ YOKLUĞU VE BİREY ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: ETNOPEDAGOJİK BİR İNCELEME

Aleyna Gökçen SEVEN

Düzce Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı,
aleynagokcenseven@gmail.com,
ORCID: 0009-0009-2978-1115

Özet

İnsan, doğduğu andan itibaren içinde bulunduğu toplumun kültürel değerleri doğrultusunda şekillenmekte ve bu değerler aracılığıyla da toplumsallaşmaktadır. Bu süreçte eğitim sadece resmî kurumlarla sınırlı değildir. Birey, aile ve çevre aracılığıyla da çoğu zaman farkında olmadan toplumsal bir eğitim sürecinden geçmektedir. Bu noktada özellikle aile, bireyin değerleri içselleştirmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Çünkü bir toplumun varlığını sürdürmesinde ve kimliğini oluşturmasındaki en önemli unsur, sahip olduğu kültürel değerlerin yeni kuşaklara aktarılmasıyla mümkündür. Etnopedagojinin özü, bireyin toplumsal ve ruhsal yönlerinin birbiriyle dengeli biçimde gelişmesine dayanmaktadır. Bilindiği üzere Sovyetler Birliği kurulduğunda en önemli amaçlardan biri *tek tipoloji insan* yetiştirme gayesiydi. Bu sürece tepki olarak gelişen etnopedagoji, Çuvaş asıllı Gennadiy Nikolaeviç Volkov tarafından 20. yüzyılın ikinci yarısında ortaya atılmış ve özellikle Sovyetler Birliği sonrası dönemde Türk dünyasında millî kimliğin oluşturulmasında önemli bir rol oynamıştır. Bu çalışmanın amacı Kırgız yazar Aydarbek Sarmanbetov'un *Mahlûk* adlı hikâyesini etnopedagojik bir bakışla inceleyerek değer aktarımının yokluğunun birey üzerindeki etkisini ortaya koymaktır. İncelemede, bireyin ilk eğitim ortamı olan ailede değer aktarımının Kırgız kültürel değerlerinden ziyade Sovyet ideolojisiyle şekillendiği görülmektedir. Türk toplumlarında ad verme geleneği, ataların isimleriyle birlikte kültürel süreklilik sağlarken, hikâyede Marlen karakterine Marks ve Lenin isimlerinin birleşiminden oluşan bir ad verilmesi bireyin kendi kültürüne yabancılaşmasının daha baştan başladığını göstermektedir. Bununla birlikte Marlen karakterinin evlenmek ve çocuk sahibi olmak istememesi ile Kırgızca'yı kullanmaktan kaçınması ve babasının cenazesine dahi kayıtsız kalarak televizyonu açıp yatağına uzanması, kendi kültürüne yabancılaşmasını ve teknolojinin de bu süreci pekiştirdiğini göstermektedir. Çalışmanın sonucunda hikâyede değer aktarımının yetersiz kalmasının bireyin hem toplumsal çevresi tarafından dışlanmasına hem de kendi kimliğine yabancılaşmasına yol açtığı görülmüştür.

Anahtar kelimeler: Aydarbek Sarmanbetov, değer aktarımı, etnopedagoji.

THE ABSENCE OF VALUE TRANSFER AND ITS EFFECT ON THE INDIVIDUAL IN AYDARBEK SARMANBETOV'S STORY *"MAHLÛK"*: AN ETHNOPEDAGOGICAL STUDY

Aleyna Gökçen SEVEN
Düzce University, Graduate Education Institute, Department of Turkish Language Education
aleynagokcenseven@gmail.com,
ORCID: 0009-0009-2978-1115

Abstract

From the moment of birth, individuals are shaped by the cultural values of the society in which they live and are socialized through these values. In this process, education is not limited to formal institutions. Individuals

often undergo a social education process, often unconsciously, through their families and environment. In this regard, the family plays a particularly important role in the individual's internalization of values. This is because the most important element in a society's survival and preservation of its identity is the transmission of its cultural values to new generations. The essence of ethnopedagogy lies in the balanced development of the individual's social and spiritual aspects. As is known, one of the most important goals when the Soviet Union was established was to create a single type of individual. Ethnopedagogy, which developed as a reaction to this process, was put forward by Gennadiy Nikolaevich Volkov, of Chuvash origin, in the second half of the 20th century and has played a significant role in the formation of national identity in the Turkic world, especially in the post-Soviet era. The aim of this study is to examine the story *"Mahlûk"* by the Kyrgyz writer Aydarbek Sarmanbetov from an ethnopedagogical perspective and to reveal the impact of the absence of value transmission on the individual. The study reveals that the transmission of values within the family, the individual's first educational environment, is shaped more by Soviet ideology than by Kyrgyz cultural values. While the tradition of naming children in Turkic societies ensures cultural continuity through the names of ancestors, the fact that Marlen is given a name combining the names of Marx and Lenin in the story demonstrates that the individual's alienation from their own culture begins from the outset. Furthermore, Marlen's unwillingness to marry and have children, her avoidance of using the Kyrgyz language, and her indifference even to her father's funeral-turning on the television and lying in bed-show all contribute to her alienation from her culture, a process reinforced by technology. The study concludes that the inadequate transmission of values in the story leads to both social exclusion and alienation from one's own identity.

Keywords: Aydarbek Sarmanbetov, value transmission, ethnopedagogy.

VARLIQ DERGİSİNDE XIX – XX. YÜZYILLAR KUZEY AZERBAYCAN TARİHİNE BAKIŞ

Ali FARHADOV

Azerbaycan Milli Bilimler Akademisi, Tarih Enstitüsü, Vatan tarihi bölümü, ali_farhadov@yahoo.com, ORCID: 0000-0002-9322-3670

Özet

Araştırmanın amacı, 1979-2014 yılları arasında Tahran'da Türk və Fars dillerinde yayımlanan ve Dr. Cevat Heyet tarafından kurulan "Varlıq" dergisinin, Azerbaycan'ın milli kimlik inşası, tarihi hafızası ve Rus-Ermeni işgaline karşı geliştirdiği entelektüel tutumu analiz etmektir. Çalışma, derginin Güney ve Kuzey Azerbaycan arasındaki manevi bağları güçlendirme misyonunu ve "Azerbaycancılık" ideolojisinin yayılmasındaki rolünü ortaya koymayı hedeflemektedir. Yöntem olarak, "Varlıq" dergisinin 1358-1392 (1979-2014) yılları arasındaki sayıları üzerinde nitel içerik analizi ve tarihsel dokümantasyon yöntemi kullanılmıştır. Dergide yer alan makaleler, dönemin siyasi olayları ve baş editör Cevat Heyet'in perspektifiyle karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Araştırmanın kapsamı, derginin yayımlandığı 35 yıllık süreçte ele alınan; Çarlık ve Sovyet Rusya'sının işgal politikaları, Ermeni terör gruplarının (Taşnak ve Asuri) bölgedeki faaliyetleri, Karabağ sorunu, 20 Yanvar katliamı ve Azerbaycan Halk Cumhuriyeti'nin tarihi mirası ile sınırlıdır. Bulgular ve sonuçlar, "Varlıq" dergisinin sadece edebi bir yayın olmadığını, aynı zamanda bir "direniş akademisi" görevi gördüğünü göstermektedir. Dergi; Karabağ'ın kadim bir Azerbaycan toprağı olduğunu bilimsel verilerle kanıtlamış, 1813 Gülistan ve 1828 Türkmençay anlaşmalarının bölücü etkilerini sürekli gündemde tutmuştur. Ayrıca, Sovyet rejiminin "Türk" kimliğini silme girişimlerine karşı durmuş ve M.E. Resulzade'nin milli ülküsünü İran Azerbaycanı`ndaki okuyuculara aktarmıştır. Sonuç olarak dergi, Ermeni işgaline karşı uluslararası toplumun çifte standardını eleştirerek, Azerbaycan'ın toprak bütünlüğünü savunan milli bir platform oluşturmuş ve iki kol arasındaki kültürel bütünlüğü koruyan ebedi bir meşale haline gelmiştir.

Anahtar kelimeler: Varlıq Dergisi, Cevat Heyet, Karabağ, Rus İşgali, Azerbaycan Milli Kimliği

AN OVERVIEW OF THE 19th – 20th CENTURIES NORTHERN AZERBAIJAN HISTORY IN VARLIQ MAGAZINE

Ali FARHADOV

Azerbaijan National Academy of Sciences, Institute of History, Department of Homeland History, ali_farhadov@yahoo.com, 0000-0002-9322-3670

Abstract

The aim of this research is to analyze the intellectual stance developed by "Varlıq" magazine - published in Turkish and Persian in Tehran between 1979 and 2014 and founded by Dr. Javad Heyat - towards the construction of Azerbaijan's national identity, historical memory, and the Russian-Armenian occupation. The study intends to reveal the magazine's mission in strengthening the spiritual ties between South and North Azerbaijan and its role in disseminating the ideology of "Azerbaijanism." As a method, qualitative content analysis and historical documentation were employed on the issues of "Varlıq" magazine published between 1358-1392 (1979-2014). The articles in the magazine were examined comparatively through the political events of the period and the perspective of the editor-in-chief, Javad Heyat. The scope of the research is limited

to the topics addressed during the magazine's 35-year publication period, including the occupation policies of Tsarist and Soviet Russia, the activities of Armenian terrorist groups (Dashnak and Assyrian) in the region, the Karabakh conflict, the Black January (20 Yanvar) massacre, and the historical legacy of the Azerbaijan Democratic Republic. The findings demonstrate that "Varlıq" was not merely a literary publication but also functioned as an "academy of resistance." The magazine proved with scientific data that Karabakh is an ancient Azerbaijani land and consistently kept the divisive effects of the 1813 Gulistan and 1828 Turkmenchay treaties on the agenda. Furthermore, it resisted the Soviet regime's attempts to erase the “Turkic” identity and conveyed M.E. Rasulzadeh's national ideology to the readers in Iranian Azerbaijan. In conclusion, by criticizing the international community's double standards regarding the Armenian occupation, the magazine created a national platform defending Azerbaijan's territorial integrity and became an eternal torch preserving the cultural unity between the two branches of the nation.

Keywords: Varlıq Magazine, Javad Heyat, Karabakh, Russian Occupation, Azerbaijani National Identity.

1700-1750 YILLARI ARASINDA KONYA ÇEŞMELERİ (KONYA ŞER'İYYE SİCİLLERİ'NE GÖRE)

Ali KOÇAK

Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yeniçağ Ana Bilim Dalı, Tarih, alipamuk029@gmail.com, ORCID: 0009-0007-1257-2371

Özet

Bu çalışmanın amacı, 18. yüzyılın ilk yarısında (1700-1750) Konya şehir merkezinde ve yakın çevresinde varlığı tespit edilen çeşmeleri, dönemin mahkeme kayıtları olan Şer'iye Sicilleri ışığında ortaya koymaktır. Osmanlı şehir hayatının en temel ihtiyaç birimi olan çeşmeler, sicil kayıtlarında inşa, vakfiye, mütevelli ataması ve onarım keşifleri gibi vesilelerle yer almaktadır. Bu belgelerden hareketle hazırlanan çalışma, Konya'nın elli yıllık bir kesitindeki çeşme dökümünü sunmaktadır.

Yapılan incelemeler neticesinde şehir dokusunda çok katmanlı bir çeşme ağı tespit edilmiştir. Kayıtlarda; Pâşâ Çeşmesi, Alî Pâşâ, Murtazâ Ağa, Alaybegi Mustafâ Ağa ve Veznedâr Çeşmesi gibi idari sınıfa ait isimlerin yanı sıra; Kâdı'asker 'Abdulkâdir Efendi, Seyyid Bostan Efendi, Sarâc-zâde ve Hendekî-zâde gibi ulema ve eşraf aileleri tarafından kurulan hayratlar dikkat çekmektedir. Ayrıca Debbağhane, Atbazarı ve Hergele Çeşmesi gibi isimler, suyun ticari ve sosyal alanlardaki dağılımını göstermesi bakımından önemlidir. Şehrin manevi coğrafyasını yansıtan Hoca Fakîh Sultân, Şeyh Sadreddîn ve Hazret-i Şeyh çeşmeleri ile fiziksel özelliklerine göre isimlendirilen Ak Çeşme, Çukur Çeşme, Altunlu Çeşme ve Zincirlikuyu gibi yapılar da listenin önemli parçalarıdır.

Bildiri kapsamında, sicillerde adı geçen bu çeşmelerin mahallelerdeki konumları ve aidiyetleri listelenerek şehrin su topografyası netleştirilecektir. Özellikle Bezîrci-zâde, Börekçi-zâde ve Yetîmoğlu gibi aile isimleriyle anılan çoklu çeşme yapıları ile Rûm Çeşmeleri gibi farklı gruplara hizmet eden yapılar, veriler üzerinden somutlaştırılacaktır. Sonuç olarak bu çalışma, 18. yüzyılın ilk yarısında Konya'da suyun fiziksel mevcudiyetini belgeleyerek, şehrin tarihsel coğrafyasına ve mimari mirasına dair güncel bir envanter sunmayı hedeflemektedir.

Anahtar kelimeler: Konya, Şer'iye Sicilleri, Çeşme Listesi, 18. Yüzyıl, Su Yapıları

KONYA FOUNTAINS BETWEEN 1700-1750 (ACCORDING TO KONYA SHARIA COURT REGISTERS)

Ali KOÇAK

Selçuk University, Institute of Social Sciences, Department of Early Modern History, alipamuk029@gmail.com, ORCID: 0009-0007-1257-2371

Abstract

The purpose of this study is to identify the fountains located in the city center of Konya and its immediate surroundings during the first half of the 18th century (1700–1750), based on the Sharia Court Registers (Shariyye Sijills) of the period. Fountains, as the most fundamental utility units of Ottoman urban life, appear in court records through various contexts such as construction, endowment deeds (waqfiyya), appointments of

trustees (mutawalli), and repair estimations. Based on these documents, this study presents a comprehensive inventory of fountains during a fifty-year cross-section of Konya.

As a result of the examinations, a multi-layered network of fountains has been identified within the urban fabric. In the records, alongside names belonging to the administrative class such as Pasha Fountain, Ali Pasha Fountain, Murtaza Agha Fountain, Alaybegi Mustafa Agha Fountain, and Veznedar Fountain; charitable works established by the ulema and ashraf (notables) families, such as Kazasker Abdulkadir Efendi Fountain, Seyyid Bostan Efendi Fountain, Sarac-zade Fountain, and Hendeki-zade Fountain, stand out. Furthermore, names such as Debbaghane, Atbazari, and Hergele fountains are significant in demonstrating the distribution of water in commercial and social areas. Structures reflecting the spiritual geography of the city, such as Hoja Fakih Sultan, Sheikh Sadreddin, and Hazrat-i Sheikh fountains, as well as those named after their physical characteristics like Ak Fountain, Chukur Fountain, Altunlu Fountain, and Zincirlikuyu Fountain, are also essential components of the list.

Within the scope of this paper, the water topography of the city will be clarified by listing the locations and affiliations of these fountains mentioned in the registers. Particularly, multiple fountain structures associated with family names such as Bezirci-zade, Borekci-zade, and Yetimoglu, as well as structures serving different groups like the "Rum" (Greek) Fountains, will be substantiated through the data. Consequently, by documenting the physical presence of water in Konya during the first half of the 18th century, this study aims to provide an updated inventory of the city's historical geography and architectural heritage.

Keywords: Konya, Sharia Court Registers, 18th Century, Ottoman Fountains, Urban History, Water Culture.

ANLATIM BOZUKLUĞU OLARAK KABUL EDİLEN *GEREKSİZ SÖZCÜK KULLANIMI* ASLINDA TÜRK DİLİNİN YAPISININ BİR *GEREĞİ* DEĞİL MİDİR?

Ali PARLAK
Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı, Yeni Türk Dili,
ali.parlak@erzurum.edu.tr,
ORCID: 0000-0001-9811-2462

Özet

Konuşma ve yazı dilinde Türkçenin *yanlış* kullanılması sonucu ortaya çıkan durumu tarif etmek için kullanılan anlatım bozuklukları konusu, ortaöğretim, lise ve üniversiteye hazırlık için dershanelerde işlenen bir konudur. Bu bildiride, kendi içinde anlam bakımından ve yapı bakımından olmak üzere ikili bir ayrımla ve alt başlıklarla detaylandırılan anlatım bozukluğunun anlam bakımından anlatım bozuklukları konusunun -genellikle- ilk maddesi olarak verilen gereksiz sözcük kullanımı maddesi üzerinde durulacaktır. Gereksiz sözcük kullanımı olarak nitelendirilen bu durumun aslında Türk dilinin yapısı gereği bazı durumlarda oluşan pekiştirme, yineleme veya vurgu görevi gördüğü örnekleriyle ispat edilmeye çalışılacaktır. Gereksiz sözcük kullanımı "cümlede aynı anlama gelen iki kelimeye yer verilmesi veya bir sözcük cümleden çıkarılınca anlamın bozulmaması" ilkeleri üzerine bina edilmiştir. Örneğin; *nüans farkı, arka fon, ful doluluk, en didaktik en öğretici* gibi kullanımlarda ilk kelimelerin gereksiz olduğu ve bu durumun anlatım bozukluğuna sebep olduğu yargısı hâkimdir. Fakat, dilin bir yargıyı, bir hükmü -nihayetinde bir anlamı- sunarken kasıtlı veya istemsiz olarak anlamı pekiştirme, yineleme veya vurguyu belirtme yönü de bulunmaktadır.
Bu çalışmada, Türkçede anlatım bozukluğu konusunun gereksiz sözcük kullanımı maddesi merkezinde bu meselenin farklı bir yönüne dikkat çekilmek istenmiştir. Bu dikkati, yineleme, pekiştirme ve vurgu kavramları karşılarken başka başka kavram ve terimlerin de konuyla ilişkisine temas edilmiştir. En nihayetinde, Türk dilinin yapısı esas alınıp, konu hakkında fişlenen örnekler temsil alınarak bazı tespit ve değerlendirmelerde bulunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Anlatım bozukluğu, gereksiz sözcük kullanımı, Türk dilinin yapısı, vurgu, yineleme, pekiştirme.

IS THE USE OF UNNECESSARY WORDS, CATEGORIZED AS AN EXPRESSION ERROR, ACTUALLY A REQUIREMENT OF THE TURKISH LANGUAGE STRUCTURE?

Ali PARLAK
Sakarya University, Institute of Social Sciences, Turkish Language and Literature, Modern Turkish Language, e-mail: ali.parlak@erzurum.edu.tr,
ORCID: 0000-0001-9811-2462

Abstract

The topic of expression errors, which describes the incorrect use of Turkish in both spoken and written language, is a subject taught in secondary school, high school, and university entrance exam preparatory courses. This paper will focus on the use of unnecessary words, which is generally given as the first item under the category of grammatical errors in terms of meaning and structure, and which is further detailed with

subheadings. It will be argued through examples that this phenomenon, often labelled as redundant word usage, actually functions as a tool for reinforcement, repetition, or emphasis in certain contexts due to the inherent structure of the Turkish language. The principle of unnecessary word usage is built upon the premise of "including two words with the same meaning in a sentence, or the fact that the meaning remains unchanged when a word is removed." For instance, in expressions like "nuance difference," "background," "full capacity," and "most didactic/instructive," the prevailing judgment is that the first words are unnecessary and lead to expression errors. However, when conveying a judgment or a verdict -ultimately, a meaning-language also possesses the capacity to intentionally or unintentionally reinforce and emphasize that meaning.
This study aims to draw attention to a different dimension of expression errors in Turkish by focusing specifically on the use of redundant words. While this focus is addressed through repetition, reinforcement, and emphasis, other related terms and concepts are also discussed. Ultimately, based on the structure of the Turkish language and representative examples, several observations and evaluations are presented.

Keywords: Grammatical errors, unnecessary word usage, structure of the Turkish language, emphasis, repetition, reinforcement.

KANUN KAÇAĞINDAN HALK KAHRAMANINA: KAÇAK VE ZEYBEK FOLKLORU ÜZERİNE KARŞILAŞTIRMALI BİR ANALİZ

Amil EZİMLİ

Azerbaycan Milli İlimler Akademisi Folklor Enstitüsü, Folklorşünaslık Ana Bilim Dalı, Folklor Teorisi Bilim Dalı (şubesi), amilezimi@gmail.com,
ORCID: 0009-0006-8751-6967

Özet

Bu bildiride, merkezi yönetimler tarafından yasa dışı ilan edilen kaçak ve zeybek folkloru karşılaştırmalı bir perspektifle incelenmektedir. Hem kaçaklar hem de zeybekler, çeşitli nedenlerle zulme uğramış; ancak halkın gözünde onları koruyan son sığınak, yenilmezlik ve adalet timsali olarak görülmüşlerdir. Bu toplumsal algı sonucunda haklarında pek çok efsane anlatılmış, türküler yakılmış ve destanlar yazılmıştır. Araştırma, metodolojik açıdan karşılaştırmalı-tarihsel analiz ve folklor metinlerinin tahlili yöntemlerini birleştirmektedir. Çalışmanın temel kaynağını, Azerbaycan kaçak folklorunun meşhur temsilcileri Kaçak Kerem, Kaçak Nebi ve Kaçak Mayıl ile Osmanlı İmparatorluğu ve Türkiye Cumhuriyeti dönemlerinde zeybeklik faaliyetlerinde bulunan Yörük Ali Efe ve Çakırcalı Mehmet Efe hakkındaki rivayetler teşkil etmektedir. Adı geçen kahramanların faaliyetleri dilden dile dolaşmış, haklarında romanlar yazılmış ve filmler çekilmiştir. Halk nezdinde kaçaklarla zeybeklerin tarihi mücadele yöntemleri, benzer ve farklı yönleri de araştırmanın konusu olmuştur. Kanun dışı duruma düşürülen bu kişiler, aslında halkın manevi değerlerini, namus ve şeref anlayışını, nesilden nesile aktarılan örf ve adetlerini kendi davranışlarında temsil edip korudukları için halk tarafından unutulmamışlardır. Hem Çarlık Rusyası hem de Azerbaycan Demokratik Cumhuriyeti döneminde Ruslara karşı çıkan kaçaklar ile Milli Mücadele döneminde işgalcilere karşı savaşan zeybekler, gerilla tipi savaş yöntemlerini ustalıkla kullanmışlardır. Vatan tehlikeye düştüğünde orduya katılmış, işgalcilere karşı savaşmış ve devletle beraber hareket etmişlerdir. Bir efenin "Biz çıkalım, millet gelir" sözü, halk ile bu kahramanlar arasındaki derin bağı ve sonsuz güven duygusunu göstermektedir. Sonuç olarak çalışma, bu kahramanların milli düşünce sisteminde ve kolektif hafızada nasıl idealleştirildiğini sosyo-antropolojik ve folklorik bir bakışla ortaya koymaktadır.

Anahtar kelimeler: Kaçak, zeybek, sosyal adalet, milli mücadele, folklorlaşma

FROM OUTLAW TO FOLK HERO: A COMPARATIVE ANALYSIS OF OUTLAW AND ZEYBEK FOLKLORE

Amil AZİMLİ

Azerbaijan National Academy of Sciences, Institute of Folklore, Department of Folklore Studies, Branch of Folklore Theory, amilezimi@gmail.com,
ORCID:0009-0006-8751-6967

Abstract

This paper examines the folklore of fugitives and Zeybeks, declared illegal by central governments, from a comparative perspective. Both fugitives and Zeybeks suffered persecution for various reasons; however, in the eyes of the people, they were seen as the last refuge protecting them, symbols of invincibility and justice. As a result of this social perception, many legends were told about them, folk songs were composed, and epics were written. Methodologically, the research combines comparative-historical analysis and the analysis of folklore texts. The main source of the study consists of the legends about the famous representatives of

Azerbaijani fugitive folklore, Gachag Kerem, Gachag Nebi, and Gachag Mayıl, as well as Yoruk Ali Efe and Chakırcalı Mehmet Efe, who were active in Zeybek activities during the Ottoman Empire and the Republic of Turkiye. The activities of these heroes have been passed down orally, novels have been written about them, and films have been made. The historical methods of struggle of fugitives and Zeybeks in the eyes of the public, their similarities and differences, have also been the subject of the research. These individuals, who were rendered lawless, have not been forgotten by the people because they actually represented and preserved the moral values, sense of honor and dignity, and customs and traditions passed down from generation to generation in their own actions. Both the deserters who opposed the Russians during the Tsarist Russian era and the Azerbaijan Democratic Republic, and the Zeybeks who fought against the invaders during the National Struggle, skillfully employed guerrilla warfare methods. When the homeland was in danger, they joined the army, fought against the invaders, and acted in solidarity with the state. The words of a Zeybek, "Let us go, and the nation will follow," demonstrate the deep bond and boundless trust between the people and these heroes. In conclusion, this study reveals how these heroes are idealized in the national thought system and collective memory from a socio-anthropological and folkloric perspective.

Keywords: Fugitive, Zeybek, social justice, national struggle, folklorization.

DÜNYA AĞRISI ROMANINDA MÜRŞİT'İN İÇSEL ÇÖKÜŞÜNÜN MEKÂNSAL YANSIMASI

Asuman SİNOP[1]

[1]*Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Bilim Dalı, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, 254201001009@ogr.selcuk.edu.tr, ORCID: 0009-0003-5931-6851*

Özet

Psikolojik roman, bireyin iç dünyasını aydınlatmada önemli bir türdür. Ayfer Tunç'un *Dünya Ağrısı* romanı, bireyin geçmişin yükü altında ezilişini ve modern bireyi merkeze alır. Romanda başkarakterin, yaşamayı istemediği şehirde işletmek zorunda kaldığı babadan kalma otelin onun üzerinde oluşturduğu baskı ve bunun sonucunda yaşadığı karamsarlık ve yalnızlık anlatılmaktadır. Eskiden rakip olarak görülen Beyazıt'ın oteli gün geçtikçe gelişirken Mürşit'in oteli, kendi iç dünyasıyla da paralel olarak gerilemekte ve harabeye dönüşmektedir. Bu çalışmada, romanın başkarakteri Mürşit'in yaşadığı psikolojik dağılmanın, içinde bulunduğu fiziksel çevrede nasıl somutlaştığı üzerinde durulmaktadır. Çalışmamız *Dünya Ağrısı* romanı ile sınırlıdır.

Mürşit'in hissettiği derin yabancılaşma ve "dünya ağrısı" düşünsel bir boyutta kalmaz; yaşadığı taşra şehrine ve babasından devraldığı otele de sirayet eder. Karakterin iç dünyası ile mekân arasındaki paralellik, kahramanın trajedisini ortaya koymak bakımından önem taşımaktadır.

Bildirinin amacı, Mürşit'in ruhsal çöküşünün mekânsal yansımasını analiz etmektir. Çalışmamızda psikanaliz eleştiri yöntemiyle mekân-birey özdeşliği ortaya konulacaktır.

İncelemede özellikle babadan kalan otelin Mürşit için sadece bir iş yeri değil, aynı zamanda kaçamadığı bir geçmişin ve suçluluk duygusunun kalesi olduğu görülmüştür. Otelin tozlu odaları, eskimiş eşyaları ve kasvetli koridorları, Mürşit'in zihnindeki tıkanmışlığın birer yansımasıdır.

Sonuç olarak Ayfer Tunç, Mürşit'in iç dünyası ile mekân arasında kurduğu bağ yoluyla psikolojik romanın çarpıcı bir örneğini vermiştir. Roman, insanın geçmişte yaptığı ya da yapamadığı eylemlerin yol açtığı "dünya ağrısı"ndan kaçılamayacağını; bu ağrının bazen bir şehirde, bazen bir binada, bazen de insanın kendi iç dünyasında katmanlaşarak varlığını sürdürdüğünü göstermesi bakımından çağdaş Türk romanında önemli bir yere sahiptir.

Anahtar Kelimeler: Ayfer Tunç, *Dünya Ağrısı*, Mürşit, Mekân.

THE SPATIAL REFLECTION OF MÜRŞİT'S INNER COLLAPSE IN THE NOVEL *DÜNYA AĞRISI*

Asuman SİNOP

Institute of Social Sciences, Department of Turkish Language and Literature, Division of Turkish Language and Literature, 254201001009@ogr.selcuk.edu.tr, ORCID number: 0009-0003-5931-6851

Abstrac*t*

The psychological novel is an important genre in illuminating the inner world of the individual. *Dünya Ağrısı* by Ayfer Tunç centers on the modern individual and portrays the individual's oppression under the burden of the past. In the novel, the pressure exerted on the protagonist by the inherited hotel, which he is obliged to run

in a city where he does not wish to live, and the resulting pessimism and loneliness he experiences are depicted. While the hotel of Beyazıt, once regarded as a rival, develops day by day, Mürşit's hotel declines in parallel with his inner world and turns into a ruin. This study focuses on how the psychological disintegration experienced by the novel's protagonist, Mürşit, is concretized within the physical environment he inhabits. Our study is limited to the novel *Dünya Ağrısı.*

Mürşit's profound sense of alienation and the notion of "world pain" do not remain merely at a conceptual level; they also permeate the provincial town he lives in and the hotel he inherited from his father. The parallelism between the character's inner world and the setting is significant in revealing the hero's tragedy.

The aim of this paper is to analyze the spatial reflection of Mürşit's psychological collapse. In our study, the identification between space and individual will be demonstrated through the method of psychoanalytic criticism.

In the analysis, it has been observed that the hotel inherited from his father is not merely a workplace for Mürşit, but also a fortress of an inescapable past and a sense of guilt. The dusty rooms, worn-out furniture, and gloomy corridors of the hotel are reflections of the blockage in Mürşit's mind.

In conclusion, Ayfer Tunç presents a striking example of the psychological novel through the connection she establishes between Mürşit's inner world and space. The novel holds an important place in the contemporary Turkish novel in that it demonstrates that the "world pain" caused by what a person has done or failed to do in the past cannot be escaped; rather, this pain continues to exist in layers, sometimes within a city, sometimes within a building, and sometimes within the individual's own inner world.

Keywords: Ayfer Tunç, *Dünya Ağrısı*, Mürşit, Space.

ATASÖZLERİNDE ÇEŞİTLENME VE MODERN ÇARPITMALAR

Ayberk Furkan DEMİREL
Iğdır Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Yeni Türk Dili Araştırma Görevlisi
E-posta adresi: afurkan.demirel@igdir.edu.tr, ORCID: 0009-0001-7168-6962

Özet
Atasözleri, bir toplumun yüzyıllar boyunca kazandığı deneyimleri, gözlemleri, değer yargılarını ve kültürel birikimini özlü bir dille aktaran en önemli sözlü kültür ürünlerindendir. Ancak bu sözlü miras, zaman içinde değişen dil kullanımı, sosyal yapı, teknoloji ve iletişim ortamlarına bağlı olarak çeşitli dönüşümler geçirebilmektedir. Bu dönüşüm, kimi zaman biçimsel değişiklikler (sözcük değiştirme, ekleme-çıkarma, söz diziminde farklılaşma), kimi zaman anlamsal kaymalar (daralma, genişleme, olumlunun olumsuza dönüşmesi), kimi zaman ise işlevsel dönüşümler (uyarı, öğüt, eleştiri, yergi gibi işlevlerin değişmesi) şeklinde ortaya çıkmaktadır. Özellikle modern dönemde, atasözlerinin orijinal yapısından uzaklaşarak ironik, mizahi veya tamamen zıt anlamlı biçimlerde kullanılması -ki bu çalışmada "modern çarpıtmalar" olarak adlandırılmıştır- dikkat çekici bir olgu haline gelmiştir. Bu çarpıtmaların oluşmasında, atasözlerinde bulunan benzetme, mecaz, teşbih, istiare gibi söz sanatlarının yeterince çözümlenememesi, tarihsel ve toplumsal bağlamın ihmal edilmesi, geleneksel kalıpların çağdaş dünya görüşüyle çatışması ve popüler kültürün atasözlerini yeniden üretme eğilimi gibi etkenler rol oynamaktadır. Bu çalışma, seçilmiş atasözü örnekleri üzerinden söz konusu çeşitlenme ve çarpıtmaların kaynaklarını, türlerini ve sonuçlarını incelemeyi; ayrıca bu örneklere Türkiye Türkçesinin yanı sıra Azerbaycan, Kazak, Kırgız, Türkmen, Özbek gibi akraba Türk lehçelerindeki varyantlarını ve tarihî metinlerdeki (Karahanlı, Harezm, Kıpçak, Osmanlı vb.) ilk biçimlerini karşılaştırmalı olarak değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Böylece atasözlerinin doğru anlaşılması ve yorumlanmasında sadece bugünkü kullanımla yetinmeyip, filolojik ve tarihsel-karşılaştırmalı yöntemlerin devreye sokulması gerektiği vurgulanacak; dil biliminin, özellikle de anlam bilimi (semantik), söz varlığı (leksikoloji) ve halk bilimi (folklor) disiplinlerinin atasözü araştırmalarına sağlayabileceği katkılar ortaya konulacaktır.

Anahtar Kelimeler: atasözleri, söz sanatları, modern çarpıtmalar, sözlü kültür.

VARIETY IN PROVERBS AND MODERN CORRUPTIONS

Ayberk Furkan DEMİREL
Iğdır University, Faculty of Arts and Sciences, Department of Turkish Language and Literature, Research Assistant of Modern Turkish Language
E-mail address: afurkan.demirel@igdir.edu.tr, ORCID: 0009-0001-7168-6962

Abstract

Proverbs are among the most significant products of oral culture that convey a society's accumulated experiences, observations, value judgments, and cultural heritage over centuries in a concise and memorable form. However, this oral heritage can undergo various transformations over time due to changes in language use, social structure, technology, and communication environments. These transformations may manifest as formal changes (word substitutions, additions or omissions, syntactic differences), semantic shifts (narrowing, widening, conversion of positive to negative meanings), or functional changes (alterations in functions such as warning, advising, criticizing, or satirizing). Particularly in the modern era, a notable phenomenon has

emerged: the use of proverbs in ironic, humorous, or entirely contradictory forms that deviate from their original structure — referred to in this study as "modern distortions." Several factors contribute to these distortions, including insufficient analysis of rhetorical devices such as similes, metaphors, and figures of speech within proverbs; neglect of historical and social contexts; conflicts between traditional patterns and contemporary worldviews; and the tendency of popular culture to reproduce and reinterpret proverbs. This study aims to investigate the origins, types, and consequences of such variation and distortions through selected examples of proverbs. It also seeks to compare these examples with their variants in related Turkic dialects (such as Azerbaijani, Kazakh, Kyrgyz, Turkmen, and Uzbek) as well as their earliest attested forms in historical texts (from Karakhanid, Khwarezmian, Kipchak, Ottoman, and other periods). By doing so, the study emphasizes that the accurate understanding and interpretation of proverbs should not rely solely on contemporary usage but must also employ philological and historical-comparative methods. Ultimately, the study highlights the contributions that linguistics — especially semantics, lexicology, and folklore — can make to proverb research and underscores the importance of comparative linguistic data in the process of meaning construction and interpretation.

Keywords: Proverbs, figures of speech, modern corruption, oral culture.

DOĞU ROMA ASKERİ SİSTEMİNDE PEÇENEKLER

Aynur KARATAŞ[1]

Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ortaçağ Tarih Anabilim Dalı,
E-posta adresi: aynurkartas68@icloud.com , ORCID: 0009-0003-9875-6585

Özet

9. yüzyılın sonlarından itibaren Karadeniz'in kuzey bozkırlarında yaşayan Peçenekler, Doğu Roma İmparatorluğu'nun kuzey sınır politikasında ve askerî stratejisinde önemli bir rol oynamıştır. Doğu Roma kaynaklarında Patzinakoi/Patzinakitai/Patzinacitae olarak adlandırılan Peçenekler, özellikle sınır güvenliğinin sağlanması, yardımcı müttefik birlikler ve paralı askerlik gibi çeşitli roller üstlenmiştir. Peçeneklerin hafif süvari karakteri, yüksek hareket kabiliyeti ve atlı okçuluk yetenekleri, Doğu Roma ordusunun özellikle Karadeniz'in kuzey bozkırlarında yürüttüğü askerî faaliyetlerde önemli bir avantaj sağlamıştır.

Doğu Roma, Peçenekleri yalnızca askerî bir güç olarak değil, aynı zamanda diplomatik bir araç olarak da kullanmıştır. Bu bağlamda Peçenekler Macarlara, Ruslara ve Tuna Bulgarlarına karşı uygulanan denge politikalarının önemli bir aktörü hâline gelmiştir. İmparator I. Ioannis Çimiskes'in (969-976) Ruslara karşı yürüttüğü seferler sırasında Peçeneklerle kurulan iş birliği ve II. Basileios (976-1025) döneminde Balkan seferlerinde görev alan Peçenek birlikleri bu politikanın somut örneklerini oluşturmaktadır. Peçeneklerin yüksek hareket kabiliyetine sahip hafif süvari yapısı ve atlı okçuluk geleneği, Doğu Roma ordusunun savaş taktiklerini tamamlayan önemli bir unsur olarak öne çıkmıştır. Bununla birlikte 11. yüzyılda Balkanlara yerleştirilen Peçenek boylarının zamanla Doğu Roma otoritesine karşı ayaklanması, iki taraf arasındaki ilişkilerin müttefiklikten açık mücadeleye dönüşmesine yol açmıştır. Bu süreç, 1091 yılında gerçekleşen Levounion Savaşı'yla sonuçlanmış ve Doğu Roma, müttefikleri olan Kumanlarla birlikte Peçenekleri ağır bir yenilgiye uğratarak Balkanlardaki siyasî varlıklarını büyük ölçüde sona erdirmiştir.

Bu çalışma, Doğu Roma kaynakları ve modern tarih yazımı ışığında Peçeneklerin Doğu Roma askerî sistemi içindeki rolünü analiz etmeyi amaçlamaktadır. Araştırmada Peçeneklerin Doğu Roma ordusuna entegrasyon süreçleri, askerî fonksiyonları ve kuzey sınır politikaları üzerindeki etkileri ele alınarak ilişkilerin askerî boyutu değerlendirilecektir.

Anahtar kelimeler: Peçenekler, Doğu Roma, Askeri sistemi.

THE PECHENEGS IN THE EASTERN ROMAN MILITARY SYSTEM

Aynur KARATAŞ[1]

Selçuk University, Institute of Social Sciences, Department of History, Division of Medieval History,
E-mail address: aynurkartas68@icloud.com, ORCID: 0009-0003-9875-6585

Abstract

From the late 9th century onwards, the Pechenegs, inhabiting the northern Black Sea steppes, played a pivotal role in the northern frontier policy and military strategy of the Eastern Roman Empire. Identified in Eastern Roman sources such as Patzinakoi, Patzinakitai or Patzinacitae, the Pechenegs undertook diverse responsibilities, including the maintenance of frontier security, serving as auxiliary units, and acting as mercenaries. Their character as light cavalry, defined by high mobility and proficient horse archery, provided

a significant tactical advantage for Eastern Roman military operations, particularly across the northern Black Sea steppes.

The Eastern Roman Empire utilized the Pechenegs not merely as a military force but also as a diplomatic instrument. In this context, they became essential actors in the policies of containment and balance directed against the Magyars, Rus', and Danube Bulgarians. Concrete examples of this policy include the cooperation established with the Pechenegs during Emperor John I Tzimiskes' (969-976) campaigns against the Rus', as well as the Pecheneg units that served in the Balkan campaigns during the reign of Basil II (976-1025).

However, the settlement of Pecheneg tribes in the Balkans during the 11th century led to uprisings against Eastern Roman authority, shifting the relationship from alliance to open confrontation. This process culminated in the Battle of Levounion in 1091, where the Eastern Romans, alongside their Cuman allies, decisively defeated the Pechenegs, effectively terminating their political presence in the Balkans. Drawing upon Eastern Roman sources and modern historiography, this study aims to analyze the role of the Pechenegs within the Eastern Roman military system. The study evaluates the military dimension of these relations by examining the integration processes of the Pechenegs into the imperial army, their specific military functions, and their impact on northern frontier policies.

Keywords: Pechenegs, Eastern Roman Empire, military system.

OSMANLI TOPLUMUNDA İNTİHARIN İZLERİ: KONYA ŞER'İYE SİCİLLERİ ÜZERİNDEN BİR İNCELEME

Aynur YAKAR
Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Ana Bilim Dalı, Yeniçağ Tarihi Bilim Dalı
E-posta adresi: yakarraynur@gmail.com, ORCID: 0000-0002-8468-1143

Özet

İntihar olgusu, Osmanlı coğrafyasında dinî, ahlaki ve toplumsal değerler nedeniyle çoğu zaman sınırlı görünürlüğe sahip konulardan biri olmuştur. İslami kurallar çerçevesinde ağır biçimde kınanan bir davranış olarak değerlendirilmesi, hem toplumsal algıda hem de resmî kayıt mekanizmalarında bu tür vakaların ihtiyatla ele alınmasına yol açmıştır. Bu durum, Osmanlı dünyasında intiharın tarihsel izlerini takip etmeyi zorlaştırmakta; vakaların çoğu zaman dolaylı ifadeler veya sınırlı kayıtlar aracılığıyla günümüze ulaşmasına neden olmaktadır. Nitekim mevcut araştırmalar, intiharın Osmanlı toplumunda Batı toplumlarına kıyasla daha seyrek görüldüğünü ve bu durumun büyük ölçüde dinî esasların caydırıcı etkisi ve güçlü sosyal denetim mekanizmalarıyla ilişkili olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte, özellikle geç Osmanlı dönemine ait kaynaklar, bireysel bunalımlar, aile içi anlaşmazlıklar, ekonomik sıkıntılar ve toplumsal baskılar gibi çeşitli etkenlerin intihar vakalarıyla ilişkilendirilebildiğini ortaya koymaktadır. Bu çalışma, söz konusu tartışmaları yerel bir örnek üzerinden ele alarak Konya'da intihar olgusunun şer'iye sicillerine nasıl yansıdığını incelemeyi amaçlamaktadır. Bu bağlamda, erken dönemlerden başlayarak geç Osmanlı dönemine kadar uzanan süreçte belirli yıllara ait tespit edilen sınırlı vakalar üzerinden yürütülen inceleme, Osmanlı toplumunda intiharın yerel ölçekteki görünürlüğüne dair önemli ipuçları sunmaktadır. Vakaların kronolojik dağılımı incelendiğinde örneklerin büyük ölçüde 18. yüzyılda yoğunlaştığı görülmektedir. Öte yandan, ölümle sonuçlanan vakaların önemli bir kısmının kadınlara ait olması, cinsiyet dağılımı açısından dikkat çekici bir tablo ortaya koymaktadır. Mevcut bulgular ışığında çalışma, Osmanlı toplumunda intiharın ne ölçüde görünür olduğu, kimlerin daha çok bu eyleme yöneldiği, intiharın sebepleri ve yerel kayıtların bu olguyu nasıl yansıttığı gibi benzer sorularla Konya örneği üzerinden yeni bir tartışma zemini sunmayı hedeflemektedir.

Anahtar kelimeler: Osmanlı toplumu, Konya, intihar, intihar yöntemleri

TRACES OF SUICIDE IN OTTOMAN SOCIETY: A STUDY BASED ON THE KONYA SHARIA COURT RECORDS

Aynur YAKAR
Selçuk University, Institute of Social Sciences, Department of History, Division of Early Modern History
E-mail address: yakarraynur@gmail.com, ORCID: 0000-0002-8468-1143

Abstract

The phenomenon of suicide was often among the issues with limited visibility in the Ottoman geography due to religious, moral, and social values. Being regarded as a behavior strongly condemned within the framework of Islamic principles led to such cases being handled with caution both in social perception and in official recording mechanisms. This situation makes it difficult to trace the historical footprints of suicide in the

Ottoman world, as most cases have reached the present only through indirect expressions or limited records. Indeed, existing studies indicate that suicide was less frequent in Ottoman society compared to Western societies, largely due to the deterrent effect of religious principles and strong mechanisms of social control. Nevertheless, especially sources from the late Ottoman period reveal that various factors such as personal distress, intra-family conflicts, economic difficulties, and social pressures could be associated with suicide cases. This study aims to address these discussions through a local example by examining how the phenomenon of suicide was reflected in the sharia court records of Konya. In this context, the analysis based on a limited number of identified cases from selected years, spanning from the early periods to the late Ottoman era provides important clues regarding the local visibility of suicide in Ottoman society. An examination of the chronological distribution of cases shows that the examples are largely concentrated in the eighteenth century. On the other hand, the fact that a significant proportion of fatal cases belong to women presents a striking picture in terms of gender distribution. In light of these findings, the study aims to offer a new ground for discussion through the example of Konya, addressing questions such as the extent to which suicide was visible in Ottoman society, who was more likely to resort to this act, the causes of suicide, and how local records reflected this phenomenon.

Keywords: Ottoman society, Konya, suicide, suicide methods.

MODERN BİR ANLATIDA ARKAİZE EDİLMİŞ DİL: *NİNATTA'NIN BİLEZİĞİ*'NDE YİNELEMELER

Aysheh Abdallah Jaber MALABEH
Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enistitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Bilim Dalı.
ayshehmalabeh@gmail.com
https://orcid.org/0009-0005-7187-8683

Dr. Öğr. Üyesi Arife Ece EVİRGEN
Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Anabilim Dalı.
a.ecetombul@gazi.edu.tr
https://orcid.org/0000-0002-5211-8962

Özet

Bu çalışmanın konusu *Ahmet Ümit*'in *Ninatta'nın Bileziği* adlı eserindeki yinelemelerdir. Hititler'in başkenti Hattuşa'da geçen bir yasak aşkı konu alan eser, roman olarak yayımlanmıştır ancak yazarın ifadesiyle *lirik şiir* formunda kaleme alınmıştır. Metnin kurgusundaki dönemin üslubuna uygun bir atmosfer yaratabilmek amacıyla başvurulan tekrarlı yapılar, çalışmanın temel veri kaynağını teşkil etmektedir. Eserdeki dilsel yinelemeler salt bir üslup ögesi ya da retorik bir süsleme olmanın ötesinde; metnin tarihî kimliğini inşa eden, dönemin dilini yansıtan temel bir yapı taşıdır. Bu bağlamda araştırma; sözcük, öbek ve yapı düzeyindeki yinelemelerin, modern bir anlatıda arkaize edilmiş bir söylem düzlemi oluşturmadaki rolünü irdelemektedir. İncelemede nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi ve betimsel çözümleme teknikleri kullanılmıştır. *Ninatta'nın Bileziği* romanındaki yinelemeler; *Ünsal Özünlü*'nün *Dilbilim ve Yazın Konusu Olarak Yinelemeler* adlı çalışmasında ortaya koyduğu kuramsal çerçeve esas alınarak incelenmiş; s*esbilgisel yinelemeler*, *biçimbirimsel yinelemeler*, *sözdizimsel yinelemeler* ve *anlambilimsel yinelemeler* başlıkları altında tasnif edilmiş ve bunların metnin bütünüyle olan ilişkisi çözümlenmeye çalışılmıştır. Bulgulardan hareketle *Ninatta'nın Bileziği* romanındaki dilsel yinelemelerin Hititler devrinin sesini günümüz anlatısına taşıyan bir köprü görevi gördüğü; metnin sadece içeriğiyle değil, sesiyle de tarihsel bir kimlik kazanmasını sağladığı görülmüştür. Ahmet Ümit'in dili kullanımındaki bilinçli tercihleriyle metnin modern destansı atmosferini inşa ettiği tespit edilmiştir. *Ninatta'nın Bileziği*'nin çağdaş edebiyatta yinelemelerin özgün ve sistematik kullanımına örnek olarak değerlendirilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ahmet Ümit, Ninatta'nın Bileziği, Yineleme, Biçembilim.

AN ARCHAIC DISCOURSE IN A MODERN NARRATIVE: REPETITIONS IN *NİNATTA'NIN BİLEZİĞİ*

Aysheh Abdallah Jaber Malabeh
Gazi University, Institute of Educational Sciences, Department of Turkish Language and Literature Education
ayshehmalabeh@gmail.com
https://orcid.org/0009-0005-7187-8683

Asst. Prof. Dr. ARİFE ECE EVİRGEN
Gazi University, Faculty of Education, Department of Turkish and Social Sciences Education, Division of Turkish Language and Literature Education
a.ecetombul@gazi.edu.tr

Abstract

This study examines the repetitions in Ahmet Ümit's Ninatta's Bracelet. Set in Hattusa, the capital of the Hittites, and centred on a forbidden love, the work was published as a novel; however, as the author himself states, it was written in the form of lyric poetry. The repetitive structures employed to create an atmosphere consistent with the style of the historical period represented in the fictional world of the text constitute the primary data source of this study. The linguistic repetitions in the work are not merely stylistic devices or rhetorical embellishments; rather, they are fundamental structural elements that construct the historical identity of the text and reflect the language of the period.

In this context, the study analyzes the role of repetitions at the levels of word, phrase, and structure in establishing an archaicised discourse plane within a modern narrative. The study employs document analysis and descriptive analysis, both of which are qualitative research methods. The repetitions in Ninatta's Bracelet are examined on the basis of the theoretical framework developed by Ünsal Özünlü in his work Repetitions as a Subject of Linguistics and Literature. They are classified under the headings of phonological repetitions, morphological repetitions, syntactic repetitions, and semantic repetitions, and an attempt is made to analyse their relationship with the text as a whole.

On the basis of the findings, it is observed that the linguistic repetitions in Ninatta's Bracelet function as a bridge carrying the voice of the Hittite period into the contemporary narrative, enabling the text to acquire a historical identity not only through its content but also through its sound. It is further established that Ahmet Ümit constructs the modern epic atmosphere of the text through his deliberate choices in the use of language. The study concludes that Ninatta's Bracelet should be regarded as an example of the original and systematic use of repetition in contemporary literature.

Keywords: Ahmet Ümit; Ninatta's Bracelet; Repetition; Stylistics.
[1]

[1] Bu çalışma Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde hazırlanmakta olan "Ahmet Ümit'in Ninatta'nın Bileziği Adlı Eseri İle Arapça Çevirisinin Söz Dizimi Bakımından Karşılaştırılması" adlı yüksek lisans tezinden hareketle hazırlanmıştır.

AFGANİSTAN TÜRKMEN EDEBİYATINDA DİL, İMLA VE ŞİİR SORUNLARI: ABDÜLKERİM BEHMEN'İN "TÜRKMEN DİLİNDE ŞİİR" ESERİ BAĞLAMINDA BİR İNCELEME

Ayşe AKSOY
Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Bilim Dalı, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı,
E-posta adresi: ayseksoy7@gmail.com ORCİD: 0009-0005-5004-5834

Özet

20. yüzyılın başlarında Sovyet baskısı sonucu Afganistan'a göç eden ve günümüzde nüfusları üç milyonu aşan Türkmenler, dışa kapalı toplumsal yapıları sayesinde kültürel belleklerini büyük ölçüde koruyabilmişlerdir. Bununla birlikte, Afganistan Türkmencesinin resmî eğitim dili statüsünden yoksun olması, söz konusu dilin Farsça, Arapça ve Özbekçenin yoğun etkisine açık hale gelmesine yol açmış; bu durum, Türkmenistan Türkmencesinden fonetik ve morfolojik açıdan ayrışmasına sebep olmuştur. Özellikle Türkmen Türkçesinin ayırt edici özelliklerinden biri olan asli uzun ünlülerin Arap harfli imlada gösterilememesi ve eklerin kelime köklerinden ayrı yazılması geleneği, metinlerin okunabilirliğini ciddi ölçüde güçleştirmektedir. Buna ek olarak, hareke eksikliğinin oluşturduğu eş yazımlı kelime karmaşası sorunu ve yabancı kökenli kelimelerin halk ağzında fonetik değişim yaşayarak anlam kaymasına uğraması, dilin edebî gücünü zayıflatan temel yapısal faktörlerdendir.
Bu dilsel ve kültürel tahribata karşı bir aydınlanma mücadelesi veren eğitimci, şair ve yazar Abdülkerim Behmen (1930-2013), Türkmen edebî çevrelerinde yaygın olan halk edebiyatı yöneliminin aksine, Özbek edebî geleneğinde öne çıkan klasik şiir anlayışına da ilgi göstermiştir. Behmen, mahlasının anlamı gibi toplum üzerinde bir "çığ" etkisi yaratmayı amaçlayarak, özellikle imla sorunları ve şiir tekniğindeki yetersizlikler üzerinde durmuş; eleştirel tespitleri ve çözüm önerileriyle dikkat çekmiştir. Bu çalışmada, yazarın belâgat türünde kaleme aldığı *Türkmen Dilinde Şiir* adlı eseri merkeze alınarak, Afganistan Türkmen edebiyatındaki dil, imla ve şiir meseleleri incelenecek; böylece Behmen'in millî bir dil bilinci inşa etme yönündeki katkıları değerlendirilecektir.

Anahtar kelimeler: Afganistan Türkmencesi, Abdülkerim Behmen, Türkmen Dilinde Şiir.

LİNGUİSTİC, ORTHOGRAPHİC, AND POETİC ISSUES İN AFGHAN TURKMEN LİTERATURE: AN EXAMİNATİON İN THE CONTEXT OF ABDÜLKERİM BEHMEN'S POETRY İN THE TURKMEN LANGUAGE

Ayşe AKSOY
[1] *Necmettin Erbakan University, Graduate School of Educational Sciences, Department of Turkish and Social Sciences Education, Turkish Language and Literature Education Program*
E-mail address: ayseksoy7@gmail.com ORCID: 0009-0005-5004-5834

Abstract

The Turkmen, who migrated to Afghanistan in the early 20th century as a result of Soviet pressure and whose population now exceeds three million, have been able to preserve their cultural heritage to a large extent thanks to their insular social structure. However, the lack of official educational language status for Afghan Turkmen has left the language vulnerable to the intense influence of Persian, Arabic, and Uzbek; this situation has led to its divergence from Turkmen spoken in Turkmenistan in terms of phonetics and morphology.

In particular, the inability to represent native long vowels in Arabic script—a distinctive feature of Turkmen Turkish—and the tradition of writing suffixes separately from word roots significantly impair the readability of texts. In addition, the confusion caused by homophones due to the absence of diacritics, and the semantic shifts in foreign-origin words resulting from phonetic changes in colloquial speech, are fundamental structural factors that weaken the language's literary power.

Abdülkerim Behmen (1930–2013), an educator, poet, and writer who waged a struggle for enlightenment against this linguistic and cultural erosion, showed an interest in the classical poetic tradition prominent in the Uzbek literary tradition, in contrast to the focus on folk literature prevalent in Turkmen literary circles. Behmen, aiming to create an "avalanche" effect on society—much like the meaning of his pen name—focused particularly on spelling issues and shortcomings in poetic technique; he drew attention with his critical observations and proposed solutions. In this study, the author's work titled Poetry in the Turkmen Language—written in the genre of rhetoric—will serve as the focal point for an examination of language, spelling, and poetic issues in Afghan Turkmen literature; thereby, Behmen's contributions to the construction of a national language consciousness will be evaluated.

Keywords: Afghan Turkmen, Abdülkerim Behmen, Poetry in the Turkmen Language.

TÜRKİSTAN'IN KALBİNE YOLCULUK: ELLA CHRISTIE SEYAHATNAMESİNİN GÜNDELİK HAYAT VE KÜLTÜREL PRATİKLER AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Ayşenur DALSUNA
Selçuk Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Türkiyat Araştırmaları Ana Bilim Dalı, Tarih Bilim Dalı, aysenurdalsuna@gmail.com

Özet

İskoç gezgin Ella Christie 1910-1912 yıllarında Hive, Buhara, Semerkand, Hokand ve Taşkent'e gerçekleştirdiği seyahatlerini, 1925 yılında *'Through Khiva to Golden Samarkand'* adlı eserinde yayınlamıştır. Bu eser Christie'nin yaptığı seyahatleri sadece bir gezi yazısı olarak ele almakla kalmayıp aynı zamanda Türkistan bölgesinin toplumsal yapısını, ekonomik faaliyetlerini, kültürel yaşamını ayrıntılı biçimde anlatan bir metin olarak dikkat çekmektedir. Bu çalışma, Ella Christie'nin seyahatnamesinde Türkistan'a ilişkin gözlemlerini gündelik hayat ve kültürel patikler açısından incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışma, Christie'nin Hive, Buhara, Semerkand, Hokand ve Taşkent güzergahındaki seyahatini bölgenin konut mimarisi, bölgede yaşayan topluluklar ve özellikle kadınların gündelik yaşamıyla ilgili izlenimleri açısından değerlendirilmektedir. Çalışmada yöntem olarak Christie'nin İngilizce kaleme aldığı seyahatnamesinin tercüme edilerek, tematik olarak işlenmesi esas alınmıştır. İnceleme sonucunda Christie'nin, Teke Türkmenleri, Sartlar, Özbekler, Tacikler ve Kırgızlar arasında yaşam tarzı, toplumsal örgütlenme ve görünürlük bakımından ayrımlar kurduğu; özellikle kadınların giyim, örtünme, ev içi yaşam, evlilik ve kamusal alandaki konumlarına dair ayrıntılı veriler sunduğu tespit edilmiştir. Seyahatname, geç dönem Türkistan coğrafyasında kültürel hayatı yansıtan önemli bir kaynak niteliği taşımaktadır. Özelikle dokumacılık, nakış ve süsleme pratikleri üzerinden kadın emeğinin görünür hale gelmesi Christie'nin gözlemlerinin ayrıntılı yönleridir. Bu çalışmanın önemi ve özgün değeri ise Christie'nin gözlemleri üzerinden kadınların toplumsal statüsünü, kültürel pratikleri ve yerel yaşam düzenini birlikte okuyarak seyahat yazımını kültürel tarih açısından yeniden değerlendirmesidir.

Anahtar kelimeler: Ella Christie, Türkistan, Seyahat, Seyahatname.

JOURNEY TO THE HEART OF TURKESTAN: AN EVALUATION OF ELLA CHRISTIE'S TRAVEL ACCOUNT IN TERMS OF EVERYDAY LIFE AND CULTURAL PRACTICES

Ayşenur DALSUNA
Selcuk University, Institute of Turkic Studies, Departmentof Turkic Sttudies, Department of History, E-mail address: aysenurdalsuna@gmail.com

Abstract

The Scottish traveler Ella Christie published her journeys to Khiva, Bukhara, Samarkand, Kokand and Tashkent, which she undertook between 1910 and 1912, in 1925 under the title '*Through Khiva to Golden Samarkand'*. This work draws attention not only by treating Christie's travels as a travel narrative, but also as a text that describes in detail the social structure, economic activities and cultural life of the Turkestan region. This study aims to examine Ella Christie's observations on Turkestan in her travel account in terms of everyday life and cultural practices. The study evaluates Christie's journey along the Khiva, Bukhara, Samarkand, Kokand and Tashkent route in terms of the region's residential architecture, the communities living in the

region, and especially her impressions regarding the daily lives of women. As a method, the study is based on translating Christie's travel account, originally written in English, and analyzing it thematically. As a result of the examination, it has been determined that Christie makes distinctions among the Teke Turkmens, Sarts, Uzbeks, Tajiks and Kyrgyz in terms of lifestyle, social organization and visibility; and that she provides detailed information particularly on women's clothing, veiling, domestic life, marriage and their position in the public sphere. The travel account constitutes an important source reflecting cultural life in late Turkestan. In particular, the visibility of women's labor through practices such as weaving, embroidery and ornamentation stands out as one of the detailed aspects of Christie's observations. The significance and originality of this study lie in re-evaluating travel writing from the perspective of cultural history by reading together women's social status, cultural practices and local patterns of life through Christie's observations.

Keywords: Ella Christie, Turkestan, Travel, Travelogue.

DOĞU TÜRKÇESİYLE YAZILMIŞ BİR GRAMER: *'ALTIŞEHR-İ TÜRKÎ'*

Ayşenur GÜNAL
Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve edebiyatı, Türk Dili,
g.aysenur064@gmail.com, ORCID: 0009-0005-3842-8453

Özet

"Altışehir", Doğu Türkistan'da yer alan Tarım Havzası bölgesinde kurulmuş olan yerleşim yerleri için kullanılan bir terimdir. Bu bölgeye aynı zamanda "Kaşgarya" adı da verilmektedir. Bunun için 18. ve 19. yüzyıllarda kullanılan tarihî bir isim olarak kaynaklarda yer almaktadır. 19. yüzyılın sonlarından itibaren Doğu Türkistan'da faaliyet yürüten *Svenska Missionsförbundet* (İsveç Misyon Cemiyeti), Kaşgar'da matbaa kurmuş ve burada çeşitli yayın faaliyetlerine başlamışlardır. Bu matbaa bünyesinde basılan dinî eserlerin yanında bölgede yaşayanların günlük hayatta ihtiyaç duyabilecekleri alanlarla ilgili yayınlar (ipekçilik, gramer vb.) da basılmıştır. Bu yayınlar arasında yer alan *'Altaşehr-i Türkî/ ʿilm-i naḥv ve ṣarf (Grammatica)'* adlı dilbilgisi kitabı, bölgede yüzyıllardır kullanılan gramer anlayışını yansıtması bakımından dikkat çekici eserlerden biridir. Doğu Türkçesiyle kaleme alınan bu eserde dilbilgisi terimleri hem Arapça hem de Latince karşılıklarıyla verilmiştir. Bu bağlamda eser, köken olarak Araplara dayanan gramer anlayışının yanında, Batılı anlayışla oluşturulan ilk eser olması bakımından da önem arz etmektedir. Bu çalışmada İsveç misyonunun Kaşgar'daki matbaasında 1935 yılında basılan '*Altaşehr-i Türkî/ ʿilm-i naḥv ve ṣarf (Grammatica)'* adlı dilbilgisi kitabı incelenmiştir. Çalışmanın amacı eseri bilim dünyasına tanıtmak ve eserin içeriğini dilbilgisi özellikleri açısından analiz etmektir. Eserden hareketle, Kaşgarya bölgesinin 20. yüzyılın başlarındaki standart yazı ve konuşma diliyle ilgili değerlendirmeler yapılmıştır. Böylelikle söz konusu bu çalışma, dönemin dil özelliklerini ortaya koyarak Doğu Türkçesi üzerine yapılacak yeni araştırmalara kaynaklık etmeyi de hedeflemektedir."

Anahtar kelimeler: Altışehr, Kaşgarya, Svenska Missionsförbundet, Doğu Türkçesi.

A GRAMMAR WRITTEN IN EASTERN TURKISH: *'ALTIŞEHR-İ TÜRKÎ'*

Ayşenur GÜNAL
Selçuk University, Institute of Social Sciences, Turkish Language and Literature, Turkish Language,
g.aysenur064@gmail.com 0009-0005-3842-8453

Abstract

"Altışehir" is a term used to refer to settlements established in the Tarim Basin region of East Turkestan. This region is also known as "Kashgaria." This turn appears in historical sources as a term used during the 18th and 19th centuries. From the late 19th onwords, the Svenska Missionsförbundet (Swedish Mission Society), which operated in East Turkestan, established a printing press in Kashgar and began various publishing activities there. In addition to religious works printed at this press, publications related to areas of daily life that the local population might need (such as sericulture and grammar) were also produced. Among these publications, the grammar book titled 'Altaşehr-i Türkî/ ʿilm-i naḥv ve ṣarf (Grammatica)' is a notable work, as it reflects the understanding of grammar that had been in use in the region for centuries. In this work, written in Eastern Turkic, grammatical terms are provided with both their Arabic and Latin equivalents. In this context, the work is significant not only for its grammar system rooted in Arabic tradition but also as the first work shaped by

according to Western principles. This study examines the grammar book titled ‘Altaşehr-i Türkî/ ʿilm-i naḥv ve ṣarf (Grammatica)’, printed in 1935 at the Swedish Mission’s printing press in Kashgar. The aim of the study is to introduce the work to the academic community and to analyze its content in terms of grammatical features. Based on this work, assessments have been made regarding the standard written and spoken language of the Kashgar region in the early 20th century. Thus, this study aims to serve as a resource for future research on Eastern Turkish by revealing the linguistic characteristics of the period."

Keywords: Altışehr, Kashgaria, Svenska Missionsförbundet, Eastern Turkic.

TÜRK HALKLARI FOLKLORUNDA YEMEK KÜLTÜ VE SEMBOLİK ANLAMI

Aytekin ZEYNALOVA
Azerbaycan Milli Bilimler Akademisi, Nahçıvan Bölümü Folklor Enstitüsü, Azerbaycan dili ve edebiyatı, Halk Bilimi (Folklor)
E-posta adresi: aytekinimanova14@gmail.com, ORCID: 0009-0001-8503-9443

Özet
Bu çalışma, Türk halkları folklorunda önemli bir yere sahip olan yemek kültünün sembolik ve kültürel anlamlarını incelemeyi amaçlamaktadır. Yemek, yalnızca insanın biyolojik ihtiyaçlarını karşılayan bir unsur değil, aynı zamanda toplumların kültürel kimliğini, sosyal ilişkilerini ve geleneklerini yansıtan önemli bir göstergedir. Türk halklarının sözlü kültür ürünlerinde — masallar, destanlar, efsaneler, atasözleri ve halk hikâyelerinde — yemek ve sofra kültürünün çeşitli yönleriyle ele alındığı görülmektedir. Bu anlatılarda yemek, çoğu zaman bereket, paylaşma, misafirperverlik ve toplumsal dayanışma gibi değerlerin sembolik bir ifadesi olarak karşımıza çıkmaktadır.
Türk kültüründe yemek, yalnızca gündelik hayatın bir parçası değil, aynı zamanda birçok ritüel ve geleneksel uygulamanın da merkezinde yer almaktadır. Özellikle doğum, düğün, bayram ve diğer geçiş dönemi törenlerinde hazırlanan yemekler, toplumsal birlikteliği ve kültürel sürekliliği simgeleyen önemli unsurlardır. Bu tür törenlerde hazırlanan geleneksel yemekler, toplumun ortak hafızasını ve kültürel mirasını nesilden nesile aktaran bir araç olarak değerlendirilmektedir. Ayrıca, Türk kültüründe misafirler için hazırlanan özel yemekler, misafirperverliğin ve saygının önemli bir göstergesi olarak folklorik anlatılarda ve atasözlerinde sıkça vurgulanmaktadır.
Bu araştırmada, Türk halklarının folklorunda yer alan yemek kültürü; masallar, atasözleri ve geleneksel ritüeller çerçevesinde ele alınmış, bu unsurların taşıdığı sembolik anlamlar incelenmiştir. Çalışmada karşılaştırmalı folklor yöntemi kullanılarak farklı Türk topluluklarında görülen benzer yemek motifleri değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda, yemek kültünün Türk halklarının toplumsal değerlerini, inançlarını ve kültürel kimliğini yansıtan önemli bir folklor unsuru olduğu ve kültürel sürekliliğin sağlanmasında önemli bir rol oynadığı ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Türk folkloru, yemek kültürü, sembolizm, Türk dünyası, geleneksel ritüeller

FOOD CULT AND SYMBOLIC MEANING IN THE FOLKLORE OF TURKIC PEOPLES

Aytekin ZEYNALOVA
Azerbaijan National Academy of Sciences, Nakhchivan Branch, Institute of Folklore, Azerbaijani Language and Literature, Folklore

Abstract

This study aims to examine the symbolic and cultural meanings of the food cult, which holds a significant place in the folklore of Turkic peoples. Food is not merely an element that satisfies biological needs but also an important indicator reflecting the cultural identity, social relations, and traditions of societies. In the oral cultural products of Turkic peoples—such as fairy tales, epics, legends, proverbs, and folk tales—it is observed that food and table culture are addressed through various perspectives. In these narratives, food often appears as a symbolic expression of values such as abundance (bereket), sharing, hospitality, and social solidarity.
In Turkic culture, food is not just a part of daily life but is also at the center of many rituals and traditional practices. Particularly, meals prepared during birth, weddings, holidays, and other rites of passage are crucial

elements symbolizing social cohesion and cultural continuity. The traditional dishes prepared for such ceremonies are considered tools for transmitting the collective memory and cultural heritage of the society from generation to generation. Furthermore, special meals prepared for guests in Turkic culture are frequently emphasized in folkloric narratives and proverbs as an essential manifestation of hospitality and respect.
In this research, the food culture within the folklore of Turkic peoples has been analyzed through the framework of fairy tales, proverbs, and traditional rituals, and the symbolic meanings carried by these elements have been examined. The study utilizes the comparative folklore method to evaluate similar food motifs observed across different Turkic communities. As a result of the research, it has been established that the food cult is a vital folkloric element reflecting the social values, beliefs, and cultural identity of Turkic peoples, playing a significant role in ensuring cultural continuity.

Keywords: Turkic folklore, food culture, symbolism, Turkic world, traditional rituals.

FÂTIMÎLER DÖNEMİNDE BİR TÜRK VALİ VE KOMUTAN: MENGÜTEKİN'İN SİYASİ VE ASKERİ FAALİYETLERİ

Aytennur KARA

Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih, Ortaçağ Tarihi,
E-posta adresi: aytenkara1996@gmail.com, ORCID: 0009-0002-5006-243X

Özet

Fâtımî Devleti, 909 yılında Mağrip'te Şiî İsmâiliyye mezhebi temelinde kurulmuş olup, askeri gücünü başlangıçta Berberilerden sağlamıştır. 969'daki Mısır fethiyle birlikte ordusuna Türk, Ermeni ve Arap unsurları dahil ederek etnik çeşitliliği artırmıştır. Halife Muiz-Lidînillâh döneminde Türkler ilk kez istihdam edilmiş olsa da, asıl yükseliş Halife Azîz-Billâh zamanında gerçekleşmiştir. Suriye savaşlarında Türklerin askeri yeteneklerini fark eden halife, "el-Etrâk el-Mustani'ûn" adlı özel bir sınıf oluşturmuş ve Türkleri valilik, ordu komutanlığı gibi üst düzey makamlara atamıştır. Dönemin kaynaklarında "vazife ve maaş verilmeyen Türk kalmamıştır" ifadesi dikkat çekmektedir. Bu çalışma, Fâtımî Devleti'nde Türk askeri elitlerin yükselişini Mengütekin **et-Türkî el-Azîzî** örneği üzerinden incelemektedir. Mengütekin'in devlet içindeki kariyeri, Dımaşk valiliğine atanması ve askeri faaliyetleri odak noktasıdır. Birincil kaynaklar temel alınarak içerik analizi yöntemiyle yürütülen araştırma, Mengütekin'in isyancı bir valiye karşı komutan olarak görevlendirildiği ve bu başarı üzerine Dımaşk valisi yapıldığını ortaya koymaktadır. Ayrıca, kıskançlık nedeniyle sonraki bir devlet adamını bertaraf etmek amacıyla askeri girişimlerde bulunduğu tespit edilmiştir. Mengütekin askeri faaliyetlerini, özellikle Suriye'de Hamdânîler ve Bizans'a karşı yürütmüştür. 991-993 seferinde Dımaşk valisi olarak atandıktan sonra Halep'i işgal etti; ancak kuşatma lojistik sorunlar nedeniyle tamamlanamamıştır. 994-995 seferinde Asi Nehri Savaşı'nda Bizans ile Hamdânîleri yenerek Humus, Apamea ve Şeyzer'i almıştır. Halep'i kuşatarak gıda kıtlığına neden olmuştur. Fakat II. Basileios'un müdahalesiyle geri çekilmiştir. 996'daki iç isyanda yenilerek esir düşmüş ve 1007'de vefat etmiştir. Bu zaferler, Fâtımî ordusunun etnik çeşitliliğini ve Suriye'deki jeopolitik mücadeleleri yansıtırken, gerçekleştirilen seferler taktik üstünlükle kazanılmıştır. Mengütekin üzerine modern çalışmaların sınırlı olması nedeniyle, bu inceleme Fâtımî döneminin askeri ve idari yapısına özgün bir katkı sunmayı hedeflemektedir.

Anahtar kelimeler: Fâtımî Devleti, Azîz-Billâh, Mengütekin, Dımaşk, Halep.

A TURKISH GOVERNOR AND COMMANDER IN THE FATIMID PERIOD: THE POLITICAL AND MILITARY ACTIVITIES OF MANJUTAKIN

Aytennur KARA

Selçuk University, Institute of Social Sciences, History, Medieval History,
E-mail address: aytenkara1996@gmail.com, ORCID: 0009-0002-5006-243X

Abstract

Established in 909 in the Maghreb upon Shiite Ismaili foundations, the Fatimid Caliphate initially relied on Berber tribes for its military power. Following the conquest of Egypt in 969, the army's demographic landscape shifted to include Turkish, Armenian, and Arab elements. While Turks were first employed under Caliph al-Mu'izz, their systematic integration peaked during the reign of Caliph al-Aziz Billah. Recognizing their martial prowess during Syrian campaigns, al-Aziz established an elite corps known as the "al-Atrak al-Mustani'un,"

appointing Turks to high-ranking administrative and military positions. This study examines the ascent of Turkish military elites through the career of Manjutakin al-Turki al-Azizi. Utilizing content analysis of primary sources, the research traces Manjutakin's trajectory from a commander-tasked with suppressing rebellious governors-to the Governor of Damascus. His tenure was marked by significant geopolitical engagements against the Hamdanids and the Byzantine Empire in Syria. In 991-993 Campaigns; following his appointment as governor, he occupied Aleppo, though logistics eventually forced a withdrawal. In 994-995 Campaigns; Manjutakin secured a decisive victory against a joint Byzantine-Hamdanid force at the Battle of the Orontes, subsequently capturing Homs, Apamea, and Shaizar. Siege of Aleppo; he induced severe food shortages through a tactical blockade, though the direct intervention of Byzantine Emperor Basil II compelled a retreat. Despite his tactical brilliance, Manjutakin fell victim to internal strife; he was captured during a domestic rebellion in 996 and passed away in 1007. His career epitomizes the Fatimids' ethnic diversification and the strategic complexities of the Syrian frontier. By focusing on this under-researched figure, this study provides an original contribution to the military and administrative history of the Fatimid era.

Keywords: Fatimid State, al-Aziz Billah, Manjutakin, Damascus, Aleppo.

1916 ÜRKÜN İSYANI VE KIRGIZ TÜRKLERİ

Begali PAKÖZ
Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Bölümü, Ortaçağ Ana Bilim Dalı,
E-posta adresi: pkzbgl07@gmail.com, ORCID: 0009-0003-1594-1153

Özet

Çarlık Rusya'nın I. Dünya savaşına girmesiyle, Avrupa'da Almanlarla karşı karşıya gelmişlerdir. Almanlar Rusları üst üste mağlup etmişlerdir. İtilaf devletlerinin, Çanakkale boğazından müttefiklerine yardım götürme çabası, Osmanlı İmparatorluğu tarafından engellenmiş böylece Rusya zor durumda kalmıştır. Çar II. Nikola cephe gerisinde çalıştırılmak üzere Türkistan'ın insan gücünden yararlanmak istemiş ve 25 Haziran 1916 yılında Türkistan genel valiliğine gönderilen yazılı emirde 19-43 yaşlarındaki erkekler silahaltına çağrılmıştır. Savaşın devam etmesi neticesinde Türkistan'dan alınan vergiler artırılmış ve kıtlık sorunu baş göstermiştir. Türkistan'da İsmail Gaspıralı, Yusuf Akçura gibi aydınların yazdığı eserler sonucunda halkın bilgi düzeyi artmış ve Çarlık Rusya'ya karşı olan tepki ve düşmanlık giderek hat safhaya ulaşmıştır. Fermana tepki olarak Oş şehrinde Kırgızlar seferberlik emri kâğıtları yırtarak, karara tepki göstermişler. Kırgız Türkleri Rus ordusu saflarında savaşa katılmamak için isyan başlatmışlardır. Ağustos ayından Eylül'e kadar olan kısa süre zarfında isyan Türkistan geneline yayılmıştır. Birçok yerel Rus karakollarına çeşitli saldırılar düzenlenmeye başlayınca, Çarlık Rusya Türkistan genel valisi Kropatkin'i Ürkün isyanı bastırması için görevlendirmiştir. Kropatkin ilk iş olarak, Yedi su oblastı valisi Folbaum'a bir emir göndererek, Çarlık Rusya'nın kolonizasyon politikası gereği bölgeye yerleştirilen, Rus ve Ukraynalı göçmenleri silahlandırması ve düzenli, tam teçhizat Rus birliklerini isyan bölgelere sevk etmesini emretmiştir. İsyanın en şiddetli olarak sürdüğü Yedi su oblastı, Narın, Çimkent ve Bişkek'te şiddetli çatışmalar yaşanmış ve düzenli Rus birlikleri karşısında Kırgız isyanı sert bir şekilde bastırılmıştır. İsyanda birçok Kırgız Türkü katledilmiş, geri kalan Kırgızlar ise komşu ülkelere zorla göç ettirilmiştir. Bu hadiseye Kırgız Türkleri "Ürkün İsyanı" adına vermişlerdir. Yaşanan isyan neticesinde Çarlık rejimi zayıflamış 1917 yılındaki, Bolşevik ihtilaline giden yolu hızlandırmıştır. Bu çalışmada 1916 yılında küçük bir isyan olarak ortaya çıkan, ancak kısa sürede Türkistan geneline yayılan milli bir ayaklanmaya dönüşen Ürkün İsyanı ve Kırgız Türklerine yansıması ayrıntılı olarak incelenecektir.

Anahtar kelimeler: Ürkün İsyanı, Kırgız Türkleri, Çarlık Rusya, Çar II. Nikola.

1916 ÜRKÜN REVOLT AND THE KYRGYZ TURKS

Begali PAKÖZ
Selcuk University, Institute of Social Sciences, Department of History, Medieval USA
E-mail address: pkzbgl07@gamil.com, ORCID: 0009-0003-1594-1153

Abstract

When Russian empire entered World War I, it found itself facing the Germans in Europe. The Germans had defeated the Russians time and again. The Allied Powers' efforts to send aid to their allies through the Dardanelles Strait were blocked by the Ottoman Empire, leaving Russia in a difficult position. Tsar Nicholas II sought to utilize Turkestan's manpower for labor behind the front lines, and in a written order sent to the Governor-General of Turkestan on June 25, 1916, men aged 19 to 43 were conscripted. As the war continued, taxes levied on Turkestan were increased, and famine began to take hold. In Turkestan, the works written by

intellectuals such as Ismail Gasprinski and Yusuf Akçura raised the people's level of education, and opposition and hostility toward Tsarist Russia gradually reached a peak. In response to the decree, Kyrgyz people in the city of Osh tore up their mobilization orders to protest the decision. The Kyrgyzs launched an uprising to avoid fighting in the ranks of the Russian army. In the short period from August to September, the uprising spread throughout Turkestan. When various attacks began to be launched against numerous local Russian outposts, Kropatkin, the Governor-General of Tsarist Russia in Turkestan, was tasked with suppressing the Ürkün revolt. Kropatkin's first action was to send an order to Folbaum, the governor of the Yedi Su Oblast, instructing him to arm the Russian and Ukrainian settlers who had been resettled in the region under the Tsarist Russian colonization policy, and to deploy fully equipped regular Russian troops to the insurrection areas. In the Yedi Su Oblast, where the revolt was most intense, as well as in Naryn, Shymkent, and Bishkek, fierce clashes took place, and the Kyrgyz revolt was brutally suppressed by regular Russian troops. Many Kyrgyzs were killed in the revolt, while the remaining Kyrgyzs were forcibly deported to neighboring countries. The revolt that took place weakened the Tsarist regime and accelerated the path leading to the Bolshevik Revolution of 1917. This study will examine in detail the Ürkün Revolt which began as a small rebellion in 1916 but quickly spread across Turkestan to become a national uprising and its impact on the Kyrgyzs.

Keywords: Ürkün Revolt, Kyrgyz Turks, Russian Empire, Tsar Nicholas II.

MANZÛMEDEN ŞİİRE GEÇİŞİN MERKEZİ: BURSA

Betül Sena ERDOĞRU DEMİREL
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı,
E-posta adresi: betul.sena.erdogru@hotmail.com, ORCID ID: 0000-0002-7719-8815

Özet

Bursa, tarih boyunca pek çok medeniyete başkentlik yapmış şehirlerden biridir. İlk çağlardan itibaren özellikle jeopolitik konumu ve coğrafi özellikleri, milletler için cezbedici olmuştur. Bitinya, Roma, Bizans dönemlerinde de öne çıkan Bursa, Osmanlı'da devletin idare merkezi olduktan sonra zamanla bir kültür merkezi haline gelmiştir. İlk Osmanlı padişahları ve devletin ileri gelenleri tarafından yaptırılan cami, medrese, bimaristan, tekke ve zaviye gibi yapılar şehri kalkındırmakla birlikte bir cazibe merkezi haline de getirmiştir. O dönemin mevcut siyasi durumların yanısıra Bursa'ya bu hüviyetinden dolayı, çeşitli vesilelerle göçler artmış; göç eden âlimler ve sanatkârlar da şehri kültürel anlamda beslemiştir. Gerçekleştirilen ilim, irfan, sanat ve edebiyat faaliyetlerinin artmasıyla Osmanlı'nın kızıl elması olan Bursa, zamanla devletin en gözde şehri haline gelmiştir. Payitaht Bursa'da sarayın teşekkül süreciyle birlikte şiirin hüviyetinde de önemli değişiklikler meydana gelmiştir. Nitekim önceden ağırlıklı olarak bilgi verme amacıyla kaleme alınan manzumeler, artık yerini estetik zevk vermek için yazılan şiirlere bırakmıştır. Böylelikle sanat ve edebiyatta yeni bir dönem başlamış; şaire ve şiire bakış açısı değişmiş, buna bağlı olarak devletin sanata, edebiyata verdiği kıymet de artmıştır. Sultan ve devlet erkanı tarafından himaye edilen şairlerin sayısı zamanla artmış, edebiyat ve sanat alanında estetik değeri olan eserler meydana getirilmesi teşvik edilmiştir. Bu çalışmada Bursa'nın fethinden kültür merkezi haline gelişi, tarihsel süreç bağlamında incelenmiştir. Ayrıca bu süreci sağlayan ve hızlandıran koşullar irdelenmiş olup Bursa'nın kültür merkezi oluşunun Osmanlı kültürüne ve edebiyatına etkisini de ortaya koymak amaçlanmıştır. Bu noktada edebiyat temelli bir inceleme yapılırken tarihi, dini, kültürel unsurlar da dikkate alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Bursa, Osmanlı, Klasik Türk şiiri.

THE CENTER OF THE TRANSITION FROM VERSE TO POEM: BURSA

Betül Sena ERDOĞRU DEMİREL
Eskişehir Osmangazi University, Institute of Social Sciences, Department of Old Turkish Literature, Division of Turkish Language and Literature,
E-mail address: betul.sena.erdogru@hotmail.com, ORCID ID: 0000-0002-7719-8815

Abstract

Bursa is one of the cities that has served as the capital for many civilizations throughout history. Since ancient times, it has been an especially attractive location for nations due to its geopolitical position and geographical features. Bursa, an important center during the Bithynian, Roman, and Byzantine periods, became the administrative center of the Ottoman Empire and later evolved into a cultural center. Structures such as mosques, madrasahs, hospitals, dervish lodges, and zawiyas built by early Ottoman sultans and state notables not only developed the city but also transformed it into a center of attraction. In addition to the existing political conditions at the time, Bursa's position as a destination for migration due to various reasons increased; the scholars and artisans who migrated also enriched the city culturally. With the increase in scientific, intellectual,

artistic, and literary activities, Bursa, the "red apple" of the Ottoman Empire, gradually became the most favored city of the state. During the establishment process of the palace in the capital Bursa, significant changes also occurred in the nature of poetry. Indeed, while previously poems were primarily written for informational purposes, they were now replaced by poems written to provide aesthetic pleasure. Thus, a new era began in art and literature; the perspective on poets and poetry changed, and consequently, the state's interest in art and literature increased. Over time, the number of poets supported by the sultan and state authorities grew, and the production of works of aesthetic value in the fields of literature and art was encouraged. In this study, Bursa's transformation from a conquered city into a cultural center is examined within the context of historical processes. Additionally, the conditions that made this transformation possible and accelerated it are analyzed, and it is aimed to demonstrate the impact of Bursa's transformation into a cultural center on Ottoman culture and literature. At this point, while conducting a literature-based analysis, historical, religious, and cultural elements were also taken into account.

Keywords: Bursa, Ottoman, Classical Turkish poetry.

KIRIM TATAR TÜRKÇESİ DOBRUCA AĞZINDA SÖZCÜK İNCELEMESİ: "KELGEŞİK" VE "YILGAŞIK" ÖRNEKLERİ

Beyza Nur ÇAPAN
Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı, Türk Dili,
E-posta adresi: beysanurcapan@gmail.com, ORCID: 0009-0009-0072-140X

Özet

1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı (93 Harbi) neticesinde Romanya'nın Köstence (Dobruca Tatarları) bölgesine kitlesel olarak göç etmek zorunda kalan Kırım Tatarları, yerleştikleri bu yeni coğrafyada ciddi bir asimile olma tehlikesiyle karşı karşıya kalmışlardır. Buna rağmen, milli kimliklerini, dil ve kültür hafızalarını yaşatmak adına büyük bir çaba sarf etmişlerdir. Bu güçlü kültürel direnç ve gayretler sonucunda, Kırım Tatar Türkçesinin zengin söz varlığı ve karakteristik yöresel ağız özellikleri günümüze kadar varlığını sürdürebilmiştir. Göçmen toplulukların dillerindeki değişme ve gelişmeleri takip etmek, dilin tarihi seyri açısından büyük önem taşımaktadır. Bu çalışmanın temel amacı, Kırım Tatar Türkçesinin Dobruca ağzında meydana gelen biçimbilimsel ve anlambilimsel gelişimleri spesifik kelime örnekleri üzerinden derinlemesine incelemektir. Bilindiği üzere, Eski Türkçede sınırlandırma işlevi gören ve günümüz Türkiye Türkçesindeki "+A kadar, + E kadar" yapısını karşılayan "-gAçA / -gEçE" ekinin, Kıpçak grubu Türk lehçelerinde dikkate değer çeşitli varyantları bulunmaktadır. İlgili yapının temelini oluşturan sözcük, Kazak Türkçesinde "keleşek", Kırım Tatar ağızlarında ise "kelgeşi" biçiminde tespit edilmiştir. Aynı sözcük, göç sonrası Dobruca yöresine yerleşen ve dil miraslarını koruyan Dobruca Tatarları arasında ise fonetik ve morfolojik bir değişime uğrayarak "kelgeşik" ve "yılgaşık" formlarını kazanmıştır. Bu bildiride, "kelgeşik" ve "yılgaşık" sözcüklerinin Kıpçak grubu lehçelerindeki diğer varyantlarıyla karşılaştırmalı olarak dilbilimsel incelemesi yapılacaktır. Elde edilecek bulgular ışığında, göç sonrası Dobruca Tatarlarının ağız özellikleri dilbilimsel veriler bağlamında değerlendirilecek ve ilgili kelimelerin Türk dili içerisindeki serüveni ortaya konulacaktır.
Anahtar kelimeler: Kelgeşik, Yılgaşık, Dobruca Tatarları, Kırım Tatar Türkçesi, Kıpçak Lehçeleri, Göç ve Dil

A LEXICAL ANALYSIS IN THE DOBRUJA DIALECT OF CRIMEAN TATAR TURKISH: THE EXAMPLES OF "KELGEŞİK" AND "YILGAŞIK"

Beyza Nur ÇAPAN
Selçuk University, Institute of Social Sciences, Department of Turkish Language and Literature, Turkish Language
E-mail address: beysanurcapan@gmail.com, 0009-0009-0072-140X

Abstrece

As a result of the 1877-1878 Russo-Turkish War (the War of '93), the Crimean Tatars, who were forced to migrate en masse to the Constanța (Dobruja) region of Romania, faced a severe threat of assimilation in their newly settled geography. Nevertheless, they made significant efforts to preserve their national identity, as well as their linguistic and cultural memory. Through this strong cultural resistance and dedication, the rich vocabulary and characteristic regional dialect features of Crimean Tatar Turkish have survived to the present day. Tracing the linguistic changes and developments within migrant communities is of great importance for understanding the historical trajectory of a language.

The primary objective of this study is to examine in depth the morphological and semantic developments that have occurred in the Dobruja dialect of Crimean Tatar Turkish through specific lexical examples. As is well known, the suffix "-gAçA / -gEçE", which served a delimitative function in Old Turkic and corresponds to the "+A kadar / +E kadar" (until/up to) structure in modern Turkish, has various notable variants across the Kipchak group of Turkic dialects. The base word forming this structure has been identified as "keleşek" in Kazakh Turkish and "kelgeşi" in Crimean Tatar dialects. Among the Dobruja Tatars, who settled in the Dobruja region post-migration and preserved their linguistic heritage, this same word underwent phonetic and morphological changes, acquiring the forms "kelgeşik" and "yılgaşık".

This paper presents a comparative linguistic analysis of the words "kelgeşik" and "yılgaşık" alongside their other variants in the Kipchak dialects. In light of the findings, the dialectal features of the post-migration Dobruja Tatars will be evaluated within the context of linguistic data, revealing the historical journey of these specific words within the Turkic language.

Keywords: *Kelgeşik, Yılgaşık*, Dobruja Tatars, Crimean Tatar Turkish, Kipchak Dialects, Migration and Language.

ŞEYH GÂLİB DÎVÂNI'NDA MEVLÂNA İMGESİ: DİL İÇİ ÇEVİRİ VE METİN AKTARIMI ÜZERİNE BİR İNCELEME

Burçin BÜYÜKESEN

Mevlâna Araştırmaları Enstitüsü, Mevlâna ve Mevlevîlik Araştırmaları Bilim Dalı, Mevlâna ve Mevlevîlik Araştırmaları Ana Bilim Dalı,burcinbuyukesen665@gmail.com, 0009-0008-3085-4556

Özet

Mevlâna Celâleddîn-i Rûmî, sadece İslam düşünce tarihinin değil dünya edebiyatının da en etkili mutasavvıf şairlerinden biridir. Onun evrensel mesajı, özellikle Mevlevîlik yoluyla Osmanlı kültür ve edebiyatında derin izler bırakmıştır. Bu geleneğin XVIII. yüzyıldaki en önemli temsilcilerinden biri olan Şeyh Gâlib hem bir Mevlevî şeyhi hem de Mevlâna hayranı olarak divanında bu etkiyi açıkça yansıtmıştır.

Mevlevî bir aileden gelen ve Galata Mevlevîhânesi'nde şeyhlik makamına kadar yükselen Şeyh Gâlib'in Mevlâna'ya duyduğu bağlılık, onun şiirlerinde köklü bir manevî silsileye işaret eden bilinçli bir tercih olarak kendini göstermektedir. Bu çalışma, Şeyh Gâlib Dîvânı'nda Mevlâna Celâleddîn-i Rûmî ile ilgili beyitleri tespit ederek bunların anlam katmanlarını tasavvufî arka planlarıyla birlikte çözümlemeyi amaçlamaktadır. Çalışma kapsamında Şeyh Gâlib Dîvânı'nda Mevlâna adının geçtiği beyitler ile ona atfedilen çeşitli sıfatlar tespit edilmiştir.

Çalışmada Naci Okçu tarafından hazırlanan Şeyh Gâlib Dîvânı'ndan seçilen beyitler, Roman Jakobson'un dil içi çeviri kuramı ve bu çalışma için belirlenen on iki maddelik metodolojik çerçeve ışığında incelenmiştir. Beyitler nesre çeviri, dil içi çeviri ve günümüz Türkçesi ile açıklama olmak üzere üç aşamalı olarak analiz edilmiş; arkaik unsurların eş zamanlı yöntemle ele alınmasından sözdizimsel öncelemelerin korunmasına kadar geniş bir yelpazede değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda Şeyh Gâlib'in Mevlâna'yı bir mürşid, manevî bir önder, insan-ı kâmil ve ilâhî hakikatlerin tecelli ettiği bir mazhar olarak konumlandırdığı; onu peygamberlik mirasının varisi, aşk ve irfan kaynağı, fenâ ve bekâ makamlarının sultanı şeklinde tasvir ettiği görülmüştür. Bu çalışma, hem dil içi çeviri kuramına hem de divan şiiri ve tasavvuf araştırmalarına katkı sunmayı hedeflemektedir.

Anahtar kelimeler: Şeyh Gâlib, Mevlâna, Mevlevîlik.

THE IMAGE OF MEVLANA IN SHEIKH GHALIB'S DIVAN: A STUDY OF INTRALINGUAL TRANSLATION AND TEXTUAL TRANSFER

Burçin BÜYÜKESEN

[1]*Mevlana Research Institute, Department of Mevlana and Mevlevi Studies, Mevlana and Mevlevi Studies Program, burcinbuyukesen665@gmail.com, ORCID: 0009-0008-3085-4556*

Abstract

Mevlana Jalāl al-Dīn Rūmī is one of the most influential Sufi poets not only in the history of Islamic thought but also in world literature. His universal message has left deep traces in Ottoman culture and literature, particularly through Mevlevi tradition. Sheikh Ghalib, one of the leading representatives of this tradition in the eighteenth century, clearly reflected this influence in his divan, both as a Mevlevi sheikh and as an admirer of Mevlana.

The devotion of Sheikh Ghalib who came from a Mevlevi family and rose to the rank of sheikh at the Galata Mevlevi Lodge is reflected in his poems as a conscious choice that points to a deep spiritual lineage. This study aims to identify the couplets related to Mevlana Jalāl al-Dīn Rūmī in Sheikh Ghalib's Divan and to analyze their layers of meaning within their Sufi context.

Within the scope of the study, the couplets in which Mevlana's name is mentioned, along with the various attributes ascribed to him, have been identified. The selected couplets from Sheikh Ghalib's Divan, prepared by Naci Okçu, were examined in light of Roman Jakobson's theory of intralingual translation and within the framework of a twelve-step methodological approach developed for this study. The couplets were analyzed in three stages: prose translation, intralingual translation, and explanation in contemporary Turkish. They were evaluated from a broad perspective, ranging from the treatment of archaic elements through a synchronic approach to the preservation of syntactic features. The findings indicate that Sheikh Ghalib portrays Mevlana as a spiritual guide (murshid), a spiritual leader, al-insān al-kāmil (the perfect human), and a manifestation of divine truth. He presents him as the heir to the prophetic heritage, the source of love and spiritual wisdom (irfan), and the sovereign of the states of fanā (annihilation in God) and baqā (subsistence with God). This study aims to contribute both to the theory of intralingual translation and to research on divan poetry and Sufism.

Keywords: Sheikh Ghalib, Mevlana, Mevlevism.

KONYA/ILGIN-ARGITHANI AĞZINDA ATASÖZLERİ VE DEYİMLER[2]

Büşra AYDOĞAN
Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Türk Dili Bilim Dalı, Yüksek Lisans Öğrencisi
E-posta adresi aydoganb6597@gmail.com, ORCID: 0000-0002-9874-3958

Özet

Sözlü ve yazılı iletişimin önemli birer parçası olan atasözleri ve deyimler, gerek geçmişte gerekse günümüzde etkili ifade araçları olarak sıkça tercih edilmiştir. Günümüzde konuşma ve yazı dilinin yanı sıra sosyal mecrada sıkıcılığı ortadan kaldırmak adına olağanın dışında anlatımı çarpıcı hale getirmek için kullanılmıştır. Bu özellikleri, onları değerli ve zengin bir dil malzemesi olarak öne çıkarmıştır. Günümüze kadar atasözleri ve deyimlerin kavram alanı, sınıflandırılması, özellikleri ve çeşitleri hakkında birçok çalışma yapılmıştır. Bu çalışmamızın ana konusu sınırlı bir bölgeden derlenen malzemenin anlambilim açısından incelenmesidir. Çalışmamız süresince Konya'nın Ilgın ilçesine bağlı olan Argıthanı mahallesinden yöre ağzını muhafaza eden elli yaş üstü kadın ve erkek kaynak kişiler tespit edilmiştir. Araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden kaynak kişilere soru-cevap yöntemiyle kendilerine, günlük hayat, yaşadıkları yöre ve o yörenin gelenek görenekleriyle ilgili sorular sorularak onların verdiği cevaplar ses kayıt cihazına kaydedilmiştir. Yapılan kayıtlar sonucunda ortaya çıkan atasözleri ve deyimler Bölge Ağızlarında Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü, Ömer Asım Aksoy'un Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü I-II, İsmail Parlatır'ın Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü I-II ve Türk Dil Kurumunun Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü ile karşılaştırılmış ve anlambilim açısından incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Konya/Ilgın ve Yöresi Ağızları, Argıthanı, Atasözleri, Deyimler

PROVERBS AND IDIOMS IN THE DIALECT OF KONYA/ILGIN–ARGITHANI[3]

Büşra AYDOĞAN
Selçuk University, Institute of Social Sciences, Department of Turkish Language and Literature, Department of Turkish Language, Master's Degree Student,
E-mail address: aydoganb6597@gmail.com, ORCID: 0000-0002-9874-3958

Abstract

Proverbs and idioms, which are an important part of oral and written communication, have frequently been preferred as effective means of expression both in the past and today. Nowadays, in addition to spoken and written language, they are also used on social media to make expressions more striking and to eliminate monotony. In this respect, they have come to the forefront as valuable and rich linguistic materials. Many studies have been conducted on the definition, classification, characteristics, and varieties of proverbs and idioms. The main subject of this study is the examination of the meanings of the material compiled from a limited region. During the study, participants over the age of fifty who speak the local dialect of Argıthanı

[2] Bu bildiri Selçuk Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Koordinatörlüğü tarafından 23203001 numaralı yüksek lisans tez projesi olarak desteklenmiş çalışma kaynak alınarak hazırlanmıştır.
[3] This proceeding was prepared based on a study supported as a master's thesis project with the number 23203001 by the Selçuk University Scientific Research Coordination Directorate.

neighborhood in Ilgın district of Konya were identified.Volunteers participated in the study, and data were collected through a question-answer method. Questions related to their daily lives, as well as the traditions and customs of the region they live in, were asked, and their responses were recorded using a voice recorder. The proverbs and idioms obtained from the recordings were compared with Regional Dialects Proverbs and Idioms Dictionary, Ömer Asım Aksoy's Proverbs and Idioms Dictionary I–II, İsmail Parlatır's Proverbs and Idioms Dictionary I–II, and the Turkish Language Institution's Proverbs and Idioms Dictionary, and were analyzed in terms of their semantics.

Keywords: Dialects of Konya/Ilgın and its region, Argıthanı, Proverbs, Idioms.

KLASİK MESNEVİLERDE ATEŞİN SOSYO-MEKÂNSAL FONKSİYONU: HAMAM, MUTFAK VE KÜLHAN

Büşra Nur ÇEKİÇ
Iğdır Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Eski Türk Edebiyatı Yüksek Lisans Programı
E-posta adresi: busranurcekic@gmail.com, ORCID: 0009-0001-0760-2122

Özet

Klasik Türk mesnevilerinde ateş, sadece bir ısınma aracı değil; hamam, mutfak ve külhan gibi mekânların sosyal ve manevi kimliğini belirleyen temel bir unsurdur. Bu bildiride, ateşin bu üç mekândaki farklı işlevleri üzerinden toplumsal düzen ve sembolik anlam dünyası ele alınacaktır. İlk olarak hamamda ateşin suyla birleşerek yarattığı sıcaklık ve arınma süreci üzerinde durulacaktır. Hamam, ateşin gizli bir güç olarak mekânı dönüştürdüğü, bedensel temizliğin yanı sıra estetik bir sosyalleşme alanı olarak incelenecektir. İkinci olarak mutfak, ateşin kontrol altına alınarak hazırlık yapıldığı bir alan olarak analiz edilecektir. Buradaki pişirme işlevi, hem ziyafetlerdeki hiyerarşiyi hem de dervişin olgunlaşma sürecini temsil eder. Mutfaktaki ateş, "ham" olanın pişmesini ve insanın terbiye edilmesini simgeler. Son olarak külhan, ateşin en sert ve yakıcı haliyle bulunduğu yer olarak ele alınacaktır. Hamamın aksine külhan, toplumun dışına itilmişlerin ve aşkın yakıcılığını yaşayanların sığınağıdır. Külhan, ateşin kontrolsüz gücüyle âşığın içindeki yangını birleştiren sembolik bir mekândır. Sonuç olarak çalışma; ateşin kullanım şekline göre bu mekânların, dervişin pişmesinden âşığın küle dönmesine kadar uzanan insanlık durumlarını nasıl yansıttığını ortaya koymayı amaçlamaktadır. Böylelikle manevi yolculuk esnasındaki mekân geçişlerinin sosyo-kültürel anlamları ve bireyin dönüşümündeki rolü sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Klasik Türk Edebiyatı, Mesnevi, Ateş, Hamam, Mutfak, Külhan, Sosyo-Mekânsal Fonksiyon.

THE SOCIO-SPATIAL FUNCTION OF FIRE IN CLASSICAL MASNAVI POEMS: BATHHOUSE, KITCHEN AND FURNACE

Büşra Nur ÇEKİÇ
Iğdır University, Institute of Social Sciences, Department of Turkish Language and Literature, Old Turkish Literature Master's Program
E-mail address: busranurcekic@gmail.com , ORCID: 0009-0001-0760-2122

Abstract

In classical Turkish masnavis, fire is not merely a means of heating; it is a fundamental element that determines the social and spiritual identity of spaces such as the bathhouse, the kitchen, and the furnace. In this paper, the world of symbolic meanings and social order established by fire through its different functions in these three spaces will be discussed. Firstly, the process of purification and the warmth created by the union of fire and water in the bathhouse will be emphasized. The bathhouse will be examined as an aesthetic socialization area where fire, as a hidden power, transforms the space and provides physical cleanliness. Secondly, the kitchen will be analyzed as a space where fire is taken under control and preparations are made. The cooking process here represents both the hierarchy in banquets and the maturation process of the dervish. The fire in the kitchen

symbolizes the “cooking” of the “raw” and the discipline of the human being. Finally, the furnace will be considered as the place where fire exists in its harshest and most scorching form. Unlike the bathhouse, the furnace is a symbolic space that is a refuge for those pushed to the margins of society and combines the inner fire of the lover with the uncontrollable power of fire. In conclusion, this study aims to reveal how these spaces reflect human conditions ranging from the “cooking” of the dervish to the lover turning into ashes, according to the way fire is used. Thus, the socio-cultural meanings of spatial transitions during the spiritual journey and their role in the transformation of the individual will be presented.

Keywords: Classical Turkish Literature, Masnavi, Fire, Bathhouse, Kitchen, Furnace, Socio-Spatial Function.

AZMÎZÂDE HÂLETÎ DİVANINDA MENFİ TİPLER

Büşra TORĞUT
Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı,
Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı,
E-posta adresi: busratorgut774@gmail.com, ORCID: 0009-0002-2913-702X

Özet

Coğrafyanın, kültürün ve zamanın farklılık göstermesine karşın evrensel konuların edebiyat sahasında sabit tutulması, insanoğlunun var olduğu günden bu yana yaratılışının bir neticesidir. Çalışma sabitlenmiş evrensel konulardan biri olan tip tahlili üzerine kuruludur. Klasik şiirde birçok şair çeşitli konuları, şiirine taşırken tiplere başvurmuştur. Aksettirilmek istenen anlam, şiirin konu bağlamına göre tiplerden faydalanılarak şekillendirilmiştir. Klasik Türk edebiyatı kullandığı dil malzemeleri, kurguları, şekil ve içerik yönleriyle bir ortak kabuller edebiyatıdır. Önemli bir nesir tarafı olmakla birlikte klasik Türk edebiyatı daha çok nazım yönüyle ön plana çıkmaktadır. Klasik şiir, geleneksel bir şiirdir. Bu geleneğin bir bireyi de Hâletî'dir. Hâletî, geleneksel şiir anlayışına sıkı sıkıya bağlı olan şairlerdendir. Aynı zamanda evrensel edinimleri de benimseyen şairlerdendir. Çalışmanın konu bağlamı Azmîzâde Hâletî'nin yaşadığı sorunların menfi tipine yansımasıdır. Çalışma dört ana başlığa ayrılmıştır. Menfi tip başlığı altında "Hasûd, Adû, Cahîl, Hasîs" tiplerine odaklanılmıştır. İlgili ifadelerin geçtiği beyitler, irdelenmiş ve şairin tipe atfettiği özellikler çözümlen dirilmeye çalışılmıştır. Tipe atfedilen özelliklerin benzer anlam seyri, çalışmanın sınırını belirleyen en önemli etkenler arasındadır. Zira ilgili tipler farklı kurgulamaya mazhar olsa da anlam seyri, ortak noktada buluşur vaziyette kaleme alınmıştır. Şairin tiplere benzer özellikler atfetmesi ve bunu sıklıkla dile getirilmesi, bastırılmış memnuniyetsizlik ve öfkenin belirtisi olarak değerlendirilebilir. Ayrıca çalışmanın konu bağlamı, çeşitli açılardan incelenmeye ve irdelenmeye müsait bir yapıdadır. Hem geleneğe bağlılık olarak hem de şairin yaşadığı sıkıntılı sürece tepki olarak değerlendirilebilir. Geleneğe bağlılık, hemen hemen her konu ve tip bağlamının tüm şairlerce benimsenip şiire konu edinilmesidir. Şairin yaşadığı sürece tepki ise çalışmanın ana işlevsellik boyutunun zenginleşmesinde ana etken niteliğindedir.

Anahtar Kelimeler: Tip, Gelenek, Evrensel, Menfi, Hâletî.

NEGATIVE TYPES IN AZMİZÂDE HÂLETÎ'S DIVAN

Büşra TORĞUT
Fırat University, Institute of Social Sciences, Department of Turkish Language and Literature,
Old Turkish Literature Branch
E-mail address: busratorgut774@gmail.com, ORCID: 0009-0002-2913-702X

Abstract

Despite differences in geography, culture, and time, preservation of universal themes field of literature is consequence of humankind's creation since its existence. This study is based on analysis of character types, one of these fixed universal themes. In classical poetry, many poets have used character types convey various themes in their poems. Intended meaning is shaped by utilizing character types according context of the poem. Classical Turkish literature is a literature of shared understandings in terms of linguistic materials, structures, form, and content. Although it has important prose component, classical Turkish literature is more prominent

in terms of its verse aspect. Classical poetry is traditional poetry. Hâletî is one of individuals adheres strictly traditional understanding of poetry. At same time, he is one of the poets embraces universal achievements. Subject matter of study is reflection of problems experienced by Azmîzâde Hâletî negative character type. Study is divided into four main sections. Under heading of negative types, focus is types "Envious, Adverse, Ignorant, Miserly." Verses containing expressions have been examined, and attempt has been made analyze characteristics poet attributes to types. Similar semantic trajectory of characteristics attributed types is among most important factors defining scope of study. Although types are subject different constructions, semantic trajectory converges common point. Poet's attribution of similar characteristics types and frequent expression of this can be interpreted as sign of suppressed dissatisfaction and anger. Furthermore, subject matter of study is open to examination and analysis from various perspectives. It can be considered both as adherence to tradition and reaction difficult period poet experienced. Adherence to tradition refers to adoption and incorporation of almost every subject and type context into poetry by all poets. Poet's reaction to period experienced is key factor in enriching main functional dimension of study.

Keywords: Type, Tradition, Universal, Negative, Hâletî.

DİJİTAL ORTAMDA YAS: AZERBAYCAN TÜRKLERİNİN MATEM RİTÜELLERİNİN YENİ UYGULAMA BİÇİMLERİ

Cemile NOVRUZOVA
Azerbaycan Bilimler Akademisi Folklor Enstitüsü, Folklor Araştırmaları, İnternet Folkloru
E-posta adresi: cemilenovruzova95@gmail.com, ORCID: 0009-0002-9248-7727

Özet

Günümüzde teknolojinin hızlı gelişimi yalnızca sosyal ve ekonomik ilişkilerde değil, aynı zamanda kültürün temel alanlarından biri olan folklorda da yansımaktadır. İnternet ve sosyal medya ortamının yaygınlaşması sonucunda yeni bir folklor türü olan "internet folkloru" oluşmuş, bu süreç geleneksel folklor örneklerinin de dönüşümüne neden olmuştur. Geleneksel ritüeller yeni iletişim ortamına taşınarak icra biçimlerini, işlevlerini ve semantik yüklerini değiştirmekte, yeni anlamlar kazanmaktadır.

Bu dönüşüm özellikle yas törenleri bağlamında açık biçimde gözlemlenmektedir. Yas töreni, bireyin vefatıyla bağlantılı olarak icra edilen ritüeller bütünüdür ve merhumun can verme anından başlayarak defin törenini, definden sonraki üçüncü, yedinci, kırkıncı gün ve yıl anmalarını, ayrıca perşembe günü yapılan "adna akşamı" törenlerini kapsamaktadır. Geleneksel toplumda bu törenler esas olarak fiziksel mekân içinde – evde, mezarlıkta veya dinî mekânlarda – icra edilmekteydi. Ancak günümüzde bu ritüellerin önemli bir bölümü dijital ortama aktarılmıştır.

Sosyal ağlarda merhumun fotoğraflarının paylaşılması, taziye içerikli paylaşımlar ve yorumlar, çevrimiçi mersiyeler, sanal anı videoları ile profil fotoğraflarının siyah zeminle değiştirilmesi gibi uygulamalar, geleneksel yas unsurlarının yeni icra biçimleri olarak ortaya çıkmaktadır. Şu açıdan dijital ortamda icra edilen yas ritüelleri yalnızca bilgi aktarımı değil, aynı zamanda kolektif kederin paylaşılması ve toplumsal dayanışmanın ifadesi işlevini de üstlenmektedir.

Araştırmada Azerbaycan türklerinin matem ritüellerinin internet ortamındaki yeni icra biçimleri folklorbilim ve kültürel antropoloji perspektifinden incelenmektedir. Geleneksel yas ritüellerinin dijital ortamda yeniden yorumlanması, ritüelin mekân anlayışının değişmesi, kolektif belleğin sanal düzleme taşınması ve yasın simgesel dilinin yeni iletişim kodlarıyla ifade edilmesi temel araştırma konusunu oluşturmaktadır. Sonuç olarak, dijital yas törenleri, geleneğin kaybolmasını değil, modern şartlara uygun şekilde dönüşümünü ve devamlılığını sağlayan yeni bir folklor biçimi olarak kabul edilebilir.

Anahtar Kelimeler: Yas töreni, dijital folklor, matem ritüeli, ritüel dönüşümü, kolektif bellek

GRIEF IN THE DIGITAL ENVIRONMENT: NEW PERFORMANCE FORMS OF THE AZERBAIJANI TURKS MOURNING RITUALS

Jamila NOVRUZOVA
Institute of Folklore, Azerbaijan National Academy of Sciences, Folklore Studies, Digital Folklore
E-mail address: cemilenovruzova95@gmail.com, ORCID: 0009-0002-9248-7727

Abstract

In the modern era, the rapid development of technology is reflected not only in social and economic relations but also in folklore, one of the fundamental areas of culture. As the internet and social media environments have spread widely, a new type of folklore, called "digital folklore," has emerged, and this process has led to

the transformation of traditional folklore examples. Traditional rituals, when transferred to the new communication environment, are changing their forms of performance, functions, and semantic weight, acquiring new meanings.

This transformation is particularly evident in the context of mourning ceremonies. A mourning ceremony is a complex of rituals performed following a person's death, covering the period from the moment of death to the funeral, and the post-funeral rituals of three, seven, forty days, and the annual commemorations, as well as the "adna evenings". In traditional societies, these ceremonies were mostly carried out in physical spaces – at home, in cemeteries, or religious spaces. However, in the modern era, a significant part of these rituals has been transferred to the digital space.

Practices such as sharing photos of the deceased on social networks, posting condolence statuses and comments, online elegies, virtual memorial videos, and changing profile pictures to black backgrounds serve as new performance forms of traditional mourning elements. In this sense, mourning rituals performed in the digital environment are not only a means of information transmission but also function as a way of sharing collective grief and expressing social solidarity.

The study examines the new performance forms of the Azerbaijani turks mourning rituals in the internet environment from the perspectives of folklore and cultural anthropology. The reinterpretation of traditional mourning rituals in the digital space, the transformation of the concept of ritual space, the shift of collective memory to the virtual realm, and the expression of the symbolic language of mourning through new communication codes are the main focus of the research. As a result, digital mourning ceremonies can be considered as a new form of folklore that ensures the transformation and continuity of tradition in line with modern conditions, rather than the loss of tradition.

Keywords: Mourning ceremony, digital folklore, mourning ritual, ritual transformation, collective memory.

LÜGAT-İ MÜŞKİLÂT-I SÂʾİB VE DURÛB-I EMSÂL ÖRNEĞİNDE BİR MÜNEKKİTİN DERKENAR NOTLARI

Ceyda ÇELEBİ
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Eski Türk Edebiyatı, Türk Dili ve Edebiyatı
E-posta adresi: ceyda.celebi@hotmail.com, ORCID: 0000-0001-5601-0556

Özet

Bu bildiride, *Lügat-i Müşkilât-ı Sâʾib ve Durûb-ı Emsâl* adlı yazma eserde yer alan derkenarlar tespit edilerek transkribe edilmiş, içerik türleri ve işlevleri bakımından değerlendirilmiştir. Çalışmanın ana kaynağı, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi Türkçe Yazmalar koleksiyonunda 09746 demirbaş numarasıyla kayıtlı olup 17. yüzyılın ilk yarısına tarihlenen söz konusu yazmadır. İnceleme sürecinde derkenarlar varak konumlarıyla birlikte fişlenmiş ve dijital görüntüleri çalışmaya eklenmiştir. Derkenarlarda bulunan ifadeler ise içerikleri bakımından tasnif edilmiştir. Sözlük niteliğindeki eserde madde başlarının kırmızı, madde içleri ile açıklamaların ise siyah mürekkeple yazıldığı görülmektedir. Yazma eser iki bölümden oluşmaktadır. 62 varaktan meydana gelen ilk bölümde derkenar yoğunluğu belirgin iken besmele ile başlayan ve başlığı bulunmayan 6 varaklık ikinci bölümde derkenara rastlanmamaktadır. Derkenarlar içerikleri bakımından incelenmiş; incelemenin sonucunda ise derkenarların müellifin kaleminden çıkmadıkları, metni kullanan bir okur/münekkit tarafından sonradan eklendikleri kanaatine varılmıştır. İncelenen derkenarlarda müellife yönelik eleştiriler, dil bilgisi ve harf kullanımıyla ilgili düzeltmeler, uyarılar, tashih kayıtları, beyitler ve ek bilgiler tespit edilmiştir. Bazı notların tek satırla sınırlı kalması, bazılarının ise ayrıntılı açıklamalara dönüşmesi; derkenarları kaleme alan okurun edebî bir birikime sahip olduğunu düşündürmektedir ancak yazma eserde, bu kişiye dair herhangi bir kayıt bulunmamaktadır. Sonuç olarak çalışma; derkenarların metin neşri, sözlükçülük tarihi ve okur müdahalesi bağlamında sunduğu bilgileri sistematik biçimde görünür kılmayı ve benzer yazmaların okunmasında uygulanabilir bir tasnif yöntemi önermeyi amaçlamaktadır.

Anahtar kelimeler: derkenar, lügat, Müşkilat.

MARGINAL NOTES OF A CRITIC IN THE EXAMPLE OF *LÜGAT-I MÜŞKİLÂT-I SÂʾİB VE DURÛB-I EMSÂL*

Ceyda ÇELEBİ[1]
Ankara Hacı Bayram Veli University, Graduate Education Institute, Classical Turkish Literature, Turkish Language and Literature
E-posta adresi: ceyda.celebi@hotmail.com, ORCID: 0000-0001-5601-0556

Abstract

In this paper, the marginal notes found in the manuscript titled *Lügat-i Müşkilât-ı Sâʾib ve Durûb-ı Emsâl* have been identified, transcribed, and evaluated in terms of their content types and functions. The primary source of the study is the aforementioned manuscript, registered under inventory number 09746 in the Turkish Manuscripts collection of Istanbul University Rare Works Library, and dated to the first half of the 17th century. During the examination process, the marginal notes were catalogued along with their folio positions and their digital images were included in the study. The expressions found in the marginal notes were then

classified according to their content. In this dictionary-like work, it is observed that headwords are written in red ink, while the body of entries and explanations are written in black. The manuscript consists of two sections. While the density of marginal notes is prominent in the first section, comprising 62 folios, no marginal notes are encountered in the second section — a 6-folio portion beginning with the basmala and bearing no title. The marginal notes were examined in terms of their content, and as a result it was concluded that they were not written by the author himself but were added subsequently by a reader/critic who made use of the text. Among the marginal notes examined, criticisms directed at the author, corrections and warnings related to grammar and letter usage, proofreading records, couplets, and supplementary information were identified. The fact that some notes are limited to a single line while others develop into detailed explanations suggests that the reader who penned the marginal notes possessed a considerable literary background; however, no record identifying this person exists within the manuscript. In conclusion, this study aims to systematically bring to light the information that marginal notes offer in the context of text editing, the history of lexicography, and reader intervention, and to propose a classification method applicable to the reading of similar manuscripts.

Keywords: dictionary, marginal note, Müşkilât.

GELENEKSEL KADIN KIYAFETLERİNİN ÖZEL GÜNLERDE KULLANIMI: SARIVELİLER YÖRESİ ÖRNEKLERİ

Deniz SEYRANDİBİ
Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Türkiyat Araştırmaları, Disiplinlerarası Türkiyat Araştırmaları
E-posta adresi: evcideniz98@gmail.com, ORCID: 0009-0000-7027-2456

Prof. Dr. Murat KARADEMİR
Edebiyat Fakültesi, Sanat Tarihi, Türk Dünyası ve Ortaçağ Kültürleri Arkeolojisi,
E-posta adresi: mkarademir@selcuk.edu.tr, ORCID: 0000-0002-3419-6860

Özet

Bu çalışmada, Karaman iline bağlı Sarıveliler ilçesinde kadınlar tarafından özel günlerde giyilen yöresel giysiler ele alınmaktadır. Bu bildiri kapsamında Sarıveliler yöresinin geleneksel giyim kültürünün belgelenmesi, kültürel sürekliliğin sağlanması ve somut olmayan kültürel mirasın korunmasına katkı sağlanması amaçlanmaktadır. Sarıveliler, eski adıyla Başdere, tarihî kökleri 14. yüzyıla kadar uzanan, Türkmen oymaklarının yerleştiği bir yerleşim yeridir. İlçeye özgü bu giysiler; düğün, bayram, kutlama ve tören gibi özel günlerde giyilen, yöreyle özdeşleşmiş geleneksel kadın kıyafetlerinden oluşmaktadır. Yazma, pullu ak çember, sarı saçaklı çember, lastikli fistan, yelek, darabulus kuşağı ve topak don gibi parçalar bu giysilerin temel unsurlarını oluşturur. Bu kıyafetler, yüzyıllar boyunca kültürel aktarım yoluyla günümüze ulaşmış; özellikle Karamanoğlu Beyliği döneminden izler taşımaktadır. Yörede hâlen süregelen Yörük yaşam tarzı ve doğayla iç içe geçmiş yaşam biçimi, giysilerin renk ve desen tercihlerine de yansımıştır. Sadece Sarıveliler'de dikilen bu kıyafetler sipariş üzerine üretilmekte ve yılda yaklaşık 100-150 adet dikilmektedir. Tüm üretim süreci ilçe sınırları içinde, ustalık gerektiren geleneksel yöntemlerle yürütülmektedir. Bu yönüyle Sarıveliler Yöresel Giysileri, yerel kimliğin bir yansıması ve kültürel sürekliliğin önemli bir unsurudur. Sonuç itibariyle bu giysilerin üretimi ve kullanımı, hem kültürel sürekliliğin korunmasına hem de bu mirasın gelecek kuşaklara aktarılmasına katkı sağlamaktadır. Bu bağlamda Sarıveliler yöresine ait geleneksel kadın kıyafetlerinin sistemli bir biçimde belgelenmesi, kültürel mirasın korunması ve sürekliliğinin sağlanması açısından önemli bir adım olarak değerlendirilmektedir.

Anahtar kelimeler: Sarıveliler, geleneksel kıyafet, kadın kıyafetleri, giyim kültürü.

THE USE OF THE TRADITIONAL WOMEN'S CLOTHING ON SPECIAL OCCASIONS: EXAMPLES FROM THE SARIVELİLER REGION

Deniz SEYRANDİBİ
Institute of Turkic Studies, Turkic Studies, Interdisciplinary Turkic Studies
E-mail address: evcideniz98@gmail.com, ORCID: 0009-0000-7027-2456

Prof. Dr. Murat KARADEMİR
Faculty of Letters, Department of Art History, Archaeology of the Turkic World and Medieval Cultures
E-mail address: mkarademir@selcuk.edu.tr, ORCID: 0000-0002-3419-6860

Abstract

This study focuses on the traditional garments worn by women on the special occasions in the Sarıveliler district of Karaman. Sarıveliler, formerly known as Başdere, is a settlement with roots reaching back to the 14th century and shaped by the presence of Turkmen tribes. The garments specific to this district consist of traditional women's clothing identified with the region and worn during the special occasions such as weddings, religious festivals, celebrations and ceremonies. These outfits typically include pieces such as *yazma* (headscarf), *pullu ak çember* (sequined white scarf), *sarı saçaklı çember* (yellow-fringed scarf), *lastikli fistan* (elastic-waist dress), *yelek* (vest), *darabulus kuşağı* (traditional belt) ve *topak don* (traditional trousers). Each of these elements reflects both aesthetic preferences and cultural identity. Passed down from generation to generation these garments carry traces of historical periods, particularly the Karamanids. Moreover, the enduring Yörük lifestyle in the region and the close relationship with nature are clearly visible in the colors, textures and patterns of the clothing. Today, these garments are still produced exclusively in Sarıveliler, usually made to order. Approximately 100 to 150 pieces are crafted annually, all within the district, using traditional techniques that require considerable skill and experience. In this sense, traditional clothing in Sarıveliler is not merely a form of dress but a living expression of local identity and a meaningful bridge between past and present.

Keywords: Sarıveliler, traditional clothing, women's garments, clothing culture.

MİLLÎ MÜCADELE HAREKETLERİNİN FİLİSTİN ŞİİRİ VE TÜRK ŞİİRİ BAĞLAMINDA EDEBİYATTAKİ YANSIMALARI

Dina KASSAB
Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Türk Dili ve Edebiyatı Bilim Dalı
E-posta adresi: dinakassab9@gmail.com, ORCID: 0009-0000-2037-8148

Özet

Edebiyat, özelde bireylerin olduğu kadar genelde de milletlerin hayatına dair her türlü duygu, düşünce ve hayalin dil vasıtasıyla sanatsal niteliklerle ifade edilmesidir. Bir milletin fertlerinin tamamını etkileyen acılar, sevinçler, başarılar ve felaketler, bu duyguları yüreğinin adeta bütün hücrelerinde hisseden şairler tarafından edebî eserlerle sözcüklere dökülür. Günümüzde büyük bir insanlık dramının yaşandığı Gazze'nin acıları da Filistinli şairlerin şiirlerinde ele aldığı en önemli tema olmuştur. Gazze, 1948 Nakbesi'nden (Büyük Felaket) bu yana süregelen abluka, zorunlu göç ve insani krizlerle Filistin direnişinin sembolü haline gelmiştir. Bu çalışmada, işgalin yarattığı travmalar ile halk mücadelesinin ortak hafıza ve umut taşıyan bir anlatıya dönüşümü bağlamında Gazze'nin edebî direnişi örneklerle kısaca açıklanacaktır.
Çalışma kapsamında, 1918–1948 İngiliz Mandası döneminde filizlenen ve 1948 sonrası belirginleşen Filistin direniş şiiri; İbrahim Tukân, Mahmud Derviş ve Gassan Kanafani gibi isimler üzerinden incelenmiştir. Araştırmada nitel yöntemler çerçevesinde karşılaştırmalı edebiyat ve metin analizi kullanılmış; ayrıca 2023 sonrası Gazze'deki yıkım ve Refaat Alareer gibi yeni kuşak şairlerin edebî dili de değerlendirilmiştir.
Elde edilen bulgular, farklı tarihsel ve coğrafi bağlamlara rağmen Türk ve Filistin şiirinin "vatan kaybı" ve "özgürlük mücadelesi" temalarında evrensel bir düzlemde kesiştiğini göstermektedir. Bununla birlikte edebî metinlerin yalnızca bir yas aracı değil, aynı zamanda toplumsal hafızayı canlı tutan bir direniş alanı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışma, edebiyatın kültürel etkileşim ve direniş üzerindeki rolünü ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Anahtar kelimeler: Edebiyat, şiir, direniş, Gazze, Filistin edebiyatı, Türk edebiyatı.

THE REFLECTIONS OF NATIONAL RESISTANCE MOVEMENTS IN LITERATURE: A COMPARATIVE STUDY OF PALESTINIAN AND TURKISH POETRY

Dina KASSAB
Selçuk University, Institute of Social Sciences, Department of Turkish Language and Literature, Division of Turkish Language and Literature
E-mail address: dinakassab9@gmail.com, ORCID: 0009-0000-2037-8148

Abstract

Literature is the artistic expression, through language, of all forms of emotion, thought, and imagination related both to individuals and to societies at large. The pains, joys, achievements, and catastrophes that affect an entire nation are transformed into literary works by poets who internalize these experiences at the deepest emotional level. In contemporary times, the suffering of Gaza, where a profound humanitarian tragedy is unfolding, has become one of the central themes in Palestinian poetry. Since the 1948 Nakba (the "Great Catastrophe"), Gaza—marked by ongoing blockade, forced displacement, and humanitarian crises—has come

to symbolize Palestinian resistance. This study examines the literary resistance of Gaza in the context of how the traumas of occupation and the dynamics of popular struggle are transformed into narratives of collective memory and hope.

Within the scope of the study, Palestinian resistance poetry—emerging during the British Mandate period (1918–1948) and becoming more pronounced after 1948—is analyzed through key figures such as Ibrahim Tuqan, Mahmoud Darwish, and Ghassan Kanafani. The research employs qualitative methods, particularly comparative literature and textual analysis. In this context, a comprehensive literature review has been conducted, encompassing not only the recent devastation in Gaza after 2023 but also the evolving literary language of a new generation of poets, including Refaat Alareer.

The findings reveal that, despite differing historical and geographical contexts, Turkish and Palestinian poetry converge on a universal plane around the themes of "loss of homeland" and "struggle for freedom." Furthermore, literary texts function not only as instruments of mourning but also as strategic spaces of resistance that sustain collective memory against occupation and siege. This study aims to highlight the role of literature in cultural interaction and its impact on resistance.

Keywords: Literature, poetry, resistance, Gaza, Turkish literature, Palestinian literature.

ATASÖZÜ VE DEYİMLER ÜZERİNE KÜLTÜRBİLİMSEL BİR ÇALIŞMA

Ece GÖZÜAĞCA
Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü,Türkiyat Araştırmaları (Disiplinlerarası)
E-posta adresi: gozuagcaece@gmail.com, ORCID: 0009-0009-5727-222X

Dr. Öğr. Üyesi Azem SEVİNDİK[2]
Edebiyat Fakültesi, Karşılaştırmalı Edebiyat, Karşılaştırmalı Edebiyat
E-posta adresi: azem_svndk@hotmail.com, ORCID: 0000-0001-6678-8329

Özet

Bu bildiri, atasözleri ve deyimler üzerine kültürbilimsel olarak incelenen kalıp ifadelerin dil ve kültür içindeki yerini değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Alanda yer alan bazı araştırmalar detaylı ele alınarak atasözleri ve deyimlerin hangi yönleriyle incelendiği ortaya konulmaya çalışılmıştır.
Dil, toplumların düşünce dünyasını ve kültürel birikimini yansıtan temel bir unsur olarak kabul edildiğinde, atasözleri ve deyimlerin bu birikimin en yoğun biçimde görüldüğü söz varlığı unsurları arasında yer aldığı görülmektedir. Kuşaktan kuşağa aktarılan deneyimlerin ürünü olan bu ifadeler, yalnızca günlük konuşma dilinde değil, anlatmaya dayalı metinlerde de anlamı güçlendiren ve anlatımı etkili hale getiren önemli araçlar olarak kullanılmaktadır. Bu yönüyle atasözleri ve deyimler, dilsel bir yapı olmanın ötesinde toplumsal hafızayı taşıyan kültürel göstergeler niteliği taşımaktadır.
İncelenen çalışmalar, atasözleri ve deyimlerin farklı bakış açılarıyla ele alındığını göstermektedir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi üzerine yapılan araştırmalar, bu ifadelerin dil öğretiminde kültürel aktarımı destekleyen unsurlar olduğunu ortaya koyarken; toplumsal cinsiyet odaklı çalışmalar, dil aracılığıyla aktarılan değer yargılarının atasözleri ve deyimler üzerinden nasıl yeniden üretilebildiğine dikkat çekmektedir. Dilbilimsel incelemelerde ise deyim aktarmaları üzerinden atasözlerinin anlam kurma biçimleri ele alınmış, bu *yapıların* Türkçenin anlatım zenginliğine katkısı vurgulanmıştır. Bu yönüyle söz konusu kalıp ifadeler, kültürel değerlerin dil aracılığıyla aktarılmasında önemli bir işlev üstlenmektedir. Bu bağlamda atasözleri ve deyimlerin incelenmesi, yalnızca dilbilimsel açıdan değil, aynı zamanda kültür aktarımı, toplumsal yapı ve değerler sistemi açısından da önemli veriler sunmaktadır.

Anahtar kelimeler: Atasözü, deyimler, kalıplar.

A CULTUROLOGICAL STUDY ON PROVERBS AND IDIOMS

Ece GÖZÜAĞCA[1],
Institute of Turkic Studies, Turkic Studies (Interdisciplinary),
E-mail address: gozuagcaece@gmail.com, ORCID: 0009-0009-5727-222X

Assist. Prof. Dr. Azem SEVİNDİK[2]
Faculty of Arts and Humanities, Comparative Literature
E-mail address: azem_svndk@hotmail.com, ORCID: 0000-0001-6678-8329

Abstract

This paper aims to evaluate the place of formulaic expressions—namely proverbs and idioms—within language and culture from a culturological perspective. By examining selected studies in the field in detail, it seeks to reveal the various aspects through which proverbs and idioms have been analyzed.

When language is considered a fundamental element reflecting the intellectual world and cultural accumulation of societies, it becomes evident that proverbs and idioms are among the lexical units in which this accumulation is most densely manifested. As products of experiences transmitted from generation to generation, these expressions function not only in everyday spoken language but also as important tools that enhance meaning and make narration more effective in narrative texts. In this respect, proverbs and idioms go beyond being mere linguistic structures and serve as cultural indicators that carry collective memory.

The studies examined demonstrate that proverbs and idioms have been approached from different perspectives. Research on teaching Turkish as a foreign language highlights these expressions as elements that support cultural transmission in language education. Studies focusing on gender, on the other hand, draw attention to how value judgments conveyed through language can be reproduced via proverbs and idioms. Linguistic analyses have addressed the meaning-making processes of proverbs through idiomatic transfers, emphasizing their contribution to the expressive richness of Turkish. In this sense, these formulaic expressions play a significant role in the transmission of cultural values through language.

In this context, the study of proverbs and idioms provides important insights not only from a linguistic perspective but also in terms of cultural transmission, social structure, and value systems.

Keywords: Proverbs, idioms, formulaic expressions.

EFSANELERDE TABU İHLALİ VE CEZA: KOLEKTİF ETİK BELLEĞİN FOLKLORİK MEKANİZMALARI

Elfanə CƏƏRÇİYEVA

Azerbaycan Milli Bilimler Akademisi Folklor Enstitüsü, Folklor Araştırmaları, Mitoloji,
E-posta adresi: elfane.elshen@gmail.com, ORCID: 0009-0003-8546-6378

Özet

Efsaneler, halkın mitolojik düşüncesi ile toplumsal-normatif bilincinin kesişim noktasında şekillenen, kolektif etik belleği simgesel düzlemde koruyan ve yaşatan önemli kaynaklardan biridir. Bu metinlerde dağın, kuşun, taşın ve diğer varlıkların oluşumunun tasviri, ilk bakışta belirli bir olayın ya da olgunun açıklanması gibi görünmektedir. Ancak psikosemantik yaklaşım, burada asıl meselenin olgunun kendisi olmadığını; söz konusu olgu aracılığıyla kolektif bilinçte ifade edilen psikolojik huzursuzluk, korku, arzu ve ahlaki seçim modelinin öne çıktığını göstermektedir.

Bu bakımdan efsanelerde günah ve ceza motifi, çoğu zaman genel bir ahlaki çatışmadan çok tabu ihlali üzerine kurulmaktadır. Tabu, bu bağlamda yalnızca mitolojik bir yasak olarak değil, aynı zamanda kolektif etik belleği düzenleyen sosyo-kültürel bir norm olarak işlev görmektedir. Konunun güncelliği de efsane metinlerinde tabu ihlalinin ceza ile bağlantılı olarak nasıl anlamlandırıldığını ve bunun hangi mekanizmalar aracılığıyla kolektif davranış belleğine dönüştüğünü açıklığa kavuşturma gerekliliğinden kaynaklanmaktadır.

Araştırmanın amacı, efsanelerde tabu ihlaliyle ilişkili günahın ve bunun doğurduğu ceza modelinin kolektif etik belleğin oluşumundaki rolünü belirlemektir. Çalışmada psikosemantik çözümleme, folklor metinlerinin semantik analizi, motif çözümlemesi, yapısal-göstergebilimsel yaklaşım ve kolektif bellek kuramının temel önermeleri metodolojik zemin olarak kullanılmaktadır.

Bu çerçeve, günahı bireysel bir eylem olarak değil, topluluk tarafından tanınan normun ihlali; cezayı ise söz konusu normun kolektif bilinç düzeyinde yeniden teyit edilmesi olarak açıklamaya imkân vermektedir. Böylece dağa, taşa, kuşa ve diğer varlıklara dönüşme motifi, yüzeysel düzlemde kökene ilişkin bir açıklama izlenimi uyandırsa da, derin semantik katmanda toplumsal normun ihlaline verilen simgesel ceza modelini ifade etmektedir.

Sonuç olarak efsanelerde tabu ihlali nedeniyle verilen ceza, yalnızca korkutma ya da didaktik bir uyarı işlevi taşımamakta; kolektif anlam üretimi sürecinde etik sınırların simgesel düzeyde korunmasına ve kuşaklararası bellekte sabitlenmesine hizmet etmektedir. Bu anlamda efsane türü, mitolojik düşünce ile toplumsal norm arasında aracılık eden, kolektif etik belleğin oluşumu, korunması ve meşrulaştırılmasında önemli bir folklorik mekanizma olarak değerlendirilebilir.

Anahtar kelimeler: efsane, tabu ihlali, ceza, kolektif etik bellek, dönüşüm motifi.

TABOO VIOLATION AND PUNISHMENT IN LEGENDS: FOLKLORIC MECHANISMS OF COLLECTIVE ETHICAL MEMORY

Elfanə CƏƏRÇİYEVA
Azerbaijan National Academy of Sciences, Institute of Folklore, Folklore Studies, Mythology
E-mail address: elfane.elshen@gmail.com, ORCID: 0009-0003-8546-6378

Abstract

Legends are among the key sources that emerge at the intersection of mythological thinking and socio-normative consciousness, preserving and sustaining collective ethical memory at a symbolic level. In these texts, the depiction of the formation of mountains, birds, stones, and other entities may initially appear as an explanation of a particular event or phenomenon. However, the psychosemantic approach reveals that the primary issue is not the phenomenon itself, but rather the psychological unrest, fear, desire, and moral choice models expressed within the collective consciousness through that phenomenon.

In this respect, the motif of sin and punishment in legends is largely constructed around the violation of taboos rather than general moral conflicts. In this context, taboo functions not only as a mythological prohibition but also as a socio-cultural norm regulating collective ethical memory. The relevance of the topic stems from the necessity to clarify how taboo violations are associated with punishment in legend texts and through which mechanisms these associations transform into collective behavioral memory.

The aim of the study is to determine the role of taboo violation-related sin and its resulting punishment model in the formation of collective ethical memory. The study employs psychosemantic analysis, semantic analysis of folklore texts, motif analysis, structural-semiotic approach, and the fundamental propositions of collective memory theory as its methodological framework.

Within this framework, sin is interpreted not as an individual act but as the violation of a norm recognized by the community, while punishment is understood as the reaffirmation of that norm at the level of collective consciousness. Thus, the motif of transformation into mountains, stones, birds, and other entities, although appearing as an etiological explanation on the surface, represents a symbolic punishment model for the violation of social norms at a deeper semantic level.

As a result, punishment in legends due to taboo violations does not merely function as a means of intimidation or didactic warning; it also serves to preserve ethical boundaries symbolically and stabilize them within intergenerational memory in the process of collective meaning-making. In this sense, the legend genre can be considered an important folkloric mechanism mediating between mythological thought and social norms, contributing to the formation, preservation, and legitimization of collective ethical memory.

Keywords: legend, taboo violation, punishment, collective ethical memory, transformation motive.

TURAN BARIŞ YOLU PROJESİ: GELECEĞİN İNŞASINA DOĞRU

Elif ALTUN
İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkiyat Araştırmaları Anabilim Dalı
E-posta adresi: altunelif69@gmail.com, ORCID: 0000-0002-1336-8942

Özet

Bu çalışmamızda, Türk Dünyası'nın tarihsel gelişimi ile Turan düşüncesinin bu süreçteki yeri bütüncül bir perspektifle ele alınmakta ve özellikle "Turan: Barış Yolu" yaklaşımı çerçevesinde yeniden yorumlanmaktadır. Türk Dünyası, Türkistan'dan Balkanlara kadar uzanan geniş bir coğrafyada ortak dil, kültür, tarih ve etnik bağlarla birbirine bağlı topluluklardan oluşan çok katmanlı bir yapıyı temsil etmektedir. Bu bağlamda Turan ideali, yalnızca tarihsel bir birlik fikri değil, aynı zamanda günümüz küresel sistemine alternatif bir medeniyet ve iş birliği modeli olarak değerlendirilmektedir. Çalışmamızda, Sovyetler Birliği'nin dağılmasının ardından bağımsızlıklarını kazanan Türk devletlerinin, ortak kimlik ekseninde geliştirebilecekleri siyasi, ekonomik ve kültürel iş birlikleri incelenmektedir. "Turan: Barış Yolu" yaklaşımı, küresel ölçekte yaşanan ekonomik, siyasi ve kültürel krizlere karşı, daha adil, sürdürülebilir ve barışçıl bir dünya düzeni oluşturmayı amaçlayan bir perspektif sunmaktadır. Aynı zamanda bu yaklaşım, Çin'in "Kuşak ve Yol Girişimi" gibi küresel ölçekli projelere alternatif bir model olarak değerlendirilmekte ve Avrasya merkezli yeni bir iş birliği hattı önermektedir. Bu bağlamda Türkistan ve çevresindeki stratejik bölgelerin, söz konusu jeopolitik vizyon açısından kritik bir öneme sahip olduğu ifade edilmektedir. Çalışmamızda ayrıca, Turan düşüncesinin etnik temelli dar bir çerçeveye indirgenemeyeceği, aksine coğrafi, kültürel ve medeniyet temelli geniş bir perspektifle ele alınması gerektiği savunulmaktadır. Ancak bu idealin hayata geçirilmesi önünde siyasi sınırlar, farklı devlet çıkarları ve tarihsel sorunlar gibi önemli engellerin bulunduğu da belirtilmektedir. Bu bağlamda, özellikle genç kuşakların eğitim, akademik iş birlikleri ve kültürel projeler aracılığıyla bu vizyonun geliştirilmesine katkı sağlayabileceği ifade edilmektedir. Sonuç olarak, Turan ideali geçmişe yönelik romantik bir özlemden ziyade, geleceğe dönük stratejik bir vizyon olarak değerlendirilmektedir. "Turan: Barış Yolu" yaklaşımı ise Türk Dünyası'nın refahını artırmayı, bölgesel istikrarı güçlendirmeyi ve daha adil bir küresel düzenin inşasına katkı sunmayı hedefleyen özgün bir jeopolitik paradigma olarak öne çıkmaktadır.

Anahtar kelimeler: Turan, Türk Dünyası, Barış Yolu, Birlik, Kalkınma.

THE TURAN PEACE CORRIDOR PROJECT: TOWARD the CONSTRUCTION OF THE FUTURE

Elif ALTUN
İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkiyat Araştırmaları Anabilim Dalı,
E-mail address: altunelif69@gmail.com, ORCID: 0000-0002-1336-8942

Abstract

In our study, the historical development of the Turkic World and the role of the idea of Turan within this process are examined from a holistic perspective and reinterpreted, particularly within the framework of the "Turan: Peace Corridor" approach. The Turkic World represents a multilayered structure composed of communities interconnected through shared language, culture, history and ethnic ties, extending across a vast geography from Turkestan to the Balkans. In this context, the ideal of Turan is evaluated not merely as a

historical concept of unity but also as an alternative model of civilization and cooperation within the contemporary global system. In our study analyzes the political, economic and cultural forms of cooperation that Turkic states, having gained independence following the dissolution of the Soviet Union, may develop on the basis of a shared identity. The "Turan: Peace Corridor" approach offers a perspective aimed at establishing a more just, sustainable, and peaceful world order in response to global economic, political and cultural crises. At the same time, this approach is considered an alternative model to large scale global initiatives such as China's Belt and Road Initiative, proposing instead a new Eurasia centered axis of cooperation. In this regard, the strategic regions of Turkestan and its surroundings are argued to hold critical importance within this geopolitical vision. Furthermore, our study contends that the concept of Turan can't be reduced to a narrow ethnic framework; rather, it should be addressed through a broader geographical, cultural and civilizational perspective. However, it is also acknowledged that significant obstacles, such as political borders, divergent state interests and historical disputes, stand in the way of realizing this ideal. In this context, it is emphasized that younger generations, through education, academic collaboration and cultural initiatives can contribute to the advancement of this vision. In conclusion, the ideal of Turan is interpreted not as a romantic nostalgia for the past but as a forward looking strategic vision. The "Turan: Peace Corridor" approach emerges as an original geopolitical paradigm aimed at enhancing the prosperity of the Turkic World, strengthening regional stability and contributing to the construction of a more just global order.

Keywords: Turan, Turkic World, Peace Corridor, Unity, Development.

BİR İTTİHATÇININ HAFIZA KAYDI: *ELVEDA GÜZEL VATANIM* ROMANINDA MEKTUP VE ÖZNEL TARİH ANLATISI

Elif TÜRKOĞLU
Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yeni Türk Edebiyatı, Türk Dili ve Edebiyatı
E-posta adresi: turkogluelif098@gmail.com, ORCID: 0009-0002-0236-4409

Özet

Türk edebiyatında Tanzimat döneminden itibaren hem bağımsız bir tür hem de anlatı içinde kullanılan bir teknik olarak gelişen mektup geleneği, kişisel duygu ve düşüncelerin ifade edilmesinde önemli bir işlev üstlenmiştir. Bu gelenek içinde mektup, anlatıcı öznenin deneyimlerini, duygularını ve düşünsel dönüşümünü doğrudan görünür kılan bir anlatım imkânı sunmaktadır. Bu bağlamda Ahmet Ümit'in *Elveda Güzel Vatanım* isimli romanı, mektubu tarihsel olayların bireysel hafıza aracılığıyla yeniden yorumlanmasına imkân sağlayan bir anlatı kurgusu içinde kullanması bakımından dikkat çekici bir örnek oluşturmaktadır.
1906–1926 yılları arasındaki fırtınalı süreci, İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin yükselişi ve çöküşü ekseninde ele alan eser, bu makro tarihsel süreci başkarakter Şehsuvar Sami'nin Ester'e yazdığı kırk beş mektup aracılığıyla mikro tarihsel bir anlatı düzlemine taşımaktadır. Böylece roman, geniş tarihsel olayları kronolojik bir aktarım içinde sunmak yerine bireysel hafıza ve anlatıcı öznenin hatırlama süreci üzerinden yeniden kurmaktadır.
Bu çalışma, romanda mektup türünün anlatının kuruluşundaki işlevini incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışmanın yöntemi, metin merkezli çözümleme tekniğiyle birlikte anlatıbilim ve bellek çalışmaları perspektiflerinden yararlanan bir incelemeye dayanmaktadır. Bu doğrultuda romanda yer alan mektupların anlatı yapısındaki konumu, anlatıcı öznenin geçmişi hatırlama biçimi ve tarihsel olayların kişisel deneyim aracılığıyla nasıl yorumlandığı analiz edilmektedir. Mektuplar aracılığıyla anlatıcı özne yaşanan siyasal olayları aktarmasının yanı sıra aynı zamanda ideolojik tercihlerinin sonuçlarını sorgulamakta ve geçmişiyle hesaplaşmaktadır.
Bu bağlamda çalışma, romanda mektubun tarihsel anlatıyı kronolojik ve nesnel bir çerçeveden çıkararak bireysel hafıza ve öznel deneyim üzerinden yeniden kuran temel bir anlatı unsuru olarak işlev gördüğünü ortaya koymayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Ahmet Ümit, Elveda Güzel Vatanım, mektup, İttihat ve Terakki, mikrotarih

MEMOIRS OF A UNIONIST: THE NARRATIVE OF LETTERS AND SUBJECTIVE HISTORY IN THE NOVEL "FAREWELL, MY BEAUTIFUL HOMELAND"

Elif TÜRKOĞLU
Hacettepe University, Graduate School of Social Sciences, Modern Turkish Literature, Turkish Language and Literature
E-mail address: turkogluelif098@gmail.com, ORCID: 0009-0002-0236-4409

Abstract

The epistolary tradition, which has developed in Turkish literature since the Tanzimat period both as an independent genre and a narrative technique, has served a significant function in expressing personal emotions and thoughts. Within this tradition, the letter offers a narrative opportunity that makes the narrator's experiences, feelings, and intellectual transformation directly visible. In this context, Ahmet Ümit's novel

Farewell, My Beautiful Homeland stands out as a remarkable example, employing the letter within a narrative structure that allows historical events to be reinterpreted through individual memory.

Dealing with the turbulent period between 1906 and 1926 centered around the rise and fall of the Committee of Union and Progress, the work shifts this macro-historical process onto a micro-historical narrative plane through forty-five letters written by the protagonist, Şehsuvar Sami, to Ester. Thus, instead of presenting extensive historical events in a chronological transmission, the novel reconstructs them through individual memory and the narrator's process of remembering.

This study aims to examine the function of the epistolary genre in the construction of the novel's narrative. The methodology of the study is based on a text-centered analysis, utilizing perspectives from narratology and memory studies. Accordingly, the position of the letters within the narrative structure, the narrator's mode of remembering the past, and the interpretation of historical events through personal experience are analyzed. Through these letters, the narrator not only conveys political events but also questions the consequences of his ideological choices and confronts his past.

In this regard, the study aims to demonstrate that the letter functions as a fundamental narrative element that deconstructs the historical narrative from a chronological and objective framework, reconstructing it through individual memory and subjective experience.

Keywords: Ahmet Ümit, Farewell, My Beautiful Homeland, Letter, Committee of Union and Progress, Microhistory.

BOZKIRDAN ANADOLU'YA: MEKÂN VE KİMLİK BAĞLAMINDA CUMABAYEV VE TECER ŞİİRLERİNİN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ

Elif Yaren ÖZCAN

Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk Kazak Üniversitesi, Türkoloji Enstitüsü, Türk Dili Ve Edebiyatı, Yeni Türk Edebiyatı

E-posta adresi: elifyarenozcan13@gmail.com, ORCID: 0009-0000-4677-4288

Özet

Kazak ve Türk şiirinde mekânsal unsurların millî kimlik, kültürel aidiyet ve kolektif hafızanın oluşumundaki işlevini ortaya koymak bu bildirinin temelini oluşturmaktadır. Edebî metinler bağlamında mekân, yalnızca fiziksel bir çevreyi tanımlayan unsur olmaktan öteye geçmekte; tarihsel bellek, kültürel süreklilik ve kimlik söyleminin inşa edildiği sembolik temsil alanı olarak değerlendirilmektedir. Bu bağlamda, Mağjan Cumabayev'in Alıstağı Bavrıma (Uzaktaki Kardeşime) ve Ahmet Kutsi Tecer'in Orda Bir Köy Var Uzakta adlı şiirleri karşılaştırmalı edebiyat perspektifiyle ele alınmakta; söz konusu metinlerde bozkır ile Anadolu coğrafyalarının edebî temsilleri, mekânsal imgelerin millî kimlik, aidiyet ve tarih bilinciyle kurduğu ilişkiler bağlamında sistematik olarak analiz edilmektedir. Araştırmanın kapsamı, Cumabayev'in Altay bozkırları ve göçebe kültürü ile Tecer'in Anadolu köyü, dağ ve doğa unsurlarını merkeze almakta; mekân aracılığıyla millî bilinç ile kültürel kimlik üretiminin farklı biçimlerini karşılaştırmalı perspektifle incelemektedir. Cumabayev'in bozkırı, göçebe yaşam kültürü, Altay coğrafyası ve tarihî hafıza üzerinden kolektif kimliği yansıtırken; Tecer'in Anadolu betimlemeleri, köy, dağ ve doğa unsurları üzerinden yerleşik aidiyet ve köklenme duygusunu ön plana çıkarmaktadır. Araştırmada nitel metin çözümlemesi ve karşılaştırmalı edebiyat yöntemi kullanılmış; şiirlerdeki mekân imgeleri, metaforlar ve temalar tarihsel, kültürel ve toplumsal bağlamlarıyla birlikte değerlendirilmiştir. Analiz, Cumabayev'in bozkırı sınırsız ve dinamik mekân olarak kullanarak hareket, özgürlük ve tarih ekseninde millî kimliği şekillendirdiğini ("Anamız olan Altay'ın ak sütünden / Beraber emip beraber tadışmadık mı?") ortaya koyarken; Tecer'in Anadolu betimlemelerinin ("Orda bir dağ var uzakta / O dağ bizim dağımızdır") yerleşik aidiyet ve sahiplenme üzerinden sabit kimlik oluşturduğunu göstermektedir. Sonuç olarak, her iki şair mekânı millî bilinç ve kültürel kimliğin temel metaforu olarak kullanmakta; Cumabayev, göçebe ve tarihî hafıza eksenli dinamik kimlik üretirken, Tecer yerleşik ve kökleşmiş aidiyet bilinci oluşturmaktadır. Böylelikle, Türk dünyası şiirinde mekânın kültürel, tarihî ve psikolojik boyutlarıyla kimlik kurucu unsur olduğu; edebî temsiller aracılığıyla toplumsal hafıza ve kültürel bilincin şekillenmesinde belirleyici rol oynadığı vurgulanmaktadır.

Anahtar kelimeler: Bozkır, Anadolu, Mekânsal İmgeler, Kültürel Aidiyet, Kolektif Hafıza.

FROM THE STEPPE TO ANATOLIA: A COMPARATIVE ANALYSIS OF THE POETRY OF CUMABAYEV AND TECER IN THE CONTEXT OF SPACE AND IDENTITY

Elif Yaren ÖZCAN

Hoca Ahmet Yesevi International Turkish-Kazakh University, Institute of Turkology, Department of Turkish Language and Literature, New Turkish Literature
E-mail address: elifyarenozcan13@gmail.com, ORCID: 0009-0000-4677-4288

Abstract

The function of spatial elements in the formation of national identity, cultural belonging, and collective memory in Kazakh and Turkish poetry constitutes the foundation of this study. In the context of literary texts, space goes beyond merely defining a physical environment; it is regarded as a symbolic field of representation in which historical memory, cultural continuity, and identity discourse are constructed.

In this context, Mağjan Cumabayev's *Alıstağı Bavrıma (To My Distant Brother)* and Ahmet Kutsi Tecer's *Orda Bir Köy Var Uzakta (There Is a Village Far Away)* are examined from a comparative literature perspective. The literary representations of the steppe and Anatolian geographies in these texts are systematically analyzed in relation to how spatial imagery constructs national identity, belonging, and historical consciousness.

The scope of the study focuses on Cumabayev's Altai steppes and nomadic culture, as well as Tecer's Anatolian village, mountain, and natural elements, and examines different forms of national consciousness and cultural identity production through space from a comparative perspective. While Cumabayev's steppe reflects collective identity through nomadic life culture, Altai geography, and historical memory, Tecer's depictions of Anatolia foreground a sense of settled belonging and rootedness through images of the village, mountains, and nature.

The study employs qualitative textual analysis and the comparative literature method; spatial images, metaphors, and themes in the poems are evaluated together with their historical, cultural, and social contexts. The analysis demonstrates that Cumabayev shapes national identity along the axes of movement, freedom, and history by using the steppe as a boundless and dynamic space ("Did we not suck together from the white milk of Altai, our mother?"), whereas Tecer's depictions of Anatolia ("There is a mountain far away / That mountain is our mountain") construct a fixed identity based on settled belonging and a sense of ownership.

In conclusion, both poets use space as a fundamental metaphor for national consciousness and cultural identity. Cumabayev produces a dynamic identity rooted in nomadic and historical memory, while Tecer constructs a settled and deeply rooted sense of belonging. Thus, it is emphasized that space in the poetry of the Turkic world functions as an identity-forming element with cultural, historical, and psychological dimensions, playing a decisive role in shaping social memory and cultural consciousness through literary representations.

Keywords: Steppe, Anatolia, Spatial Imagery, Cultural Belonging, Collective Memory.

TİMURLU-MEMLÜK İLİŞKİLERİ ve SURİYE SEFERİ

Emine DEMİRBAŞ
Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Orta Çağ Tarihi, Yüksek Lisans
E-posta adresi: demirbasemine19@gmail.com, 0009-0005-9970-4706

Özet

Bu bildirinin konusunu; Emîr Timur'un 1400 yılında Suriye'ye düzenlediği sefer, bu sefer öncesinde gelişen Timurlu-Memlük ilişkileri ve Emîr Timur'un Suriye'deki siyaset dışı faaliyetleri oluşturmaktadır. Timurlu hükümdarının, "Yedi Yıllık Sefer" olarak adlandırılan faaliyetleri kapsamındaki Suriye Seferi; gerek savaşa giden süreçte yaşananlar gerekse de savaş sonrası meydana gelen olaylar açısından Türk ve İslam tarihinin önemli dönüm noktalarından biri olmuştur. Timurlu- Memlük ilişkileri, Emîr Timur ve Sultan Berkuk arasındaki bir dizi diplomatik faaliyetle başlamış, Timurlu hükümdarı, bu görüşmeleri Sultan Berkuk'un ardından yerine geçen oğlu Sultan Ferec ile devam ettirmiştir. Sultan Berkuk'un, Emîr Timur'un düşmanları ile ittifak hâlinde olması ve elçi dokunulmazlığını ihlal eden davranışı; iki devlet arasındaki ilişkilerin gerilmesine sebep olmuştur. Sultan Ferec de aynı şekilde Timurlu elçilerine karşı iyi muamelede bulunmadığı gibi Suriye seferinin düzenlenmesine yol açacak bir takım faaliyetlerde bulunmuştur. Askerî ve siyasi başarıları kadar ilme ve sanata olan ilgisi malum olan Emir Timur, sefer düzenlediği pek çok yerde olduğu gibi Suriye'de de ilim adamları ve sanatkârlar ile ilgilenmiş, âlimlerin birçoğu ile ilim meclislerinde bir araya gelerek çeşitli konularda fikir alış verişinde bulunmuştur. Özellikle tarihe olan ilgisiyle tanınan hükümdar, Dımaşk'ta bulunduğu sıralarda ünlü tarihçi ve coğrafyacı İbn Haldûn ile görüşmeler yapmış, onun bilgilerinden istifade etme şansı yakalamıştır. Suriye seferi, hükümdara hasmâne duygular besleyen İbn Arabşah'ın, "Acâibu'l-Makdûr" adlı ünlü eserini yazmasına da zemin hazırlamıştır. Bu bağlamda gerek bölge gerekse de Türk-İslam tarihi açısından önem arz eden Timurlu-Memlük ilişkileri ve ardından gerçekleşen Suriye seferi, öncelikle ilk el kaynakların, ardından modern çalışma ve tetkiklerin verdiği bilgiler ölçeğinde analiz edilerek çalışmanın ana hatları oluşturulmaya çalışılmıştır. Bununla birlikte Emîr Timur'un Suriye seferi; askeri ve siyasi boyutuyla olduğu kadar, sosyo-kültürel boyutuyla da incelenmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Emîr Timur, Suriye, Memlük, Sultan Ferec, İbn Haldûn, Dımaşk.

TIMURID-MAMLUK RELATIONS AND THE SYRIAN CAMPAIGN

Emine DEMİRBAŞ
Selçuk University, Institute of Social Sciences, Department of Medieval History, Graduate
E-mail address: demirbasemine19@gmail.com, ORCID: 0009-0005-9970-4706

Abstract

This study examines Emir Timur's Syrian campaign in 1400, focusing on the preceding Timurid-Mamluk relations and his socio-cultural activities in the region. Conducted as part of the "Seven Years' Campaign," this expedition represents a significant turning point in Turkic-Islamic history. Relations initially began with diplomatic engagements between Timur and Sultan Barquq, continuing later with his successor, Sultan Faraj. However, Sultan Barquq's alliances with Timur's enemies and his violation of diplomatic immunity escalated tensions. Similarly, Sultan Faraj's mistreatment of Timurid envoys further provoked the military intervention. Beyond his military achievements, Timur's renowned interest in science and art led him to engage with

scholars and artists in Syria. Notably, during his time in Damascus, he held influential meetings with the famous historian Ibn Khaldun, benefiting from his vast knowledge. Furthermore, the campaign provided the historical context for Ibn Arabshah to author his hostile yet significant work, "Aja'ib al-Maqdur." This research analyzes Timurid-Mamluk relations and the Syrian campaign by utilizing primary sources alongside modern academic studies. Consequently, the study evaluates the expedition not only through its military and political dimensions but also through its enduring socio-cultural impact on the region.

Keywords: Emir Timur, Syria, Mamluk, Sultan Faraj, Ibn Khaldun, Damascus.

DİJİTAL ORTAMDA HALK İNANÇ VE KÜLTÜRÜNÜN YENİDEN ÜRETİMİ VE DÖNÜŞÜMÜ: SOSYAL MEDYA PAYLAŞIMLARI ÜZERİNE BİR İNCELEME

Emre KARPUZCU

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Bilim Dalı, Türk Halk Edebiyatı Ana Bilim Dalı

E-posta adresi: emrekarpuzcu42@outlook.com, ORCID: 0009-0001-6798-2294

Özet

Halk inançlarının ve halk kültürünün her bir unsuru, bir toplumun kültürel hafızasını oluşturmakta ve de kuşaktan kuşağa aktarılarak varlığını devam ettirmektedir. Geleneksel toplum yapısında bu unsurlar çoğunlukla sözlü kültür ortamlarında, aile içi aktarımlarda ve toplulukların yaşattıkları ritüel ve uygulamalarda varlığını sürdürmektedir. Özellikle günümüzdeki dijitalleşme sürecinde, Ong'un da tarifiyle ikincil sözlü kültür ortamında, kültürel üretim ve aktarım açısından yeni alanların oluştuğundan söz edilebilir. Bu bakımdan sosyal medya platformlarında üretilen paylaşımlar halk inanç ve kültürü unsurlarının görünürlüğünü artırmakta, birçok kitleye ulaşmasını sağlamakta ve de farklı bağlamda yeniden ele alınmasına olanak sağlamaktadır. Yine bu durum, kültürün devam ettirilmesi, kayıt altına alınması ve muhafaza edilerek gelecek kuşaklara aktarılması açısından ayrıca öneme sahiptir.

Bu çalışma, dijital ortamlarda halk inanç ve kültürü unsurlarının nasıl temsil edildiğini, nasıl paylaşıldığını ve de yeniden üretim sürecinde nasıl bir etkililiğe sahip olduğunu incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırmanın amacı doğrultusunda, sosyal medyada bu amaçla oluşturulan ve paylaşım yapan sosyal medya hesaplarının içerikleri doküman analizi ve içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmiştir. İncelenen paylaşımlar sonucunda, çeşitli bölgelerde varlığını devam ettiren uygulamaların ve inançların yahut kökeni hakkında bilgi verilen uygulamaların ve inançların sosyal medya aracılığıyla daha da görünür hâle geldiği ve daha geniş kitlelere ulaştığı görülmüştür. Nitekim "X" köyünde yaşatılan ve hemen hemen her bölgede görülmeyen bir kültürel uygulama, sosyal medya paylaşımları sayesinde geniş kitlelere ulaşabilmekte, uzak araştırmacılar tarafından gözlemlenebilmekte ve yeni bir saha araştırmasının konusunu oluşturabilmektedir.

Böylece söz konusu kültürel uygulama ve inançlar, dijital ortam aracılığıyla daha da görünürlük kazanmakta ve daha geniş kitlelere ulaşmaktadır. Lakin bu süreç, bazı durumlarda uygulamaların geleneksel bağlam merkezinden koparılarak farklı şekillerde yeniden yorumlanmasını da beraberinde getirmektedir. Bu durum, dijital ortamların halk inanç ve kültürünün aktarımı açısından hem yeni imkânlar sağladığını hem de belirli dönüşümlere yol açtığını göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Halk İnançları, Halk Kültürü, Dijital Folklor, Kültürel Aktarım, Yeniden Üretim.

REPRODUCTION AND TRANSFORMATION OF FOLK BELIEFS AND CULTURE IN THE DIGITAL ENVIRONMENT: AN ANALYSIS OF SOCIAL MEDIA CONTENT

Emre KARPUZCU
Necmettin Erbakan University, Institute of Social Sciences, Department of Turkish Language and Literature, Division of Turkish Folk Literature
E-mail address: emrekarpuzcu42@outlook.com, ORCID: 0009-0001-6798-2294

Abstract

Each element of folk beliefs and folk culture contributes to a society's cultural memory and continues to exist by being passed down from generation to generation. In traditional social structures, these elements are primarily preserved within oral cultural contexts, through intra-family transmission, and in the rituals and practices sustained by communities. Particularly within today's digitalization process, as Ong describes it, new spaces for cultural production and transmission have emerged within the secondary oral culture environment. In this regard, social media content enhances the visibility of folklore and folk beliefs, bringing them to broader audiences and enabling their reinterpretation in new contexts. This situation is also of particular importance in terms of the continuation, documentation, and preservation of culture for transmission to future generations.
This study examines how elements of folk belief and culture are represented and shared in digital environments, as well as their efficacy in the process of reproduction. In line with this aim, social media accounts created for this purpose were analyzed using document and content analysis methods.The findings reveal that practices and beliefs whether currently existing in various regions or those shared with historical background have become more visible and reached wider audiences through social media. Indeed, a cultural practice maintained in village "X," which is not commonly observed in many regions, can reach large audiences through social media posts, be observed by distant researchers, and form the subject of new field studies.
Thus, the cultural practices and beliefs in question gain further visibility through the digital environment and reach broader audiences. However, this process also leads, in some cases, to these practices being detached from their traditional context and reinterpreted in different ways. This situation demonstrates that digital environments both provide new opportunities for the transmission of folk beliefs and culture and lead to certain transformations.

Keywords: Folk Beliefs, Folk Culture, Digital Folklore, Cultural Transmission, Reproduction.

18. YÜZYIL DİVAN ŞAİRLERİNDEN REFÎ‘ AMÎDÎ DİVANI'NDA ŞİİR ANLAYIŞI

Engin KAYANER

Gümüşhane Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Fakültesi Gümüşhane/Merkez
E-posta adresi: enginn.cann6161@gmail.com, ORCID: 0009-0002-6195-8071

Özet

Poetika, bir şairin şiire ve şair hakkındaki düşüncelerini, şiiri meydana getirirken benimsediği estetik anlayışı ve şiire yüklediği anlamı ortaya koyan bir kavramdır. Klasik Türk edebiyatında Batı'daki anlamıyla müstakil poetika metinleri bulunmamakla birlikte divan şairleri şiire ilişkin görüşlerini çoğunlukla divanlarının dibacelerinde, kasidelerin fahriye bölümlerinde, gazellerin mahlas beyitlerinde ve çeşitli manzumelerinde dile getirmişlerdir. Bu yönüyle divanlar, şairlerin poetik yaklaşımlarını tespit etmek bakımından önemli kaynaklar arasında yer alır. Şairler, şiir ve söz hakkındaki düşüncelerini divanlarında yer alan çeşitli beyitler aracılığıyla dile getirirler. Şairlerin ve divanlarinda yer alan bu beyitler poetik anlayışları hakkında önemli veriler sunmaktadır.

18.yüzyıl klasik Türk edebiyatı şairlerinden Refî'Amîdî de şiire dair düşüncelerini divanında yer alan çeşitli beyitler aracılığıyla dile getiren şairlerden biridir. Refî'Amîdî'nin şiir anlayışı, klasik Türk şiiri geleneğinin estetik ve poetik özelliklerini yansıtması bakımından dikkat çekicidir.

Bu çalışmada Refî'Amîdî'nin şiir anlayışı, divanında yer alan beyitlerden hareketle incelenerek şairin poetik yaklaşımı ortaya konulmaya çalışılacaktır. Bu bağlamda şairin şiire yüklediği anlam, şiirin mahiyetine dair değerlendirmeleri ve estetik anlayışı üzerinde durulacaktır. Divanda yer alan bazı beyitler üzerinden Refî'Amîdî'nin şiir anlayışını yansıtan unsurlar tespit edilerek değerlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Sonuç olarak bu çalışma ile Refî'Amîdî'nin poetik yaklaşımının ortaya konulması ve şairin şiir anlayışının klasik Türk şiiri geleneği içerisindeki yerinin belirlenmesine katkı sağlanması hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: 18.Yüzyıl, Poetika, Klasik Türk Şiiri, Refî' Amīdī, Şiir anlayışı.

THE UNDERSTANDING OF POETRY IN THE DIVAN OF REFÎ‘ AMÎDÎ, ONE OF THE 18TH CENTURY DIVAN POETS

Engin KAYANER

Gümüşhane University, Graduate School of Education, Gümüşhane/Central
E-mail address: enginn.cann6161@gmail.com, ORCID: 0009-0002-6195-8071

Abstract

Poetics is a concept that reveals a poet's thoughts on poetry and the poet, the aesthetic understanding adopted in the creation of poetry, and the meaning attributed to it. Although independent poetics texts in the Western sense do not exist in Classical Turkish literature, divan poets generally expressed their views on poetry in the prefaces (dibace) of their divans, in the fahriye sections of kasides, in the mahlas couplets of ghazals, and in various poetic compositions. In this respect, divans constitute important sources for determining poets' poetic approaches. Poets express their ideas about poetry and discourse through various couplets in their divans, and these couplets provide significant data regarding their poetics.

Refî‘ Amîdî, one of the 18th-century poets of Classical Turkish literature, is among those who articulated his thoughts on poetry through various couplets in his divan. His understanding of poetry is noteworthy in that it reflects the aesthetic and poetic characteristics of the classical tradition.

In this study, Refî‘ Amîdî’s conception of poetry is examined based on selected couplets from his divan, and his poetic approach is analyzed. In this context, the meaning he attributes to poetry, his evaluations of the nature of poetry, and his aesthetic understanding are discussed. It is aimed to identify and evaluate the elements reflecting his poetic conception through selected couplets in the divan.

As a result, this study aims to contribute to revealing Refî‘ Amîdî’s poetic approach and to determining the place of his understanding of poetry within the tradition of Classical Turkish literature.

Keywords: 18th Century, Poetics, Classical Turkish Poetry, Refî‘ Amîdî, Poetic Understanding.

TATAR TÜRKÇESİNDE MENTAL FİİLLER

Ertuğrul Taha HORASAN
Selçuk Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Türk Dili, Yeni Türk Dili
E-posta adresi: taha_horasan123@outlook.com, ORCID: 0009-0004-1702-7792

Özet

Bu çalışmamızın konusunu teşkil eden ve Türkoloji literatüründe yeterince ele alınmamış olan mental fiil kavramı, insanın bilişsel süreçlerinde ortaya çıkan fiilleri tanımlamak için kullanılır. Bu fiillerin gerçekleştiği yer doğrudan zihindir. Dolayısıyla bu fiiller mental fiiller olarak adlandırılmıştır. Çalışmada ilk önce Tatar Türkçesi hakkında bilgi verilmiş, daha sonra Türkiye Türkolojisi'nde mental fiiller üzerine gerçekleştirilmiş mevcut literatüre ve çalışmalara göz atılmıştır. Araştırmanın temel materyali, Mustafa Öner'in Kazan-Tatar Türkçesi Sözlüğü taranarak elde edilen verilerden oluşmaktadır. Bu sözlükten tespit edilen fiiller, Mehmet Özeren ve İrfan Alan'ın 'Kırgız Türkçesinde Mental Fiiller' başlıklı makalesinde sundukları tasnif modeli esas alınarak değerlendirilmiştir. Söz konusu tasnifte mental fiiller; Biliş Fiilleri (Anlama, Düşünme, Niyet, Hayal, Tahmin, Unutma, Hatırlama), Psikolojik Durum Fiilleri (Kuşku ve Şüphe, Sevgi, Öfkelenme, Kaygı, Korku, Şaşırma, Üzüntü, Utanma, Pişmanlık) ve Algılama Fiilleri (Görme, İşitme, Tatma, Koklama, Dokunma) olmak üzere üç ana başlık altında sınıflandırılmıştır. Nitel bir araştırma yöntemiyle hazırlanan bu çalışma, Tatar Türkçesinin söz varlığındaki zihinsel süreçlerin dile yansıma biçimlerini ortaya koymayı hedeflemektedir. Elde edilen bulgular, Türk lehçeleri arasındaki kavramsal ortaklıkları ve farklılıkları göstermesi bakımından önem taşımaktadır. Bu yönüyle makale, Türkoloji literatüründeki eksikliği gidermeyi ve gelecekte yapılacak karşılaştırmalı lehçe araştırmalarına temel bir kaynak sunmayı amaçlamaktadır. Sözlükten tespit edilen fiillerin kolay bulunabilmesi için, fiillerin yanında, sözlükteki sayfa numaraları ve sütunları hakkında bilgi verilmiştir.

Anahtar kelimeler: Mental fiil, Tatar Türkçesi, Kazan-Tatar Türkçesi Sözlüğü, fiil

MENTAL VERBS IN TATAR TURKISH

Ertuğrul Taha HORASAN
Selçuk University, Institute of Turkic Studies, Turkish Language, Modern Turkish Language
E-mail address: taha_horasan123@outlook.com, ORCID: 0009-0004-1702-7792

Abstract

The concept of "mental verbs," which constitutes the core of this study and remains under-researched in Turkology literature, refers to verbs that describe human cognitive processes. As these verbs occur directly within the mind, they are linguistically categorized as mental verbs. This study first provides an overview of Tatar Turkish and subsequently reviews the existing literature and research conducted on mental verbs within the field of Turkology in Türkiye. The primary research material consists of data extracted from the Kazan-Tatar Turkish Dictionary (Kazan-Tatar Türkçesi Sözlüğü) by Mustafa Öner. The verbs identified in the dictionary are evaluated according to the classification model proposed by Mehmet Özeren and İrfan Alan in their article titled "Mental Verbs in Kyrgyz Turkish" (Kırgız Türkçesinde Mentâl Fiiller). Within this framework, mental verbs are categorized under three main headings: Cognitive Verbs (Understanding, Thinking, Intention, Imagination, Prediction, Forgetting, Remembering), Psychological State Verbs (Doubt and Suspicion, Love, Anger, Anxiety, Fear, Surprise, Sadness, Shame, Regret), and Perception Verbs (Seeing,

Hearing, Tasting, Smelling, Touching). Employing a qualitative research methodology, this study aims to reveal how mental processes are reflected in the lexicon of Tatar Turkish. The findings are significant as they highlight conceptual commonalities and differences among Turkic dialects. In this regard, the article seeks to fill a gap in Turkology literature and serve as a foundational resource for future comparative linguistic research. Furthermore, to ensure accessibility and ease of reference, the identified verbs are accompanied by their respective page and column numbers as found in the dictionary.

Keywords: Mental verb, Tatar Turkish, Kazan Tatar Turkish Dictionary, verb.

ÇAĞRI BEY'İN ANADOLU'YA KEŞİF SEFERİ: BİR STRATEJİK KEŞİF VE ÖNGÖRÜ ÖRNEĞİ

Esra ATICI ECE

Selçuklu Araştırmaları Enstitüsü, Selçuklu Tarihi,
E-posta adresi: esraaticiece@gmail.com, ORCID: 0009-0006-7419-2449

Özet

Çağrı Bey'in Anadolu'ya düzenlediği keşif seferi (1016-1021) Büyük Selçuklu Devleti'nin kuruluş sürecinde kritik bir dönüm noktası teşkil etmektedir. Selçuklu hanedanının öncü figürlerinden biri olan Çağrı Bey, kardeşi Tuğrul Bey ile birlikte Oğuz Türklerinin Maveraünnehir bölgesindeki sıkışmışlığını aşmak üzere, yeni yurt arayışına odaklanmıştır. Bu sefer, Gazneli Devleti'nin baskısı altında kalan Selçukluların, Horasan'dan öteye uzanan coğrafyalarda genişleme stratejisinin ilk adımı olarak değerlendirilmelidir. Sefer, yaklaşık 3000 süvarilik bir kuvvetle gerçekleştirilmiş olup, amaç salt ganimet veya cihat değil, Anadolu'nun Türk toplulukları için potansiyel bir vatan olup olmadığının tetkikiydi. Çağrı Bey, Trans Kafkasya üzerinden ilerleyerek Ermeni ve Gürcü hanedanlıklarının direncini kırmış; Vaspurakan, Ani ve Tao gibi stratejik bölgelerde mukavemetle karşılaşmıştır. Bu süreçte, Bizans İmparatorluğu'nun iç buhranlarını –örneğin İmparator Basileios II'nin ölümünden sonraki istikrarsızlığı– yakından gözlemlemiştir. Sefer sırasında elde edilen bilgiler, Anadolu'nun verimli toprakları, iklimi ve coğrafî avantajlarının Türk göçlerine elverişli olduğunu ortaya koymuştur. Çağrı Bey'in üstün öngörüsü, bu keşfin Malazgirt Zaferi'nden (1071) elli yıl önce Anadolu kapılarını aralama potansiyelini fark etmesiyle somutlaşmıştır. Bu hareket, Selçukluların Bizans'a karşı uzun vadeli stratejisini şekillendirmiş; kültürel, siyasî ve demografik dönüşümlere zemin hazırlamıştır. Neticede, sefer Selçuklu yayılmacılığının proaktif bir örneği olarak, Orta Çağ'ın jeopolitik dinamiklerini etkilemiştir. Bu bağlamda, Çağrı Bey'in liderliği, Türk tarihinin stratejik vizyonerleri arasında müstesna bir yer tutmaktadır. Anadolu'nun Türkleşmesinin başlangıcı sayılan, sert bakışlı bir Türk beyinin yaptığı bu keşif, Anadolu'yu Türk yurdu yapan zincirin ilk halkası niteliğindedir

Anahtar Kelimeler: Çağrı Bey, Maveraünnehir, Anadolu Keşif Seferi, Selçuklular, Bizans.

ÇAĞRI BEY'S EXPEDITION TO ANATOLIA: AN EXAMPLE OF STRATEGIC EXPLORATION AND FORESIGHT

Abstract

Çağrı Bey's exploratory expedition to Anatolia (1016-1021) constitutes a critical turning point in the establishment of the Great Seljuk Empire. As one of the leading figures of the Seljuk dynasty, Çağrı Bey, along with his brother Tuğrul Bey, focused on finding a new homeland to overcome the confinement of the Oghuz Turks in the Transoxiana region. This expedition should be considered the first step in the Seljuks' expansion strategy beyond Khorasan, under pressure from the Ghaznavid State. The expedition, carried out with a force of approximately 3000 cavalrymen, was not solely for plunder or jihad, but to investigate whether Anatolia was a potential homeland for Turkish communities. Advancing through Transcaucasia, Çağrı Bey broke the resistance of the Armenian and Georgian dynasties; he also encountered resistance in strategic regions such as Vaspurakan, Ani, and Tao. During this process, he closely observed the internal crises of the Byzantine Empire – for example, the instability following the death of Emperor Basil II. The information obtained during the expedition revealed that Anatolia's fertile lands, climate, and geographical advantages were favorable for Turkish migrations. Çağrı Bey's superior foresight was concretized by his realization of the potential of this discovery to open the gates of Anatolia fifty years before the Battle of Manzikert (1071). This move shaped

the long-term strategy of the Seljuks against Byzantium; it laid the groundwork for cultural, political, and demographic transformations. Ultimately, the expedition, as a proactive example of Seljuk expansionism, influenced the geopolitical dynamics of the Middle Ages. In this context, Çağrı Bey's leadership holds an exceptional place among the strategic visionaries of Turkish history. This discovery by a stern-eyed Turkish bey, considered the beginning of the Turkification of Anatolia, is the first link in the chain that made Anatolia a Turkish homeland.

Keywords: Çağrı Bey, Transoxiana, Anatolian Exploration Expedition, Seljuks, Byzantium.

METİNLERARASI İLİŞKİLER BAĞLAMINDA KAAN MURAT YANIK'IN SULAR ÜSTÜNDE GÖKLER ALTINDA ROMANI

Fadime SÜNBÜL
Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı,
Yeni Türk Edebiyatı Bilim Dalı
E-posta: fdmsnbl@gmail.com, ORCID: 0009-0002-0458-7905

Özet

Postmodern yazının temel unsurlarından biri olan "metinlerarasılık" kavramı ilk olarak 1960'lı yıllarda postyapısalcı geleneğin temsilcisi olan Julia Kristeva tarafından ortaya atılmıştır. Metinlerarasılık, kendine özgü; pastiş, parodi, ironi ve kolaj gibi yöntemler aracılığıyla daha önce yazılmış olan çeşitli disiplinlerden metinlerle; yapısal, anlamsal ve biçemsel olarak açık ya da kapalı ilişkiler kurulması ile oluşturulan postmodern roman tekniğidir. Metinlerarasılık tekniğine göre her eser, kendinden önce yazılmış metinlerden izler taşır ve böylelikle yeni bir eser inşa eder. Yazarın ve okurun kültür birikiminin de derecesine göre önem kazanan metinlerarasılık; alıntı yaparak, çağrışımsal yöntemler kullanarak ya da anıştırma yöntemi ile edebî eserlerde yerini alır. Metinler arasında yapılan bu alışveriş, eserde çok sesli ve dinamik bir yapı oluşturur. Bu bildiride, son dönem Türk edebiyatının öne çıkan yazarlarından biri olan Kaan Murat Yanık'ın *Sular Üstünde Gökler Altında* (2023) adlı romanı, metinlerarasılık kuramı çerçevesinde incelenmiştir. *Sular Üstünde Gökler Altında* romanı ile sınırlı tutulan çalışmanın amacı, metinlerarası ilişkiler bakımından zengin bir yapı sunan romanın, kurgusunda yer alan tarihî, dinî ve edebî metinlerle kurduğu ilişkileri tespit etmek ve bu ilişkilerin romanın anlam dünyasına katkılarını göstermektir. Bu çalışmada, romanın içinde yer alan metinlerarasılık unsurları, postmodern anlatı tekniği çerçevesinde nitel araştırma yöntemi esas alınarak incelenmiştir. Yapılan çalışma sonucunda, metinlerarası ilişkiler kapsamında romanda peygamber kıssalarından olan Yakup-Yusuf kıssasının romanın başkahramanı olan Kalender ve babası İsa Efendi arasındaki ilişki ile yeniden kurgulandığı, Yunus Peygamber kıssasının başkahraman Kalender üzerinden yeniden kurgulandığı, tarihî olayların ve Kristof Kolomb gibi rarihî kahramanların romanın kurgusal dünyasında yeniden yorumlandığı ve çeşitli edebî metinlerden faydalanıldığı tespit edilmiştir. Sonuç olarak *Sular Üstünde Gökler Altında* romanında kullanılan metinlerarasılık tekniğinin anlatımı ve kurguyu zenginleştirmedeki önemi ortaya konmuştur. Bu bakımdan roman, son dönem Türk edebiyatında metinlerarasılık tekniğinin kullanımı açısından dikkat çeken örneklerden biri olarak değerlendirilebilir.

Anahtar kelimeler: Kaan Murat Yanık*, Sular Üstünde Gökler Altında*, metinlerarasılık, postmodern roman.

INTERTEXTUAL RELATIONS IN THE CONTEXT OF SULAR ÜSTÜNDE GÖKLER ALTINDA BY KAAN MURAT YANIK

Fadime SÜNBÜL
Selcuk University, Institute of Social Sciences, Department of Turkish Language and Literature, Division of New Turkish Literature
E-mail: fdmsnbl@gmail.com, ORCID: 0009-0002-0458-7905

Abstract

The concept of "intertextuality," which is one of the key elements of postmodern writing, was first put forward in the 1960s by Julia Kristeva, a representative of the post-structuralist tradition. Intertextuality is a postmodern novel technique created by establishing structural, semantic and stylistic relationships, openly or implicitly, with texts from various disciplines that were written previously through methods such as pastiche, parody, irony and collage. According to the intertextuality technique, every work carries traces of texts written previously and thus constructs a new work. Intertextuality, which gains importance according to the degree of the cultural accumulation of the author and the reader, takes its place in literary works by making quotations, by using associative methods or by means of allusion. This exchange carried out between texts creates a polyphonic and dynamic structure in the work. In this paper, *Sular Üstünde Gökler Altında* (2023), a novel by Kaan Murat Yanık, one of the prominent writers of recent Turkish literature, has been examined within the framework of intertextuality theory. The aim of this study, which is limited to the novel *Sular Üstünde Gökler Altında*, is to identify the relationships it establishes with historical, religious and literary texts that take place in the fiction of the novel, which presents a structure rich in terms of intertextual relations, and to show the contributions of these relations to the world of meaning of the novel. In this study, the intertextuality elements contained in the novel were examined on the basis of the qualitative research method within the framework of the postmodern narrative technique. As a result of the study conducted, within the scope of intertextual relations it has been determined that the Jacob-Joseph narrative, which is one of the prophetic stories, has been reconstructed through the relationship between Kalender, the protagonist of the novel, and his father İsa Efendi; that the narrative of Jonah is reimagined through the protagonist Kalender; that historical events and historical heroes such as Christopher Columbus have been re-interpreted in the fictional world of the novel; and that various literary texts have been benefited. As a result, the importance of the intertextuality technique used in the novel *Sular Üstünde Gökler Altında* in enriching narration and fiction has been revealed. In this respect, the novel can be seen as one of the remarkable examples in terms of the use of the intertextuality technique in recent Turkish literature.

Keywords: Kaan Murat Yanık, *Sular Üstünde Gökler Altında*, intertextuality, postmodern novel.

SESSİZ BİR AKTARIM BİÇİMİ OLARAK USTA–ÇIRAK İLİŞKİSİ: ANADOLU'DA KÜLTÜREL SÜREKLİLİK

Fatime ÇEÇEN

Selçuk Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü
E-posta adresi: ccnfatime@outlook.com, ORCID ID: 0009-0000-4914-9648

Özet

Usta–çırak ilişkisi, Anadolu'daki geleneksel meslek kültürünün en önemli unsurlarından biridir. Bu ilişki yalnızca meslek öğretiminin gerçekleştiği bir eğitim modeli değil, aynı zamanda meslek ahlâkının, çalışma disiplininin ve toplumsal değerlerin kuşaktan kuşağa aktarılmasını sağlayan bir kültürel mekanizma olarak değerlendirilmektedir. Geleneksel zanaatlarda bilgi aktarımı çoğu zaman yazılı kurallardan ziyade uygulama ve deneyime dayalı olarak gerçekleşmiştir.

Usta–çırak ilişkisinde öğrenme süreci genellikle çıraklık aşamasıyla başlamaktadır. Çırak, mesleğin temel becerilerini ustasının yanında çalışarak öğrenir ve zaman içinde üretim sürecinin farklı aşamalarına katılarak deneyim kazanır. Bu süreç yalnızca teknik becerilerin edinilmesini değil, aynı zamanda meslek kültürünün öğrenilmesini de kapsamaktadır.

Geleneksel zanaatlarda ustalık, yalnızca meslekî bilgiye sahip olmayı değil, aynı zamanda belirli bir tecrübe ve olgunluğa ulaşmayı ifade etmektedir. Ustalar, meslek hayatları boyunca edindikleri bilgi ve deneyimleri yetiştirdikleri çıraklar aracılığıyla sonraki kuşaklara aktarmaktadır. Bu durum, usta–çırak ilişkisinin yalnızca bireysel bir eğitim süreci olmadığını, aynı zamanda meslek geleneğinin sürekliliğini sağlayan bir aktarım mekanizması olduğunu göstermektedir. Böylece meslek kültürü ve üretim teknikleri kuşaktan kuşağa aktarılabilmektedir.

Anadolu'daki geleneksel meslek yapısı incelendiğinde usta–çırak ilişkisinin çoğu zaman çarşı ve atölye ortamında şekillendiği görülmektedir. Çarşılar ve küçük üretim atölyeleri, meslek öğretiminin gerçekleştiği sosyal mekânlar olarak önemli bir işleve sahip olmuştur.

Tarihsel süreç içerisinde Ahilik teşkilatı, Anadolu'daki usta–çırak ilişkisinin kurumsallaşmış örneklerinden biri olarak kabul edilmektedir. Ahilik sistemi içerisinde meslek öğretimi belirli kurallara bağlı olarak yürütülmüş ve çıraklık, kalfalık ve ustalık aşamalarından oluşan bir eğitim süreci oluşturulmuştur. Bu sistemde çırakların yalnızca meslek öğrenmesi değil, aynı zamanda ahlâkî değerler açısından da yetiştirilmesi amaçlanmıştır.

Günümüzde modern üretim yöntemlerinin yaygınlaşması ve meslek eğitiminin kurumsallaşması, geleneksel usta–çırak ilişkisinin yapısında önemli değişimlere yol açmıştır. Ancak buna rağmen özellikle geleneksel zanaatların sürdürüldüğü alanlarda bu ilişki biçimi varlığını devam ettirmektedir.

Sonuç olarak usta–çırak ilişkisi, Anadolu'daki meslek kültürünün ve üretim geleneğinin temel unsurlarından biridir. Bu ilişki sayesinde meslek bilgisi ve deneyim kuşaktan kuşağa aktarılmakta, aynı zamanda meslek ahlâkı ve toplumsal değerler korunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Usta–çırak ilişkisi, kültürel aktarım, kültürel hafıza.

THE MASTER–APPRENTİCE RELATIONSHIP IN ANATOLIAN TRADITIONAL OCCUPATIONAL CULTURE

Abstract

The master–apprentice relationship is one of the most significant elements of traditional occupational culture in Anatolia. This relationship should be regarded not only as a model of vocational training in which

professional instruction takes place, but also as a cultural mechanism that enables the transmission of professional ethics, work discipline, and social values from one generation to another. In traditional crafts, the transmission of knowledge was generally based on practice and experience rather than written rules. For this reason, vocational learning largely depended on a long-term educational process carried out under the guidance of a master.

In the master–apprentice relationship, the learning process usually begins with apprenticeship. The apprentice learns the basic skills of the profession by working alongside the master and gradually gains experience by participating in different stages of the production process over time. This process involves not only the acquisition of technical skills but also the internalization of occupational culture. By observing the master's behavior, the apprentice also learns work discipline, customer relations, and professional ethics. Therefore, the master–apprentice relationship plays an important role not only in vocational training but also in the transmission of social values.

In traditional crafts, mastery signifies not only possessing professional knowledge but also attaining a certain level of experience and maturity. Masters pass on the knowledge and experience they have accumulated throughout their professional lives to future generations through the apprentices they train. This demonstrates that the master–apprentice relationship is not merely an individual educational process, but also a mechanism that ensures the continuity of occupational tradition. In this way, occupational culture and production techniques are transmitted from generation to generation.

When the structure of traditional occupations in Anatolia is examined, it becomes clear that the master–apprentice relationship was generally shaped within the environment of bazaars and workshops. Bazaars and small-scale production workshops functioned as important social spaces in which vocational training took place. In these spaces, masters were not only engaged in production but also in the transmission of professional knowledge and experience. Thus, bazaar culture played a significant role in preserving occupational traditions.

Historically, the Ahi organization is regarded as one of the institutionalized examples of the master–apprentice relationship in Anatolia. Within the Ahi system, vocational training was conducted according to certain rules and was structured through the stages of apprenticeship, journeymanship, and mastery. In this system, apprentices were expected not only to learn a profession but also to be trained in moral values. In this respect, the Ahi organization can be considered a structure that strengthened the social and ethical dimensions of the master–apprentice relationship.

Today, the spread of modern production methods and the institutionalization of vocational education have led to significant changes in the traditional structure of the master–apprentice relationship. Nevertheless, this form of relationship continues to exist, especially in fields where traditional crafts are still practiced. This demonstrates that the master–apprentice relationship is not merely a vocational training model of the past, but also continues to play an important role in ensuring cultural continuity.

In conclusion, the master–apprentice relationship is one of the fundamental elements of occupational culture and production tradition in Anatolia. Through this relationship, professional knowledge and experience are transmitted from one generation to another, while professional ethics and social values are also preserved. Therefore, the study of the master–apprentice relationship constitutes an important field of research both for the history of professions and for the understanding of cultural heritage.

Keywords: Master–apprentice relationship, cultural transmission, cultural memory.

TÜRK MÜZİĞİNİN BİLİMSELLEŞTİRİLMESİ: RAUF YEKTA BEY'İN NAZARİ SİSTEMİ VE KÜLTÜREL TEMELLENDİRME

Fatma Muazzez ŞİMŞİR
Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi, Müzik ve Güzel Sanatlar Enstitüsü, Müzikoloji Ana Bilim Dalı, Müzik Bilimleri Doktora Programı,
E-posta adresi: 2002026@mgu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-8205-8668

Özet

XIX. yüzyılın sonları ile XX. yüzyılın başları, Osmanlı'dan Cumhuriyet'e geçiş sürecinde Türk müziğinin kimliği ve geleceği üzerine yoğun tartışmaların yaşandığı bir dönemdir. Bu tartışmalar yalnızca müzikal estetikle sınırlı kalmamış, modernleşme, kültürel kimlik ve milli kültür inşası gibi daha geniş sosyo-kültürel meselelerle de iç içe geçmiştir. Bu bağlamda, Ziya Gökalp'in halk müziği temelli milli müzik anlayışı ile Rauf Yekta Bey'in klasik Türk musikisinin nazari yapısını bilimsel temelde açıklama çabaları, dönemin iki temel yaklaşımını temsil etmektedir. Bu çalışma, Rauf Yekta Bey'in özellikle Albert Lavignac editörlüğünde yayımlanan Encyclopédie de la Musique et Dictionnaire du Conservatoire adlı eserdeki "La Musique Turque" başlıklı makalesi başta olmak üzere çeşitli yazılarını metin analizi yöntemiyle inceleyerek, onun Türk müziği nazariyatına dair yaklaşımını değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Yekta Bey, makam yapıları ve perde sistemine dair geliştirdiği teorik çerçeveyle, Türk müziğini modern müzikoloji diliyle ifade eden öncü bir figür olarak öne çıkmaktadır. Çalışmada, Türk müziğinin teorik yapısının sistematik biçimde açıklanması, geleneksel nazari mirasın bilimsel temellere dayandırılması ve bu bağlamda Türk müziğinin kültürel meşruiyetinin sağlanması süreci ele alınmaktadır. Sonuç olarak, Yekta'nın nazari çalışmaları yalnızca teknik bir müzik teorisi oluşturma çabası değil, aynı zamanda klasik Türk musikisinin modern dönemdeki kültürel ve entelektüel konumunu savunan bir müdahale olarak değerlendirilmektedir.

Anahtar kelimeler: Rauf Yekta Bey, bilimselleştirme, Türk müziği nazariyatı, makam teorisi

THE SCIENTIFICATION of THE TURKISH MUSIC: RAUF YEKTA BEY'S THEORETICAL SYSTEM and CULTURAL GROUNDING

Fatma Muazzez ŞİMŞİR
[1]*Ankara University of Music and Fine Arts, Institute of Music and Fine Arts, Department of Musicology, Musicology Doctoral Program*
E-mail address: 2002026@mgu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-8205-8668

Abstract

The late 19th and early 20th centuries marked a period of intense debate concerning the identity and future of Turkish music during the transition from the Ottoman Empire to the Republican era. These discussions extended beyond musical aesthetics, intertwining with broader socio-cultural issues such as modernisation, cultural identity, and the construction of a national culture. In this context, Ziya Gökalp's folk music-based national music approach and Rauf Yekta Bey's efforts to explain the theoretical structure of classical Turkish music on a scientific basis represent two distinct intellectual positions of the period. This study aims to evaluate Rauf Yekta Bey's theoretical approach through textual analysis of his various writings, particularly his article "La Musique Turque," published in the Encyclopédie de la Musique et Dictionnaire du Conservatoire, edited

by Albert Lavignac. Yekta Bey stands out as a pioneering figure who sought to articulate Turkish music within an analytical framework using the terminology of modern musicology. His theoretical formulations regarding maqam structures and the pitch system played a crucial role in introducing Turkish music theory to European musicology. This study examines the systematic explanation of Turkish music's theoretical structure, the reinterpretation of traditional theoretical heritage through the lens of modern musicology, and the contribution of this theoretical endeavour to the cultural legitimization of Turkish music. Ultimately, the paper argues that Yekta's theoretical work should not be viewed merely as a technical attempt to construct a music theory, but rather as an intellectual intervention aimed at defending the cultural and scientific status of classical Turkish music in the modern era.

Keywords: Rauf Yekta Bey, scientification, Turkish music theory, maqam theory

TÜRKİYE TÜRKÇESİ AĞIZLARINDA HAVUÇ ANLAMINDA KULLANILAN KELİMELER VE BU KELİMELERİN COĞRAFİ DAĞILIMI

Fatma Nur GÜVENÇ
Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Bilim Dalı, Türk Dili Ana Bilim Dalı
E-posta adresi: ftmnur.guvenc@gmail.com, ORCID: 0009-0003-8343-8760

Özet

Bilindiği üzere dil, kültürün en önemli taşıyıcısıdır ve kültürel farklılıklardan büyük ölçüde etkilenmektedir. Konuşur sayıları çok kalabalık ve geniş coğrafyalara dağılmış diller doğal olarak çok sayıda lehçe ve ağıza sahip olmaktadır. Bunun sonucu olarak da zengin bir söz varlığı bulunmaktadır. Kuzey Irak'tan başlayıp Balkanlara kadar geniş bir coğrafyada yüz milyondan fazla kişi tarafından konuşulan Türkiye Türkçesi, çok çeşitli kültür havzalarında şekillenen çok sayıda ağıza sahiptir ve ağızlar sayesinde zengin bir söz varlığı bulunmaktadır. Türkiye Türkçesi ağızlarının tamamından derlenmiş en kapsamlı sözlük olan *Derleme Sözlüğü'*nde 220 bin civarında madde başı bulunması bahsedilen zenginliğin en somut kanıtıdır. Ayrıca bu zenginlik bir kavram için onlarca farklı kelimenin kullanılıyor olmasından da anlaşılmaktadır. Bu çalışmada da ağızların zengin söz varlığından hareketle "havuç" kelimesi ele alınmıştır. Yapılan incelemelerde Türkiye Türkçesi ağızlarında "havuç" kelimesi için çok farklı söz varlığı unsurlarının kullanıldığı görülmüştür. *Derleme Sözlüğü* ve sonraki yıllarda Derleme Sözlüğü'ne katkı mahiyetinde yapılan çalışmalar taranmıştır. Taramalar neticesinde Türkiye Türkçesi ağızlarında "havuç" kelimesinin karşılığı olarak kullanılan söz varlığı unsurları kesin sayısı ortaya konmuştur. Çalışmanın sonucunda Türkiye Türkçesi ağızlarında havuç anlamında kullanılan 60 söz varlığı ögesi tespit edilmiştir. Bunlardan 43' ünün yalnızca havuç anlamında, 17'sinin ise hem havuç hem de başka anlamlarda kullanıldığı görülmüştür. Tespit edilen söz varlığı ögelerinin fonetik varyantlarıyla birlikte kullanıldıkları bölgeler de ortaya konmuştur. Böylece elde edilen bulguların coğrafi dağılımı da haritalar üzerinde gösterilmiştir.
Anahtar kelimeler: Türkiye Türkçesi ağızları, söz varlığı, havuç, ağız araştırmaları, coğrafi dağılım.

WORDS USED TO MEAN "CARROT" IN TURKISH DIALECTS AND THEIR GEOGRAPHICAL DISTRIBUTION

Fatma Nur GÜVENÇ
Institute of Social Sciences, Department of Turkish Language and Literature, Division of Turkish Language
E-posta adresi: ftmnur.guvenc@gmail.com, ORCID: 0009-0003-8343-8760

Abstract

As is well known, language is the most important vehicle of culture and is greatly influenced by cultural differences. Languages spoken by large numbers of people and spread across vast geographical areas naturally have numerous dialects and variants. As a result, they possess a rich lexicon. Spoken by over 100 million people across a vast region stretching from Northern Iraq to the Balkans, Turkish possesses numerous dialects shaped by diverse cultural spheres, and it is through these dialects that its rich lexicon is preserved. The fact that the Compilation Dictionary—the most comprehensive dictionary compiled from all Turkish dialects—contains approximately 220,000 entries is the most concrete evidence of this richness. Furthermore, this richness is evident in the fact that dozens of different words are used for a single concept. In this study, the word "carrot" is examined based on the rich lexical variety of these dialects. The analysis revealed that a wide

range of lexical elements are used for the word “carrot” across Turkish dialects. The Compilation Dictionary and subsequent studies contributing to the Compilation Dictionary were reviewed. As a result of these reviews, the exact number of lexical elements used as equivalents for the word “carrot” in Turkish dialects was determined. The study identified 60 lexical elements used to denote “carrot” in Turkish dialects. It was found that 43 of these terms are used exclusively to refer to carrots, while 17 are used to refer to both carrots and other meanings. The regions where these lexical items are used, along with their phonetic variants, have also been identified. Consequently, the geographical distribution of the findings has been depicted on maps.

Keywords: Turkish dialects, lexicon, carrot, dialect studies, geographical distribution**.**

TAŞLICALI YAHYÂ DİVANI'NDA TİPLER

Gizem KAYMAZ
Mardin Artuklu Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı
E-posta adresi: gizemmkaymaz@gmail.com, ORCID: 0009-0001-3102-8116

Özet

Klasik Türk edebiyatı metinleri yalnızca estetik bir değer taşıyan şiirler değil, aynı zamanda dönemin sosyal ve kültürel yapısını da yansıtan önemli kaynaklardır. Bu bağlamda divan şairleri, eserlerinde dönemin sosyal hayatını temsil eden çeşitli tipleri işlemişlerdir. 16. Yüzyıl divan şairlerinden Taşlıcalı Yahyâ, şiirlerinde kullandığı tiplerle klasik şiir geleneğinin kalıplarını sürdürürken aynı zamanda dönemin sosyal ve kültürel yapısına dair ipuçları da sunmaktadır. Bu çalışmada Taşlıcalı Yahyâ Divanı'nda yer alan tiplerin tespit edilmesi ve bu tiplerin divan şiiri geleneği içerisindeki işlevlerinin ortaya konulması amaçlanmaktadır.
Bu doğrultuda divanda yer alan gazel, kaside ve diğer nazım şekilleri incelenmiş; metinlerde geçen tipler belirlenerek tasnif edilmiştir. İnceleme sürecinde divan şiirinin temel tiplerinden olan âşık, sevgili, rakip, rind ve zahid gibi tiplerin yanı sıra abdâl, derviş, evliya gibi çeşitli sosyal çevrelere işaret eden tiplerin şiirde nasıl ele alındığı değerlendirilmiştir. Böylece söz konusu tiplerin şiirde üstlendikleri anlam ve işlevler ortaya konulmaya çalışılmıştır.
Yapılan inceleme sonucunda Taşlıcalı Yahyâ Divanında yer alan tiplerin, klasik divan şiiri geleneğinin belirlediği kalıplar doğrultusunda şekillendiği, ancak şairin üslubu ve bakış açısıyla zaman zaman farklı anlamlar kazandığı görülmüştür. Ayrıca bu tiplerin yalnızca edebi bir unsur olarak değil, aynı zamanda dönemin sosyal yapısını ve zihniyet dünyasını yansıtan göstergeler olarak da önemli bir işlev üstlendiği tespit edilmiştir. Bu yönüyle çalışma, Taşlıcalı Yahyâ'nın şiirlerinde tiplerin kullanımını ortaya koyarak klasik türk şiirindeki tip anlayışının daha iyi anlaşılmasına katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

Anahtar kelimeler: Taşlıcalı Yahyâ, Divan şiiri, tip.

TYPES IN THE DIWAN OF TAŞLICALI YAHYÂ

Gizem KAYMAZ
Mardin Artuklu University, Graduate School of Education, Department of old Turkish Literature, Division of Turkish Language and Literature
E-mail address: gizemmkaymaz@gmail.com, ORCID: 0009-0001-3102-8116

Abstract

Classical Turkish literature texts are not only poems of aesthetic value but also significant sources reflecting the social and cultural structure of the period. In this context, Diwan poets incorporated various "types" representing the social life of the era into their works. Taşlıcalı Yahyâ, a 16th-century Diwan poet, maintains the patterns of the classical poetic tradition through the types he employs in his poems, while also providing clues regarding the social and cultural framework of his time. This study aims to identify the types present in the *Diwan of Taşlıcalı Yahyâ* and to reveal their functions within the tradition of Diwan poetry.
In line with this objective, the gazels, qasidas, and other verse forms in the Diwan have been examined; the types appearing in the texts have been identified and classified. During the analysis process, it was evaluated

how the fundamental types of Diwan poetry such as the âşık, sevgili, rakip, rind and zahid as well as types pointing to various social circles like the abdal, derviş, and evliyâ, are handled in the poetry. Thus, the meanings and functions these types assume in the poems have been put forth.

As a result of the study, it was observed that the types in the *Diwan of Taşlıcalı Yahyâ* were shaped according to the patterns determined by the classical Diwan poetry tradition, yet occasionally acquired different meanings through the poet's unique style and perspective. Furthermore, it was determined that these types serve an important function not merely as literary elements, but also as indicators reflecting the social structure and the mental world of the period. In this respect, by revealing the use of types in Taşlıcalı Yahyâ's poetry, this study aims to contribute to a better understanding of the concept of "type" in classical Turkish poetry.

Keywords: Taşlıcalı Yahyâ, Diwan poetry, type.

ALTAY TÜRKÇESİNDE TABANLAŞMIŞ BİRLEŞİK FİİLLER

Hafza Eflin KEKLİK
Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı, Türk Dili
E-posta adresi: hafzaeflinkeklik@gmail.com, ORCID: 0009-0005-7032-6879

Özet

Türk dilleri söz varlıklarını, türetme, birleşme ve kalıplaşma yoluyla zenginleştiren bir sisteme sahiptir. Birleşik fiil yapısıyla üretilen ve zamanla sözlükselleşen bu fiillerin isim ile yardımcı fiil, esas fiil ile yardımcı fiilin yapısal birlikteliğinden meydana geldiği gözlemlenmektedir. İki fiilin birleşmesinden oluşan esas fiil ve yardımcı fiil yapısında esas fiil anlamını korurken yardımcı fiil esas fiili tezlik, yeterlilik, süreklilik, yakınlaşma vb. anlamlarla tasvir etmektedir. Altay Türkçesinde iki fiilin birleşmesiyle oluşan bu yapılarda, esas fiil -(I)p, –A, -y zarf-fiil ekleriyle yardımcı fiile bağlanmaktadır. Bu yapıda asıl fiilin belirttiği hareketi ve hareketin tarzını açıklamak yardımcı fiilin görevidir. Altay Türkçesinde, isim ile yardımcı fiil ve iki fiilin birleşmesi sonucu kaynaşıp peyda olan tabanlaşmış fiiller mevcuttur: unçuk- (ün çık-), kleet- (kelip cat-), braat (barıp cat-), ekel- (alıp kel-) ve benzeri. Bu çalışmanın amacı Altay Türkçesindeki tabanlaşmış birleşik fiil yapılarını incelemek ve örnekler üzerinden değerlendirmektir.

Anahtar kelimeler: Altay Türkçesi, Tabanlaşmış birleşik fiil, Birleşik Fiil

BASED COMPOUND VERBS IN THE ALTAI TURKISH

Hafza Eflin KEKLİK,
Selcuk University, Institute of Social Sciences, Departmant of Turkish Language and Literature, Turkish Language
E-mail address: hafzaeflinkeklik@gmail.com, ORCID: 0009-0005-7032-6879

Abstract

Turkic languages possess a system that enriches their lexical inventory through derivation, compounding, an lexicalization. It is observed that these verbs, which are formed through compound verb structures and become lexicalized over time, arise from the structural combination of a noun and an auxiliary verb, or a main verb and an auxiliary verb. In structures consisting of the combination of two verbs, the main verb preserves its core meaning, while the auxiliary verb describes the main verb with meanings such as rapidity, ability, continuity and approximation.

In Altai Turkish, in such constructions formed by the combination of two verbs, the main verb is connected to the auxiliary verb through the converbal suffixes –(I)p, –A and –y. In this structure, the function of the auxiliary verb is to explaine the manner of the action expressed by the main verb. In Altai Turkish, there are also based verbs that emerge through the fusion of a noun with an auxiliary verb or through the combination of two verbs; examples include uncuk- (ün çık-), braat- (barıp cat-), and ekel- (alıp kel-) among others.

The aim of this study is to examine based compound verb structures in Altai Turkish and to evaluate them bsed on examples.

Keywords: Altai Turkish, Based compound verb, Compound verb

NEF'Î DİVANI'NDAKİ KASİDELERDE HAMÂSET

Halise ÜÇÜNCÜ

Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı, Eski Türk Edebiyatı
E-posta adresi: ucuncuhalise21@gmail.com, ORCID: 0009-0006-5073-1938

Özet

Konusunu, kabileler arasında cereyan eden savaşlar, baskınlar, talanlar ve komşu devletlerle yapılan mücadelelerden alan; tümüyle çöl yaşantısının edebiyat ve şiire yansıması olan ve kahramanlık, cömertlik, sadakat, ahde vefa, korkaklık gibi lirik duyguları işleyen şiirlere, eş-şi'rü'l-hamâsi veya hamâse adı verilmiştir. Cahiliye Dönemi'nden başlamak üzere, Arap edebiyatında "Hamâsî" şiirlerin tarihi çok eski devirlere dayanmakla birlikte, her dönemde bu tarz şiirleri bulmak mümkündür.

Divan edebiyatında çeşitli nazım şekilleriyle kaleme alınan hamâset içerikli beyitler cesaret, kahramanlık, yiğitlik; kahramanca şiir ve coşkunluk gibi ifadeler taşımaktadır. 17. Yüzyılın önemli divan şairlerinden Nef'î, divan edebiyatının güçlü ve gür sesli şairlerindendir. Bildiğini açıkça söylemekten çekinmeyen Nef'î'nin şiirlerinde sert ve acımasız bir söyleyiş dikkat çekmektedir.

Bu çalışmada Nef'î'nin Divanı'ndaki kasidelerde yer alan hamâset içerikli beyitleri tespit edilerek, bu beyitlerdeki kahramanlık vurgusunu incelenmiş ve beyitlerdeki hamâset unsurlarının nasıl ele alındığı ortaya konulmuştur. Nef'i'nin şiirlerinde sıkça görülen hamaset (kahramanlık, yiğitlik, coşkunluk vb.) özellikle padişahları, orduları ve savaşları övdüğü kasidelerde belirgindir. Bu şiirlerde kılıç, savaş, zafer gibi sert ve güçlü imgeler mübalağalı bir şekilde kullanılarak kahramanlık duygusu pekiştirilmektedir. Padişahı övgü beyitlerinde de hamâset dikkat çekmekte, padişahın yenilmezliği ve yiğitliği ön plana çıkmaktadır. Bu bağlamda Nef'î'nin Divanı, içerdiği hamâset unsurları aracılığıyla önemli bir edebî kaynak niteliği taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Klasik Türk Edebiyatı, Nef'î Divanı, hamâset, hiciv, kaside.

HEROIC POETRY IN THE ODE COLLECTION OF NEF'Î

Halise ÜÇÜNCÜ

Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı, Eski Türk Edebiyatı
E-mail address: ucuncuhalise21@gmail.com, ORCID: 0009-0006-5073-1938

Abstract

Poems whose subject matter revolves around wars, raids, plunder, and struggles with neighboring states between tribes, reflecting the desert life in literature and poetry, and dealing with lyrical emotions such as heroism, generosity, loyalty, fidelity, and cowardice, are called "al-shi'ru'l-hamasi" or "hamase." While the history of "Hamasi" poetry in Arabic literature dates back to very ancient times, starting from the pre-Islamic era, it is possible to find poems of this style in every period.

In Divan literature, verses with heroic content, written in various poetic forms, carry expressions such as courage, heroism, bravery; heroic poetry and enthusiasm. Nef'i, one of the important Divan poets of the 17th century, is one of the powerful and vocal poets of Divan literature. Nef'i, who did not hesitate to speak his mind, is characterized by a harsh and merciless tone in his poems.

This study identifies the heroic couplets in the qasidas (odes) of Nef'î's Divan (collection of poems), examines the emphasis on heroism in these couplets, and reveals how heroic elements are handled within them. Heroism (heroism, bravery, enthusiasm, etc.), frequently seen in Nef'î's poetry, is particularly evident in the qasidas praising sultans, armies, and battles. In these poems, harsh and powerful images such as swords, war, and victory are used exaggeratedly to reinforce the feeling of heroism. Heroism is also noticeable in the couplets praising the sultan, highlighting his invincibility and bravery. In this context, Nef'î's Divan, through its heroic elements, constitutes an important literary source.

Keywords: Classical Turkish Literature, Nef'î's Divan, heroic poetry, satire, ode.

KONYA ŞER‘İYE SİCİLLERİNE GÖRE 1700-1750 YILLARI ARASINDA KONYA’DA YAPILAN TAMİR KEŞİFLERİ

Hana Sameh Mousa ALRIYASHI
Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı, Yeniçağ Tarihi Bilim Dalı
E-posta adresi: hana.rayyashı@gmail.com, ORCID: 0009-0006-4680-8621

Özet

Bu çalışma, Osmanlı Dönemi’nde, 1700-1750 yılları arasında Konya’da gerçekleştirilen tamir keşiflerini ele almakta olup, kaynak olarak Konya Şer‘iye Sicillerine dayanmaktadır. Söz konusu siciller, idarî, sosyal ve ekonomik hayatın çeşitli yönlerini yansıtan önemli tarihî kaynaklar niteliğini taşımaktadır. Bu çalışma, Konya’da yapılan tamir keşiflerinin yapılma usullerini ve nasıl gerçekleştirildiklerini analiz etmeyi ve bu keşiflerin imar faaliyetlerinin düzenlenmesinde kamu ve özel mülkiyetin korunmasındaki rölünü ortaya koymayı amaçlamaktadır. Ayrıca çalışma, yapı ve tesislerin durumunu tespit etmek amacıyla gerçekleştirilen keşif işlemlerinin nasıl yapıldığını ortaya koyan sicil kayıtlarının değerlendirmesini amaçlamaktadır. Yapılan tamir keşifleri, genellikle bir müracaat üzerine gerçekleştirilmekte ve mahkeme tarafından görevlendirilen dönemin Konya mimarbaşısı, mimarı veya inşaat işlerinden anlayan ehil kimselerden oluşan bir heyet tarafından mahallinde yapılmaktadır. Bu keşifler özel konutlar, vakıf yapıları veya kamuya ait tesisler üzerine yapılmış olup, binalarda meydana gelen tahribatın boyutu, kullanılacak malzeme ve işçilik masrafları ile diğer onarım maliyetlerinin tespit edildiği görülmektedir. Keşiften sonra ortaya çıkan sonuç hâkime sunulmakta ve mahkemenin izin vermesi ile onarım süreci başlatılmaktadır. Eğer söz konusu yapı bir vakıf ise, onarımı vakfın resmî mütevellisi yürütmekte; yapı özel mülkiyet ise onarımı bina sahibi kendisi gerçekleştirmektedir.
Sonuç olarak tamir keşiflerinin yanlızca teknik bir işlem değil, aynı zamanda hakların korunmasını sağlayan, anlaşmazlıkları önleyen ve özellikle vakıflar ile özel mülkiyet sahibi bireyler arasındaki anlaşmazlıkları önleyen hukukî bir süreç olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Şer‘iye sicili, tamir keşfi, Konya.

REPAIR INSPECTIONS IN KONYA BETWEEN 1700-1750 ACCORDING TO SHARIA COURT REGISTERS

Hana Sameh Mousa ALRIYASHI
Selçuk University, Institute of Social Sciences, Department of History, Division of Early Modern History
E-mail address: hana.rayyashi@gmail.com, ORCID: 0009-0006-4680-8621

Abstract

This study examines repair inspections carried out in Konya between 1700 and 1750 during the Ottoman period, drawing primarily on the Konya Sharia Court Registers as its main source. These registers constitute significant historical documents that reflect various aspects of administrative, social, and economic life. The study aims to analyze the procedures through which repair inspections were conducted in Konya and to explain how these processes functioned in practice. It also seeks to reveal the role of such inspections in regulating urban development activities and in protecting both public and property. In addition, the study evaluates court records that document how inspection processes were carried out to asses the condition of buildings and facilities. Repair inspections were typically initiated upon a formal request and conducted on-site by a

committee appointed by the court. This committee generally consisted of the chief architect of Konya, architects or other skilled individuals knowledgeable in construction. These inspections covered private residences, endowment (waqf) properties, and public structures, and involved determining the extent of structural damage, as well as estimating the costs of materials, labor, and other repair expenses. Following the inspection, the findings were submitted to the judge, and the repair process was initiated upon judicial approval. If the building belonged to a waqf, the repair was carried out by its official trustee however if it was privately owned, the responsibility fell to the owner.

In conclusion, repair inspections were not merely technical procedures but also legal mechanism that ensured the protection of rights, prevented disputes, and particularly helped regulate conflicts between waqf institutions and private property owners.

Keywords: Sharia court registers, repair inspection, Konya.

KARAARSLAN KÖYÜ VE ÇEVRESİNİN OSMANLI DÖNEMİNDE İDARİ VE TOPLUMSAL YAPISI: KONYA ŞER'İYE SİCİLLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME (1562 / 1798 YILLARI ARASI)

Hasan KUZUCU
Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Ana Bilim Dalı, Yeniçağ Tarihi Bilim Dalı
E-posta adresi: hasan.kuzucu@diltas.com, ORCID: 0009-0004-7434-9368

İzzet SAK
Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Ana Bilim Dalı, Yeniçağ Tarihi Bilim Dalı
E-posta adresi: isak@selcuk.edu.tr, ORCID: 0000-0001-8784-5708

Özet

Türkiye'nin İç Anadolu Bölgesi'nde yer alan ve çok eski bir yerleşme yeri olan Konya, tarih boyunca Uzun bir dönem iskâna tabii olmuş nadir şehirlerden bir tanesidir.[4] Günümüzde Cumhuriyet döneminin çok hızlı gelişen şehirlerinden biri olan Konya[5] ilinin Karatay ilçesinde yer alan Karaaslan mahallesi, Anadolu'da uzun yıllar görülen tipik bir yerleşim örneği olarak karşımıza çıkmaktadır. Fâtih Sultan Mehmed'in 1468 senesinde Karamanoğulları'ndan Konya'yı fethinden[6] önceki dönemlerde de Karaarslan Karyesi ile ilgili Anadolu Selçuklu devleti Sultanı II. Kılıçarslan'ın adının geçtiği bir Selçuklu kitabesi bulunmuştur. Taşra Karaaslan Dede Mahallesi'ndeki Büyük Camii'nde yer alan bu kitabe yerleşkenin ne kadar eski olduğunu belirgin bir şekilde gözler önüne sermektedir.[7]

Kadim bir yerleşke olan Karaarslan Karyesi, Osmanlı Devleti'nin klasik döneminde Konya Kazâsına bağlı bir kırsal yerleşim birimi olarak uzun süre varlığını sürdürmüştür. Bu çalışma, Karaarslan Karyesinin Osmanlı idari sistemi içerisindeki konumunu, mahkeme ilişkilerini ve toplumsal yapılarını incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırma, temel olarak Konya Şer'iye sicilleri ve ilgili arşiv belgelerinin değerlendirilmesine dayanmaktadır. Bu belgeler, yerleşimin idari bağlarını, nüfus ve köy yapısını, ekonomik ve toplumsal faaliyetlerini ayrıntılı olarak yansıtmaktadır.

Herkesin malumudur ki çok uluslu imparatorluklarda insan etmeni birçok hukuki uyuşmazlıkları da beraberinde getirmiştir. Sorunların sulh yoluyla çözülebilmesi maksadıyla şer'î mahkemeler oluşturulmuştur. Bu mahkemelerde görülen davaların kayıt altına alındığı defterlere ise Şer'iye sicilleri denilmektedir. Şer'iye sicilleri, kadılar tarafından tutulan ve bu nedenle kadı defterleri olarak da adlandırılan önemli kaynaklarıdır.

Anahtar kelimeler: Karaaslan Karyesi, Kadı Defteri Kayıtları, Kaynaklarda Sosyal Hayat

[4] Tuncer Baykara, "Konya", *TDV İslâm Ansiklopedisi*, C.26, Ankara 2002., s.182.
[5] Metin Tuncel, "Konya", *TDV İslâm Ansiklopedisi*, C.26, Ankara 2002., s.187.
[6] Haşim Karpuz, "Konya", *TDV İslâm Ansiklopedisi*, C.26, Ankara 2002., s.192.
[7] Muhammet Arslan, "Bilinmeyen Bir Selçuklu Kitabesinin Düşündürdükleri", *Akdeniz Sanat Dergisi,* C.13, Özel Ek Sayı, s.557.

THE ADMINISTRATIVE AND SOCIAL STRUCTURE OF KARAARSLAN VILLAGE AND ITS SURROUNDINGS IN THE OTTOMAN PERIOD: A STUDY BASED ON THE KONYA SHARIA COURT REGISTERS (1562–1798)

Hasan KUZUCU

Selçuk University, Institute of Social Sciences, Department of History, Division of Early Modern History
E-mail address: hasan.kuzucu@diltas.com, ORCID: 0009-0004-7434-9368

İzzet SAK

Selçuk University, Institute of Social Sciences, Department of History, Division of Early Modern History
E-mail address: isak@selcuk.edu.tr ORCID: 0000-0001-8784-5708

Abstract

Located in the Central Anatolia Region of Türkiye, Konya is one of the rare cities that has been continuously inhabited over a long historical period and constitutes a very ancient settlement. Today, Karaaslan Neighborhood, situated in the Karatay district of Konya—one of the rapidly developing cities of the Republican era—represents a typical example of long-standing settlement patterns observed in Anatolia. Even prior to the conquest of Konya by Sultan Mehmed II in 1468 from the Karamanids, a Seljuk inscription mentioning Sultan Kilij Arslan II of the Anatolian Seljuk State has been identified in relation to Karaarslan Village. This inscription, located in the Great Mosque in the peripheral Karaaslan Dede Neighborhood, clearly demonstrates the antiquity of the settlement.

As an ancient settlement, Karaarslan Village maintained its existence for a considerable period as a rural administrative unit affiliated with the district (kaza) of Konya during the classical period of the Ottoman Empire. This study aims to examine the position of Karaarslan Village within the Ottoman administrative system, its judicial relations, and its social structure. The research is primarily based on an evaluation of the Konya Sharia court registers and related archival documents. These sources provide detailed insights into the administrative affiliations of the settlement, as well as its demographic composition, village structure, and economic and social activities.

It is well known that in multi-ethnic empires, the human factor often gave rise to numerous legal disputes. In order to resolve such issues through peaceful means, Sharia courts were established. The registers in which the proceedings of these courts were recorded are referred to as Sharia court registers (şer'iye sicilleri). These records, maintained by qadis (judges) and therefore also known as qadi registers, constitute important primary sources.

Keywords: Karaaslan Village, Qadi Register Records, Social Life in Historical Sources.

KENT KÜLTÜRÜ İÇERİSİNDE KUTSAL MEKÂN VE RİTÜEL: KONYA ÖRNEĞİ

Haticetül Kübra ÇETİN
Sosyal Bilimler Enstitüsü,Türk Halkbilimi, Türk Halkbilimi Ana Bilim Dalı
E-posta adresi: haticetulkubra.15@gmail.com, ORCID:0009-0009-6156-7813

Özet

Bu çalışma, kent kültürü içerisinde kutsal mekan olgusu ve ritüel ilişkisini Konya örneği üzerinden halkbilimi bağlamında incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışmanın temel hareket noktası, kutsal makanların sadece dini işlevleri olan fiziki alanlar değil, aynı zamanda kollektif hafızayı taşıyan, toplumsal aidiyet duygusunu pekiştiren yapılar olduğu düşüncesidir. Bu bağlamda Konya,tarihsel derinliği, manevi merkez niteliği, Mevlevi geleneğinin kent içerisindeki belirginlği ve türbe-ziyaret kültürünün aktif olması sebebiyle dikkat çekici bir inceleme alanı sunmaktadır. Özellikle Mevlena Dergahı, Şemsi Tebrizi Türbesi,Ateşbaz-ı Veli Türbesi ve bu mekanlarla ilişkili anma, ziyaret ve sema uygulamaları,ziyaret kültürü, kutsal mekan olgusu ve kent kültürü içerisindeki işlevlerini görünür kılan başlıca örneklerindendir.Tarihi olarak Mevleviliğin Konya'da oluşması ve sema ritüelinin günümüzde de Konya'da kamusal görünürlüğünü sürdürmesi, bu şehrin kutsal mekan ve ritüel ilişkisinin süreklilik boyutunu güçlendirmektedir.Araştırma'da işlevsel halkbilimi kuramı bağlamında ele alınmaktadır. Bu çerçevede ritüeller, sadece tekrarlanan dini davranış kalıpları olarak değil; toplumsal birliği pekiştiren, ortak değerleri görünür kılan ve kollaktif hafızayı canlı tutan uygulamalar olarak ele alınmaktadır. Kutsal mekan ise bu ritüellerin icra edildiği pasif bir yer değil, bizzat anlam üreten,davranışı yönlendiren ve sembolik yoğunluk kazanan bir kültürel alan olarak değelendirilmektedir. Halkbilimi açısından bakıldığında ziyaret, dua, niyaz, adak, anma, sema gibi uygulamalar bireysel dindarlığın ötesine geçerek ortak kabullarin, kolektif duyarlılığın ve kent ölçeğinde paylaşılan kültürün taşıyıcısı olarak işlev görmektedir.Dolayısıyla Konya'daki kutsal mekanlar, sadece dini mekanlar değil; kültürün yeniden üretilmesi, toplumsal hafızanın mekansallaştığı ve kent kültürü ritüeller aracılığıyla görünür hale geldiği merkezlerdir. Sonuç olarak, kutsal mekanların ve bu mekanlarda icra edilen ritüellerin, kentin sadece manevi dokusunu değil aynı zamanda kültürel sürekliliğini ve kimlik inşasını da belirleyen temel unsurlar arasında yer aldığını savunulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kent Kültürü, Kutsal Mekan, Ritüel, Konya

SACRED SPACES AND RITUALS WITHIN URBAN CULTURE: THE CASE OF KONYA

Haticetül Kübra ÇETİN
Institute of Social Sciences, Turkish Folklore, Department of Turkish Folklore
E-mail address: haticetulkubra.15@gmail.com , ORCID: 0009-0009-6156-7813

Abstract

This study aims to examine the phenomenon of sacred spaces and their relationship to ritual within urban culture, using Konya as a case study within the context of folklore. The study's fundamental premise is that sacred spaces are not merely physical areas with religious functions, but also structures that carry collective memory and reinforce a sense of social belonging. In this context, Konya presents a compelling area of study due to its historical depth, status as a spiritual center, the prominence of the Mevlevi tradition within the city, and the active presence of a tomb-visitation culture. In particular, the Mevlana Dergah, the Tomb of Şemsi Tebrizi, the Tomb of Ateşbaz-ı Veli, and the associated practices of commemoration, visitation, and sema are

primary examples that reveal the functions of these sites within the culture of visitation, the phenomenon of sacred spaces, and urban culture. Historically, the emergence of the Mevlevi Order in Konya and the continued public visibility of the sema ritual in the city today reinforce the continuity of the relationship between sacred spaces and rituals in this city. This research is examined within the framework of functional folklore theory. Within this framework, rituals are not merely viewed as repetitive patterns of religious behavior, but as practices that reinforce social unity, make shared values visible, and keep collective memory alive. Sacred space, meanwhile, is not merely a passive location where these rituals are performed, but is evaluated as a cultural field that actively produces meaning, directs behavior, and acquires symbolic intensity. From a folkloristic perspective, practices such as visiting sacred sites, praying, making supplications, offering vows, commemorating the dead, and performing the sema transcend individual piety and function as vehicles for shared beliefs, collective sensibilities, and a culture shared on an urban scale. Consequently, the sacred sites in Konya are not merely religious spaces; they are centers where culture is reproduced, social memory is spatialized, and urban culture becomes visible through rituals. As a result, it is argued that sacred sites and the rituals performed within them are among the fundamental elements that shape not only the city's spiritual fabric but also its cultural continuity and the construction of its identity.

Keywords: Urban Culture, Sacred Space, Ritual, Konya.

İSLAM ÖNCESİ DÖNEM TÜRK KÜLTÜRÜNDE MÜZİĞİN TERAPÖTİK AÇIDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Havva YILMAZ
Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Cumhuriyet Tarihi Anabilim Dalı
E-posta adresi: h.buketylmz@gmail.com, ORCID: 0009-0001-7862-4951

Özet

Müzik, İslam öncesi dönem Türklerin sosyo-kültürel yaşamında, sanatsal bir ifade biçiminin ötesinde terapötik açıdan tedavi amacıyla kullanılan önemli bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikle dini inanç anlayışı çerçevesinde müzik, bireysel ve toplumsal sağlığın korunması ve yeniden tesis edilmesinde kilit bir rol oynamıştır. Müziğin ruhsal ve bedensel iyileşme üzerindeki etkileri, derinlemesine kavranmış ve çeşitli ritüellerle ilişkilendirilmiştir. Kamlar davul, kopuz gibi çalgılar ve özellikle höömey gibi vokal teknikler aracılığıyla ritüeller gerçekleştirmiştir. Müziğin ritmik ve melodik yapısı, trans halini kolaylaştırmak, âlemler arası iletişim kurmak, topluluğu bir arada tutmak ve hastaları tedavi etmek için kullanılmıştır. Müziğin terapötik amaçlı kullanımı, Türklerin doğa, evren ve insan arasındaki uyuma dayalı dünya görüşüyle yakından ilişkilidir. Bu bağlamda müzik, fiziksel ve ruhsal hastalıkların tedavisinde bir araç olmanın yanı sıra bireyin manevi dünyasını güçlendiren ve toplumsal bağları pekiştiren bir işleve sahip olmuştur.
Bu çalışmada, İslam öncesi dönem Türklerde müziğin, terapötik açıdan fiziksel ve ruhsal sağlığı destekleyen bir araç olarak nasıl kullanıldığı incelenecektir. Tarihsel kaynaklar, etnografik veriler ve arkeolojik bulgular ışığında, müziğin yalnızca bir sanat biçimi değil, aynı zamanda fiziksel, duygusal ve ruhsal sağlığın korunması için hayati bir değer taşıdığı ortaya konulmaya çalışılacaktır. Bu bağlamda, müziğin terapötik özelliği, Türk kültürünün derinliklerine inilerek analiz edilecek ve bu uygulamaların günümüzdeki yansımalarına dair bir perspektif sunulacaktır.

Anahtar kelimeler: Türk kültürü, müzik, ritüel, tedavi.

THE THERAPEUTIC EVALUATION OF MUSIC IN PRE-ISLAMIC TURKISH CULTURE

Havva YILMAZ
Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Cumhuriyet Tarihi Anabilim Dalı, e-posta: h.buketylmz@gmail.com, ORCID: 0009-0001-7862-4951

Abstract

In the socio-cultural life of pre-Islamic Turks, music is an important element used for therapeutic purposes beyond artistic expression. Especially within the framework of religious beliefs, music played a key role in the protection and restoration of individual and social health. The effects of music on spiritual and physical healing were deeply understood and associated with various rituals. Kams performed rituals using instruments such as drums and kopuz, as well as vocal techniques like höömey (throat singing). The rhythmic and melodic structure of music was utilized to facilitate trance states, establish communication between realms, maintain communal unity, and treat illnesses. The therapeutic use of music is closely related to the Turkish worldview based on the harmony between nature, the universe and human beings. In this context, music served not only as a tool for treating physical and spiritual ailments but also as a means of strengthening the individual's inner world and reinforcing social bonds.

This study examines how music was used as a therapeutic tool to support physical and mental health among pre-Islamic Turks. In the light of historical sources, ethnographic data and archaeological findings, it will be tried to reveal that music is not only an art form, but also a vital value for the protection of physical, emotional and spiritual health. In this context, the therapeutic properties of music will be analyzed by delving into the depths of Turkish culture and a perspective on the reflections of these practices today will be presented.

Keywords: Turkish culture, music, ritual, healing.

LEHÇE-İ OSMANÎ'DE GEÇEN ATASÖZÜ VE DEYİMLERİN ÖLÇÜNLÜ TÜRKİYE TÜRKÇESİ İLE KARŞILAŞTIRILMASI

Hayriyenur ÇETİNKAYA
Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı, Türk Dili
E-posta adresi: cetinkayahayriye.2000@gmail.com, ORCID: 0009-0009-0520-2086

Özet

Lehçe-i Osmânî, Osmanlı Türkçesinin son döneminde 1873-1876 yılları arasında Ahmet Vefik Paşa tarafından hazırlanmış önemli bir sözlüktür. Lehçe-i Osmânî, Osmanlı dönemi sözlükçülük geleneğine önemli yenilikler getirmiştir. Öncelikle Türkçe kelimeleri merkeze almasıyla diğer kendinden önceki sözlüklerden ayrılmaktadır. Osmanlı Türkçesindeki kelimeleri Doğu Türkçesi ve eski Türkçe biçimleriyle ilişkilendirerek Türkçenin tarihî ve karşılaştırmalı incelemesine katkı sağlamaktadır. Ahmed Vefik Paşa, aynı kökten türeyen kelimeleri bir araya getirmiş, aynı madde başında o madde başıyla ilgili kalıp sözleri, deyimleri ve atasözlerini de göstermiştir. Böylece Türkçenin kelime türetme zenginliğini ortaya koymuştur. Eserde yaklaşık 25 bin civarında madde başı yer almaktadır. Eserdeki madde başları; Türkçe kelimeler, Türkçeleşmiş Arapça ve Farsça kelimeler, Osmanlı yazı dilinde kullanılan Arapça ve Farsça sözler, Batı dillerinden Türkçeye geçmiş bazı kelimeler şeklinde tasnif edilmiştir. Ahmet Vefik Paşa; madde içlerinde verdiği örneklerin çeşitliği ve açıklamaların zenginliğiyle Türkçenin söz varlığına önemli katkılar sunmuştur. Madde içlerinde kayıt altına aldığı söz varlığı sadece dönemin yazı dilini değil aynı zamanda halk ağızlarını ve Doğu Türkçesini de kapsamaktadır. Lehçe-i Osmânî, özellikle halk ağzından verdiği örnekler sayesinde günümüzde bile vazgeçilmez baş ucu kaynağı olma özelliğini korumaktadır. Sözlükteki dil malzemelerinin Türkçenin söz varlığı açısından ayrı ayrı incelenmesi gerekmektedir. Bu çalışmada da Lehçe-i Osmânî'de geçen atasözleri ve deyimler incelenecektir. Öncelikle sözlükteki baştan sona taranarak eserde geçen atasözleri ve deyimler ortaya konacaktır. Daha sonra tespit edilen söz varlığı unsurları ölçünlü Türkiye Türkçesiyle karşılaştırılacaktır. Böylece günümüzde kullanımdan düşmüş atasözleri ve deyimler araştırmacıların istifadesine sunulacaktır.

Anahtar kelimeler: Lehçe-i Osmânî, atasözü, deyim, ölçünlü Türkiye Türkçesi.

A COMPARISON OF PROVERBS AND IDIOMS IN OTTOMAN TURKISH WITH STANDARD TURKISH

Hayriyenur ÇETİNKAYA
Selçuk University, Institute of Social Sciences, Department of Turkish Language and Literature, Turkish Language
E-mail address: cetinkayahayriye.2000@gmail.com, ORCID: 0009 0009 0520 2086

Abstract

Lehçe-i Osmânî is a significant dictionary of Ottoman Turkish, compiled by Ahmed Vefik Pasha during the late Ottoman period between 1873 and 1876. The work introduced substantial innovations to the lexicographical tradition of the era. It primarily distinguishes itself from its predecessors by placing Turkish words at the center. By linking Ottoman Turkish vocabulary to Eastern Turkic and Old Turkic forms, it contributes to the historical and comparative study of the Turkish language. Ahmed Vefik Pasha grouped words derived from the same root together and included idioms, proverbs, and sayings under the relevant headwords. In doing so, he highlighted the morphological richness of Turkish. The work contains

approximately 25,000 entries, classified into Turkish words, Turkified Arabic and Persian words, Arabic and Persian terms used in the Ottoman literary language, and loanwords from Western languages.Through the variety of examples and the depth of explanations, Ahmed Vefik Pasha made significant contributions to the Turkish lexicon. The material documented in the entries encompasses not only the literary language of the period but also folk dialects and Eastern Turkic. Lehçe-i Osmânî remains an indispensable reference today, particularly due to its examples from the vernacular.

Keywords: Ottoman Turkish, proverbs, idioms, standard Turkish.

HADİM AĞZI SÖZ VARLIĞI ÜZERİNE BİR İNCELEME

Hilal Gülşah SAK

Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı
hilal98_07@hotmail.com ORCID: 0000-0001-7128-0669

Özet

Bu çalışma, Hadim ilçesinin yerel ağız özelliklerini ve kelime hazinesini dil bilimsel veriler ışığında kapsamlı bir şekilde incelemeyi amaçlamaktadır. Akdeniz Bölgesi'nin Toros Dağları silsilesi ve Taşeli Platosu üzerinde kurulu olan Hadim, coğrafi yapısının zorluğu ve dışarıya kapalı sosyal dokusu sayesinde özgün kültürel kimliğini ve dilsel mirasını günümüze kadar büyük ölçüde korumayı başarmıştır. Bu durum, yörede kullanılan dilin tarihsel katmanlarını günümüze taşıyan önemli bir unsur olarak dikkat çekmektedir. Bildiride, standart Türkiye Türkçesi yazı dilinde bulunmayan ancak yöre halkının günlük yaşamında canlılığını koruyan kelimeler; etnografik, semantik, fonetik ve morfolojik olmak üzere dört temel kategoride ele alınmıştır.

İnceleme sürecinde, derlenen kelimelerin tarihi derinliğini ve kökenlerini belirlemek amacıyla Divânu Lugâti't-Türk, Tarama Sözlüğü, Derleme Sözlüğü, Nişanyan ve Kubbealtı gibi temel kaynaklara başvurulmuştur. Ayrıca, söz konusu kelimelerin kullanım bağlamları yerinde gözlemler ve derlemelerle desteklenerek değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda, Hadim ağzındaki pek çok unsurun Eski Türkçeye dayandığı ve Türk dilinin tarihi dönemlerinden izler taşıdığı somut verilerle ortaya konulmuştur.

Etnografik bölümde bölgeye has yemek adları, düğün gelenekleri ve sosyal yaşam terimleri ele alınmıştır. Semantik boyutta kelimelerin kazandığı yeni anlamlar ve kavram alanları incelenirken, fonetik bölümünde ünsüz değişimleri ve söyleyiş farkları detaylandırılmıştır. Morfolojik incelemede ise kelime yapıları değerlendirilmiştir. Bu çalışma, sadece Hadim yöresinin ağız özelliklerini belgelemekle kalmayıp, aynı zamanda Anadolu ağızlarının Türk dili tarihindeki yerini ve zenginliğini vurgulayarak dil bilimi literatürüne katkı sağlamayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Hadim Ağzı, Kelime Hazinesi, Etnografik, Semantik, Fonetik, Morfolojik

AN EXAMINATION OF THE LEXICAL INVENTORY OF THE HADIM DIALECT

Hilal Gülşah SAK

Selcuk University, Institute of Social Sciences, Department of Turkish Language and Literature,
hilal98_07@hotmail.com ORCID: 0000-0001-7128-0669

Abstract

This study aims to comprehensively examine the local dialect features and vocabulary of Hadim district in light of linguistic data. Located in the Mediterranean Region on the Taurus Mountains and the Taşeli Plateau, Hadim has largely preserved its unique cultural identity and linguistic heritage due to its challenging geographical structure and relatively closed social fabric. This situation stands out as a significant factor in transmitting the historical layers of the local language to the present day. In this paper, words that are not found in standard written Turkish but are actively used in the daily life of the local people are analyzed under four main categories: ethnographic, semantic, phonetic, and morphological.

During the analysis process, fundamental sources such as Divânu Lugâti't-Türk, the Tarama Dictionary, the Derleme Dictionary, Nişanyan Dictionary, and Kubbealtı Dictionary were consulted in order to determine the historical depth and origins of the collected words. In addition, the usage contexts of these words were evaluated through field observations and compilations. As a result of the study, it has been clearly demonstrated with concrete data that many elements in the Hadim dialect date back to Old Turkish and reflect traces of the historical periods of the Turkish language.

In the ethnographic section, local food names, wedding traditions, and social life terms specific to the region are discussed. The semantic dimension focuses on the new meanings and conceptual fields acquired by words over time, while the phonetic section details consonant changes and pronunciation differences. The morphological analysis examines the structural properties of the words. This study not only documents the dialectal features of the Hadim region but also aims to contribute to the field of linguistics by emphasizing the place and richness of Anatolian dialects in the history of the Turkish language.

Keywords: Hadim Dialect, Vocabulary, Ethnographic, Semantic, Phonetic, Morphological**.**

KISASÜ'L ENBİYA'NIN KOYUNOĞLU NÜSHASINDA İKİLEMELER

Hüseyin YAŞA

Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili, Türk Dili ve Edebiyatı,
E-posta adresi: h-yasa@hotmail.com, ORCID: 0009-0002-5666-0406

Özet

Eski Anadolu Türkçesi, Türkiye Türkçesinin yazı dili hâline gelişinin ilk evresidir. XIII. yüzyıldan XV. yüzyıla kadar uzanan bu dönem, dil mirasının Anadolu coğrafyasında yeni bir yazı dili kimliği kazanma sürecini temsil eder. Bu dönemde ortaya koyulan eserler, Türkçenin sadece bir sözlü iletişim aracı olmaktan çıkıp bilim ve edebiyat diline dönüşmesine zemin hazırlamıştır. Türkiye Türkçesinin atası sayılan bu dönem metinleri, dilin geçirdiği değişimleri anlamak için vazgeçilmez filolojik kaynaklardır. Arapça "kıssa" ve "nebî" kelimelerinin çoğul şekillerinden oluşan kısasü'l enbiyâ, "peygamberlerin kısa hikâyeleri" anlamına gelmektedir ve peygamberlerin hayat hikâyelerinin yanı sıra tebliğ faaliyetlerinin de anlatıldığı eserlerin genel adıdır. Türün ilk örnekleri Arap ve Fars edebiyatında görülmektedir. Kâtip Çelebi, Keşfü'z-zunûn adlı eserinde kısasü'l enbiyâ türünde eser veren ilk müellifin Vehb b. Münebbih olduğunu belirtmektedir. İslâmiyet'in kabulünün ardından bu türde birçok eser, Türkçe yazılmıştır. Türkçe yazılan eserler arasında en eskisi Rabguzî'nin eseridir. Konya İzzeddin Koyunoğlu Şehir Müzesi ve Kütüphanesi'nde yer alan Kısasü'l-Enbiyâ, mensur olarak kaleme alınmıştır ve 259 varaktan oluşmaktadır. Eserin kim tarafından kaleme alındığı, nerede ve ne zaman yazıldığı belli değildir. Eserde peygamber kıssaları; ayet, hadis ve rivayetlerle desteklenerek anlatılmıştır. Dil özellikleri göz önünde bulundurulduğunda eserin Eski Anadolu Türkçesi döneminde telif edildiği söylenebilir. Bu çalışmada Kısasü'l Enbiyâ'nın Koyunoğlu nüshasının 127b-137a varakları arasında tespit edilen ikilemeler; oluşum şekli, tür ve anlam bakımından incelenmiştir. Koyunoğlu nüshası üzerinde yapılan bu inceleme, eserin sadece dini bir anlatı olmadığı, aynı zamanda dönemin Türkçesinin söz varlığının ne denli zengin olduğunu göstermektedir. İncelenen ikilemelerden bazılarının arkaik özellik gösterdiği, bir kısmının ise ses değişikliklerine uğrayarak günümüze kadar kullanılageldiği tespit edilmiştir. Bazı ikilemelerin günümüz Türkçesinde hâlâ yaşıyor olması, dilin tarihsel sürekliliğini kanıtlar niteliktedir.

Anahtar kelimeler: Eski Anadolu Türkçesi, Kısasü'l Enbiya, İkilemeler.

REDUPLICATIONS IN THE KOYUNOĞLU MANUSCRIPT OF KISASÜ'L-ENBİYÂ

Hüseyin YAŞA

Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili, Türk Dili ve Edebiyatı,
E-mail address: h-yasa@hotmail.com, ORCID: 0009-0002-5666-0406

Abstract

Old Anatolian Turkish is the initial stage of Turkish becoming a written language in Anatolia. Spanning from the 13th to the 15th century, this period represents the process of the linguistic heritage gaining a new identity as a written language within the Anatolian geography. The works produced during this era paved the way for Turkish to transform from a mere tool for oral communication into a language of science and literature. These texts, considered the ancestors of Modern Turkish, are indispensable philological resources for understanding the linguistic changes the language has undergone.

Kısasü'l-enbiyâ, formed from the plural forms of the Arabic words kıssa (story) and nebî (prophet), means "short stories of the prophets" and is the general name for works that narrate the life stories of prophets as well as their missionary activities. The first examples of this genre are found in Arabic and Persian literature. Kâtip Çelebi, in his work Keşfü'z-zunûn, states that the first author to produce a work in the kısasü'l-enbiyâ genre was Vehb b. Münebbih. Following the adoption of Islam, many works in this genre were written in Turkish. Among these, the oldest is the work by Rabguzî.

The Kısasü'l-Enbiyâ located in the Konya İzzeddin Koyunoğlu City Museum and Library is written in prose and consists of 259 folios. It is unknown who authored the work, or where and when it was written. In the work, prophetic stories are supported by verses (ayahs), hadiths, and narrations. Considering its linguistic features, it can be said that the work was authored during the Old Anatolian Turkish period. In this study, the reduplications identified between folios 127b and 137a of the Koyunoğlu manuscript of Kısasü'l-Enbiyâ were examined in terms of their formation, type, and meaning. This investigation into the Koyunoğlu manuscript demonstrates that the work is not merely a religious narrative, but also showcases the richness of the Turkish vocabulary of that period. It was found that while some of the examined reduplications exhibit archaic characteristics, others have survived to the present day by undergoing phonetic changes. The fact that some reduplications still live on in Modern Turkish serves as evidence of the language's historical continuity.

Keywords: Old Anatolian Turkish, Kısasü'l-Enbiyâ, Reduplications.

AHMET ULUÇAY'IN "LEYLA'YA MEKTUP 1-2" ŞİİRLERİNDE KLASİK ANLATININ YORUMLANIŞI

İbrahim DAŞ

Doktora Öğrencisi, Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Türk Edebiyatı Bilim Dalı

E-posta adresi: ibrahimdas@trakya.edu.tr, ORCID: 0009-0000-0239-4873

Özet

Yönetmen, senarist kimliğiyle ön plana çıkan Ahmet Uluçay, çeşitli süreli yayınlarda şiir ve öykü gibi türlerde de yazılar kaleme almıştır. 1990 yılında "İkindiyazıları" dergisinde yayımlanan "Leyla'ya Mektup (1)" şiiri ve yine aynı dergide 1991 yılında yayımlanan "Leyla'ya Mektup (2)" şiiri, klasik Leyla ile Mecnun anlatısından izler taşır. Modern Türk Şiirinde pek çok şairin gelenekten form ve içerik bakımından yararlandığı görülmektedir. Sezai Karakoç'un *Leyla ile Mecnun*'u, Behçet Necatigil'in *Divançe*'si, Turgut Uyar'ın *Divan*'ı bu yararlanmalara örnek olarak sunulabilir. Gerek klasik şiirin imaj dünyasından gerek gazel, kaside, naat, münacat gibi türlerden esinlenerek ve onları dönüştürerek yapılan çalışmalarla bu örnekler artırılabilir. Ahmet Uluçay da adını geçirdiğimiz iki şiirinde "Leyla ile Mecnun" anlatısını alımlamış ve kendi iç dünyasından izlerle yeniden yorumlamıştır. Bu çalışmada Ahmet Uluçay'ın ilgili şiirleri, gelenekten yararlanışı ve hangi imge, mazmun, referanslar izleğinde bunu yaptığıyla ilişkilendirilecek olup şiir özelindeki yerli ve yabancı düşüncelerle desteklenecektir. Herhangi bir kuram ile çerçeve çizmek yerine yakın okumalar aracılığıyla hangi kuramlar bakımından düşünülebileceğine dair örnekler ve yorumlar sunulacaktır. Her iki şiir de Yeni Eleştiri, Rus Biçimciliği, Alımlama Estetiği, Yapısalcılık Ötesi gibi edebiyat eleştiri ve kuramları esas alınarak incelenecektir. Daha önce edebî eserlerine dair detaylı incelemeler bulunmayan Ahmet Uluçay hakkında yapılacak sonraki çalışmalara bir katkı sunması amaçlanacaktır.

Anahtar Kelimeler: şiir, kuram, gelenek, anlatı, modern.

THE INTERPRETATION OF CLASSICAL NARRATIVE IN AHMET ULUÇAY'S POEMS "LEYLA'YA MEKTUP 1-2"

İbrahim DAŞ

PhD Student, Trakya University, Instute of Social Sciences, Department of Turkish Language and Literature, Division of Turkish Literature

E-mail address ibrahimdas@trakya.edu.tr, ORCID: 0009-0000-0239-4873

Abstract

Ahmet Uluçay, prominent primarily as a director and screenwriter, also penned works in genres such as poetry and the short story across various periodicals. His poem "Leyla'ya Mektup (1)" [Letter to Leyla 1], published in the journal *İkindiyazıları* in 1990, and "Leyla'ya Mektup (2)", published in the same journal in 1991, bear traces of the classical Layla and Majnun narrative. In Modern Turkish Poetry, it is widely observed that many poets draw upon tradition in terms of form and content. Sezai Karakoç's *Leyla ile Mecnun*, Behçet Necatigil's *Divançe*, and Turgut Uyar's *Divan* can be presented as examples of this practice. These examples can be expanded with works produced by drawing inspiration from and transforming the imagery of classical poetry, as well as genres like the ghazal, qasida, na'at, and munajat. In his two aforementioned poems, Ahmet Uluçay similarly internalized the "Layla and Majnun" narrative, reinterpreting it with reflections from his own inner

world. This study will correlate Uluçay's relevant poems with his utilization of tradition, examining the specific trajectory of imagery, classical metaphors (*mazmun*), and references he employs. This analysis will be supported by domestic and international perspectives specific to poetry. Rather than confining the analysis within the framework of a single theory, the study will present examples and interpretations through close readings to suggest which theoretical lenses might be applicable. Consequently, both poems will be examined with reference to literary criticism and theories such as New Criticism, Russian Formalism, Reception Aesthetics, and Post-Structuralism. Ultimately, this study aims to contribute to future research on Ahmet Uluçay, whose literary works have not previously been the subject of detailed academic scrutiny.

Keywords: poetry, theory, tradition, narrative, modern.

SULTAN SENCER DÖNEMİ GAZNELİ MÜNASEBETLERİ

İbrahim ERDOĞAN
Selçuklu Araştırmaları Enstitüsü, Selçuklu Tarihi ve Medeniyeti, ibrahimerdogann0@gmail.com, 0009-0001-9714-2739

Özet

Büyük Selçuklu Devleti'nin 1035 ve 1040 yılları arasında Nesa, Serahs ve Dandanakan Savaşları doğrultusunda kuruluş dönemine ilişkin Gazneliler ile olan temasları bilinmektedir. Ancak modern literatürde Selçuklu Devleti'nin son dönemlerinde Gazneliler ile olan münasebetleri üzerine pek fazla çalışma yapılmamıştır. Hâlbuki bu dönem olayları, Selçukluların kuruluş dönemi kadar canlı ve dinamik süreçleri içermektedir. Nitekim 1117 yılında Gazneliler'de yaşanan taht kavgalarında Sultan Sencer, Arslanşah'a karşı Behram Şah'ı desteklemiş ve onun tahtı ele geçirmesi hususunda müdahalede bulunmuştur. Sultan Sencer'in bu desteğinden sonra Gazneliler'in yeni hükümdarı Behram Şah olmuştur. Vukua gelen olayla Selçuklu-Gazneli ilişkilerinde yeni bir dönem başlamıştır. Abbasi Halifesi, Sultan Sencer ve Behram Şah sıralamasıyla hutbeler okutmuş, ağır haraçlar ödenmesi ve savaşlarda ordu desteği sağlanması koşuluyla Gazneliler, Selçuklu tabiiyeti altına girmişlerdir. Sultan Sencer, Gazneliler'e ait toprakları gelebilecek olası tehditlere karşı sınır bölgesi olarak kontrol altında tutmak istemiştir. Behram Şah'ın zamanla isyana kalkışma eğilimleri Sultan Sencer'in askeri müdahaleleriyle bastırılmış ve Selçuklu otoritesi sağlanmıştır. Selçuklu vergi memurlarının Oğuzlardan ağır vergiler talep etmeye başlaması nedeniyle 1153 yılında başlayan Oğuz İsyanı'nı bastırmak amacıyla yola çıkan Sultan Sencer'in mağlup olup, esir düşmesiyle beraber Gazneliler üzerindeki Selçuklu etkisi azalmıştır. Bu isyanın neticesiyle yaklaşık 3 yıl esir edilen Sultan Sencer sonrası dönemde devlet zayıflamaya başlamıştır. 1157 yılında Sultan Sencer'in ölümüyle devlet fiilen sona ermiştir. Gazneliler ise Gurlular tehlikesi ile karşı karşıya kalmış ve 1186 yılında yıkılmıştır. Bu tebliğde, Büyük Selçuklu Devleti'nin son hükümdarı olan Sultan Sencer döneminde Gazneliler ile olan siyasi ve askeri ilişkiler ele alınmaya çalışılmıştır. Sultan Sencer'in meliklik döneminden başlayarak ölümüne kadar olan süreçte Gazneliler'e karşı meydana gelen olaylar ve yürütülmüş olan politikalar dönemin kaynakları üzerinden ele alınarak, doküman analizi yöntemiyle incelenmiştir.

Anahtar kelimeler: Büyük Selçuklu**,** Gazneliler, Sultan Sencer, Behram Şah,

SELJUK-GHAZNAVID RELATIONS DURING THE REIGN OF SULTAN SANJAR

İbrahim ERDOĞAN
Selçuklu Araştırmaları Enstitüsü, Selçuklu Tarihi ve Medeniyeti,
E-mail address: ibrahimerdogann0@gmail.com, 0009-0001-9714-2739

Abstract

The Great Seljuk Empire's relations with the Ghaznavids between 1035 and 1040 encompassing the battles of Nesa, Serahs, and Dandanakan are well-documented as part of the Seljuk foundation phase. However, modern literature has largely overlooked the relations between these two powers during the Seljuk Empire's final period. In contrast, this era was as dynamic and pivotal as the founding years. A significant turning point occurred in 1117 during the Ghaznavid succession struggles, when Sultan Sanjar intervened by supporting Bahram Shah against Arslan Shah. Following Bahram Shah's ascension to the throne with Sanjar's assistance,

a new era in Seljuk-Ghaznavid relations commenced. Under this new arrangement, the Ghaznavids accepted Seljuk suzerainty; sermons were read in the names of the Abbasid Caliph, Sultan Sanjar, and Bahram Shah, respectively. Furthermore, the Ghaznavids were obligated to pay heavy tributes and provide military support. Sultan Sanjar's primary strategic objective was to maintain Ghaznavid territories as a controlled buffer zone against external threats. Despite Bahram Shah's occasional attempts at rebellion, Seljuk authority was consistently restored through Sanjar's military interventions.The Seljuk influence over the Ghaznavids began to wane in 1153 following the Oghuz rebellion, which was triggered by the heavy tax demands of Seljuk officials. Sultan Sanjar's defeat and subsequent three-year captivity during this revolt severely weakened the empire. Following Sanjar's death in 1157, the Great Seljuk Empire effectively collapsed. Meanwhile, the Ghaznavids, vulnerable to the rising Ghurid threat, were eventually dismantled in 1186. Using document analysis of contemporary sources, this paper examines the political and military relations with the Ghaznavids during the reign of Sultan Sanjar, covering the period from his provincial governorship (*melik*) to his death.

Keywords: Great Seljuks, Ghaznavids, Sultan Sanjar, Bahram Shah.

OSMANLI DÖNEMİNDE KULLANILAN MÜREKKEP YAYLAR VE MENŞEİ

İbrahim KELEŞ
Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih, Yeniçağ Tarihi
E-posta adresi: ibrahimkelestarih@gmail.com, ORCID: 0009-0002-7909-6289

Özet

Türkler, tarih sahnesine çıktıkları ilk dönemlerden itibaren ok ve yayı temel silah olarak kullanmışlardır. Bu durumun başlıca nedeni, söz konusu yayların ahşap, boynuz, sinir ve tutkal gibi farklı malzemelerin bir araya getirilmesiyle üretilen mürekkep (kompozit) bir yapıya sahip olmasıdır. Bu üretim tekniği, yayların muadillerine kıyasla daha yüksek güç ve hız kapasitesine ulaşmasını sağlamıştır. Nitekim dönemin ileri teknolojik ürünleri arasında yer alan bu mürekkep yaylar ve Türklerin bunları at üzerinde etkin ve usta bir şekilde kullanmalarıyla birleşerek, askeri alanda önemli bir üstünlük sağlamıştır.
Türklerin batıya doğru gerçekleştirdikleri göç ve fetih hareketleri sürecinde, Türkistan coğrafyasında kullanılan yayların yanı sıra etkileşimde bulundukları farklı toplumlara ait yay tiplerinin de benimsendiği görülmektedir. Bu etkileşim süreci, yayların kullanım amaçlarına bağlı olarak çeşitlenmesine ve farklı tiplerin ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır. Horasani, Harezmi, Çaçi, Lohori, Arabi, Farisi ve Tatari gibi türlerin yanı sıra; hedef, darp ve menzil gibi kullanım amaçlarına göre sınıflandırılan alt türler de gelişmiştir.
Bu çalışmada öncelikle mürekkep yayların ortaya çıkış zamanı ve coğrafyası, bilimsel ve geleneksel yaklaşımlar çerçevesinde ele alınmıştır. Devamında, Türklerin tarihsel süreç içerisinde kullandıkları yay türleri incelenmiş; özellikle Osmanlı dönemine ait mürekkep yayların kökeni, sınıflandırılması ve yapım teknikleri detaylandırılmıştır. Ayrıca okçuluk risalelerinde yer alan bilgiler ile günümüze ulaşan yay örnekleri karşılaştırılmış; böylece günümüz geleneksel okçuluk terminolojisinde görülen kavramsal karmaşanın giderilmesine katkı sağlanması amaçlanmıştır.

Anahtar kelimeler: yay, okçuluk, mürekkep, boynuz, sinir.

COMPOSITE BOWS USED IN THE OTTOMAN PERIOD AND THEIR ORIGINS

İbrahim KELEŞ
Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih, Yeniçağ Tarihi
E-mail address: ibrahimkelestarih@gmail.com, ORCID: 0009-0002-7909-6289

Abstract

From their earliest emergence on the stage of history, Turks have used the bow and arrow as their primary weapons. The main reason for this lies in the composite structure of their bows, which were produced by combining different materials such as wood, horn, sinew, and glue. This production technique enabled these bows to achieve greater power and speed compared to their counterparts. As advanced technological products of their time, these composite bows, combined with the Turks ability to use them effectively and skillfully on horseback, provided a significant military advantage.
During the westward migrations and conquests of the Turks, it is observed that, in addition to the bows used in the Turkestan region, bow types belonging to other societies with whom they interacted were also adopted. This process of interaction led to diversification based on usage purposes and the emergence of different bow

types. Alongside types such as Khorasani, Khwarezmi, Chachi, Lohori, Arabi, Persian, and Tatari, subtypes classified according to their functions such as target, piercing, and long range bows also developed.
This study first examines the question of when and where composite bows originated within the framework of both scientific and traditional approaches. It then analyzes the types of bows used by Turks throughout history, with a particular focus on the origins, classification, and construction techniques of Ottoman-period composite bows. Furthermore, descriptions found in archery treatises are compared with surviving bow specimens, aiming to contribute to the clarification of conceptual ambiguities in contemporary traditional archery terminology.

Keywords: bow, archery, composite bow, horn, sinew.

BÜYÜLÜ GERÇEKÇİLİK POETİKASINDA FOLKLORUN ESTETİK POTANSİYELİ

İlahe AHMEDOVA
Bakü Devlet Üniversitesi, Filoloji, Edebiyat teorisi, edebî analiz ve eleştiri alanında doktora öğrencisi
E-posta adresi: ilaha.ahmadova-3@bsu.edu.az, ORCID: 0009-0007-9431-2003

Özet
Büyülü gerçekçilik, modern anlatı teknikleri ile geleneksel kültürel belleğin unsurlarını bir araya getirerek gerçeklik algısını farklı bir estetik düzlemde yeniden kuran önemli bir anlatı poetikasıdır. Bu bağlamda folklor, yalnızca kültürel bir miras olarak değil, aynı zamanda anlatının estetik yapısını zenginleştiren ve anlam katmanlarını derinleştiren temel bir kaynak niteliği taşımaktadır. Folklorun içinde yer alan mitolojik düşünce, sembolik imgeler, kolektif hafıza ve sözlü kültür unsurları, büyülü gerçekçi metinlerde gerçek ile olağanüstü olanlar arasındaki sınırların belirsizleşmesine olanak sağlayan önemli estetik araçlar olarak işlev görmektedir. Bu çalışma, büyülü gerçekçilik poetikası çerçevesinde folklorun estetik potansiyelini incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırmada folklorun mitopoetik yapısı, sembolik anlatım olanakları ve kolektif bilinçle kurduğu ilişki, büyülü gerçekçi anlatının biçimsel ve anlamsal örgüsü bağlamında ele alınmaktadır. Folklorik motifler, mitolojik arketipler ve geleneksel anlatı kalıpları, büyülü gerçekçi metinlerde yalnızca dekoratif unsurlar olarak değil, anlatının ontolojik yapısını şekillendiren estetiklik olarak ortaya çıkmaktadır. Bu yönüyle folklor, büyülü gerçekçi anlatılarda gerçeklik algısının çoğul bir yapıya kavuşmasına katkıda bulunmakta ve metnin poetik evrenini genişletmektedir.
Sonuç olarak folklor, büyülü gerçekçilik poetikasında kültürel hafızayı yeniden üretmenin yanı sıra, anlatının estetik derinliğini ve sembolik yoğunluğunu artıran temel bir yaratıcı kaynak olarak değerlendirilebilir. Bu durum, folklor ile modern anlatı biçimleri arasındaki etkileşimin edebî estetik açısından taşıdığı önemi ortaya koymaktadır.

Anahtar kelimeler: büyülü gerçekçilik, folklor, estetik potansiyel, mitopoetik düşünce, anlatı poetikası.

MAGICAL REALISM: THE AESTHETIC POTENTIAL OF FOLKLORE IN POETICS

Ilaha AHMADOVA
Baku State University, PhD student in Philology (Literary Theory, Literary Analysis, and Criticism)
E-mail address: ilaha.ahmadova-3@bsu.edu.az, ORCID: 0009-0007-9431-2003

Abstract
Magical realism is a significant narrative poetics that reconstructs the perception of reality on a distinct aesthetic plane by integrating modern narrative techniques with elements of traditional cultural memory. In this context, folklore serves not merely as a cultural heritage but as a fundamental source that enriches the aesthetic structure of the narrative and deepens its layers of meaning. Mythological thought, symbolic imagery, collective memory, and elements of oral culture within folklore function as vital aesthetic tools that allow the boundaries between the real and the extraordinary to blur in magical realist texts.
This study aims to examine the aesthetic potential of folklore within the framework of the poetics of magical realism. The research analyzes the mythopoetic structure of folklore, its symbolic expressive possibilities, and its relationship with the collective consciousness in the context of the formal and semantic fabric of magical realist narrative. Folkloric motifs, mythological archetypes, and traditional narrative patterns emerge in

magical realist texts not as decorative elements, but as aesthetic qualities that shape the ontological structure of the narrative. In this respect, folklore contributes to a pluralistic structure of reality in magical realist narratives and expands the poetic universe of the text.

In conclusion, folklore can be evaluated as a primary creative resource that not only reproduces cultural memory within the poetics of magical realism but also enhances the aesthetic depth and symbolic density of the narrative. This highlights the significance of the interaction between folklore and modern narrative forms in terms of literary aesthetics.

Keywords: magical realism, folklore, aesthetic potential, mythopoetic thought, narrative poetics.

ÇAĞDAŞ AZERBAYCAN EDEBİYATINDA POSTMODERN KADIN TİPLERİNİN SOSYOLOJİK VE ESTETİK YÖNLERİ

İlahe SEFERZADE

Bakü Devlet Üniversitesi, Filoloji, Azerbaycan edebiyyatı
E-posta adresi: ilahe.safarzadeh@gmail.com, ORCID ID: 0009-0002-4761-5208

Özet

Bu tez, çağdaş Azerbaycan edebiyatında postmodern kadın tiplerinin sosyolojik ve estetik yönlerini incelemeyi amaçlamaktadır. Postmodernizm, geleneksel edebiyat yapılarını bozarak, toplumsal ve kültürel alanlarda cinsiyet anlayışlarını sorgular ve daha karmaşık kadın imgelerinin ortaya çıkmasına neden olur. Kadın imgelerinin postmodern dönemdeki yeni sunumları sosyolojik açıdan da önemli değişikliklere işaret etmektedir.

Bu araştırmanın amacı, postmodern estetik tekniklerinin ve toplumsal değişimlerin kadın tipolojilerinin oluşumundaki rolünü incelemektir. Araştırmada gösterilmiştir ki, çağdaş Azerbaycan edebiyatında postmodern kadın karakterleri, geleneksel cinsiyet rollerini sorgulayan ve kimliklerini arayan, çok katmanlı ve karmaşık figürler olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tezde elde edilen bulgular, postmodern kadın tiplerinin sosyo-estetik yönlerden nasıl evrildiğini ortaya koymaktadır. Kadın karakterlerinin toplumsal konumları, postmodernist bakış açılarıyla ele alınmış ve cinsiyetin sabit bir olgu olmadığı, değişen bir deneyim olarak sunulduğu vurgulanmıştır.

Araştırma ayrıca, postmodern estetik tekniklerinin kadın karakterlerinin oluşturulmasında önemli bir rol oynadığını göstermektedir. Yazarlar, parçalanmış anlatılar, belirsiz zaman yapıları ve öznel ifade biçimleri kullanarak kadın karakterlerinin iç dünyalarını daha karmaşık ve dinamik bir şekilde sunmuşlardır. Bu yaklaşım, kadın karakterlerinin sadece toplumsal baskıları değil, aynı zamanda içsel ve ideolojik çatışmalarını da sergilemektedir.

Sosyal açıdan bakıldığında, postmodern kadın karakterlerinin kültürlerarası etkilerden ve küresel eğilimlerden etkilendiği ve böylece kimliklerini yeniden şekillendirmeye çalıştığı ortaya çıkmıştır. Azerbaycan edebiyatında bu kadın karakterleri, yerel kültürlerin ve toplumsal yapıların etkisinin yanı sıra, küreselleşme ve postkolonyalizm gibi küresel olgularla da şekillenmiştir. Bu da kadın karakterlerinin daha fazla transkültürel ve çok katmanlı varlıklar olarak ortaya çıkmasına neden olmuştur.

Sonuç olarak, bu tez, postmodern kadın imgelerinin sadece estetik açıdan değil, aynı zamanda ideolojik ve toplumsal açıdan nasıl şekillendiğine dair derin bir anlayış sunmaktadır. Eserlerdeki kadın karakterleri, özgürlük ve kimlik arayışı temalarıyla toplumsal normları sorgulayan, çağdaş ve karmaşık figürler olarak yer almaktadır. Bu araştırma, kadınların edebiyatla nasıl değişen bir cinsiyet anlayışı ve toplumsal pozisyonla temsil edildiğini göstererek, çağdaş Azerbaycan edebiyatına yeni bir bakış açısı sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çağdaş Azerbaycan edebiyatı, postmodernizm, kadın Tipleri, sosyolojik aspektler.

SOCIOLOGICAL AND AESTHETIC ASPECTS OF POSTMODERN FEMALE TYPES IN CONTEMPORARY AZERBAIJANI LITERATURE

Ilaha SAFARZADE

Baku State University, Philology, Literature of Azerbaijan,
E-mail address: ilahe.safarzadeh@gmail.com, ORCID ID: 0009-0002-4761-5208

Abstract

This thesis aims to examine the sociological and aesthetic aspects of postmodern female types in contemporary Azerbaijani literature. Postmodernism deconstructs traditional literary structures, questioning gender perceptions in social and cultural spheres and giving rise to more complex representations of women. The new presentations of female images in the postmodern period also indicate significant sociological changes.

The purpose of this research is to analyze the role of postmodern aesthetic techniques and social transformations in the formation of female typologies. The study demonstrates that postmodern female characters in contemporary Azerbaijani literature appear as multilayered and complex figures who question traditional gender roles and search for their identities.

The findings of the thesis reveal how postmodern female types have evolved in socio-aesthetic terms. The social positions of female characters are examined through postmodern perspectives, emphasizing that gender is not a fixed phenomenon but rather a changing experience.

The research also shows that postmodern aesthetic techniques play a significant role in the construction of female characters. Authors employ fragmented narratives, ambiguous temporal structures, and subjective forms of expression to present the inner worlds of female characters in a more complex and dynamic way. This approach reflects not only the social pressures faced by women but also their internal and ideological conflicts.

From a social perspective, it is revealed that postmodern female characters are influenced by intercultural interactions and global trends, thereby attempting to reshape their identities. In Azerbaijani literature, these female characters are shaped not only by local cultures and social structures but also by global phenomena such as globalization and postcolonialism. This results in the emergence of female characters as more transcultural and multilayered entities.

In conclusion, this thesis provides a deep understanding of how postmodern female images are shaped not only aesthetically but also ideologically and socially. Female characters in literary works emerge as contemporary and complex figures who question social norms through themes of freedom and identity. This research offers a new perspective on contemporary Azerbaijani literature by demonstrating how women are represented through evolving understandings of gender and social position.

Keywords: Contemporary Azerbaijani literature, postmodernism, female types, sociological aspects.

DÜŞ, RÜYÂ TABİRNAMESİ (SÜLEYMANİYE KTP., YAZMA BAĞIŞLAR, NO. 07982) ADLI ESER ÜZERİNE

İnayet ALTAN

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili Ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Türk Dili ve Edebiyatı Bilim Dalı

E-posta adresi: inayetaltan4@gmail.com, ORCID: 0009-0009-2401-1883

Özet

İnsanoğlunun rüyalara çeşitli anlamlar yüklemesi ve özellikle rüyalarda gelecekle ilgili çeşitli işaretler araması insanlık tarihi ile yaşıt bir tavırdır. Rüyaların bilinç dışında gerçekleşiyor olması onları açıklanması güç bir olgu hâline getirmektedir. Hem ilkel toplumlarda hem de yerleşik medeniyetlerde rüyanın doğası, kaynağı ve anlamı üzerine çeşitli düşünceler geliştirilmiştir. Bu çerçevede rüyalar yol gösterici, haber verici kutsal bir güç olarak kabul edilmiş ve görülen rüyalarda gelecekle ilgili çeşitli işaretler aranmıştır. Süreç içerisinde rüyaların yetkin kişiler tarafından yorumlanması ve böylelikle mana âlemine ait soyut göstergelerin beşerî dünyanın gerçeklikleriyle ilişkilendirilmesi sağlanmıştır. Bu uygulama zaman içerisinde sistemleşerek konuyla ilgili rehber kitapların yazılması sonucunu doğurmuştur.

Rüyaların yorumlanması Türk kültürü/edebiyatında da kendi sistematiğini kurmuş ve yazılı eser geleneği içerisinde tabirname türü ortaya çıkmıştır. Tabirnameler rüyada görülen insan, hayvan, nesne gibi canlı ve cansız varlıkların neyi sembolize ettiklerine dair bilgiler içeren eserlerdir. Türk edebiyatında tabirname türünde -tespit edilebildiği kadarıyla- yüzden fazla eser kaleme alınmıştır. Söz konusu eserlerin büyük çoğunluğu üzerinde çalışma yapılarak literatüre kazandırılmıştır.

Bu çalışmada da tabirname türündeki eserlerden biri olan Süleymaniye Kütüphanesi 07982 numaraya kayıtlı olan *Düş Rüyâ Tabirnamesi* üzerinde durulacaktır. Yazmadaki kayıtlardan 1248 (M. 1832) yılında istinsah edildiği anlaşılan eserin müstensihi bilinmemektedir. Çalışmada Latin harflerine aktardığımız metin üzerine bir inceleme yapılacaktır. Ayrıca tabirname türündeki diğer eserlerle içerik karşılaştırması yapılarak eserin türün tarihî seyri içindeki yeri belirlenmeye çalışılacaktır.

Anahtar kelimeler: Klasik Türk edebiyatı, Rüya, Rüya Yorumlama, Tabirname

A STUDY ON THE WORK TITLED *DÜŞ, RÜYÂ TABİRNAMESİ (SÜLEYMANİYE LIBRARY, MANUSCRIPT DONATIONS COLLECTION, NO. 07982)*

İnayet ALTAN

Necmettin Erbakan University, Institute Of Social Sciences, Department of Turkish Language and Literature

E-mail address: inayetaltan4@gmail.com, ORCID: 0009-0009-2401-1883

Abstract

The tendency of human beings to attribute various meanings to dreams, and especially to seek signs about the future within them, is as old as human history itself. Because dreams occur in the unconscious, they become a phenomenon that is difficult to explain. Across both early societies and established civilizations, people have put forward various ideas about the nature, origin, and meaning of dreams. Within this framework, dreams have been accepted as a guiding, informative, and sacred power, leading people to seek signs of the future in

the dreams they experience. In time, dreams began to be interpreted by skilled individuals, making it possible to relate abstract symbols from the realm of meaning to the realities of human life. This practice eventually became systematized, leading to the creation of guidebook literature on the subject.

The interpretation of dreams established its own systematic structure within Turkish culture and literature as well, giving rise to the genre of the *tabirname* within the tradition of written works. *Tabirnames* are texts that provide explanations of what various elements seen in dreams such as people, animals, and objects, both animate and inanimate symbolize. In Turkish literature, more than a hundred works of this genre have been produced, as far as can be determined. The majority of these works have been studied and incorporated into the academic literature.

This study will focus on the *Düş Rüyâ Tabirnamesi*, registered under number 07982 in the Süleymaniye Library, which is one of the works in the *tabirname* genre. Based on the records in the manuscript, the work is understood to have been copied in 1248 (1832), although the copyist remains unknown. In this study, an analysis will be conducted on the text, which we have transcribed into Latin letters. In addition, by comparing its content with other works of the *tabirname* genre, the study aims to determine its place within the historical development of the genre.

Keywords: Classical Turkish Literature Dream, Dream Interpreter, Tabirname.

UZBEK TİLİNİNG FRAZEOLOGİK LUĞATİ'NDEKİ /A/ SESİYLE BAŞLAYAN DEYİMLER -KARŞILAŞTIRMALI BİR ÇALIŞMA-

İrem SARIKAYA
Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili Bilim Dalı, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı,
E-posta adresi: iremsarikaya2003@gmail.com, ORCID: 0009-0008-5330-8291

Özet
Bu çalışmada, Özbek Türkçesindeki deyimlerle Türkiye Türkçesindeki "anlamca aynı veya yakın olan" deyimlerin karılaştırmasından müteşekkildir. Karşılaştırmalar, ele alınan deyimlerdeki seslik, şekil bilgisel, sözcük ve anlamsal benzerlikler veya farklılıklar olarak değerlendirilecektir. Her deyim bağımsız olarak ele alınacak; dil bilgisel bağlamda bütün benzerlikler ve farklılıklar, dil bilgisi alt konularına göre gruplandırılarak incelenecektir.
Çalışma sonunda ortaya konulacak benzerlik yahut farklılıklara göre bir veri elde edilecek, bu verilerden yola çıkarak bilimsel bazı sonuçlar elde edilecektir. Bu sonuçlar bize, bir dilin yazı dilleri olan iki lehçesi arasında oluşan farklı dil bilgisel özellikleri ve değişmeden aynı kalan benzerlikleri görmemizi sağlayacaktır.
Çalışmanın evreni, *Uzbek Tilining Frazeologik Luğati*'nde /a/ sesiyle başlayan (17.-25. sayfalar arasındaki) deyimlerle sınırlandırılmıştır. Bu eserde yetmiş (70) adet /a/ sesiyle başlayan deyime yer verilmiştir. Çalışma sürecinde, söz konusu eser dışında yapılan Özbek Türkçesindeki deyimlerle ilgili çalışmalara da müracaat edilecek, ihtiyaç hâlinde onlardan da istifade edilecektir.
Bu sunuma temel teşkil eden kaynak eserin adı *Uzbek Tilining Frazeologik Luğati*' dir. Ş. Rahmatullayev'in 1992 yılında yayımladığı bu çalışma Taşkent'te *Kamuslar Baş Tahririyati* yayınlarından çıkmıştır. Türkiye Türkçesinde adını *Özbek Dilinin Deyimler Sözlüğü* şeklinde olan Lûgat, 16 sayfalık bir giriş bölümüyle başlar. Bu bölümde söz konusu sözlüğün nasıl hazırlandığı ve hangi usullere uyulduğu konusunda bilgiler verilmiştir. 378 sayfadan oluşan sözlüğün sonunda içindekiler bölümü de yer almaktadır.

Anahtar kelimeler: Deyim, Özbek Türkçesi, Türkiye Türkçesi, Karşılaştırmalı Dil Bilgisi.

IDIOMS STARTING WITH THE /A/ SOUND IN THE UZBEK TILINING FRAZEOLOGIK LUG'ATI -A COMPARATIVE STUDY-

İrem SARIKAYA
Selçuk University Institute of Social Sciences, Turkish Language Department,
Turkish Language and Literature Major Department
E-mail address: iremsarikaya2003@gmail.com, ORCID: 0009-0008-5330-8291

Abstract
This study consists of a comparison between idioms in Uzbek Turkish and those in Turkey Turkish that are "identical or similar in meaning." The comparisons will be evaluated in terms of phonetic, morphological, lexical, and semantic similarities or differences in the discussed idioms. Each idiom will be handled independently; all similarities and differences in the grammatical context will be examined by grouping them according to grammar subtopics.
Based on the similarities or differences revealed at the end of the study, data will be obtained, and some scientific conclusions will be drawn from this data. These results will enable us to see the different grammatical

features that have emerged between the two dialects, which are the written languages of a single language, as well as the similarities that have remained unchanged.

The scope of the study is limited to the idioms starting with the /a/ sound (between pages 17 and 25) in the Uzbek Tilining Frazeologik Lug'ati. In this work, seventy (70) idioms starting with the /a/ sound are included. During the study process, other studies on idioms in Uzbek Turkish besides the aforementioned work will also be consulted, and they will be utilized if needed.

The source work that forms the basis of this presentation is titled Uzbek Tilining Frazeologik Lug'ati. This work, published by Ş. Rahmatullayev in 1992, was released by Kamuslar Baş Tahririyati publications in Tashkent. The dictionary, whose name translates to Dictionary of Idioms of the Uzbek Language in Turkey Turkish, begins with a 16-page introduction section. This section provides information on how the dictionary in question was prepared and the methods followed. A table of contents is also included at the end of the 378-page dictionary.

Keywords: Idiom, Uzbek Turkish, Turkey Turkish, Comparative Grammar.

ORTA ƏSR GƏNCƏ ŞƏHƏRİ “MİRATUZ-ZAMAN” MƏNBƏSİNDƏ

Sadıqova Könül Fəxrəddin qızı
AMEA M.Fizuli adına Əlyazmalar İnstitutu, Tarixşünaslıq, mənbəşünaslıq və tarixi tədqiqat üsulları,
E-posta adresi k1o1n1u1l@gmail.com, ORCID: 0009-0002-7178-3738

Xülasə
“Miratuz-zaman” əsərinin I cildi AMEA Məhəmməd Füzuli adına Əlyazmalar İnstitutunda ərəbdilli əlyazmalardan biri kimi, D-23 şifrəsi ilə qorunub saxlanır. Müəllifi əsli türk olan XIII əsrdə yaşamış Sibt ibn əl-Cövzi Qızoğludur. Onun tarixi mövzuda yazdığı yeganə əsəri “Miratuz-zaman fi tərixi-l ə`yan (مراةالزمان في تاريخ الاعيان / “Əyanlar tarixində zamanın güzgüsü” əsəri, bəşər tarixinin yaradılışından XIII əsrə qədər olan zaman dilimini əhatə edir. Bu əlyazma 286 səhifədən ibarətdir. 20x30 formatındadır, xətti–nəshdir, kağızı möhkəmdir və Avropa istehsalıdır. XVI əsrin sonlarına yaxın üzü köçürülmüşdür.
Qızoğlu öz əsərində Gəncə adını müxtəlif yerlərdə çəkir. Bunlara daha çox erkən orta əsrlərə aid olan cildlərdə rast gəlmək olar. Əsərdə Gəncə adı “Cənzə” olaraq keçir: “*1068–ci ildə Bağdada belə xəbər gəldi ki, Sultan Alp Arslan Cənzəyə tərəf yönəldi. Nizamülmülk buranın hakimi Fəzlun b. Əbu–l Əsvarın yanına gedib onu şəhərdən çıxartdı. Çox keçmədən Fəzlun sultana itaət və xidmət məqsədilə onun hüzuruna çıxdı və sultan ona icazə verdikdən sonra yenidən Cənzəyə qayıtdı”.*
Əsərin XX cildində (cild h.500-553/1106-1159-cu illəri əhatə edir) Gəncənin adına rast gəlmək olar. Gəncədə h.533/1138-1139- cu ildə zəlzələnin baş verdiyini yazır; “Zəlzələ bu ildə oldu. Cənzə Arranın ən böyük şəhəridir. O Şirvan və Azərbaycan arasında yerləşir. Ümumilikdə “Kanca” (كنجة) adlanır. Müəllif istinad olaraq “Mucamu-l buldan” əsərini vermişdir. Daha sonra qeyd edir: “zəlzələ Gəncə və onun yaxınlığında 10 fərsəxlikdə baş verdi. Orada 200-300 min adam həlak oldu. Ölkənin torpağı qara suya döndü. Həmin yerdən olan tacirlər gəldilər. Onlar həm öz əhalisinə görə, həm də mallarına görə çox ağladılar. Ibn Qalanisi deyirdi ki, o sanki dünya üzrə baş vermişdi. O ən böyük zülüm idi. Ölkə şurlarına, qala bürclərinə qədər hər yeri dağıtdı.”

Açar sözlər: əlyazma, Azərbaycan tarixi, Gəncə, Sibt ibn əl-Cövzi

THE MEDIEVAL CITY OF GANJA AT THE SOURCE OF “MIRATUZ-ZAMAN”

Sadigova Konul Fakhraddin qizi
Institute of Manuscripts named after M. Fizuli, ANAS, Historical Studies,
Source Studies and Historical Research Methods
E-mail adress: k1o1n1u1l@gmail.com, ORCID: 0009-0002-7178-3738

Abstract
Volume I of the work "Miratuz-zaman" is preserved as one of the Arabic manuscripts at the Institute of Manuscripts named after Muhammad Fuzuli of ANAS, under the code D-23. The author is Sibt ibn al-Jawzi Qizoglu, who lived in the 13th century and was originally a Turk. His only work on historical subjects is “Miratuz-zaman fi tarikhi-l a`yan) (مراةالزمان في تاريخ العايان / Mirror of Time in the History of the Ayans”), which covers the period from the creation of human history to the 13th century. This manuscript consists of 286 pages. It is in 20x30 format, is a line-nosed, the paper is strong and is of European production. The front was copied towards the end of the 16th century.

Qizoglu mentions the name Ganja in various places in his work. These can be found mostly in volumes dating back to the early Middle Ages. In the work, the name Ganja is mentioned as “Janza”: “In 1068, news came to Baghdad that Sultan Alp Arslan was heading towards Janza. Nizamulmulk went to the ruler of this place, Fazlun b. Abu–l Aswar, and removed him from the city. Soon after, Fazlun appeared before the sultan to obey and serve him, and after the sultan gave him permission, he returned "He returned to the cemetery."
In the XX volume of the work (the volume covers the years 500-553/1106-1159), the name of Ganja can be found. It is written that an earthquake occurred in Ganja in 533/1138-1139; “The earthquake occurred in this year. Ganja is the largest city of Arran. It is located between Shirvan and Azerbaijan. It is generally called “Kanja” (كنجة). The author gives the work “Mujamu-l buldan” as a reference. He then notes: “the earthquake occurred 10 farsakhs from Ganja and its vicinity. 200-300 thousand people died there. The land of the country turned into black water. The merchants from that place came. They cried a lot both for their population and for their goods. Ibn Qalani said that it seemed to have happened all over the world. It was the greatest oppression. It destroyed everything in the country, even the castle towers.”

Keywords: manuscript, history of Azerbaijan, Ganja, Sibt ibn al-Jawzi

KERKİ AĞZINDAN *TÜRKMEN DİLİNİN AĞZILAR SÖZLÜĞÜ*'NE KATKILAR

Kuvvatbek HAMRAYEV
Yüksek Lisans Öğrencisi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,
Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Anabilim Dalı
ORCID: 0009-0004-5077-8379

Özet
Bir dilin en temel zenginliği ve kültürel hafızası, kuşkusuz onun söz varlığıdır. Ancak sosyal ve teknolojik değişimlerin hızı, özellikle yerel ağızlarda yaşayan sözcüklerin gün geçtikçe unutulmasına veya anlam kaymalarına uğramasına neden olmaktadır. Bu kültürel mirası korumak ve gelecek nesillere aslına uygun şekilde aktarmak hepimiz için temel bir sorumluluktur.
Bu çalışma, Türkmenistan'ın Kerki bölgesinde yürütülen saha araştırmalarından elde edilen veriler ışığında hazırlanmıştır. Araştırmanın temel dayanağını, "Türkmenistan'ın Kerki Ağzı" üzerine yürütülen lisansüstü tez çalışması oluşturmaktadır. Derlenen veriler, literatürdeki bir boşluğu doldurmak amacıyla "Türkmen Diliniŋ Gıskaça Dialektologik Sözlüğine Goşantlar" (Türkmen Dilinin Kısa Diyalektolojik Sözlüğüne Katkılar) başlığı altında sunulmuştur.
Bu çalışmada karşılaştırmalı sözcük analizi yöntemi benimsenmiştir. Saha araştırmasından elde edilen veriler; *"Türkmen Diliniŋ Gıskaça Dialektologik Sözlüği"*, *"Türkmen Diliniŋ Sözlüği"* ve *"enedilim.com"* gibi temel kaynaklar referans alınarak mukayese edilmiştir. Bu süreçte tespit edilen sözcüklerin Kerki ağzına özgü semantik kullanımları belirlenmiş ardından elde edilen veriler Türkiye Türkçesindeki karşılıklarıyla birlikte kullanım alanlarına göre sınıflandırılmıştır. Sözcüklerin analizinde öncelikle asıl anlamları temel alınmış, ardından anlam kaymasına uğrayan yapılar detaylandırılmıştır.
Bu çalışma neticesinde; Türkmenistan'ın Kerki ağzına özgü, farklı kullanım alanlarına ait toplam 25 yeni sözcük tespit edilmiştir. Mevcut diyalektolojik sözlükte yer almadığı saptanan bu kelimelerin Türkiye Türkçesi karşılıklarıyla birlikte kayıt altına alınmasıyla, Türkmen Türkçesi ağızlarındaki söz varlığının zenginleşmesine ve ileride oluşturulacak kapsamlı bir "Ağızlar Sözlüğü" ne akademik katkı sağlanması amaçlanmıştır.

Anahtar sözcükler: Türkmen Türkçesi Ağzıları, Kerki Ersarı ağzı, Ağızlar sözlüğü, sözvarlığı.

CONTRIBUTIONS OF THE KERKI DIALECT TO THE DICTIONARY OF TURKMEN DIALECTS

Kuvvatbek HAMRAYEV
Yüksek Lisans Öğrencisi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,
Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Anabilim Dalı
ORCID: 0009-0004-5077-8379

Abstract
The primary richness and cultural memory of a language undoubtedly reside in its vocabulary. However, the rapid pace of social and technological change causes words preserved in local dialects to fade into oblivion or undergo semantic shifts over time. Safeguarding this cultural heritage and transmitting it accurately to future generations is a fundamental responsibility.
This study was developed based on data gathered through field research conducted in the Kerki region of Turkmenistan. The core foundation of the research is rooted in a graduate thesis focused on the Kerki dialect of Turkmenistan. To fill a gap in the existing literature, the compiled data is presented under the title:

"Contributions to the Concise Dialectological Dictionary of the Turkmen Language" (Türkmen Diliniŋ Gıskaça Dialektologik Sözlüğine Goşantlar).

The methodology of this study adopts a comparative lexical analysis. The data obtained from field research were cross-referenced and analyzed using key resources such as *"Türkmen Diliniŋ Gıskaça Dialektologik Sözlüğü"*, *"Türkmen Diliniŋ Sözlüğü"*, and *enedilim.com*. During this process, specific semantic usages unique to the Kerki dialect were identified. The resulting data were then classified according to their areas of usage, alongside their equivalents in Turkey Turkish. In the analysis of the lexicon, primary meanings were prioritized, followed by a detailed examination of structures that have undergone semantic shifts.

As a result of this study, a total of 25 new words belonging to various usage areas, specific to the Kerki dialect of Turkmenistan, were identified. By documenting these words—which were found to be absent from existing dialectological dictionaries—along with their Turkey Turkish equivalents, this work aims to enrich the vocabulary of Turkmen dialects and provide an academic contribution to future comprehensive dialect dictionaries.

Keywords: Turkmen Turkish dialects, Kerki Ersari dialect, dialect dictionary, vocabulary.

KONYA YAZMA ESERLER KÜTÜPHANESİ'NDE 87537 NUMARAYA KAYITLI *KIYÂFET-NÂME* METNİ ÜZERİNE DEĞERLENDİRMELER

Kübra BALCI
Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Türk Dili ve Edebiyatı Bilim Dalı
E-posta adresi: balcikubra261@gmail.com, ORCID: 0009-0009-7805-2365

Özet
İnsanoğlu yaratılışı gereği, kendisine ve çevresine karşı meraklı ve duyarlıdır. Bu sebeple sürekli olarak çevresinde meydana gelen olayları anlama ve yorumlama gayreti içerisindedir. Bu gayretin içinde kişilerin gündelik hayatlarına yön verme çabasının yanı sıra gerektiğinde geleceğe ilişkin kararlar alınırken şahıslara rehberlik edilmesi de bulunmaktadır. Gözleme ve tecrübeye dayalı olarak gerçekleştirilen bu anlamlandırma/yorumlama faaliyetleri insanoğlu tarafından yüzyıllar içerisinde sistemleştirilerek "ilm-i firâset" denilen bir bilim hâline getirilmiştir. Süreç içerisinde firâset ilminden çeşitli bilim dalları, bilgi alanları ortaya çıkmıştır. Firâset ilminin alt dallarından biri de "ilm-i kıyâfet"tir. Kıyâfet ilmi, insanın dış görünüşünden hareketle karakter özelliklerinin tespit edilmesini konu edinmiştir ve insanlar tarafından gündelik hayatta karar vermeyi kolaylaştırıcı bir mekanizma olarak kullanılmıştır.
Bu çalışma Konya Yazma Eserler Kütüphanesi'nde 87537 numarada yer alan kıyâfetnâme türündeki eseri konu almaktadır. Çalışmada Latin harflerine aktarılan eser üzerinde bir inceleme yapmak, eserin benzer eserlerle olan ortaklık ve farklılıklardan hareketle gelenek içerisindeki yerini tespit etmeye çalışmak amaçlanmaktadır. Fizyonomi konusunda kaleme alınmış olan söz konusu eser katalog kayıtlarına göre yirmi altı varaktan oluşmaktadır ve fiziksel olarak iyi durumdadır. Eserde manzum ve mensur metinler karışık şekilde yer almaktadır. Özellikle mensur metinlerin yer aldığı bölümlerde, insanın fiziksel özelliklerinden ve uzuvlarının görünümünden yola çıkılarak kişilerin karakter analizleri yapılmaktadır. Bu çalışmayla eser, günümüz okuyucusunun dikkatine sunulacak ve kültür tarihi çalışmalarına da katkı sağlanmış olacaktır.

Anahtar Kelimeler: ilm-i firâset, ilm-i kıyâfet, kıyâfetnâme türü.

COMMENTS ON THE TEXT OF *THE KIYÂFET-NÂME* REGISTERED UNDER NUMBER 87537 AT THE KONYA LIBRARY OF MANUSCRIPTS

Kübra BALCI
Necmettin Erbakan University, Institute of Social Sciences
Department of Turkish Language and Literature
E-mail address: balcikubra261@gmail.com, ORCID: 0009-0009-7805-2365

Abstract
By nature human beings are curious and sensitive towards themselves and their surroundings. For this reason, they are constantly striving to understand and interpret the events occurring around them. This endeavour encompasses not only the effort to guide individuals' daily lives but also, where necessary, to provide guidance to individuals when making decisions regarding the future. These activities of interpretation and analysis, based on observation and experience, have been systematised by humankind over the centuries to form a science known as 'ilm-i firâset'. Over time, various scientific disciplines and fields of knowledge have emerged from the science of firâset. One of the sub-disciplines of the science of firâset is 'ilm-i kıyâfet'. The science of

kıyâfet focuses on determining character traits based on a person's outward appearance and has been used by people as a mechanism to facilitate decision-making in daily life.
This study focuses on a work of the "kıyâfetnâme" genre, catalogued under number 87537 at the Konya Manuscript Library. The aim of the study is to examine the work, which has been transcribed into the Latin alphabet, and to attempt to determine its place within the tradition by analysing its similarities and differences with similar works. According to the catalogue records, the work in question, written on the subject of physiognomy, consists of twenty-six folios and is in good physical condition. The work contains a mixture of verse and prose texts. Particularly in the sections containing prose, character analyses of individuals are conducted based on their physical characteristics and the appearance of their limbs. Through this study, the work will be presented to the attention of today's readers and will also contribute to cultural history research.

Keywords: İlm-i Firâset, İlm-i Kıyâfet, the genre of the kıyâfetnâme.

GÜRAY SÜNGÜ'NÜN *DÜŞ KESİĞİ* ROMANINDA BELLEK, KİMLİK VE YABANCILAŞMA

Kübra BULUT
Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yeni Türk Edebiyatı Bilim Dalı, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı
E-posta adresi: kuzyurtkubra@gmail.com, ORCID: 0009-0009-2890-1947

Özet
Bireyin kimliğini belirleyen en temel unsur, geçmişe ait anılarının bütününü oluşturan bellektir. Bellekteki kopuşlar insanın varlığına dair yabancılaşma hissetmesine sebep olur. Anıların sürekliliğiyle var olan kimlik, bu bağ koptuğunda bireyi kendine ve dış dünyaya karşı mesafeli bir yabancıya dönüştürür. Güray Süngü, *Düş Kesiği* romanında bellek, kimlik ve yabancılaşma kavramlarını ana karakter aracılığıyla somutlaştırır. Bir diğer ifadeyle *Düş Kesiği* romanı, bireyin modern toplum içindeki kimlik arayışını, geçmişini hatırlamaya çalışan bireyin belleğindeki "kesikler" sebebiyle toplumdan ve özünden uzaklaşarak trajik bir yabancılaşma içine hapsolmasını, gerçeklik ve düşsel alanlar arasında sıkıştığı varoluş arayışını yansıtır. Romanın ana karakterinin zihinsel kesikler sebebiyle hayal ve gerçeği ayıramaz duruma gelmesi belleğin yanıltıcılığını gösterirken karakterin kendine ait sağlam bir kimlik inşâ etmesini de imkânsız hale getirir. Roman karakteri, toplumun beklentileri ve kendi içindeki karmaşa arasında sıkışıp kalır bunun sonucunda bir yabancılaşma ortaya çıkar. Zamanla aynadaki görüntüsüne, düşüncelerine bile yabancılaşan karakterin iç dünyası yansıtılırken romanda kullanılan iç monolog, bilinç akışı ve üst kurmaca teknikleriyle tüm boyutlarıyla okuyucuya aktarılır.
Sonuç olarak, Güray Süngü'nün *Düş Kesiği* romanı, modern bireyin iç dünyasında yaşadığı yabancılaşma hissini hem tematik olarak hem de anlatım teknikleri ve dil kullanımı yönüyle güçlü bir şekilde ele alan önemli bir roman olarak değerlendirilebilir. Romanda insanın günlük hayatın normal akışı içinde zamanla kendi varlığına bile yabancılaştığının gösterilmesine ek olarak modern bireyin hayatı anlamlandırma noktasındaki zayıflığı da gözler önüne serilir. Tüm bu yönleriyle *Düş Kesiği* romanı, modern Türk romanında yabancılaşma teminin zihinsel ve estetik imkânlarını görünür hale getiren dikkat çekici bir anlatı örneğidir. Çalışmamızda roman çok yönlü olarak ele alınarak karakterlerin iç dünyaları ve gündelik hayatın akışı içindeki "kesikler" sebebeiyle bireyin kendisine, topluma ve gerçekliğe yabancılaşmasının nasıl kurulduğu ortaya konacaktır.

Anahtar Kelimeler: Güray Süngü, *Düş Kesiği*, Bellek, Kimlik, Yabancılaşma

MEMORY, IDENTITY, AND ALIENATİON IN GÜRAY SÜNGÜ'S NOVEL *DÜŞ KESİĞİ*

Kübra BULUT
Graduate School of Social Sciences, Department of Turkish Language and Literature, Sub-department of Modern Turkish Literature
E-mail address: kuzyurtkubra@gmail.com, ORCID 0009-0009-2890-1947

Abstract
Memory, which constitutes the entirety of past recollections, is the most fundamental element determining an individual's identity. Ruptures in memory cause a person to feel a sense of alienation toward their own existence. Identity, which exists through the continuity of memories, transforms the individual into a distant stranger to both themselves and the external world when this bond is severed. In his novel *Düş Kesiği*, Güray Süngü embodies the concepts of memory, identity, and alienation through the protagonist. In other words, the novel *Düş Kesiği* reflects the individual's search for identity within modern society, their entrapment in a tragic alienation by distancing themselves from society and their essence due to "incisions" in the memory of the

individual trying to remember the past, and their existential quest stuck between reality and dreamlike realms. The protagonist's inability to distinguish between dream and reality due to mental "cuts" demonstrates the deceptiveness of memory while making it impossible for the character to construct a solid identity. The character remains caught between societal expectations and their own internal chaos, resulting in alienation. The inner world of the character, who eventually becomes alienated even from their own reflection in the mirror and their thoughts, is conveyed to the reader in all its dimensions through the use of internal monologue, stream of consciousness, and metafiction techniques.

In conclusion, Güray Süngü's novel *Düş Kesiği* can be evaluated as a significant work that powerfully addresses the sense of alienation experienced by the modern individual in their inner world, both thematically and in terms of narrative techniques and language use. In addition to demonstrating how a person becomes alienated even from their own existence within the normal flow of daily life, the novel also reveals the modern individual's weakness in making sense of life. In all these aspects, *Düş Kesiği* is a remarkable narrative example that makes the mental and aesthetic possibilities of the theme of alienation visible in the modern Turkish novel. In our study, the novel will be analyzed from multiple perspectives to reveal how the individual's alienation from themselves, society, and reality is established due to the "incisions" within the inner worlds of the characters and the flow of daily life.

Keywords: Güray Süngü, *Düş Kesiği*, Memory, Identity, Alienation

NEVİZADE ATAYİ'NİN "HEFT-H^{V}ÂN" MESNEVİSİNİN MENŞEİ

Lale HAYDAROVA
Azerbaycan Millî Bilimler Akademisi, Nizâmî Gencevi adına Edebiyat, Klasik Türk Edebiyatı, Türk Edebiyatı
E-posta adresi: lalehidaytqizi@gmail.com, ORCID: 0000-0001-6706-180x

Özet
Azerbaycan'ın dahi şairi Nizâmî Gencevi, o kadar yüce bir şahsiyet olmuş ki, dünyada "Hamse"nin ilk yaratıcısı olarak tanınmıştır. Yüzyıllar boyu şairlerin en büyük hayali "Hamse" sahibi olmaktı. Nizâmî "Hamse"sinin dördüncüsü olan dünyaca ünlü "Heft peyker", aynı veya biraz farklı başlıklar altında klasik Türk edebiyatında en çok nazire ve cevap yazılan şiirler arasındadır.
Yaratıcılığı 17. yüzyıla denk gelen yedi Osmanlı saltanat sürecine tanıklık eden, mesnevi ve divan şairi olarak tanınan Nev'î-zâde Atâyî de Nizâmî Gencevi'nin müritlerindendir. Nevizade Atayinin "Heft Han" adlı eseri klassik Doğu edebiyatı geleneğine, özellikle Nizami Gencevi`nin ortaya koyduğu poetik modele dayanmaktadır. Eserin temel kaynağı, Nizami`nin "Hamse"si içinde yer alan "yedi aşama" (yedi merhale) motifidir. Bu, kahramanın çeşitli sınavlardan geçerek manevi olgunluğa ulaşmasını simgeler.
Bu makalede "Heft han" unsurunun kökeni, oluşum süreci ve klasik edebiyattaki gelişim aşamaları sistematik bir biçimde incelenmiştir. Çalışmanın temel amacı, söz konusu motifin ilk kaynaklarını tespit etmek, onun mitolojik-epik köklerini ortaya koymak ve sonraki poetik dönüşümlerini bilimsel temeller çerçevesinde analiz etmektir.
Makale ayrıca motifin tasavvuf düşüncesiyle olan ilişkisini de ele almakta ve "yedi" sayısının İslam kozmogonisi ve tasavvufî mertebeler sistemindeki sembolik anlamı bağlamsal olarak yorumlanmaktadır. Bu yaklaşım, "Heft han"ın yalnızca arkaik bir epik model değil, aynı zamanda metafizik ve manevi yükseliş anlayışının poetik bir ifadesi olduğunu göstermektedir.
Sonuç olarak çalışma, "Heft han" izleğinin mitolojik başlangıçtan klasik poetik sisteme uzanan gelişim çizgisini takip etmektedir. Onun yapısal, anlamsal ve düşünsel yükünü bütüncül bir yaklaşımla analiz etmektedir. Bu durum, klasik Doğu edebiyatında temaların dönüşüm mekanizmasını kavramak açısından önemli bir bilimsel değer taşımaktadır.

Anahtar kelimeler: : Nev'î-zâde Atâyî, "Heft-H^{v}ân", motif, menşei, mitolojik yapı

THE ORIGIN OF THE MASNAVI "HEFT-HVÂN" BY NEVIZADE ATAYI

Lala HAYDAROVA
Institute of Literature named after Nizami Ganjavi, Classical Turkish Literature, Turkish Literature,
E-mail address: lalehidaytqizi@gmail.com, ORCID: 0000-0001-6706-180x

Abstract
The great Azerbaijani poet Nizami Ganjavi occupies an eminent place in world literature as the first creator of the Khamsa tradition. For centuries, possessing a Khamsa has been regarded as one of the greatest aspirations of poets within the classical Eastern literary canon. The world-renowned poem Haft Paykar, the fourth work of Nizami's Khamsa, is among the most frequently imitated and responded to works in classical Turkish literature, often appearing under identical or slightly varied titles.
Nevizade Atayi, a poet of mesnevi and divan poetry who lived during the seventeenth century and witnessed the reigns of several Ottoman sultans, is also among the followers of Nizami Ganjavi's literary tradition.

Atayi's work Haft Khan is grounded in the tradition of classical Eastern literature and particularly draws upon the poetic model established by Nizami. The primary source of this work is the motif of the "seven stages" (seven trials) found within Nizami's Khamsa. This motif symbolizes the hero's spiritual maturation through a sequence of trials and challenges.

This article systematically examines the origin of the Haft Khan motif, the process of its formation, and its stages of development within classical literature. The main aim of the study is to identify the earliest sources of this motif, reveal its mythological and epic roots, and analyze its subsequent poetic transformations within a scholarly framework.

The article also explores the relationship between this motif and Sufi thought, interpreting the symbolic meaning of the number "seven" within the context of Islamic cosmogony and the hierarchical system of Sufi spiritual stations. This approach demonstrates that Haft Khan should be understood not merely as an archaic epic model but also as a poetic representation of metaphysical and spiritual ascent.

In conclusion, the study traces the developmental trajectory of the Haft Khan theme from its mythological origins to its integration into the classical poetic system. It analyzes the structural, semantic, and conceptual dimensions of the motif through a holistic approach. Such an examination provides significant scholarly insight into understanding the mechanisms of thematic transformation in classical Eastern literature.

Keywords: Nevizade Atayi, Haft Khan, motif, origin, mythological structure.

KLASİK TÜRK ŞİİRİNDE ZÜNNÂR

Lütfiye ASLIVAR
Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili Ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı,
Türk Dili ve Edebiyatı Bilim Dalı,
E-posta adresi: lutfiyeaslivar48@gmail.com, ORCID: 0009-0001-1317-4574

Özet
Giyim, insanın temel ihtiyaçları arasında yer alır. Ancak insanoğlu onu örtünmenin, soğuktan ya da sıcaktan korunmanın ve bunlara benzer ihtiyaçlarının dışında bir statü göstereni, inancın bir beyanı veya kimlikle ilgili bir temsil olarak kullanmıştır. Kıyafetin toplumda dinî kimliğin ifadesinde kullanılan bir dil olması bazı kıyafetlere veya kıyafetle birlikte kullanılan aksesuarlara çeşitli mesajların yüklenmesine ya da bunların belirli bir amaç için kullanılmasına sebep olmuştur. Bu bağlamda düşünüldüğü zaman kıyafet, yalnızca fiziksel bir örtünme aracı olmaktan çıkarak toplumsal sınırların belirlendiği sembolik bir zemine dönüşür. Osmanlı'da Müslüman ve gayrimüslim tebaa arasında sadece kıyafetin şeklinin ya da renginin değil aynı zamanda aksesuar olarak kullanılan bir objenin de inancın göstericisi konumunda kullanıldığı görülmektedir. Üzerinde düğümleri bulunan, din adamları/papazlar tarafından kullanılan zünnâr kuşağı bu durumun belirli örneklerindendir. İnsanoğlu dış dünyada algıladığı her şey gibi bu nesneyi de edebî düzleme taşımış ve eserlerde çeşitli bağlamlarda kullanmıştır. Bu çalışmada da zünnârın günlük hayatta dinî bir simge olarak kullanımından başlanarak edebi eserlere yansıyan anlam çerçevelerine odaklanmak amaçlanmıştır. Çalışmada öncelikle farklı yüzyıllara ait dîvân ve mesnevi metinleri taranmış ve tespit edilen örneklerden hareketle bir sınıflandırmaya gidilmiştir. Sınıflandırmanın sonucunda oluşturulan başlıkları en iyi temsil eden örnekler seçilerek Osmanlı şiirinin dünyası zünnâr kavramı üzerinden anlamlandırılmaya çalışılmıştır. Yapılan çalışmada, sevgilinin saçı başta olmak üzere çeşitli benzetmelerde kullanılan zünnârın özellikle tasavvufi şiirlerde, imandan sıyrılıp hakiki aşkın yoluna girmeyi temsil ettiği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Dîvân şiiri, zünnâr, küfür, saç, ip, kemer.

THE ZÜNNÂR IN CLASSICAL TURKISH POETRY

Lütfiye ASLIVAR
Necmettin Erbakan University, Institute of Social Sciences,
Department of Turkish Language and Literature,
E-mail address: lutfiyeaslivar48@gmail.com, ORCID: 0009-0001-1317-4574

Abstract
Clothing is one of humanity's basic needs. However, beyond its functions of covering the body, protecting against the cold or heat, and similar necessities, humankind has also used it as a symbol of status, a declaration of faith, or a representation of identity. The fact that clothing serves as a language for expressing religious identity within society has led to various messages being imbued into certain garments or the accessories worn with them, or to their use for specific purposes. When considered in this context, clothing ceases to be merely a physical means of covering the body and transforms into a symbolic ground upon which social boundaries are defined. In the Ottoman Empire, it is evident that not only the shape or colour of clothing but also objects used as accessories served as indicators of faith among both Muslim and non-Muslim subjects. The zunnar sash, featuring knots and used by religious leaders/priests, is a specific example of this. Just as with everything

else perceived in the external world, humanity has transferred this object to the literary plane and utilised it in various contexts within works. This study aims to focus on the frameworks of meaning reflected in literary works, beginning with the use of the zünnâr as a religious symbol in daily life. The study first examined divan and mesnevi texts from different centuries and proceeded to a classification based on the identified examples. By selecting the examples that best represent the headings established through this classification, an attempt was made to interpret the world of Ottoman poetry through the concept of the zünnâr. In this study, it was observed that the zünnâr, used in various metaphors—particularly regarding the beloved's hair—represents, especially in Sufi poetry, the act of shedding faith to embark on the path of true love.

Keywords: Divan poetry, zünnâr, blasphemy, hair, rope, belt.

ŞEYH GÂLİB DİVANI'NDA DUA KAVRAMI

Malak BENOUDINA
Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Bilim Dalı, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı
E-posta adresi: malakbenoudina@gmail.com, ORCID: 0009-0005-9799-6493

Özet
Klasik Türk edebiyatında dua, hem dinî hem de tasavvufî anlamlar taşıyan önemli bir kavramdır. Özellikle divan şiirinde dua, insanın güçsüzlük ve ihtiyacını ortaya koyarak acziyetini ifade ettiği, ilahî rahmet ve yardım talep ettiği manevi bir yöneliş olarak karşımıza çıkar. Bu çalışmada XVIII. yüzyılın önemli şairlerinden Şeyh Gâlib'in divanında yer alan beyitler incelenerek dua kavramının hangi anlam katmanlarıyla ele alındığı ortaya konulacaktır.
Araştırmanın temel amacı, Şeyh Gâlib'in şiirlerinde dua kavramının nasıl kullanıldığını ve bu kavramın tasavvufî düşünce içindeki yerini açıklamaktır. Çalışmada yöntem olarak divan taraması yapılmış ve şairin divanında yer alan dua ile ilgili beyitler tespit edilerek içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmiştir. İncelenen beyitlerde dua kavramının yalnızca doğrudan bir yakarış biçiminde değil, aynı zamanda kulun Allah'a yakınlaşma arzusu, ilahî rahmete sığınma ve manevi arınma isteği gibi anlamlar taşıdığı görülmüştür. Ayrıca Şeyh Galib'in bazı şiirlerinde dua kavramına yüklenen yan anlamlara da rastlanmıştır. Bu yan anlamlar, duanın yalnızca bireysel bir niyaz değil, aynı zamanda evrensel manevi bir yolculuğun sembolü hâline gelmesi şeklinde tezahür etmektedir.
Elde edilen bulgular, dua kavramının Şeyh Gâlib'in şiir dünyasında önemli bir yer tuttuğunu ve şairin tasavvufî düşüncesiyle yakından ilişkili olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak bu çalışma, divan şiirinde dua kavramının anlam zenginliğini ortaya koyarak klasik Türk edebiyatı araştırmalarına katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

Anahtar kelimeler: Klasik Türk edebiyatı, divan şiiri, Şeyh Gâlib, tasavvuf, dua.

THE CONCEPT OF PRAYER IN THE DIVAN OF SHEIKH GHALIB

Malak BENOUDINA
Selcuk University, Graduate School of Social Sciences, Department of Turkish Language and Literature E-mail address: malakbenoudina@gmail.com, ORCID: 0009-0005-9799-6493

Abstract
In Classical Turkish literature, prayer (dua) is a significant concept carrying both religious and mystical (Sufi) meanings. Particularly in Divan poetry, prayer appears as a spiritual orientation through which the human being expresses their frailty and indigence, manifesting their powerlessness while seeking divine mercy and assistance. In this study, the couplets in the Divan of Sheikh Ghalib, one of the prominent poets of the 18th century, will be examined to reveal the semantic layers through which the concept of prayer is addressed.
The primary objective of this research is to explain how the concept of prayer is utilized in Sheikh Ghalib's poetry and its position within Sufi thought. As a methodology, a comprehensive review of the Divan was conducted; couplets related to prayer were identified and evaluated using the content analysis method. In the analyzed couplets, it was observed that the concept of prayer is not merely a direct form of supplication but also encompasses meanings such as the servant's desire for proximity to Allah, seeking refuge in divine mercy,

and the longing for spiritual purification. Furthermore, various connotations attributed to the concept of prayer were encountered in some of Sheikh Ghalib's poems. These connotations manifest as prayer becoming not just an individual petition, but a symbol of a universal spiritual journey.

The findings indicate that the concept of prayer holds a vital place in Sheikh Ghalib's poetic world and is closely intertwined with the poet's Sufi philosophy. In conclusion, this study aims to contribute to Classical Turkish literature research by unveiling the semantic richness of the concept of prayer in Divan poetry.

Keywords: Classical Turkish Literature, Divan poetry, Sheikh Galib, sufism, supplication.

OSMANLI İMPARATORLUĞUNDA SİYASAL KONTROL MEKANİZMALARI: REHİN ALMA SİSTEMİ

Mehmet ALKAN
Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Bilim Dalı, Yakınçağ Tarihi Ana Bilim Dalı
E-posta adresi: mmtalkn1@gmail.com, ORCID: 0000-0003-0191-4536

Özet
Günümüzde çoğunlukla suç ve zor kullanımıyla ilişkilendirilen rehin kavramı, tarihsel bağlamda değerlendirildiğinde farklı bir anlam taşımaktadır. Modern öncesi dünyada rehin uygulaması, devletler arasındaki anlaşmaların güvence altına alınması, siyasal bağlılığın sağlanması ve egemenlik ilişkilerinin düzenlenmesi amacıyla kullanılan kurumsal bir mekanizma olarak ortaya çıkmıştır. Bu çalışma, rehin sisteminin yalnızca sembolik bir ritüel değil; diplomatik güvence aracı, yumuşak güç unsuru ve siyasal kontrol mekanizması olarak işlediğini ortaya koymayı amaçlamaktadır.
Araştırmada rehin uygulamasının tarihsel çerçevesi Antik Roma, Viking–Anglo-Sakson ilişkileri ve Osmanlı örnekleri üzerinden ele alınmıştır. Roma İmparatorluğu'nda rehine verilen prenslerin Roma kültürü içinde yetiştirilmesi, gelecekteki yönetimlerin Roma'ya uyumlu olmasını sağlamayı hedefleyen bir siyasal strateji olarak değerlendirilmiştir. Benzer şekilde Orta Çağ Avrupa'sında da rehin alışverişi, savaşları önlemek ve yapılan anlaşmaların devamlılığını sağlamak amacıyla kullanılmıştır.
Çalışmanın ağırlık noktası Osmanlı Devleti'nde vasal devletlerle kurulan ilişkilerde rehin sisteminin işleyişidir. Kırım Hanlığı, Eflak ve Boğdan prenslikleri, Arnavutluk ve Gürcistan örnekleri üzerinden Osmanlıların rehin uygulamasını dolaylı yönetim stratejisinin bir parçası olarak kullandığı görülmektedir. Bu bağlamda rehinler, yalnızca anlaşmaların teminatı değil; aynı zamanda siyasî denetim, sadakat üretimi ve merkezî otoritenin güçlendirilmesi açısından önemli bir araç işlevi görmüştür. Sonuç olarak rehin sistemi, modern öncesi diplomasi ve imparatorluk siyasetinin önemli ve çok boyutlu bir unsuru olarak değerlendirilmelidir.

Anahtar kelimeler: Rehin Kurumu, Osmanlı Diplomasi Tarihi, Siyasal Kontrol Mekanizmaları, Modern Öncesi Devletlerarası İlişkiler.

POLITICAL CONTROL MECHANISMS IN THE OTTOMAN EMPIRE: HOSTAGE TAKING SYSTEM

Mehmet ALKAN
Selçuk University, Institute of Social Sciences, Department of History,
Division of Modern Ages History,
E-mail adress: mmtalkn1@gmail.com, ORCID: 0000-0003-0191-4536

Abstract
The term hostage taking is often associated with crime and using force. Despite its these meanings, hostage taking had had completely different usage and meanings in pre-modern age. From the battles between Vikings and Anglo-Saxons to Roman and Ottoman Empire had taken hostages to provide an alliance, maintain peace and create suzerain-vassal relations with their subordinates.
The historical frame of the hostage taking practice is determined through the practices in the Roman Empire, battles and agreement between Vikings and Anglo-Saxons and Ottoman Empire. In the Roman Empire, raising

and educating with the culture and political ideology, the hostages that had been given to Empire had been considered to be compatible with the empire. Similarly, in the Middle Age Europe, the interchanging of the hostages was used to prevent the wars and provide the sustainability of agreements.

In this survey, the term "hostage taking practices" has been evaluated through the practices in Ottoman Empire. We aimed that the taken hostages were considered as a political strategy that make them coherent the imperial ideology and understanding as the future ruler of the vassal countries. By the instances from Crimean Khanate, Wallachia Moldavia, Georgia Albania and Georgia, seems that Ottomans had used this system as part of indirect ruling strategy. In this sense, the hostages weren't only the pledges of agreements; they were also considered as an important opportunity to political control, providing loyalty and empowering the central government.

Keywords: Hostage Institution, Ottoman Diplomatic History, Mechanisms of Political Control, Pre-Modern Inter-State Relations.

TOGAN VE KAFESOĞLU'NA GÖRE KONARGÖÇER KAVRAMININ ANALİZİ

Mehmet Enes ÖZTÜRK
Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitü, Tarih Ana Bilim Dalı
E-posta adresi: mehmetenesozturk35@gmail.com, ORCID: 0000-0001-9780-0642

Özet
Bu tebliğde, Zeki Velidi Togan ve İbrahim Kafesoğlu'nun Türklerin hareketli yaşam ve konar-göçerliği konusundaki değerlendirmeleri tetkik edilecektir. Çalışma, Zeki Velidi Togan'ın Umumi Türk Tarihine Giriş ve İbrahim Kafesoğlu'nun Türk Milli Kültürü isimli eserlerini temel almaktadır. Hareketli yaşam tarzı ve konar-göçerliği tarihî bir zemine oturtmak amacıyla, öncelikle Türklerin komşu kavimlerinin kaynaklarındaki tasvirlere yer verilecek, ardından iki ismin modern değerlendirmeleri ele alınacaktır.
Orta Çağ'da Türk ve Moğol gruplar, Çin Seddi'nden Macar ovalarına uzanan geniş bir sahada hâkimiyet kurmuşlardır. Bu hâkimiyet, yerleşiklerin aksine hareketli ve konargöçer bir biçimde kurgulanmış devlet yapıları üzerinden tesis edilmişti. Tarih yazımının vazgeçilmez unsuru olan "biz ve öteki" dikotomisinde, bu konar-göçer fatih milletler kaynaklarda "öteki" olarak yer bulmuşlardır. Togan ve Kafesoğlu'nun tenkitleri, bu tanımın içinde Türklerle aynı kültürel tekâmül süreçlerini geçirmemiş, hareketli yaşamın farklı türlerini benimsemiş milletlerle bir tutulmuş olmaları ile ilişkilidir. Bugün kullanılan "göçebe" kavramı ile Türk ve Moğol grupların konargöçer yaşamı arasında kültürel, siyasi, iktisadi ve manevi farklar bulunmaktadır. Ancak erken dönemlerde kaynakların bu farkları gözettiğini söylemek zordur.
Çalışmada ilk olarak Roma, İslâm ve Çin kaynakları incelenecektir. İkinci bölümde ise Togan ve Kafesoğlu'nun eserleri özelinde bu iki ismin tenkitleri değerlendirilecektir. Yapılan çalışmada, her iki müellifin konar-göçerliği, kavramın göçebelikten barbarlığa evrildiği noktada nasıl konumlandırdıkları irdelenecektir. Söz konusu eserlerin, Türk-bozkır ve Türk-İslâm devletleri dönemlerindeki gelişmişliğe tezat oluşturan "barbarlık" nitelemesini, tarihî süreçte tekâmül eden kurumlarla açıklayarak reddettikleri görülmektedir.

Anahtar kelimeler: Togan, Kafesoğlu, konargöçer, kavram çalışmaları.

AN ANALYSIS OF THE CONCEPT OF 'TRANSHUMANCE' ACCORDING TO TOGAN AND KAFESOĞLU

Mehmet Enes ÖZTÜRK
Suleyman Demirel University, Graduate School of Social Sciences, Department of History,
E-mail address: mehmetenesozturk35@gmail.com, ORCID: 0000-0001-9780-0642

Abstract
This paper examines the assessments of Zeki Velidi Togan and İbrahim Kafesoğlu regarding the mobile lifestyle and transhumance of the Turks. The study is based on Zeki Velidi Togan's Umumi Türk Tarihine Giriş (Introduction to General Turkish History) and İbrahim Kafesoğlu's Türk Milli Kültürü (Turkish National Culture). To contextualise the transhumant lifestyle, descriptions from the primary sources of societies neighbouring the Turks are included, followed by an analytical evaluation of the modern perspectives offered by these two prominent historians.
During the Middle Ages, Turkic and Mongol groups established dominance across a vast region stretching from the Great Wall of China to the Hungarian Plains. Unlike sedentary societies, this hegemony was

established through states organised in a mobile and transhumant manner. A fundamental element of historiography is the dichotomy of 'the self and the other'. In this sense, these transhumant conquering peoples were often portrayed as 'the other' in historical records. The criticisms of Togan and Kafesoğlu pertain to the fact that, within this definition, the Turks were often conflated with peoples who did not undergo the same processes of cultural evolution and who adopted different forms of mobility. Significant cultural, political, economic, and spiritual distinctions exist between the transhumant lifestyle of Turkic-Mongol groups and the modern concept of "nomadism." However, early sources rarely accounted for these nuances.

The study first focuses on how the transhumant way of life is defined in the historical sources of neighbouring peoples, particularly Roman, Islamic, and Chinese records. The second section evaluates the critiques of Togan and Kafesoğlu specifically through their aforementioned works. The research explores how both authors position transhumance against its pejorative evolution into the concept of 'barbarism.' Ultimately, it is observed that these two works reject the notion of barbarism—which contradicts the developmental level of Turkic-steppe and Turkic-Islamic states—by substantiating the sophisticated evolution of historical institutions.

Keywords: Togan, Kafesoğlu, transhumance, conceptual studies.

ÇELEBİZÂDE ÂSIM DÎVÂNI'NDA ADALET

Melike OKUŞ
Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İslam Tarihi ve Sanatları Ana Bilim Dalı, Türk İslam Edebiyatı Bilim Dalı
E-posta adresi: melikee.okus@gmail.com, ORCID: 0009-0006-5904-3285

Özet
Lâle Devri'nin ve genel olarak Osmanlı döneminin iyi bir gözlemcisi olan Küçükçelebizâde İsmail Âsım, XVIII. yüzyılın önemli şairlerindendir. Yazılarıyla nâdirü'l-akrân olarak anılmayı başarmış, yaptığı vak'anüvislik görevi yazdığı eserlerini etkilemiş ve onların birer tarihî belge niteliği taşımasında rol oynamıştır. Hikemî anlatım tarzını, sebk-i hindî ve mahallî üsluplarıyla birleştiren şair, anlamı önceleyerek yazdığı beyitlerinde, yaşadığı dönemdeki toplumun ve tarihin gerçeklerini şairliğinin gücüyle etkileyici bir şekilde ortaya koymuştur. Ahlakıyla ve güzel davranışlarıyla herkes tarafından övgüyle bahsedilmiş, adalete verdiği önemle de dikkatleri üzerine çekmiştir. Bunları yaşantısıyla sınırlamamış, beyitlerine de yansıtmıştır. Onun adalete bakışı, beyitlerinde iki cihan üzerinden gerçekleşmiş, bu nedenle adaleti içeren şiirlerinde dinî ve tasavvufi konu ve kavramlar da görülmüştür. Ayrıca, Âsım'ın beyitlerinde adalet, zıddı olan kavramlarla birlikte failler, mekânlar, araçlar üzerinden işlenmiş ve adaletin beyitlerdeki kullanım alanı zenginlik kazanmıştır. Bu bildiride, Dîvân edebiyatında önemli bir yere sahip olan ve şairlerin beyitlerinde farklı kullanım biçimleriyle karşılaşılan adalet kavramının, Çelebizâde İsmail Âsım'ın Dîvânı'nda nasıl kullanıldığı gösterilmeye çalışılmış, ilk olarak Çelebizâde'nin hayatı ve eserlerine yönelik bilgiler verilmesi, daha sonra da adalet kelimesinin zıt kavramlarıyla birlikte incelendiği dîvândan seçilen beyitlerin, başlıklar altında kategorize hâline getirilerek şerh edilmesi amaçlanmıştır. Bu seçimde çalışmanın hacmini aşmaması için tasnif ettiğimiz yönleri açısından bizce en uygun ve seçkin olan beyitler öncelenmiştir.

Anahtar kelimeler: Osmanlılar, XVIII. yüzyıl Dîvân edebiyatı, Çelebizâde Âsım, Çelebizâde Âsım Dîvânı, adalet, zulüm.

JUSTICE IN THE DIVAN OF ÇELEBİZÂDE ÂSIM

Melike OKUŞ
Selcuk University, Institute of Social Sciences, Department of Islamic History and Arts, Division of Turkish Islamic Literature
E-mail address: melikee.okus@gmail.com, ORCID: 0009-0006-5904-3285

Abstract
Küçükçelebizâde İsmail Âsım, a keen observer of the Tulip Era and the Ottoman period in general, was one of the prominent poets of the 18th century. He earned the distinction of being regarded as a peerless figure in his field through his writings; his role as a chronicler influenced his works and played a key role in their status as historical documents. Combining a philosophical narrative style with the Indian and local literary traditions, the poet prioritized meaning in his verses, using the power of his poetry to vividly portray the realities of society and history during his time. He was praised by everyone for his moral character and noble conduct, and he drew attention for the importance he placed on justice. He did not limit these qualities to his personal life but also reflected them in his verses. His perspective on justice was realized through the two worlds in his verses; consequently, religious and mystical themes and concepts are also evident in his poems that address

justice. Furthermore, in Âsım's verses, justice is explored alongside its opposing concepts, as well as through agents, settings and tools, thereby enriching the scope of justice's application in his poetry. In this paper, an effort has been made to demonstrate how the concept of justice, which holds a significant place in Divan literature and is encountered in various forms in poets' verses, is employed in Çelebizâde İsmail Âsım's Divan. First, information regarding Çelebizâde's life and works is provided; subsequently, the selected couplets from the Divan, which examine the word "justice" alongside its antonyms, are categorized under headings and annotated. In this selection, we prioritized the couplets we deemed most appropriate and distinguished from the perspectives we classified, to ensure the study did not exceed its scope.

Keywords: Ottomans, 18th century Divan literature, Çelebizâde Âsım, Çelebizâde Âsım's Divan, justice, oppression.

GERMİYANOĞULLARI BEYLİĞİNİN EDEBİYAT VE KÜLTÜR HAYATINA GENEL BİR BAKIŞ

Mertkan MERT

Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih, Genel Türk Tarihi
E-posta adresi: mertkanmert16@gmail.com, ORCID: 0000-0003-1152-286X

Özet

Beyliğin hâkim olduğu bölgenin gerek Kütahya gerekse diğer şehirlerin XIII. Yüzyılın sonu ile XIV. Yüzyıl başlarında zengin ve ma'mur bir duruma geldiği kaynaklarda ifade edilmektedir. Bu bölgenin zengin kültür yapısı ve edebi olarak da ifade edilmiştir. Nitekim Sultan Veled Divân'ında Kütahya'yı öven kasidelerin varlığı bize bu ortamı göstermektedir. Öyle ki, XIII. Yüzyıl sonlarından itibaren görülen ilmi ve edebi hareketlilik Germiyanoğulları sahasında yaşamış olan birçok şair, edib ve ilim adamlarının buralarda yetişmesine ortam hazırlamıştır. XIV. Yüzyılda gittikçe gelişme gösteren edebi zenginlik Türkçe yazılan eserlerde zenginlik göstermiştir. Zira Şeyhoğlu Mustafa, Şeyhi Sinan, Ahmedî, Ahmed-i Dâi gibi şair ve yazarlar bu sahada önemli eserler vermiş ve kültür dünyasını geliştirmişlerdir. Bu çalışmada edebi ve kültür sahasında öne çıkan şairler, edibler ve tanıtılarak kültür sahası hakkında bilgiler verilecek ve ortaya konulmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Germiyanoğulları, edebiyat, kültür

A GENERAL OVERVIEW OF THE LITERARY AND CULTURAL LIFE OF THE GERMIYANOĞULLARI PRINCIPALITY

Mertkan MERT

Kocaeli University, Institute of Social Sciences, History, General Turkish History
E-mail address: amertkanmert16@gmail.com, ORCID: 0000-0003-1152-286X

Abstract

Sources indicate that the region under the principality's rule, both Kütahya and other cities, became rich and prosperous at the end of the 13th century and the beginning of the 14th century. This region's rich cultural structure was also expressed in terms of literature. Indeed, the existence of odes praising Kütahya in Sultan Veled's Divan shows us this environment. In fact, the scientific and literary activity seen from the end of the 13th century onwards created an environment for many poets, writers, and scholars to grow up in the Germiyanoğulları region. The literary richness that gradually developed in the 14th century was reflected in the richness of works written in Turkish. Because poets and writers such as Şeyhoğlu Mustafa, Şeyhi Sinan, Ahmedî, and Ahmed-i Dâi have produced important works in this field and developed the world of culture. This study will introduce prominent poets and writers in the literary and cultural fields, and will attempt to provide information and present insights into the cultural sphere.

Keywords: Germiyanids, literature, culture.

KONYA'YA TELGRAF HATTI ÇEKİLMESİ VE TELGRAFHANE İDARESİ (1867 – 1914)

Merve TURKAK
Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Öğrencisi
E-posta adresi: merveturkak@23gmail.com; ORCID: 0009-0006-3035-4987

Özet
Günümüzde kutlamalar hariç hemen hemen hiç kullanılmayan telgraf, bundan yaklaşık 150 yıl kadar önce en hızlı haberleşme aracı olarak kullanılmaktaydı. Telgraf dünyada 1840'lı yıllarda, Osmanlı Devleti'nde ise 1853 – 1856 Kırım Savaşı sırasında askerî haberleşme amacıyla kullanılmaya başlanmıştır. XIX. yüzyılın ikinci yarısından itibaren Anadolu'da yaygınlaşmaya başladığı görülmektedir. Bu bağlamda İstanbul'dan diğer şehirlere telgraf hatları çekilerek hızlı haberleşme ve yönetim işleri kolaylaşmıştır. Telgraf hatları Konya'nın kuzeyindeki ve batısındaki eyaletlere çekilmesine rağmen Konya bu hızlı haberleşme imkanından mahrum durumdaydı. Nihayet Vilayet yönetiminin gayretleriyle 1866 yılında Bursa'dan Konya'ya telgraf hattı çekilmesi kararlaştırıldı. Arşiv belgelerinden elde edilen bilgilere göre Konya'ya telgraf hattının Bursa, Kütahya ve Afyonkarahisar yoluyla 1867 yılında çekildiği anlaşılmaktadır. Yine aynı dönemde Konya kalesini oluşturan taşlardan hükümet binası civarına bir telgrafhane inşa edilmesi de kararlaştırılmıştır. Konya telgrafhanesine 1868 yılından itibaren memur atamalarının yapıldığı ve telgrafhanenin aktif hale geldiği anlaşılmaktadır. İncelediğimiz dönem sürecinde Konya Telgrafhanesinde görev yapan toplam memur sayısının 98 olduğu görülmektedir. Bu memurlar içerisinde 17 adedini yabancı dil bilen memurlar oluşturmaktadır. Yabancı dil bilen memurlar 1873 yılından itibaren görev yapmaya başlamıştır. 1886 yılında ise yabancı dil bilen Müslüman bir memurun görev yaptığı bilinmektedir. Bununla birlikte yabancı dil haberleşme memurlarının çoğunluğunu gayrimüslimlerin oluşturduğu görülmektedir. Yine telgrafhanede 1867 – 1914 yılları arasında toplam 11 adet müdür görev yapmıştır. Bu süre zarfında müdürlük görevinde en uzun süre bulunan kişi İsmail Hakkı Efendi'dir. Müdürlük görevini yerine getiren memurlar telgraf hizmeti verilen bu kurumda telgraf işlemlerinin düzenli ve güvenli bir şekilde yürütülmesinden sorumluydu. Aynı zamanda telgrafhanede görev yapan yabancı dil haberleşme memurları, özellikle yabancı ülkelerden gelen telgrafların tercümesinde etkin rol oynamıştır. Nitekim Konya, coğrafi konumu ve idari önemi nedeniyle stratejik değerini yükselten önemli şehirlerden biri haline gelmiştir. Bildiride Konya sancağına telgrafın geliş süreci, yapılması planlanan bir telgrafhane inşası ve burada görev alacak personeller incelenecektir.

Anahtar kelimeler: Konya sancağı, telgraf idaresi, telgraf memurları, telgraf.

INSTALLATION OF A TELEGRAPH LINE TO KONYA AND THE ADMINISTRATION OF THE TELEGRAPH OFFICE (1867 – 1914)

Merve TURKAK

Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Öğrencisi

E-posta adresi: merveturkak@23gmail.com; ORCID: 0009-0006-3035-4987

Abstract

Today, the telegraph, which is almost never used except for celebrations, was being used as the fastest means of communication about 150 years ago. The telegraph started to be used in the world in the 1840's, and in the Ottoman Empire in 1853 – 1856 during the Crimean, War fort he purpose of military communication from the second half of the 19th century, it is seen that it began to spread in Anatolia. In this context, telegraph lines were drawn from Istanbul to other cities, facilitating rapid communication and administrative Works. Although telegraph lines were drawn to the provinces in the north and west of Konya, Konya was deprived of this rapid communication opportunity. Finally, with the efforts of the provincial administration, in 1866 it was decided to draw a telegraph line from Bursa to Konya. According to the information obtained from archival documents, it is understood that the telegraph line to Konya was drawn in 1867 via Bursa, Kütahya and Afyonkarahisar. Again, in the same period, it was also decided to construct a telegraph office near the government building, which was built from the stones forming the Konya castle. It is understood that from 1868 onwards, appointments of officials were made and the telegraph office became active.

During the period we examined, it is seen that the total number of officials working in the Konya Telegraph Office was 98. Among these officials, 17 consisted of officials who knew a foreign language. Officials who knew a foreign language started to work from 1873 onwards ın 1886, it is known that a Muslim offical who knew a foreign language worked. However, together with this, it is seen that the majority of foreign language communication officials consisted of non Muslims. Again, in the telegraph office, between 1867 and 1914, a total of 11 directors served. During this period, the person who stayed the longest in the position of director was İsmail Hakkı Efendi. The officials who carried out the duty of director were responsible for conducting telegraph operations in this institution in a regular and secure way. At the same time, foreign language communication officials working in the telegraph office played an active role especially in the translation of telegrams coming from foreign countries. As a matter of fact, Konya, due to its geographical location and administrative importance, became one of the important cities increasing its strategic value. In this paper, the devolopment process of the telegraph in the sanjak of Konya, the construction of a planned telegraph office and the personnel who will work there will be examined.

Keywords: Konya sanjak, telegraph administration, telegraph officials, telegraph.

XV. YÜZYIL TÜRK EPİK ŞİİR ÖRNEĞİ OLARAK ATAYİ'NİN "LEYLA VE MECNUN" MESNEVİSİ

Mesume RZAYEVA
Azerbaycan Milli Bilimler Akademisi, Nizami Gencevi adına Edebiyat Enstitüsü, Klasik Türk Edebiyatı, Türk Edebiyatı
E-posta adresi: masumanuri92@gmail.com, ORCID: 0009-0003-4031-993x

Özet
Dünyanın birçok ülkesinin şair ve düşünürlerinin daima dikkat odağında olan büyük Nizami Gencevi'nin ölümsüz eserleri, yazıldıkları dönemde ulusal coğrafi sınırları aşmış, sevgi ve aşk ile okunmuş, çeşitli dillere çevrilmiş ve incelenmiştir. "Leyla ve Mecnun" şairin kuşkusuz en çok başvurulan eserlerinden biridir. Bu bağlamda, XV. yüzyıl şairi Kul Atayi, Nizami Gencevi'den etkilenerek "Leyla ve Mecnun" eserini Azerbaycan Türkçesi ile kaleme almıştır. Nizami Gencevi geleneğine bağlılığı ile öne çıkan Atayi'nin "Leyli ve Mecnun" mesnevisi, klasik motiflerin ulusal edebî ortamda yeni bir tarzda sunulması olarak değerlendirilebilir. Şairin Arap alfabesi ile kendi anadilinde yazdığı eserine, Orhan Şaik Gökyay, Agah Sırrı Levend ve Hamid Araslı araştırmalarında yer vererek, şair hakkında yazan ilk araştırmacılar olmuşlardır. Bazı kaynaklarda Atayi Türkmen bir şair olarak gösterilse de, eserin dil ve üslup özelliklerinden ve içindeki işaretlerden, şairin Azerbaycanlı olduğu ve bu bölgelerde yaşadığı tahmin edilebilir. Eserde ayrıca Dede Korkut'a ait beyitlerin bulunması, yazarın "Leyla ve Mecnun" mesnevisini diğer "Leyla ve Mecnun"lardan ayırır. Şair, eserinde Dede Korkut'a ait öğüt niteliğindeki sözlere yer vererek, okuyucuların bu ibret verici hikmetlerden haberdar olmasını sağlamıştır. Bu durum aynı zamanda şairin eski Türk destanı "Kitâb-ı Dede Korkut"u yakından bildiğini de göstermektedir. Eser, XV. yüzyıl Azerbaycan edebî dilinin poetik olanaklarını sergileyen ve klasik mesnevi geleneğinin özelliklerini yansıtan bir kaynak olarak ilgi uyandırmaktadır. Aynı zamanda eser, türk edebiyatında Nizami etkisinin devamlılığını ve şairin yaratıcı yorumunu göstermesi bakımından da önemlidir.

Anahtar kelimeler: Nizami, Atayi, "Leyla ve Mecnun", "Kitâb-ı Dede Korkut", mesnevi

ATAYI'S "LEYLI AND MAJNUN" MATHNAWI AS AN EXAMPLE 0F 15TH-CENTURY TURKISH NARRATIVE POETRY

Masuma RZAEVA
Azerbaijan National Academy of Sciences, Institute of Literature named after Nizami Ganjavi, Classical Turkish Literature, Turkish Literature
E-mail address: masumanuri92@gmail.com, ORCID 0009-0003-4031-993x

Abstract
The immortal works of the great Nizami Ganjavi which have consistently remained the focus of attention for poets and thinkers across many countries of the world, transcended national and geographical boundaries at the time of their composition, were read with admiration and love, translated into various languages, and extensively studied. "Leyli and Majnun" is undoubtedly one of the poet's most frequently referenced works. In this context, the 15th-century poet Kul Atayi, influenced by Nizami Ganjavi, composed his own "Leyli and Majnun" in Azerbaijani Turkish. Distinguished by his adherence to the Nizami tradition, Atayi's mathnawi "Leyli and Majnun" can be regarded as a reinterpretation of classical motifs within a national literary framework. The work, written in the poet's native language using the Arabic script, was first introduced into

scholarly research by Orhan Shaik Gokyay, Agah Sirri Lavand, and Hamid Arasli, who were among the earliest researchers to study and write about the poet. Although some sources identify Atayi as a Turkmen poet, linguistic and stylistic features of the work, as well as internal textual evidence, suggest that he was of Azerbaijani origin and lived in these regions. Another distinctive feature of the work is the inclusion of verses associated with Dede Korkut, which sets this mathnawi apart from other versions of "Leyli and Majnun". By incorporating didactic and advisory expressions attributed to Dede Korkut, the poet enables readers to engage with these instructive and wisdom-laden sayings. This also indicates that the poet was closely familiar with the ancient Turkic epic tradition, particularly the "The Book of Dede Korkut". The work attracts scholarly interest as a source that demonstrates the poetic possibilities of the 15th-century Azerbaijani literary language while reflecting the essential characteristics of the classical mathnawi tradition. At the same time, it is significant for illustrating the continuity of Nizami's influence in Turkish literature and the poet's creative reinterpretation of this legacy.

Keywords: Nizami, Atayi, "Leyli and Majnun", "The Book of Dede Korkut", mathnawi.

YUNUS EMRE DİVANI KARAMAN NÜSHASINDA MORFOLOJİK SÖZ YAPIMI: NESNE ADLARI ÜZERİNE BİR İNCELEME

Minabeyim CEFEROVA

Bakü Devlet Üniversitesi, Filoloji Fakültesi, Türkoloji Bölümü, Türk Halkları Dilleri
E-posta adresi: minabeyim13aplle@icloud.com, ORCID: 0009-0009-4375-8640

Özet

Görkemli filozof ve hümanist şair Yunus Emre'nin "Divan"ının Karaman nüshası XIII- XIV yüzyıllarda yazılmış olsa da, günümüzde de dilbilimcilerin araştırma konusu olmaya devam etmektedir. Şairin yaşadığı döneme bakıldığında görülür ki bu zaman diliminde İslam dininin etkisiyle Arapça, saray edebiyatının etkisiyle Farsça ve halkın günlük iletişim dili olan Türkçe bir arada var olmuştur. Bu nedenle "Divan"ın Karaman nüshası Türkçe yazılmış olsa da metinde Arapça ve Farsça kökenli sözcükler ile morfemlere rastlanması doğal bir durumdur.

Tasavvuf felsefesine dayanarak kaleme alınan Yunus Emre'nin "Divan"ı hem edebî-felsefî içeriği hem de leksik-gramatik özellikleri ile araştırmacıların ve okuyucuların her zaman dikkatini çekmektedir. Özellikle söz yapımı sürecinin incelenmesi bu ilginin kapsamını daha da genişletmektedir. Çünkü söz yapımında görev alan yapım ekleri sabit kalsa da zamanla arkaikleşebilmektedir.Araştırmamız isim türeten yapım ekleri üzerine odaklanacaktır.

Araştırma göstermekdedir ki, Yunus Emre'nin dilinde morfolojik yolla sözcük türetme geniş şekilde kullanılmışdır.Özellikle çeşitli ekler aracılığıyla oluşan adlar divanın leksik yapısında önemli bir yer tutmakta ve dilin ifade olanaklarının zenginleşmesine hizmet etmekdedir.Bu özellikler Orta Çağ Türkcesinde sözcük türetme sisteminin ve dilin gelişim aşamalarının incelenmesi bakımından önemli bir bilimsel önem taşımakdadır.Söz türetme denildiğinde dilde yeni kelimelerin ortaya çıkma süreci kastedilir.Bu süreç üç yolla gerçekleşir:leksik,morfolojik,sentaktik

Dilin gelişim aşamalarına bakıldığında açıkça görülür ki, söz türetmenin bu yolları birbirinden ayrı bir şekilde değil,karşılıklı ilişki ve etki şartlarında faaliyet göstermektedir.

Anahtar kelimeler: Yunus Emre, Divan, ekler, isimler, türemiş sözcükler

MORPHOLOGICAL WORD FORMATION IN THE KARAMAN MANUSCRIPT OF YUNUS EMRE'S DIVAN: A STUDY ON OBJECT NAMES

Minabeyim JAFAROVA
Baku State University, Faculty of Philology, Department of Turkology, Languages of Turkic Peoples
E-mail address: minabeyim13aplle@icloud.com, ORCID: 0009-0009-4375-8640

Abstract
Although the Karaman manuscript of the "Divan" of the magnificent philosopher and humanist poet Yunus Emre was written in the 13th-14th centuries, it continues to be a subject of research for linguists today. Looking at the period in which the poet lived, it is seen that Arabic, influenced by Islam, Persian, influenced by court literature, and Turkish, the everyday language of the people, coexisted. Therefore, although the Karaman manuscript of the "Divan" was written in Turkish, it is natural to find words and morphemes of Arabic and Persian origin in the text. Yunus Emre's "Divan," written based on Sufi philosophy, has always attracted the attention of researchers and readers with both its literary-philosophical content and its lexical-grammatical features. The examination of the word formation process, in particular, further expands the scope of this interest. Because although the derivational suffixes involved in word formation remain constant, they can become archaic over time. Our research will focus on derivational suffixes that create nouns. Research shows that morphological word formation is widely used in Yunus Emre's language. In particular, names formed through various suffixes hold an important place in the lexical structure of the divan and contribute to enriching the expressive possibilities of the language. These features are of significant scientific importance in terms of examining the word formation system and the developmental stages of the language in Medieval Turkish. When we speak of word formation, we mean the process of new words emerging in a language. This process occurs in three ways: lexical, morphological, and syntactic.
Looking at the developmental stages of the language, it is clearly seen that these methods of word formation do not operate separately, but rather in conditions of mutual relationship and influence.

Keywords: Yunus Emre, Divan, suffixes, nouns, derived words.

HAZARA LEHÇESİNDE GEÇEN TÜRKÇE KÖKENLİ KELİMELER

Mohammad HAİDARİ
Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Türk Dili Bilim Dalı,
E-posta adresi: mohammadhaidari164@gmail.com, ORCID: 0009-0007-5693-6480

Özet
Bu çalışma, Afganistan'da yaşayan Hazara toplumu tarafından konuşulan Hazara lehçesinde yer alan Türkçe kökenli kelimeleri tespit etmeyi amaçlamaktadır. Araştırmanın temel kaynağını Ali Akbar Shahristani tarafından hazırlanan *Hazara Lehçesi Sözlüğü* oluşturmaktadır. Sözlükte yer alan kelimeler incelenmiş ve Türkçe kökenli olduğu belirlenen kelimeler anlamlarıyla birlikte değerlendirilmiştir. Böylece Hazara lehçesinde günümüze kadar varlığını sürdüren Türkçe unsurlar ortaya konulmuştur.
Hazara lehçesi genel olarak Farsçanın bir lehçesi olarak kabul edilmekle birlikte, tarih boyunca Türkçe ve Moğolca gibi farklı dillerle temas hâlinde bulunmuştur. Bu tarihî temas, lehçenin söz varlığında açık bir şekilde görülmektedir. Tarihî kaynaklar ve çeşitli araştırmalar, Hazara toplumu ile Türk toplulukları arasında geçmişte önemli ilişkilerin bulunduğunu göstermektedir. Bu nedenle Hazara, lehçesinde yer alan Türkçe kökenli kelimeler yalnızca dilsel unsurlar olarak değil, aynı zamanda tarihî ve kültürel etkileşimin bir göstergesi olarak da değerlendirilebilir.
Araştırma kapsamında tespit edilen kelimeler anlamlarıyla birlikte sunulmuş ve Türk lehçelerindeki benzerleriyle karşılaştırılmıştır. İnceleme sonucunda akrabalık adları, hayvan adları, günlük yaşamda kullanılan eşyalar ve çeşitli toplumsal kavramlara ait birçok Türkçe kökenli kelimenin Hazara lehçesinde hâlen kullanıldığı görülmüştür.
Sonuç olarak bu çalışma, Hazara lehçesindeki Türkçe unsurları ortaya koyarak Türk dili ile Hazara lehçesi arasındaki tarihî ve kültürel ilişkilerin daha iyi anlaşılmasına katkı sağlamayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Hazara lehçesi, Türkçe kökenli kelimeler, söz varlığı, kültürel miras.

TURKIC-ORIGIN WORDS IN THE HAZARA DIALECT

Mohammad HAIDARI
Selçuk University, Institute of Social Sciences, Department of Turkish Language and Literature,
Division of Turkish Language
E-mail address: mohammadhaidari164@gmail.com, ORCID: 0009-0007-5693-6480

Abstract
This study aims to identify and analyze words of Turkic origin in the Hazara dialect spoken by the Hazara community in Afghanistan. The primary source of the research is the *Hazara Dialect Dictionary* compiled by Ali Akbar Shahristani. The lexical items included in the dictionary were systematically examined, and those determined to be of Turkic origin were evaluated together with their meanings. Accordingly, Turkic elements that have been preserved in the Hazara dialect up to the present day have been identified and documented.
Although the Hazara dialect is generally classified as a variety of Persian, it has historically been in contact with various languages, particularly Turkic and Mongolic. This long-standing linguistic interaction is clearly reflected in its vocabulary. Historical sources and previous studies indicate that there have been significant historical relations between the Hazara community and Turkic peoples. Therefore, Turkic-origin words in the

Hazara dialect should be regarded not only as linguistic elements but also as indicators of historical and cultural interaction.

In context of the study, the identified lexical items are presented with their meanings and compared with their counterparts in Turkic dialects. The findings reveal that a considerable number of Turkic-origin words particularly those related to kinship terms, animal names, everyday objects, and various social concepts are still actively used in the Hazara dialect.

In conclusion, this study seeks to contribute to a better understanding of the historical and cultural relationships between Turkic languages and the Hazara dialect by systematically revealing the Turkic elements embedded in its vocabulary.

Keywords: Hazara dialect, Turkic-origin words, vocabulary, cultural heritage.

ANADOLU SAHASI TÜRK MASALLARINDA ÇATIŞMA VE DAYANIŞMA EKSENİNDE BABA-OĞUL İLİŞKİSİ

Muhammed Ali SIVACI
Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı,
Türk Dili ve Edebiyatı Bilim Dalı
E-posta adresi: sivacimuhammedali@gmail.com, ORCID: 0009-0006-9145-421X

Özet
Bu çalışmanın amacı, Türk halk bilimi araştırmacısı Naki Tezel'in Anadolu'nun çeşitli yörelerinden bizzat derlediği masalları kitaplaştırdığı *Türk Masalları* adlı eserindeki baba-oğul ilişkilerini psikanalitik ve sosyolojik veriler ışığında incelemektir. Türk tahkiye geleneğinde önemli bir yer tutan baba-oğul ilişkisi, genellikle otorite ve itaat ekseninde çalışılmış olsa da bu bildiride masallardaki çatışma ve dayanışma kavramları bağlamında inceleme yapılmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden birisi olan doküman analizi kullanılmıştır. Eserde "amaçlı örneklem" yöntemiyle olay örgüsünün merkezinde baba ve oğulun yer aldığı masallar seçilmiştir. Çalışma sonucunda baba-oğul ilişkisi; "Otorite ve Çatışma", "Erginlenme ve Sınav", "Dayanışma ve Miras" ile "Sembolik Baba" olmak üzere dört kategoride değerlendirilmiştir. Sonuç olarak; incelenen masallarda çatışmanın kaynağı, genellikle babanın otoritesini mutlaklaştırma arzusu ile oğulun bireyleşme (kendi kimliğini kurma) çabası arasındaki gerilimdir. Dayanışma ilişkisinin temeli ise maddi mirastan ziyade manevi ve mesleki mirasın devrine dayanmaktadır. Naki Tezel'in derlediği masallarda baba figürü, oğlunu hem seven ve koruyan bir "rehber", hem de onu zorlu sınavlara tabi tutan ve otoritesini paylaşmakta direnen bir "rakip"tir. Oğul ise bu ikircikli yapı içinde bazen babasına başkaldırarak, bazen de onun mirasına sahip çıkarak kendi varoluşunu gerçekleştiren bir kahramandır. Ayrıca gurbet ve görev, oğulun erkekliğe geçiş (erginlenme) ritüeli olarak kurgulanmıştır. Bu masallar, Türk aile yapısındaki kuşaklar arası iletişimin kodlarını ve değişmeyen kültürel değerleri günümüze taşıyan önemli belgeler niteliğindedir.

Anahtar kelimeler: Naki Tezel, Türk masalları, baba-oğul ilişkisi, çatışma ve dayanışma.

THE FATHER–SON RELATIONSHIP IN ANATOLIAN TURKISH FOLKTALES WITHIN THE CONTEXT OF CONFLICT AND SOLIDARITY

Muhammed Ali SIVACI
Selçuk University, Institute of Social Sciences, Department of Turkish Language and Literature,
Division of Turkish Language and Literature,
E-mail address: sivacimuhammedali@gmail.com, ORCID: 0009-0006-9145-421X

Abstract
The aim of this study is to examine the father-son relationships in *Turkish Folktales* (*Türk Masalları*)—a book consisting of folktales personally compiled from various regions of Anatolia by Turkish folklore researcher Naki Tezel—in the light of psychoanalytic and sociological data. Although the father-son relationship, which holds a significant place in the Turkish narrative tradition, has generally been studied on the axis of authority and obedience, this paper examines it within the context of the concepts of conflict and solidarity in folktales. Document analysis, a qualitative research method, was employed in the study. Utilizing the "purposive sampling" method, folktales featuring the father and son at the center of the plot were selected from the work. As a result of the study, the father-son relationship was evaluated under four categories: "Authority and

Conflict," "Initiation and Trial," "Solidarity and Legacy," and "The Symbolic Father." Consequently, the source of conflict in the examined folktales is generally the tension between the father's desire to absolutize his authority and the son's effort toward individuation (establishing his own identity). The basis of the relationship of solidarity, on the other hand, relies on the transfer of spiritual and professional legacy rather than material inheritance. In the folktales compiled by Naki Tezel, the father figure is both a "guide" who loves and protects his son, and a "rival" who subjects him to difficult trials and resists sharing his authority. The son, within this ambivalent structure, is a hero who actualizes his own existence by sometimes rebelling against his father and sometimes claiming his legacy. Furthermore, leaving home (*gurbet*) and fulfilling a duty are constructed as the son's rite of passage into manhood (initiation). These folktales serve as significant documents that carry the codes of intergenerational communication and unchanging cultural values within the Turkish family structure to the present day.

Keywords: Naki Tezel, Turkish folktales, father-son relationship, conflict and solidarity.

TÜRKİSTAN VALİLİĞİ AMU DARYA DAİRESİNDE ARAZİYLE İLGİLİ FİNANSAL UYGULAMALAR

Mushtariy ERMATOVA
Özbekistan Bilimler Akademisi, Al-Biruni Doğu Araştırmaları Enstitüsü, Tarih, Tarih Yazımı, Kaynak Çalışmaları ve Tarihsel Araştırma Yöntemleri,
E-posta adresi: ermatovamushtariy16@gmail.com, ORCID: 00009-0002-6195-5858

Özet
Arazi, tarihsel olarak toplumun en önemli ekonomik kaynaklarından biri olmuştur. Bu nedenle, arazi mülkiyetiyle ilgili ilişkiler önemli bir hukuki, ekonomik ve sosyal rol oynamıştır. Bu ilişkilerin resmi olarak belgelenmesi, belirli bir dönemin mülkiyet ilişkilerini ve hukuki uygulamalarını daha net anlamamızı sağlar.
Bu çalışma iki ana konuyu ele almaktadır. Birincisi, Rus İmparatorluğu tarafından Türkistan Valiliğinde gerçekleştirilen adli ve idari reformlar sonucunda getirilen kadı kayıtlarının tutulma prosedürü analiz edilmektedir. Analiz, Amu Darya bölgesindeki halk kadılarının örneği üzerinden gerçekleştirilmiş olup, geleneksel kadı uygulamalarının yeni idari sisteme uyarlanması vurgulanmıştır.
İkinci olarak, arazi mülkiyet ilişkilerini yansıtan belgelerin analizi yoluyla, Amu Darya bölgesinde yaşayanların mülklerini elden çıkarma hakkına sahip oldukları gösterilmiştir. Bu uygulamalar arasında arazi ve diğer gayrimenkullerin satışı, kiralanması, ipotek edilmesi ve yönetimi yer almaktadır. Özellikle, bay'i-bot (mutlak satış) ve bay'i-joiz (şartlı veya ipotekli satış) işlemleri ayrı ayrı analiz edilmiştir.
Çalışma, Türkistan Genel Valiliği'nin Amu Darya bölgesindeki Şabaz (Şeyh Abbas Vali) volost halk kadılarının tapu kayıtlarına dayanmaktadır. Bu belgeler Çigatay dilinde yazılmış olup, şu anda Özbekistan Milli Arşivi'nde saklanmaktadır. Çalışmada, belgelerin dilsel özelliklerini, yapısını ve hukuki formüllerini incelemek için paleografik ve diplomatik analiz yöntemleri kullanılmıştır. Ayrıca, bölgesel bağlamda idari uygulamaları analiz etmek için karşılaştırmalı bir yaklaşım da kullanılmıştır.
Sonuç olarak, kadı kayıt defterlerinde kişilerin, mülk sınırlarının ve sözleşme şartlarının kaydedilme prosedürü açıklığa kavuşturulmuştur. Bay'i-bot ve bay'i-joiz işlemlerinin özellikleri ortaya çıkarılmış ve bu işlemlerin Amu Darya departmanında gerçekleştirilme sırası belirlenmiştir. Bu sonuçlar, 19. ve 20. yüzyılların başında Türkistan'daki toprak ilişkilerine dair daha derin bir anlayış sağlamaya hizmet etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Halk yargıcı, kadı kayıtları, tapu kaydı, bay'i-bot, bay'i-joiz.

FINANCIAL PRACTICES RELATED TO LAND IN THE AMU DARYA DEPARTMENT OF THE TURKESTAN GOVERNOR-GENERALSHIP

Mushtariy ERMATOVA
Al-Biruni Institute of Oriental Studies, Uzbekistan Academy of Sciences, History, Historiography, Source Studies, and Historical Research Methods,
E-mail address: ermatovamushtariy16@gmail.com, ORCID: 00009-0002-6195-5858

Abstract
Land has historically been one of the most important economic resources of society. Therefore, relations related to land ownership played an important legal, economic and social role. The official documentation of these relations allows us to more clearly understand the property relations and legal practice of a particular period.

This study addresses two main issues. First, the procedure for maintaining qazi registers, introduced as a result of the judicial and administrative reforms carried out by the Russian Empire in the Turkestan Governorate, is analyzed. The analysis is carried out using the example of the people's judges of the Amu Darya department, highlighting the adaptation of traditional qazi practice to the new administrative system.
Second, through the analysis of documents reflecting land ownership relations, it is shown that the residents of the Amu Darya department had the right to dispose of their property. These practices included the sale, lease, mortgage and management of land and other real estate. In particular, bay'i-bot (absolute sale) and bay'i-joiz (conditional or mortgage sale) transactions are analyzed separately.
The study is based on the deed books of the people's judges of the Shabaz (Sheikh Abbas Vali) volost of the Amu Darya department of the Turkestan General Governorate. These documents are written in the Chigatay language and are currently stored in the funds of the National Archive of Uzbekistan. The study uses paleographic and diplomatic analysis methods to study the linguistic features, structure, and legal formulas of the documents. A comparative approach was also used to analyze administrative practices in a regional context.
As a result, the procedure for recording persons, property boundaries, and contract terms in the department's deed books is clarified. The features of bay'i-bot and bay'i-joiz transactions are revealed, and the order in which these transactions were carried out in the Amu Darya department is determined. These results serve to provide a deeper understanding of land relations in Turkestan at the turn of the 19th and 20th centuries.

Keywords: People’s judge, qazi registers, deed record, bay’i-bot, bay’i-joiz.

TUĞRUL BEY DÖNEMİNDE ABBÂSÎ HİLÂFETİ VE VEZİRLİK KURUMU

Naciye ÇALIŞ
Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ortaçağ Bilim Dalı, Tarih Ana Bilim Dalı
E-posta adresi: naciyecls123@gmail.com, ORCID: 0009-0001-5842-977X

Özet
XI. yüzyıl İslâm siyaset tarihinde Abbâsî hilafeti ile Büyük Selçuklu Devleti arasındaki ilişkiler, siyasî otorite ile dinî meşruiyet arasındaki dengenin yeniden şekillendiği önemli bir dönemi ifade etmektedir. Özellikle Tuğrul Bey'in 1055 yılında Bağdat'a girişi, Abbâsî hilafetinin askerî ve siyasî bakımdan Selçuklu himayesine girmesiyle sonuçlanan yeni bir sürecin başlangıcını oluşturmuştur. Bu gelişme yalnızca iki devlet arasındaki ilişkilerin niteliğini değiştirmekle kalmamış, aynı zamanda Abbâsî idarî yapısının temel unsurlarından biri olan vezirlik kurumunun konumunu da önemli ölçüde etkilemiştir. Bu çalışma, Büyük Selçuklu Devleti'nin Abbâsî hilafeti üzerindeki siyasî etkisini ve iki otorite arasındaki ilişkilerin kurumsal boyutunu Abbâsî vezirliği kurumu çerçevesinde incelemeyi amaçlamaktadır.
Araştırmada temel olarak tarihsel analiz yöntemi kullanılmış; klasik İslâm tarih kaynakları ile modern araştırmalardan yararlanılarak Selçuklu–Abbâsî ilişkileri siyasal ve idarî boyutlarıyla ele alınmıştır. Çalışma, özellikle Tuğrul Bey'in Bağdat'a gelişi sonrasında hilafet merkezinde meydana gelen idarî dönüşümü ve vezirlik makamının değişen işlevini incelemektedir. Bu kapsamda İbnü'l-Müslime başta olmak üzere dönemin Abbâsî vezirlerinin siyasî rolleri, Selçuklu otoritesi karşısındaki konumları ve bürokratik faaliyetleri değerlendirilmiştir. Ayrıca Selçuklu sultanının askerî gücü ile Abbâsî hilafetinin dinî meşruiyeti arasında kurulan siyasal ilişkinin devlet yönetimine nasıl yansıdığı ortaya konulmaya çalışılmıştır.
Çalışmada ele alınan önemli hadiselerden biri de Arslan Besâsîrî olayıdır. Büveyhîler döneminde şekillenen siyasî dengelerin devamı niteliğinde ortaya çıkan Besâsîrî hareketi, Bağdat'ta Abbâsî hilafetine karşı Fatımîler adına gerçekleştirilen ciddi bir meydan okuma olarak dikkat çekmiştir. Besâsîrî'nin Bağdat'ta hâkimiyet kurarak hutbenin Fatımî halifesi adına okutulmasını sağlaması, Abbâsî hilafetinin askerî açıdan ne kadar zayıf bir durumda bulunduğunu açıkça göstermiştir. Bu süreçte Abbâsî vezirlerinin şehir üzerindeki fiilî kontrolü sağlayamaması, hilafetin Selçuklu askerî desteğine duyduğu ihtiyacı daha da belirgin hâle getirmiştir. Tuğrul Bey'in müdahalesiyle Besâsîrî tehlikesinin ortadan kaldırılması ise Selçuklu sultanının hilafet üzerindeki koruyucu ve belirleyici rolünü pekiştirmiştir.
Araştırmanın sonucunda, Tuğrul Bey döneminin Abbâsî vezirliği açısından önemli bir dönüşüm sürecini temsil ettiği görülmektedir. Bu dönemde vezirlik makamı şeklen hilafete bağlılığını sürdürmekle birlikte, Selçuklu siyasî otoritesinin gözetimi altında faaliyet gösteren bir idarî kurum hâline gelmiştir. Askerî gücün Selçuklu sultanının elinde toplanması, Abbâsî vezirlerinin yüksek siyasetteki etkisini büyük ölçüde sınırlandırmıştır. Bununla birlikte vezirler, saray içi düzenlemeler, mali işler ve bürokratik faaliyetler aracılığıyla idarî yapının devamlılığını sağlamaya devam etmişlerdir. Bu yönüyle Tuğrul Bey dönemi, Selçuklu askerî gücü ile Abbâsî dinî otoritesi arasında kurulan siyasî dengenin kurumsallaştığı ve Abbâsî vezirliğinin bu yeni düzen içerisinde yeniden tanımlandığı bir dönem olarak değerlendirilebilir.

Anahtar kelimeler: Abbâsî Hilafeti, Büyük Selçuklu Devleti, Tuğrul Bey, Abbâsî Vezirliği, Arslan Besâsîrî Olayı.

THE ABBASID CALIPHATE AND THE INSTITUTION OF VIZIERATE DURING THE REIGN OF TUGHRIL BEG

Naciye ÇALIŞ
Selçuk University, Institute of Social Sciences, Medieval Studies, Department of History
E-mail address: naciyecls123@gmail.com, ORCID: 0009-0001-5842-977X

Abstract
The relations between the Abbasid Caliphate and the Great Seljuk State in 11th-century Islamic political history represent a significant period in which the balance between political authority and religious legitimacy was reshaped. In particular, Tughril Beg's entry into Baghdad in 1055 marked the beginning of a new phase in which the Abbasid Caliphate came under Seljuk military and political protection. This development not only altered the nature of relations between the two powers but also significantly affected the position of the vizierate institution, one of the fundamental components of the Abbasid administrative structure. This study aims to examine the political influence of the Great Seljuk State over the Abbasid Caliphate and the institutional dimension of the relationship between the two authorities within the framework of the Abbasid vizierate.
The research primarily employs the historical analysis method; by utilizing classical Islamic historical sources and modern studies, Seljuk–Abbasid relations are addressed in their political and administrative dimensions. The study particularly focuses on the administrative transformation in the caliphal center following Tughril Beg's arrival in Baghdad and the changing function of the vizierate. In this context, the political roles, positions vis-à-vis Seljuk authority, and bureaucratic activities of Abbasid viziers of the period, especially Ibn al-Muslima, are evaluated. Furthermore, the study seeks to reveal how the political relationship established between the military power of the Seljuk sultan and the religious legitimacy of the Abbasid caliphate was reflected in state administration.
One of the key events examined in the study is the al-Basasiri incident. Emerging as a continuation of the political balances shaped during the Buyid period, the Basasiri movement stands out as a serious challenge carried out in Baghdad against the Abbasid Caliphate on behalf of the Fatimids. Basasiri's establishment of control in Baghdad and his success in having the khutba delivered in the name of the Fatimid caliph clearly demonstrated the military weakness of the Abbasid Caliphate. During this period, the inability of Abbasid viziers to maintain effective control over the city further highlighted the caliphate's need for Seljuk military support. The elimination of the Basasiri threat through Tughril Beg's intervention reinforced the Seljuk sultan's protective and decisive role over the caliphate.
As a result of the research, it is observed that the period of Tughril Beg represents a significant transformation for the Abbasid vizierate. Although the vizierate formally maintained its allegiance to the caliphate, it became an administrative institution operating under the supervision of Seljuk political authority. The concentration of military power in the hands of the Seljuk sultan considerably limited the influence of Abbasid viziers in high politics. Nevertheless, viziers continued to ensure the continuity of the administrative structure through palace arrangements, financial affairs, and bureaucratic functions. In this respect, the period of Tughril Beg can be regarded as a time when the political balance between Seljuk military power and Abbasid religious authority became institutionalized, and the Abbasid vizierate was redefined within this new order.

Keywords: Abbasid Caliphate, Great Seljuk State, Tughril Beg, Abbasid Vizierate, al-Basasiri Incident.

BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞI'NDA OSMANLI ORDU HAYVANLARININ BESLENME SORUNLARI (1914-1918)

Nazife KARAKAYA

Bilim Uzmanı, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi, Tarih,
E-posta adresi: nazife.karakaya42@gmail.com, ORCID: 0000-0002-1098-0570

Özet

Birinci Dünya Savaşı sırasında Osmanlı ordusunun savaş kabiliyetini belirleyen temel unsurlardan biri hayvan gücü olmuştur. Seferberlik koşullarında modern motorlu araçların sınırlı kullanımı nedeniyle ordunun hareketliliği, lojistik sürekliliği ve cephe gerisi destek hizmetleri büyük ölçüde hayvan varlığına dayanmıştır. At, katır, öküz ve develer nakliye, topçu sevkiyatı ve mühimmat taşımacılığında asli unsur olarak görev yaparken; koyun, keçi ve kuzu gibi iaşe hayvanları askerî beslenmenin önemli bir parçasını teşkil etmiştir. Bu durum, hayvan varlığını yalnızca yardımcı bir unsur olmaktan çıkararak doğrudan askerî kapasitenin sürdürülebilirliğini belirleyen stratejik bir faktör hâline getirmiştir. Ne var ki savaşın uzaması, tarımsal üretim üzerinde yıkıcı etkiler meydana getirmiştir. Çiftçi nüfusunun silahaltına alınması, ulaşım altyapısının tahrip olması ve üretim bölgelerinin savaş alanına dönüşmesi, yem teminini ciddi biçimde sekteye uğratmıştır. Yetersiz ve dengesiz beslenme, hayvanların mukavemetini zayıflatmış; uzun mesafeli sevkiyatlarda kayıpların artmasına ve salgın hastalıklara karşı direncin düşmesine yol açmıştır. Bu süreçte görülen zafiyet, yalnızca biyolojik bir mesele olmayıp, askerî organizasyonun yapısal kırılganlığını da ortaya koymuştur.

Ayrıca iaşe sistemindeki denetim eksiklikleri, yerel düzeyde yaşanan suistimaller ve baytar teşkilatının hayvan iaşesinin temininde yetkisiz bırakılması, beslenme krizini daha da derinleştirmiştir. Veteriner kontrolünün etkin biçimde sağlanamaması yem kalitesinin düşmesine ve hayvan direncinin azalmasına rağmen yine de bu hasta ve zayıf hayvanları hizmette kullanmak bir zaruret idi. Dolayısıyla hayvanların güç kaybı ve verimlilik düşüşü, Osmanlı ordusunun genel savaş kapasitesini doğrudan etkilemiş; lojistik aksamalar cephe performansına yansımıştır. Bu bağlamda hayvan beslenmesi meselesi, Birinci Dünya Savaşı koşullarında askerî başarının görünmeyen ancak belirleyici boyutlarından biri olarak değerlendirilmiştir. Bu çalışma, Birinci Dünya Savaşı koşullarında hayvan beslenmesinde yaşanan sorunları ele almıştır.

Anahtar kelimeler: Birinci Dünya Savaşı, hayvan sağlığı, hayvan iaşesi

FEEDING PROBLEMS AMONG ANIMALS IN THE OTTOMAN ARMY DURING THE FIRST WORLD WAR (1914–1918)

Nazife KARAKAYA

Science Specialist, Selçuk University Institute of Social Sciences, Principles of Atatürk and History of the Revolution, History
E-mail address: nazife.karakaya42@gmail.com , ORCID: 0000-0002-1098-0570

Abstract

During the First World War, animal power was one of the key factors determining the combat capability of the Ottoman Army. Due to the limited use of modern motorised vehicles under mobilisation conditions, the army's mobility, logistical continuity and rear support services relied heavily on animal resources. Horses, mules, oxen and camels served as essential elements in transport, artillery supply and munitions transport;

whilst livestock such as sheep, goats and lambs constituted a significant part of military rations. This situation elevated the animal stock from merely an auxiliary element to a strategic factor directly determining the sustainability of military capacity. However, the prolongation of the war had devastating effects on agricultural production. The conscription of the farming population, the destruction of transport infrastructure, and the transformation of production areas into battlefields severely disrupted the supply of fodder. Inadequate and unbalanced nutrition has weakened the animals' resilience; this has led to increased losses during long-distance transport and a reduced resistance to epidemic diseases. The vulnerability observed during this process was not merely a biological issue but also exposed the structural fragility of the military organisation.

Furthermore, the lack of oversight in the supply system, local-level abuses, and the veterinary corps being left without authority over the provision of animal feed have further deepened the feeding crisis. Despite the failure to ensure effective veterinary control, which led to a decline in feed quality and reduced animal resilience, it was still a necessity to use these sick and weak animals in service. Consequently, the loss of strength and decline in productivity among animals directly affected the Ottoman Army's overall combat capacity; logistical disruptions were reflected in frontline performance. In this context, the issue of animal nutrition has been assessed as one of the unseen yet decisive dimensions of military success under the conditions of the First World War. This study addresses the problems encountered in animal nutrition during the First World War.

Keywords: First World War, animal health, animal rations.

ALTIN ORDA DÖNEMİNDE KIPÇAKLARIN İSLAMLAŞMA TARİHİ

Nurtugan AKİMTAİULY
Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Ana Bilim Dalı
E-posta adresi: akimtaiuly@gmail.com, ORCID: 0009-0000-8946-2882

Özet
Kıpçaklar Orta Çağ'da Avrasya bozkırlarında yaşayan önemli Türk topluluklarından biridir. Kıpçaklar geniş bir coğrafyada yaşamıştır. Bu coğrafya Deşti Kıpçak olarak bilinmiştir. Deşti Kıpçak çok geniş bir alanı kapsamıştır. Bu alan Karadeniz'in kuzeyinden başlamıştır. Orta Asya'ya kadar uzanmıştır. Bu bölge doğal olarak bozkırdır. Bozkırlar hayvancılık için uygundur. Kıpçaklar göçebe bir hayat sürmüştür. Onlar sürekli yer değiştirmiştir. Hayvanlarını otlatmak için göç etmişlerdir. Hayvancılık temel geçim kaynağı olmuştur. At yetiştiriciliği çok önemliydi. Koyun ve sığır da yetiştirilmiştir. At savaşta kullanılmıştır. At ulaşımda da kullanılmıştır. Kıpçaklar savaşçı bir toplumdu. Cesaret önemli bir değerdi. Kahramanlık övülürdü. Gençler savaş eğitimi alırdı. Erkekler savaşçı olarak yetişirdi. Toplum kabilelere ayrılmıştı. Her kabilenin lideri vardı. Akrabalık bağları güçlüydü. Aile önemliydi. Yaşlılara saygı gösterilirdi. Gelenekler korunurdu. Kıpçaklar Tengriciliğe inanıyordu. Gök Tanrı inancı vardı. Doğa kutsal kabul edilirdi. Dağlar ve nehirler önemlidir. Şamanizm etkiliydi. Şamanlar dini liderdi. Ruhlarla iletişim kurduklarına inanılırdı. Dini törenler yapılırdı. Kurbanlar kesilirdi. Toplumda dini düzen vardı. Zamanla değişim başladı. Dış etkiler arttı. Ticaret gelişti. İpek Yolu önemliydi. Tüccarlar bozkıra geldi. Müslüman tüccarlar etkili oldu. Onlar ticaret yaptı. Aynı zamanda İslam'ı anlattı. Kıpçaklar yeni dini tanıdı. Kültürel etkileşim arttı. İslam yavaş yayıldı. Herkes hemen kabul etmedi. Ancak etkisi arttı. Buhara önemliydi. Semerkant da önemliydi. Bu şehirler ilim merkeziydi. Alimler yetişti. Bu alimler seyahat etti. Bozkıra geldiler. İslam'ı anlattılar. Dervişler de geldi. Sufilik yayıldı. Halk etkilendi. İslam ahlakı benimsendi. Adalet kavramı yayıldı. XIII. yüzyılda Altın Orda kuruldu. Bu devlet güçlüydü. Kıpçaklar çoğunluktaydı. Farklı dinler vardı. Hoşgörü vardı. Ancak İslam güçlendi. Özbek Han önemliydi. O Müslüman oldu. İslam'ı devlet dini yaptı. Bu büyük bir değişimdi. Halk etkilenmiştir. İslam hızla yayıldı. Camiler yapıldı. Medreseler kuruldu. Eğitim gelişti. Din adamları saygı gördü. Alimler önem kazandı. İslam hukuku uygulandı. Toplum düzenli oldu. Kültür değişti. Gelenekler dönüştü. Yeni değerler geldi. Kıpçaklar İslam'ı kabul etti. Bu süreç uzun sürdü. Ani olmadı. Siyasi faktörler etkiliydi. Ekonomi de önemliydi. Ticaret rol oynadı. Kültür etkileşimi sürdü. İslam kimliği oluştu. Toplum birleşti. Eğitim arttı. Yazı gelişti. Bilim öğrenildi. Şehirler büyüdü. Birlik sağlandı. Altın Orda etkili oldu. Kimlik değişti. Din önemli oldu. Bu süreç Kazakları etkiledi. Diğer Türk halklarını da etkiledi. İslam ortak değer oldu. Ahlak gelişti. Adalet arttı. Devlet değişti. Yeni kurumlar kuruldu. Sanat gelişti. Mimari değişti. Camiler çoğaldı. Medreseler arttı. Bilgi yayıldı. Toplum bilinçlendi. Eğitim sistemli oldu. Alimlere saygı arttı. Din toplumda merkez oldu. Kıpçaklar yeni kimlik kazandı. Bu süreç önemlidir. Tarih açısından değerlidir.

Anahtar kelimeler: Kıpçaklar, İslamlaşma, Altın Orda, Özbek Han, İpek Yolu, İslam kültürü, bozkır toplumu, Tengricilik, Şamanizm, kültürel etkileşim.

ISLAMIZATION OF THE KIPCHAKS DURING THE GOLDEN HORDE PERIOD

Nurtugan AKIMTAIULY
Selçuk University, Institute of Social Sciences, Department of History,
Department of Atatürk's Principles and History of Reforms
E-mail address: akimtaiuly@gmail.com, ORCID: 0009-0000-8946-2882

Abstract
The Kipchaks were an important Turkic community living in the Eurasian steppes during the Middle Ages. The Kipchaks lived across a vast territory. This region was known as Dasht-i Kipchak. It covered a very wide area. It began from the north of the Black Sea. It extended to Central Asia. This region consisted mainly of steppes. The steppes were suitable for animal husbandry. The Kipchaks lived a nomadic life. They constantly moved. They migrated to graze their animals. Animal husbandry was their main livelihood. Horse breeding was very important. Sheep and cattle were also raised. Horses were used in war. Horses were also used for transportation. The Kipchaks were a warrior society. Courage was an important value. Heroism was praised. Young men received military training. Men were raised as warriors. Society was divided into tribes. Each tribe had a leader. Kinship ties were strong. Family was important. Elders were respected. Traditions were preserved. The Kipchaks believed in Tengriism. They believed in the Sky God. Nature was considered sacred. Mountains and rivers were important. Shamanism was influential. Shamans were religious leaders. They were believed to communicate with spirits. Religious rituals were performed. Sacrifices were made. There was religious order in society. Over time, changes began. External influences increased. Trade developed. The Silk Road was important. Traders came to the steppes. Muslim traders had influence. They conducted trade. They also introduced Islam. The Kipchaks encountered a new religion. Cultural interaction increased. Islam spread slowly. Not everyone accepted it immediately. However, its influence grew. Bukhara was important. Samarkand was also important. These cities were centers of knowledge. Scholars were trained there. These scholars traveled. They came to the steppes. They taught Islam. Dervishes also came. Sufism spread. People were influenced. Islamic morality was adopted. The idea of justice spread. In the 13th century, the Golden Horde was established. This state was powerful. The majority were Kipchaks. There were different religions. There was tolerance. However, Islam became stronger. Uzbek Khan was important. He converted to Islam. He made it the state religion. This was a major change. The people were influenced. Islam spread rapidly. Mosques were built. Madrasas were established. Education improved. Religious leaders gained respect. Scholars became important. Islamic law was applied. Society became organized. Culture changed. Traditions transformed. New values emerged. The Kipchaks accepted Islam. This process took time. It was not sudden. Political factors were important. Economic factors mattered. Trade played a role. Cultural exchange continued. Islamic identity formed. Society united. Education increased. Writing developed. Science was learned. Cities grew. Unity strengthened. The Golden Horde played a role. Identity changed. Religion became central. This influenced the Kazakhs. It influenced other Turkic peoples. Islam became a shared value. Morality improved. Justice increased. The state changed. New institutions were formed. Art developed. Architecture changed. Mosques increased. Madrasas expanded. Knowledge spread. Society became aware. Education became systematic. Respect for scholars increased. Religion became central in society. The Kipchaks gained a new identity. This process is important. It is valuable historically.

Keywords: Kipchaks, Islamization, Golden Horde, Uzbek Khan, Silk Road, Islamic culture, steppe society, Tengriism, Shamanism, cultural interaction.

TÜRKLERDE MİTOLOJİNİN YAZILI KAYNAKLARI

Osman AKSOY[1]
Selçulçuk Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Türkiyat Araştırmaları,
E-posta adresi: hopmean42@gmail.com, ORCID: 0009-0006-6354-7080

Azem SEVİNDİK
Selçuk Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Karşılaştırmalı Edebiyat,
E-posta adresi: azemsevindik@selcuk.edu.tr, ORCID: 0000-0001-6678-8329

Özet
Bu çalışma, Türk mitolojisinin yazılı kaynaklar üzerinden tarihsel gelişimini, kültürel dönüşümünü ve çağdaş yansımalarını incelemeyi amaçlamaktadır. Türk mitolojisi, yalnızca eski inançların kalıntısı değil; Türk toplumunun tarih boyunca sürdürdüğü kutsal düzen, adalet, kut, kader ve kahramanlık düşüncesinin bütünleştiği bir kültürel yapı olarak ele alınmıştır.
Araştırmada nitel yöntem kullanılmış, Türk mitolojisiyle ilgili temel eserler kronolojik olarak değerlendirilmiştir. İlk yazılı kaynaklar olan Orhun Yazıtlarından başlanarak Dîvânu Lugâti't-Türk, Kutadgu Bilig, Atabetü'l-Hakayık ve Dede Korkut Kitabı gibi klasik metinlerdeki mitolojik unsurlar analiz edilmiştir. Bu eserlerdeki Tanrı inancı, kut anlayışı, töre, kader, doğa, ışık-karanlık ikiliği ve kahramanlık temaları, dönemsel değişimlerine rağmen özde aynı mitolojik bilinci yansıtmaktadır.
Cumhuriyet döneminde Türk mitolojisinin bilimsel bir inceleme alanına dönüştüğü; çalışmalarda mitolojik bilincin çağdaş edebî ve kültürel bağlamlarda yeniden yorumlandığı tespit edilmiştir. Çeşitli makalelerde, mitin evrensel yapısını Türk kültürüyle ilişkilendiren çağdaş örnekler sunulduğu anlaşılmıştır.
Araştırma sonucunda, Türk mitolojisinin sözlü gelenekten elektronik ortama kadar uzanan süreçte sürekliliğini koruduğu; değişen toplumsal, dini ve kültürel koşullara rağmen kutsalın kalıcılığı ve mitolojik düşüncenin kültürel kimliğin taşıyıcısı olarak varlığını sürdürdüğü belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türk Mitolojisi, Kahramanlar, Kut, Tanrı İnancı, Mitolojik Süreklilik.

WRITTEN SOURCES OF TURKISH MYTHOLOGY

Osman AKSOY[1]
Selçuk University, Institute of Turkic Studies, Department of Turkic Studies,
E-mail address: hopmean42@gmail.com, ORCID: 0009-0006-6354-7080

Azem SEVİNDİK[2]
Selçuk University, Faculty of Letters, Department of Comparative Literature,
E-mail address: azemsevindik@selcuk.edu.tr, ORCID: 0000-0001-6678-8329

Abstract
This study aims to examine the historical development, cultural transformation, and contemporary reflections of Turkish mythology through written sources. Turkish mythology is approached not merely as a remnant of ancient beliefs, but as a cultural system in which concepts such as sacred order, justice, *kut* (divine legitimacy), fate, and heroism have been integrated throughout the history of Turkish society.

A qualitative research method was employed, and the main sources related to Turkish mythology were analyzed chronologically. Beginning with the Orkhon Inscriptions as the earliest written records, mythological elements found in classical texts such as the Dīwān Lughāt al-Turk, Kutadgu Bilig, Atabetü'l-Hakayık, and Book of Dede Korkut were examined. Themes such as belief in God, the concept of *kut*, social order (*töre*), fate, nature, the duality of light and darkness, and heroism reflect a consistent mythological consciousness despite historical transformations.

It has been observed that, during the Republican period, Turkish mythology evolved into a field of scientific inquiry, and mythological consciousness began to be reinterpreted within contemporary literary and cultural contexts. Various studies demonstrate how universal mythological structures have been reconnected with Turkish cultural identity in modern scholarship.

As a result, it is concluded that Turkish mythology has maintained its continuity from oral tradition to digital media, preserving its core elements despite changing social, religious, and cultural conditions. The persistence of the sacred and the endurance of mythological thinking continue to function as key carriers of cultural identity.

Keywords: Turkish Mythology, Heroes, *Kut*, Belief in God, Mythological Continuity.

SESSİZ BİR İLETİŞİM ARACI OLARAK ANADOLU MOTİFLERİ: DOKUMALARDAKİ SEMBOLLERİN KADIN BELLEĞİNDEKİ İZDÜŞÜMÜ

Özlem OFLAZ

Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Öğrencisi

E-posta adresi: zynep.ozlm@gmail.com, ORCID: 0009-0003-9361-5791

Özet

Geleneksel Anadolu dokumaları; kilim, halı ve çeşitli el sanatlarında kullanılan motiflerle yalnızca estetik bir unsur değil, aynı zamanda kültürel ve bireysel deneyimlerin sembolik anlatımıdır. Özellikle doğurganlık, evlilik, koruma, sevgi, özlem ve kadın kimliği gibi doğrudan kadınları ilgilendiren motifler, kadınların sözle ifade edemedikleri duygularını, beklentilerini ve toplumsal konumlarını görsel bir dil aracılığıyla aktarmalarına olanak sağlamıştır.

Bu çalışma, Anadolu dokumalarında yer alan motiflerin kadın belleği ve kadın kimliği bağlamında nasıl bir "sessiz iletişim dili" oluşturduğunu incelemeyi amaçlamaktadır.

Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi ve sembolik çözümleme yöntemi kullanılmıştır. Anadolu dokuma kültüründe sık sık karşılaşılan ve kadınlık temasıyla ilişkilendirilen eli belinde, koçboynuzu, saç bağı, akrep, sandık, yıldız, bereket ve doğum gibi motifler kültürel anlamları ve kadın yaşamındaki karşılıkları açısından incelenmiştir.

Bu araştırma Anadolu dokuma kültüründe kadın kimliği, kadın deneyimi ve kadın yaşam döngüsü ile ilgili motiflerin sembolik anlamlarını incelemekle sınırlandırılmıştır. Çalışma kapsamında Anadolu'nun farklı bölgelerinde üretilmiş kilim ve düz dokumalarda yer alan ve kadınlık temasıyla ilişkilendirilen motifler kültürel, sembolik ve toplumsal bağlamlarıyla ele alınmıştır. Araştırmada özellikle kadınların yaşam deneyimlerini, toplumsal rollerini ve duygusal dünyalarını yansıtan motifler üzerinde durulmuştur. Araştırma, bu motiflerin kadınlar arasında kuşaktan kuşağa aktarılan bir kültürel iletişim sistemi oluşturduğunu ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Çalışmada ulaşılan sonuçlar; Anadolu dokumalarını okumak, yalnızca bir sanat geleneğini incelemez; aynı zamanda tarih boyunca sesi çoğu zaman duyulmayan kadınların duygularını, hikâyelerini ve toplumsal varlıklarını yeniden görünür kılmak anlamındadır. Her motif, dokuyan kadının yaşamından bir iz, bir dilek, bir kaygı ya da bir umut taşımaktadır. Bu sessiz anlatılar, dikkatle okunduğunda, Anadolu'nun dokuma yüzeylerinde saklı kalmış kadın tarihinin en derin ve en sahici izlerini gün yüzüne çıkarmaktadır şeklinde özetlenebilir.

Anahtar kelimeler: Dokuma, motif, kadın, iletişim.

ANATOLIAN MOTIFS AS A SILENT MEANS OF COMMUNICATION: THE REFLECTION OF SYMBOLS IN TEXTILES ON WOMEN'S MEMORY

Özlem OFLAZ

Necmettin Erbakan University, Institute of Social Sciences, Department of Turkish Language and Literature, Master's Student, E-mail address: zynep.ozlm@gmail.com, ORCID: 0009-0003-9361-5791

Abstract

Traditional Anatolian textiles, with their motifs used in rugs, carpets, and various handicrafts, are not only aesthetic elements but also symbolic expressions of cultural and individual experiences. Motifs directly related to women, such as those concerning fertility, marriage, protection, love, longing, and female identity, have enabled women to convey their feelings, expectations, and social positions—feelings they cannot express verbally—through a visual language.

This study aims to examine how motifs found in Anatolian textiles constitute a "silent language of communication" in the context of women's memory and female identity.

This research utilized qualitative research methods, specifically document analysis and symbolic analysis. Motifs frequently encountered in Anatolian weaving culture and associated with femininity, such as hands on hips, ram's horn, hair tie, scorpion, chest, star, fertility, and birth, were examined in terms of their cultural meanings and their representation in women's lives.

This research is limited to examining the symbolic meanings of motifs related to women's identity, experiences, and life cycles in Anatolian weaving culture. Within the scope of the study, motifs found in kilims and flatwoven textiles produced in different regions of Anatolia and associated with the theme of femininity are examined within their cultural, symbolic, and social contexts. The research particularly focuses on motifs reflecting women's life experiences, social roles, and emotional worlds. The aim of the research is to demonstrate that these motifs constitute a cultural communication system passed down from generation to generation among women.

The study concludes that reading Anatolian textiles is not only about examining an artistic tradition; it also means making visible again the emotions, stories, and social presence of women whose voices have often been unheard throughout history. Each motif carries a trace, a wish, a concern, or a hope from the life of the woman who wove it. When carefully read, these silent narratives reveal the deepest and most authentic traces of women's history hidden within the textile surfaces of Anatolia.

Keywords: Weaving, motif, woman, communication.

MUSTAFA KUTLU'NUN "YOKSULLUK İÇİMİZDE" ADLI KİTABINDAKİ EKSİLTİLİ (ELLİPSİS) ANLATIM

Özlem ÖZKURT

Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı,
E-posta adresi: ozlemozkurt08@gmail.com, ORCID: 0009-0001-5401-0533

Özet

Edebiyat metinlerinde eksiltili anlatım (ellipsis), yazarın bazı kelime veya cümleleri bilinçli olarak çıkarmasıyla oluşan bir anlatım tekniğidir. Bu yönüyle bir bağdaşıklık unsuru olan eksilti, metinde yer alan unsurların bırakılan boşluklarla tekrarıdır. Anlatıcı, aynı kelimeleri doğrudan tekrar etmeden okuyucunun zihninde yeniden var eder. Bu teknik, okuyucunun anlamı tamamlamak için metne aktif katılımını gerektirir ve anlatımı dinamik, yoğun ve etkileyici hâle getirir. Yazar, özellikle karakterlerin iç dünyası, duygusal durumu ve diyalogları bu yöntemle ele almıştır.

Çalışmada ilk olarak hikâyede geçen eksiltili anlatım örnekleri (eksik bırakılan cümleler, diyalog eksiklikleri, iç monologda eksiltiler vb.) belirlenip sınıflandırılacaktır. Ardından bu örnekler, eksiltili anlatımın işlevi, etkisi ve kullanıldığı bağlam açısından incelenecektir. Analiz nitel veri yöntemleri kullanılarak yapılacak olup örnek cümle ve paragraf çözümlemeleri de eklenecektir.

Çalışmamın kapsamı, yalnızca seçilmiş kısa metin parçaları ve diyaloglar üzerinden yürütülecek olup hikâyedeki tüm cümleler yerine temsilî örnekler kullanılacaktır. Araştırmada örnekler, hikâyedeki farklı zaman ve mekân dilimlerinden seçilmiş pasajlar üzerinden değerlendirilecektir. Bu yaklaşımla eksiltili anlatımın hem dil hem de edebiyat boyutunda hikâyeye kattığı etkiler derinlemesine gösterilmeye çalışılacaktır. Mustafa Kutlu'nun hikayelerindeki anlatım, hikâyeleri sıradan anlatımdan ayırmakta ve okuyucuda hem merak hem de empati duygusu sağlayarak hikayeleri özgün kılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Hikâye, eksiltili anlatım, diyalog, iç monolog.

THE ELLIPTICAL NARRATIVE IN MUSTAFA KUTLU'S BOOK "THE POVERTY WITHIN US"

Ozlem OZKURT

Bandırma Onyedi Eylül University, Graduate Education Institute, Department of Turkish Language and Literature
E-mail address: ozlemozkurt08@gmail.com, ORCID: 0009-0001-5401-0533

Abstract

In literary texts, ellipsis is a narrative technique in which the author deliberately omits certain words or sentences. In this respect, ellipsis, which is an element of coherence, is the repetition of elements in the text through gaps left between them. The narrator recreates the words in the reader's mind without directly repeating them. This technique requires the reader to actively participate in the text to complete the meaning, making the narrative dynamic, intense, and engaging. The author has used this method particularly to address the characters' inner world, emotional state, and dialogues.

The study will first identify and classify examples of elliptical narration in the story (missed sentences, missing dialogues, omissions in internal monologues, etc.). These examples will then be examined in terms of the function, effect, and context in which elliptical narration is used. The analysis will be conducted using qualitative data methods, and sample sentence and paragraph analyses will be included.

My study will be based solely on selected short excerpts of text and dialogues, using representative examples instead of entire sentences from the story. In this study, examples will be evaluated through passages selected from different time and place periods in the story. This approach will attempt to show in depth the effects that elliptical narration adds to the story, both in terms of language and literature. The elliptical narrative style in Mustafa Kutlu's stories distinguishes them from ordinary narratives, evoking both curiosity and empathy in the reader, thus making them unique.

Keywords: Story, elliptical narration, dialogue, internal monologue.

MESÎHÎ TEBRİZÎ'NİN ESERLERİNDE RUBÂÎ GELENEĞİ VE ÖZELLİKLERİ

Pari HUMBATOVA
Azerbaycan Milli Bilimler Akademisi, Nizami Gencevi adına Edebiyat Enstitüsü, Klasik Türk Edebiyatı, Türk Edebiyatı,
E-posta adresi: hasanlipari@gmail.com, ORCID 0000-0001-9707-7722

Özet
Klasik edebiyatta yaygın olarak başvurulan rubâî türüne, Mesîhî Tebrizî'nin edebi mirasında da geniş şekilde yer verilmiştir. Şairin edebi mirasında gazellerden sonra en çok başvurulan tür rubâîlerdir. Makalede, Mesîhî Tebrizî'nin rubâîleri edebiyat bilimi açısından sistemli bir şekilde incelenmekte; türün biçim, içerik ve vezin özellikleri bilimsel argümanlarla gerekçelendirilmiştir. Yazar, rubâînin divan edebiyatındaki konumunu belirleyerek, Mesîhî Tebrizî'nin bu türe özel önem verdiğini ve "Divan"ında rubâîlere ayrı bir önsöz yazdığını vurgulamaktadır. Şairin mükemmellik ölçütü olarak Arap alfabesinin tüm harflerini kapsayan kafiye sistemine atıfta bulunması, türün klasik gelenekle olan bağlılığını göstermektedir.
Mesîhî Tebrizî, önsözde ayrıca Alişir Nevâî'nin adını zikrederek ona duyduğu büyük saygıyı ifade etmiş ve selefiyle aynı sayıda (133) rubâî kaleme almıştır. Araştırmada rubâîlerin kafiye yapısı, redif sistemi ve leksik içeriği istatistiksel olarak özetlenmiş; redifli ve redifsiz örnekler karşılaştırmalı olarak analiz edilmiştir. Makalenin önemli yönlerinden biri, Mesîhî Tebrizî rubâîlerinin hem Alişir Nevâî hem de Muhammed Fuzûlî şiiri ile karşılaştırmalı olarak incelenmesi ve nazire geleneği ile poetik etkinin somut örneklerle ortaya konulmasıdır.
Aynı zamanda rubâîler ile gazeller arasında konu ve ifade paralellikleri gösterilmiş, şairin öz yineleme yöntemini poetik amaçla kullandığı açıklanmıştır. Vezin konusuna özel dikkat gösterilmiş; rubâîlerin ekreb kalıbında yazıldığı, ancak beyitler içinde ölçü varyasyonlarının gözlendiği belirtilmiştir. Sonuç olarak, makale Mesîhî Tebrizî'nin rubâîlerinin biçimsel olgunluğunu, tür içindeki yenilikçi yaklaşımını ve klasik gelenekle organik bağlılığını bilimsel temellerle ortaya koymaktadır.

Anahtar kelimeler: Mesîhî Tebrizî, rubâî, vezin, kafiye, redif

THE RUBAI TRADITION AND ITS CHARACTERISTICS IN THE WORKS OF MASIHI TABRIZI

Pari HUMBATOVA
Azerbaijan National Academy of Sciences, Institute of Literature named after Nizami Ganjavi, Classical Turkish Literature, Turkish Literature,
E-mail address: hasanlipari@gmail.com, ORCID: 0000-0001-9707-7722

Abstract
In classical literature, the rubaʿi – one of the most widely employed poetic forms—also occupies a prominent place in the literary heritage of Masiḥi Tabrizi. Within the poet's oeuvre, rubaʿis represent the most frequently used genre after ghazals. The article systematically examines Masiḥi Tabrizi's rubaʿis from the perspective of literary scholarship, substantiating the formal, thematic, and metrical characteristics of the genre through scientific argumentation. By determining the position of the rubaʿi within the divan literary tradition, the author emphasizes that Masiḥi Tabrizi attached particular importance to this form and composed a separate preface

for the rubaʿis in his *Divan*. The poet's reference to a rhyming system encompassing all the letters of the Arabic alphabet as a criterion of perfection demonstrates the genre's strong adherence to the classical tradition.
In the preface, Masiḥi Tabrizi also mentions Ali Shir Navaʾi, expressing his profound respect, and composed the same number of rubaʿis (133) as his predecessor. The study provides a statistical summary of the rhyme structure, the *radīf* (refrain) system, and the lexical content of the rubaʿis, and offers a comparative analysis of examples with and without refrains. One of the significant aspects of the article is the comparative examination of Masiḥi Tabrizi's rubaʿis alongside the poetry of Ali Shir Navaʾi and Muḥammad Fuzuli, demonstrating the tradition of *naẓira* (poetic imitation) and poetic influence through concrete examples.
At the same time, thematic and expressive parallels between rubaʿis and ghazals are identified, and it is explained that the poet employed self-repetition as a poetic device. Particular attention is devoted to meter, noting that the rubaʿis were composed in the *akhrab* pattern, although variations in meter are observed within individual couplets. In conclusion, the article demonstrates, on a scientific basis, the formal maturity of Masiḥi Tabrizi's rubaʿis, his innovative approach within the genre, and their organic connection to the classical tradition.

Keywords: Masiḥi Tabrizi, rubaʿi, meter, rhyme, radif.

KARAMANLI AYNÎ DÎVÂN'INDA GEÇEN ENDER KELİMELER ÜZERİNE İNCELEME

Raziye KAHRAMAN
Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Bilim Dalı, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı
E-posta adresi: raziyakahraman@gmail.com, ORCID: 0009-0007-7796-5977

Özet
Bu bildiri 15. yüzyıl divan şairlerinden Karamanlı Aynî'nin Dîvân'ında geçen ve günümüz Türkçesinde nadiren kullanılan veya kullanımı tamamen terk edilmiş kelimeleri incelemeyi amaçlamaktadır. Karamanlı Aynî Dîvân'ı taranarak dikkat çeken ve kullanım dışı kalmış ender kelimeler tespit edilmiş ve bu kelimelerin anlamları, hangi kökenden geldikleri, metin içindeki kullanımları, metne kattığı anlam ve kelimelerin metinde tercih edilme sebepleri değerlendirilecektir. Bu kelimeler yalnızca estetik ve edebî değerleri bakımından incelenmekle kalmayıp Eski Anadolu Türkçesi dönemine ait unsurlar, Arapça ve Farsça dillerinden alınmış fakat günümüzde kullanım yaygınlığını kaybetmiş kelimeler ile dönemin ve İç Anadolu sahasının sosyal hayatı ve söz varlığı incelenebilecektir. Tespit edilen ender kelimeler çeşitli sözlüklerden taranacak ve gerektiğinde metindeki anlamları üzerinden değerlendirilecektir.
Çalışmanın amacı hem ender kelimelerin anlamlarını metin bağlamında incelemek hem de Karamanlı Aynî'nin dil tercihlerini ve söz varlığının dönemin Türkçesi içindeki yerini incelemektir. Bu nedenle bildiride Karamanlı Aynî Dîvân'ında geçen ender kelimeler yalnızca estetik ve edebî değerleri bakımından değil dil tarihi söz varlığı açısından da önemi değerlendirilerek divan edebiyatı metinlerindeki Türkçe söz varlığı vurgulanacaktır. Ayrıca kelimelerin klasik şiirdeki işlevleri mecaz ve imge dünyası içindeki yeri üzerinde durulacaktır.
Bu bildiri, Karamanlı Aynî Dîvân'ının söz varlığı üzerine yeni veriler sunmayı ve divan edebiyatı araştırmalarına ve Türk dili çalışmalarına katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

Anahtar kelimeler: Karamanlı Aynî, ender, kelime, söz varlığı

AN INVESTIGATION INTO RARE WORDS IN THE DÎVÂN OF KARAMANLI AYNÎ

Raziye KAHRAMAN
Institute of Social Sciences, Department of Turkish Language and Literature, Major of Turkish Language and Literature
E-mail address: raziyakahraman@gmail.com, ORCID: 0009-0007-7796-5977

Abstract
This study aims to examine the rare words found in the Dîvân of Karamanlı Aynî, a 15th-century Ottoman poet, focusing on terms that are either seldom used in modern Turkish or have been entirely phased out. By scanning the Dîvân of Karamanlı Aynî, notable and obsolete lexical items were identified. These words are evaluated in terms of their meanings, etymological origins, contextual usage within the text, and the specific reasons for their selection by the poet. Beyond their aesthetic and literary value, these terms provide a lens through which to analyze linguistic elements of Old Anatolian Turkish, loanwords from Arabic and Persian that have lost their prevalence, and the social life and vocabulary of the 15th-century Central Anatolian region. The identified rare words were cross-referenced with various dictionaries and interpreted based on their contextual nuances within the verses. The primary objective is to investigate the meanings of these rare terms within the literary context while exploring Karamanlı Aynî's linguistic preferences and the position of his vocabulary within the Turkish of that period. Consequently, the study emphasizes the significance of these words not only for their poetic merit but also for their importance in linguistic history and lexicography,

highlighting the Turkish vocabulary present in Classical Ottoman literature. Furthermore, the functional roles of these words within the metaphoric and imagistic world of classical poetry are discussed. This study aims to put forward new data regarding the vocabulary of Karamanlı Aynî's Dîvân and to contribute to the fields of Divan literature and Turkish linguistic studies.

Keywords: Karamanlı Aynî, rare words, vocabulary, lexicography.

16. YÜZYIL DİVAN ŞAİRİ AŞKİ'NİN GAZELLERİNDE PEYGAMBERLER

Rukiye AKBAŞ
Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı, Türk Dili ve Edebiyatı
E-posta adresi: 254201001012@ogr.selcuk.edu.tr, ORCID: 0009-0002-2592-9468

Özet
Aşkî, 16. yüzyıl klasik Türk edebiyatı temsilcilerindendir. Şiirlerini sade ve samimi bir üslupla yazmıştır. Aşkî'nin de mensubu olduğu klasik Türk edebiyatı geleneğinde şairler, şiirlerini bir çok kaynaktan beslenerek nazmetmişlerdir. Bu şiir geleneğinin fikrî kaynakları arasında Kur'ân-ı Kerîm, hadisler, peygamber kıssaları, evliya menkıbeleri gibi dinî hususlar en başta gelir. Hz. Muhammet ilk sırada olmak üzere peygamberlere dair muhtelif nazım türlerinde pek çok müstakil eserler verilmesinin yanında şairler, aşk ve aşkın hâllerini anlatırken peygamberlerin, hayatları, mucizeleri, alâmet-i fârika türünden şahsî özelliklerinden telmih, teşbih, istiare gibi sanatlar aracılığıyla faydalanmışlardır. Bu sanatlar vasıtasıyla şiirin anlam dünyasına genişlik ve zenginlik katmışlardır. Bu çalışmada Aşkî'nin gazellerinde zikredilen peygamberler üzerinde durulmuş, ismi ve özellikleriyle geçtikleri beyitler muhtelif başlıklar altında incelenmiştir. Araştırmada nitel araştırma yöntemi benimsenmiş olup metin incelemesi yöntemlerinden yararlanılmıştır. Tespit edilen beyitler klasik şiirin anlam dünyası çerçevesinde değerlendirilmiş ve peygamberlere yapılan telmih ve tedailerin şiirdeki işlevi ortaya konulmaya çalışılmıştır. Hz. Âdem, Hz. Nûh, Hz. İsa, Hz. Musa, Hz. Yusuf, Hz. Yakup gibi bir çok peygamber Aşkî'nin gazellerinde ad, özellik ve mucizelerine değinilen peygamberlerdir. Hz. Âdem ilk insan oluşuyla, Hz. Nûh tufanla, Hz. İsa ölüleri diriltme mucizesiyle, Hz. Musa Tur Dağı'nda Allah'ın tecelli etmesiyle, Hz. Yusuf güzelliğiyle, Hz. Yakup hüzün ve ayrılık acısıyla yer bulurlar. Beyitlerde peygamberlerden söz edilirken hürmetsizlikte bulunulmadığı, alay konusu hâline getirilmediği hususu dikkat çekicidir. Bu çalışma Aşkî'nin de bir temsilcisi olduğu klasik Türk şiirinin fikrî kaynakları üzerine yapılan araştırmalara bir katkı sağlayacak, 16. yüzyılda yaşamış dîvan sahibi bir şairin "peygamber" olgusu etrafında şekillenen inanç dünyasını göstermeye aracılık edecektir.

Anahtar kelimeler: Aşkî, Divan şiiri, Gazel, Peygamber

PROPHETS IN THE GHAZELS OF THE 16TH CENTURY DIVAN POET AŞKİ

Rukiye AKBAŞ
Selcuk University, Social Sciences İnstitute, Turkish Language and Literature, Turkish Language and Literature
E-mail address: 254201001012@ogr.selcuk.edu.tr, ORCID: 0009-0002-2592-9468

Abstract
Aşkî is among the representative poets of 16th-century Classical Turkish Literature. He composed his poems in a plain and sincere style. In the tradition of Classical Turkish Literature, to which Aşkî belonged, poets crafted their works by drawing upon numerous sources. Among the intellectual foundations of this poetic tradition, religious elements such as the Holy Qur'an, hadiths, stories of the prophets (qisas al-anbiya), and hagiographies of saints take precedence. In addition to the creation of various independent works in different verse forms concerning prophets—most notably Prophet Muhammad—poets utilized the lives, miracles, and distinctive personal characteristics of the prophets through literary devices such as allusion (talmih), simile

(tashbih), and metaphor (isti'ara) while depicting love and its various states. Through these arts, they expanded and enriched the semantic world of their poetry.

This study focuses on the prophets mentioned in Aşkî's ghazals, examining the couplets in which they appear by name or through their characteristics under various thematic headings. The research adopts a qualitative research method and utilizes textual analysis techniques. The identified couplets have been evaluated within the framework of the semantic world of classical poetry, aiming to reveal the function of allusions and associations related to the prophets within the poems. Numerous prophets, including Adam, Noah, Jesus, Moses, Joseph, and Jacob, are referenced in Aşkî's ghazals regarding their names, attributes, and miracles. Prophet Adam appears as the first human, Prophet Noah in the context of the Flood, Prophet Jesus with the miracle of resurrecting the dead, Prophet Moses with the manifestation of Allah on Mount Sinai, Prophet Joseph with his beauty, and Prophet Jacob with themes of grief and the pain of separation.

It is noteworthy that in the couplets, the prophets are addressed with utmost respect and are never subjected to mockery. This study intends to contribute to the research on the intellectual sources of Classical Turkish poetry, of which Aşkî is a representative, and will serve to demonstrate the world of belief shaped around the concept of the "prophet" by a 16th-century poet with a compiled Divan.

Keywords: Aşkî, Divan poetry, Ghazal, Prophet

SEÇKİN ŞAHSİYETLERİN ANLATILDIĞI BİYOGRAFİK BİR ESER: İBN HALLİKÂN'IN VEFEYÂTÜ'L-A'YÂN'I VE TÜRKÇE TERCÜMELERİ

Sahavet DOĞANCI

Selçuk Üniversitesi, Mevlana Araştırmaları Enstitüsü, Mevlâna ve Mevlevîlik Araştırmaları, Mevlâna ve Mevlevîlik Araştırmaları,
E-posta adresi: sahavetdci@gmail.com, ORCID: 0009 -0000 -8006 -8707

Özet

Vefeyâtü'l-A'yân, İbn Hallikân (öl.681\1282) tarafından kaleme alınan Arapça bir eserdir. 1273 yılında tamamlanmış olup 1281'e kadar ilaveler yapılmıştır. Müellif eserde kendi dönemine kadar yaşayan, İslam dünyasında herhangi bir alanda şöhret bulmuş kadın ve erkek 800'den fazla kişinin biyografisine yer vermiştir. Sultanlardan âlimlere, kelâmcılardan mutasavvıflara, mühendislerden tabiplere, tarihçilerden mûsikişinaslara kadar çok çeşitli alanlarda öne çıkan kişilerin hayat hikayelerini eserleri, yaptıkları iyi işler ve ölüm tarihleri ile birlikte ele almıştır. Şahsiyetlerin kronolojik olarak değil de alfabetik sırayla anlatıldığı eser İslam tarihinde kendi alanındaki en eski örneklerden biridir. Eserde kişilerin yaşadıkları bölgeler, dönemin gelenekleri, sosyal hayat unsurları da anlatılmaktadır. Bu sebeple eser, farklı alanlarda araştırma yapmak isteyenlerin başvurmaları gereken bir kaynak olarak değerlendirilir. Kendi dönemine kadar yazılmış en kapsamlı ve güvenilir biyografi kaynaklarından olan eser ansiklopedik bir bilgi sunarken aynı zamanda zarif ve edebî bir dil ihtiva eder. Çok sayıda yazma nüshası bulunan eser bir çok kişi tarafından ihtisar edilmiş, Türkçe, Farsça ve İngilizceye tam ve kısmî tercümeleri yapılmıştır. Farklı isimlerde müellifi bilinmeyen muhtasarları da bulunmaktadır. Bu çalışmanın konusu Vefeyâtü'l-A'yân'ın Türkçe tercümelerinin tanıtılmasıdır. Bu amaçla doküman analizi tekniği kullanılarak katalog taraması yapılmış eserin üç Türkçe tercümesi tespit edilmiş, ikisinin yazma nüshalarına ulaşılmıştır. Çalışmanın kapsamını bu iki tercüme oluşturmaktadır. Bu iki tercümenin yazma nüshaları tanıtılacak böylece söz konusu eserle ilgili Türkçe literatürün genişletilmesine ve disiplinler arası alanlarda çalışma yapmak isteyenler için katkı sunmak amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: İbn Hallikân, Vefeyâtü'l-A'yân, biyografi, Türk edebiyatı, tercüme

A BIOGRAPHICAL WORK DESCRIBING DISTINGUISHED PERSONALITIES: IBN KHALLIKAN'S WAFAYAT AL-A'YAN AND ITS TURKISH TRANSLATIONS

Sahavet DOĞANCI

Selcuk University, Mevlana Research Institute, Mevlana and Mevlevi Studies, Mevlana and Mevlevi Studies
E-mail address: sahavetdci@gmail.com, ORCID: 0009-0000-8006-8707

Abstract

Wafayat al-A'yan is an Arabic work written by Ibn Khallikan (d. 681/1282). Completed in 1273, additions were made until 1281. In this work, the author includes the biographies of more than 800 men and women who lived up to his time and achieved fame in various fields within the Islamic world. He presents the life stories of prominent figures from diverse fields, ranging from sultans and scholars to theologians, Sufis, engineers, physicians, historians, and musicians, along with their works, good deeds, and death dates. This work, which presents personalities alphabetically rather than chronologically, is one of the oldest examples of its kind in Islamic history. It also describes the regions where the individuals lived, the customs of the time, and elements of social life. Therefore, it is considered a valuable resource for those wishing to conduct research in various

fields. As one of the most comprehensive and reliable biographical sources written up to its time, it offers encyclopedic information while simultaneously employing an elegant and literary language. Numerous manuscript copies exist, and the work has been abridged by many individuals, with complete and partial translations into Turkish, Persian, and English. There are also abridgements by unknown authors under various names. This study focuses on introducing the Turkish translations of Vefeyâtü'l-A'yân. For this purpose, a catalog search was conducted using document analysis techniques, identifying three Turkish translations of the work, two of which are in manuscript form. These two translations constitute the scope of this study. The manuscript copies of these two translations will be presented, thus aiming to expand the Turkish literature on the work in question and to contribute to those who wish to conduct research in interdisciplinary fields.

Keywords: Ibn Khallikan, Wafayat al-A'yan, biography, Turkish literature, translation.

NİZAMİ GENCEVİ'NİN "HUSREV VE ŞİRİN" MESNEVİSİNİN TÜRKÇEYE ÇEVRİLMESİNİ ŞARTLANDIRAN ETKENLER

Samire ALİYEVA
Azerbaycan Milli Bilimler Akademisi, Nizami Gencevi adına Edebiyat Enstitüsü, Klasik Türk Edebiyatı, Türk Edebiyatı
E-posta adresi: saliyeva010687@gmail.com, ORCID: 0000-0002-9102-8169

Özet
Nizami Gencevi, Azerbaycan edebiyatının en seçkin temsilcilerinden biri olmakla birlikte, Türk edebiyatında da özgün ve kalıcı bir etki bırakmış önemli bir şairdir. Şairin eserlerinde, özellikle "Hamse"nin üçüncü mesnevisi olan "Husrev ve Şirin"de, aşkın bireysel ve toplumsal boyutları, vatan sevgisi, devlet yönetimi, adalet ve ahlaki-felsefi değerler başarılı bir şekilde işlenmiştir. Eserde aşk, yalnız kişisel bir duygu olarak değil, toplumun manevi arınması ve iyileşmesine katkı sağlayan evrensel bir güç olarak sunulmuş, adalet kavramı devletin temel direği olarak vurgulanmıştır. Nizami'nin eserleri, hem Azerbaycan hem de Türk edebiyatında birçok şair ve yazara ilham kaynağı olmuş, eserlerinin tema, fikir ve anlatı açısından edebiyatın gelişimine katkı sağladığı gözlemlenmiştir. "Husrev ve Şirin"in Türkçeye aktarılması, XIV. yüzyıldan itibaren özellikle eserin farsça yazılmış olması nedeniyle önem kazanmıştır. Bu çeviriler, eserin felsefi ve estetik değerlerini koruyarak Türk okuyucusuna ulaştırmayı hedeflemiştir. Manzum çeviriler Kutb (XIV. yy), Fahri (XIV. yy) ve Şeyhi (XV. yy) tarafından yapılmış; mensur çeviri örnekleri ise Sabri Sevsevil tarafından gerçekleştirilmiştir. Beylikler dönemi ve Osmanlı öncesi Anadolu'da şairler saraylarda himaye edilmiş, klasik eserlerin Türkçeye çevrilmesi teşvik edilmiştir. Bu durum, Türk dilinin gelişimine ve edebiyatın zenginleşmesine önemli katkılar sağlamıştır. "Husrev ve Şirin" teması, Kutb, Fahri, Şeyhi ve Alişir Nevai gibi farklı yüzyıl şairleri tarafından işlenmiş, Nevai ise bu temaya cevap olarak özgün "Ferhad ve Şirin" eserini kaleme almıştır. Sonuç olarak, "Husrev ve Şirin"in Türkçeye çevrilmesi, dönemin edebi ve kültürel ihtiyaçlarından kaynaklanmış, şairin evrensel temaları ve kahramanlık motifleri Türk edebiyatında hem çeviri geleneğinin gelişmesine hem de epik anlatının zenginleşmesine öncülük etmiştir.

Anahtar kelimeler: Nizami Gencevi, Husrev ve Şirin, Türk edebiyatı, Çeviri edebiyatı, Beylikler dönemi

FACTORS THAT LED TO THE TRANSLATİON OF NİZAMİ GANJAVİ'S "KHOSROW AND SHİRİN" MASNAVİ İNTO TURKİSH

Samira ALİYEVA
Azerbaijan National Academy of Sciences, Institute of Literature named after Nizami Ganjavi, Classical Turkish Literature, Turkish Literature
E-mail address: saliyeva010687@gmail.com, ORCID: 0000-0002-9102-8169

Abstract
Nizami Ganjavi, while being one of the most distinguished representatives of Azerbaijani literature, is also an important poet who left a unique and lasting impact on Turkish literature. In his works, particularly in "Khosrow and Shirin", the third masnavi of his "Khamsa", the individual and social dimensions of love, patriotism, governance, justice, and moral-philosophical values are skillfully explored. In the work, love is presented not only as a personal emotion but also as a universal force that contributes to the spiritual purification and well-being of society, while the concept of justice is emphasized as a fundamental pillar of

the state. Nizami Ganjavi's works have inspired many poets and writers in both Azerbaijani and Turkish literature, and it has been observed that their themes, ideas, and narrative structures have contributed significantly to the development of literature. The translation of "Khosrow and Shirin" into Turkish became particularly important from the 14th century onwards due to the work being originally written in Persian. These translations aimed to convey the philosophical and aesthetic values of the work to Turkish readers while preserving its essence. Verse translations were carried out by Gutb (14th century), Fakhri (14th century), and Sheikhi (15th century), while prose translation examples were realized by Sabri Sevsevil. During the Anatolian Beylik period and pre-Ottoman Anatolia, poets were patronized in courts, and the translation of classical works into Turkish was encouraged. This practice significantly contributed to the development of the Turkish language and the enrichment of its literature. The theme of "Khosrow and Shirin" was explored by poets of different centuries, such as Gutb, Fakhri, Sheikhi, and Alishir Nava'i, with Nevai composing his original work "Ferhad and Shirin" as a response to this theme. In conclusion, the translation of "Khosrow and Shirin" into Turkish was driven by the literary and cultural needs of the period, and the poet's universal themes and heroic motifs contributed both to the development of the translation tradition and to the enrichment of epic narrative in Turkish literature.

Keywords: Nizami Ganjavi, Khosrow and Shirin, Turkish Literature, translation Literature, period of Anatolian Beyliks.

KISASÜ'L ENBİYA'NIN KOYUNOĞLU NÜSHASINDA BİRLEŞİK FİİLLER

Samiye ATAL

Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı, Türk Dili,
E-posta adresi: samiyeatal3@gmail.com

Özet

Eski Anadolu Türkçesi, Türklerin Anadolu'ya yerleşmesiyle birlikte şekillenip 13. yüzyıldan 15. yüzyılın sonlarına kadar Anadolu'da konuşulup yazılan Türk yazı dilidir. Günümüz Türkiye Türkçesinin ve Azerbaycan Türkçesinin temelini oluşturur. Eski Anadolu Türkçesi bir diğer tabiriyle Türkçenin "geçiş" ve "kökleşme" dönemidir. Bu dönem ses ve şekil bilgisi yönüyle bazı açılardan Klasik Osmanlı Türkçesinden farklıdır. Yazı dilinin çok sade, halkın konuştuğu dile yakın Türkçe kelimelerin ağırlıkta olduğu bir dönemdir. Sözlü gelenekten beslenen didaktik ve tasavvufi eserler bu dönemin iskeletini oluşturur. Eski Anadolu Türkçesi, halkın ve dervişlerin omuzlarında yükselerek bugünkü yazı dilimizi doğuran o destansı direniş ve inşa döneminin adıdır. Anadolu'nun Moğol istilalarıyla sarsıldığı bu zorlu dönemde, halka manevi bir dayanak sunmak, İslam ve tasavvufu halkın anlayacağı dille anlatmak en büyük amaçtı. Bu doğrultuda Kısasü'l Enbiya bu dönem için değerli unsurlar barındıran bir eserdir. Eski Anadolu Türkçesi döneminin hem dil gelişimi hem de kültürel inşası açısından en hacimli eserlerinden biridir. Arapça "kıssa" hikâye ve "enbiya" peygamberler anlamına gelir. Eser evrenin yaratılışından başlar, Hz. Âdem'den son peygamber Hz. Muhammed'e kadar gelmiş geçmiş tüm peygamberlerin hayatlarını, mucizelerini, kavimleriyle olan mücadelelerini ve inanç uğruna çektikleri sıkıntıları kronolojik bir sırayla anlatır. Biz bu çalışmada Kısasü'l Enbiya'nın Koyunoğlu nüshasının 167b ile 177a varakları arasındaki tespit edilen birleşik fiilleri oluşum şekli, tür ve anlam bakımından inceleyeceğiz.

Anahtar Kelimeler: Eski Anadolu Türkçesi, Kısasü'l Enbiya, birleşik fiiller.

COMPOUND VERBS IN THE KOYUNOĞLU MANUSCRIPT OF KISASÜ'L ENBİYA

Samiye ATAL

Institute of Social Sciences, Turkish Language and Literature, Turkish Language,
E-posta adresi: samiyeatal3@gmail.com

Abstract

Old Anatolian Turkish is the written Turkish language that took shape with the settlement of Turks in Anatolia and was spoken and written in Anatolia from the 13th century until the end of the 15th century. It forms the foundation of modern Turkey Turkish and Azerbaijani Turkish. Old Anatolian Turkish is, in other words, the period of "transition" and "rooting" of Turkish. This period differs from Classical Ottoman Turkish in terms of phonology and morphology. It is a period when the written language is very simple and close to the language spoken by the people. Didactic and Sufi works fed by the oral tradition form the skeleton of this period. Old Anatolian Turkish is one of the periods that rose on the shoulders of the common people and dervishes. In this difficult period when Anatolia was shaken by the Mongol invasion, the greatest aim was to provide spiritual support to the people and to explain Islam and Sufism in a language they could understand. In this regard, Kısasü'l Enbiya is a work containing valuable elements for this period. It is one of the most voluminous works of the Old Anatolian Turkish period, both in terms of linguistic development and cultural construction. In Arabic, "kıssa" means story and "enbiya" means prophets. The work begins with the creation of the universe

and chronologically narrates the lives, miracles, struggles with their tribes, and the hardships they endured for the sake of faith of all prophets from Adam to the last prophet, Muhammad. In this study, we will examine the compound verbs identified between folios 167b and 177a of the Koyunoğlu manuscript of Kısasü'l Enbiya in terms of formation, type, and meaning.

Keywords: Old Anatolian Turkish, Kısasü'l Enbiya, compound verbs.

BİR AİLE İÇİ EDEBÎ ETKİLENME: NAKİYYE HANIM'IN ŞEREF HANIM'A ŞAİRLİK YÖNÜNDEN ÖYKÜNMESİ

Sema AY

Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı, Türk Dili ve Edebiyatı,
E-posta adresi: semayy871@gmail.com, ORCID: 0009-0009-1803-7876

Özet

Sanatçı, sanatını icra ederken içinde bulunduğu çevreden etkilenir. Özellikle zengin bir kültürel çevrede yetişenlerin içinde bulundukları ortamdan etkilenmeleri kaçınılmazdır. Bu etkilenmenin bir örneğini XIX. yüzyılda yaşamış edebiyat sahasında kadın şairlerimizden Şeref Hanım ile Hatice Nakiyye Hanım arasında görmek mümkündür. Nakiyye Hanım, şair bir aileden gelmektedir; dedesi Mehmet Nebîl Bey, dedesi ile aynı ismi taşıyan kardeşi ve teyzesi Şeref Hanım ailedeki diğer şairlerdir. Böyle bir edebî çevrenin içine doğan Nakiyye Hanım, bu ortamın tesiriyle şiir yazarken bilhassa teyzesi Şeref Hanım'ın izinden gitmiştir. Şüphesiz bu etkide annesinin vefatı üzerine teyzesinin yanında kalmasının payı büyüktür. Onun şiirlerinde Şeref Hanım'ın izleri belirgin bir şekilde görülür. Nakiyye Hanım, teyzesinin gazellerine nazireler yazmış; onun dört gazelini tahmîs, bir beyitini de tesdîs hâline getirmiştir. Ayrıca yazdığı ninni Şeref Hanım'ınkiyle aynı duyguları barındırır ve benzer ifadeler içerir. Şeref Hanım gibi Nâ'ilî'nin bir beytini tesdîs etmesi, aynı şeyhe intisap ederek teyzesi gibi mensup olduğu Mevlevîliğe dair methiye kaleme alması Nakiyye Hanım'ın teyzesine öykünmesinin diğer örnekleridir. Bu çalışmanın amacı bir kadın şair üzerinde, başka bir kadın şairin etkisini aile içi bağları dikkate alarak tespit etmektir. Bu maksatla her iki şairin divanları incelenerek benzer söyleyişler belirlenmeye; böylece Nakiyye Hanım'ın şair kimliğinin oluşumunda Şeref Hanım'ın etkilerinin belirlenmesine çalışılmıştır. Sonuç olarak aile içi etkilenmenin bir şairin yetişmesinde ne gibi katkıları olabileceği Nakiyye Hanım ve Şeref Hanım özelinde incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Klasik Türk şiiri, Şeref Hanım, Nakiyye Hanım, aile, edebî etkilenme.

A CASE OF LITERARY INFLUENCE WITHIN A FAMILY: NAKİYYE HANIM'S EMULATION OF ŞEREF HANIM IN POETRY

Sema AY

Selçuk University, Institute of Social Sciences, Turkish Language and Literature, Turkish Language and Literature,
E-mail address: semayy871@gmail.com, ORCID: 0009-0009-1803-7876

Abstract

An artist is influenced by their surroundings while creating their work. Those raised in particularly rich cultural environments are inevitably influenced by their surroundings. An example of this influence is seen in the relationship between Şeref Hanım and Hatice Nakiyye Hanım, two female poets in the 19th century literary sphere. Nakiyye Hanım comes from a family of poets; her grandfather Mehmet Nebîl Bey, her brother who shares the same name as her grandfather, and her aunt Şeref Hanım are the other poets in the family. Born into such a literary environment, Nakiyye Hanım, under the influence of this atmosphere, followed in the footsteps of her aunt Şeref Hanım, particularly when writing poetry. Undoubtedly, staying with her aunt following her mother's passing played a significant role in this influence. Traces of Şeref Hanım are clearly visible in her poems. Nakiyye Hanım wrote nazires to her aunt's ghazals; she adapted four of her ghazals into tahmîs and

one of her couplets into a tesdîs. Furthermore, the lullaby she composed shares the same emotions and contains similar expressions as Şeref Hanım's. Like Şeref Hanım, her adaptation of a couplet by Nâ'ilî and her composition of a panegyric on the Mevlevi order to which she belonged by affiliating with the same sheikh as her aunt further examplify of Nakiyye Hanım's emulation of her aunt. This study aims to identify the influence of one female poet on another, taking into account familial ties. To this end, the divans of both poets were examined to identify similar expressions, aiming to determine the influence of Şeref Hanım on Nakiyye Hanım's development as a poet. Ultimately, this study examines the contributions of intra-familial influence to a poet's development via Nakiyye Hanım and Şeref Hanım.

Keywords: Classical Turkish poetry, Şeref Hanım, Nakiyye Hanım, family, literary influence.

ATATÜRK DÖNEMİNDE TÜRK EKONOMİSİNDE CELAL BAYAR'IN YERİ

Sema ÇİVİCİ

Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Ana Bilim Dalı,
Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Bilim Dalı
E-posta adresi: semacivicii@gmail.com, ORCID: 0009-0009-0553-8356

Özet

Genç Cumhuriyet'in temellerinin atılmasında önemli rol oynayan şahsiyetlerden biri olan Mahmut Celal Bayar, Türk ekonomisinin şekillenmesine büyük katkılar sunmuştur. Bursa'da Ziraat Bankası'nda başlayan mesleki hayatı onu iktisat vekilliğine taşımış, uygulamaya koyduğu projelerle Türkiye'nin ekonomik yapılanmasına yeni bir yön kazandırmıştır. Bayar'ın iktisadi alandaki katkıları yalnızca vekillik dönemiyle sınırlı kalmamış öncesinde ve sonrasında ortaya koyduğu iktisadi düşünce ve uygulamalarla ekonomik gelişmeler üzerinde etkili olmaya devam etmiştir. Bu süreçte İş Bankası'nın kurulması, Birinci Beş Yıllık Sanayi Planı'nın uygulanması ve Üç Yıllık Maden Planı gibi girişimler aracılığıyla ekonomik kalkınma hamlelerine öncülük etmiştir. Özellikle 1932-1937 yılları arasında yürüttüğü iktisat vekilliği döneminde katı devletçi ekonomi politikalarını yumuşatarak ılımlı devletçilik anlayışını ön plana çıkarmıştır. Bu yaklaşım, devletin yönlendirici rolünü korurken özel teşebbüse de alan açan karma ekonomi modelinin oluşmasına zemin hazırlamıştır. Aynı dönemde yabancı sermayenin kontrolündeki bazı işletmelerin devletleştirilmesiyle milli ekonominin güçlendirilmesi hedeflenmiş, ithalata dayalı ekonomik yapı yerine üretim ve ihracatı teşvik eden politikalar benimsenmiştir.

Bu çalışma, Celal Bayar'ın ortaya koyduğu ılımlı devletçilik anlayışı ve bu yaklaşım çerçevesinde Türk ekonomisine sağladığı katkıları incelemektedir. Bayar'ın çok yönlü siyasi ve ekonomik faaliyetleri göz önünde bulundurularak çalışma, başbakanlık görevinin sona erdiği 1939 yılına kadar olan dönemle sınırlandırılmıştır. Bu bağlamda özellikle İktisat vekilliğine uzanan süreç ve görev süresi boyunca gerçekleştirdiği ekonomik politikalar üzerine odaklanılmıştır. Netice olarak Bayar döneminde yürütülen ekonomik uygulamaların olumlu sonuçlar doğurması, katı devletçi anlayışın yumuşatılmasında başarılı olunduğunu göstermesi bakımından önemlidir. Bu yönüyle Celal Bayar, Türk ekonomisinde devlet ile özel teşebbüsü sentezleyen karma ekonomik modelin gelişimine katkı sağlayan önemli bir aktör olarak değerlendirilmektedir.

Anahtar kelimeler: Celâl Bayar, ekonomi, ılımlı devletçilik.

THE ROLE OF CELAL BAYAR IN THE TURKISH ECONOMY DURING THE ATATÜRK ERA

Sema ÇİVİCİ

Selçuk University, Institute of Social Sciences, Principles of Atatürk and History of The Revolution, History
E-mail address: semacivicii@gmail.com, ORCID:0009-0009-0553-8356

Abstract

Mahmut Celal Bayar, one of the key figures in the foundation of the young Republic, made significant contributions to the shaping of the Turkish economy. Beginning his career at Ziraat Bank in Bursa, he later became Minister of Economy and introduced a new direction to Turkey's economic structure through his policies and initiatives. His influence extended beyond his ministerial tenure, as his economic ideas continued to shape developments in subsequent years.

Bayar played a pioneering role in economic development through initiatives such as the establishment of İş Bank and the implementation of industrial and mining plans. During his tenure as Minister of Economy

between 1932 and 1937, he moderated rigid statist policies by promoting a more flexible understanding of statism. This approach contributed to the emergence of a mixed economic model that maintained the state's guiding role while allowing space for private enterprise. At the same time, efforts were made to strengthen the national economy through the nationalization of foreign-controlled enterprises and the adoption of production- and export-oriented policies.

This study examines Bayar's concept of moderate statism and his contributions within this framework. Limited to the period up to 1939, it focuses on his appointment as Minister of Economy and the policies he implemented. The outcomes of this period demonstrate the successful softening of rigid statism and highlight Bayar's role in shaping a balanced economic model combining state intervention with private initiative.

Keywords: Celal Bayar, economy, moderate statism.

GEYİĞİN TÜRK KÜLTÜRÜNDEKİ YERİ VE SÖZ VARLIĞINDAKİ KAVRAM ALANI

Sena Tuğçe MARAŞ
Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü,
Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı,
Türkçe Eğitimi Bilim Dalı Mezunu
E-posta adresi: senatugce06@hotmail.com, ORCID: 0009-0006-3972-1413

Özet
Türkler geçmişten bugüne değin hayvanları vasıta olarak kullanmış ve bu münasebet dolayısıyla hayvanları sembol olarak addetmiştir. Türk destanlarında, masallarında, el işçiliklerinde ve kalıp sözlerinde sembol durumunda kullanılan hayvanlardan birisi de geyiktir. Geyik, Türkler için kutsal kabul edilmiştir. Bu sebeple Türklerde geyiklerin öldürülmesinin musibet ve uğursuzluk getireceğine dair bir inanış süregelmektedir. Geyik vahşi bir hayvan olması hasebiyle daha çok insanlardan uzak, ormanlık alanda yaşamaktadır. Geyikle ilgili anlatılan söylenceler av sırasında geyiğe rastlama bu sebeple daha sık görülür. Geyik; Türk efsanelerinde ana, kurtarıcı ve kılavuz olarak yer almaktadır. Türk kültüründe geyik sembolünü pek çok yerde görmek mümkündür. Bilhassa Anadolu'da sanatın dokumadaki etkisini gösteren kilimlerde geyik, bir motif olarak kullanılmış, duvarlara asılmıştır. Şamanlar; geyiği hayvan-ata kabul etmiş, davul ve süslemelerinde geyiği ait motifler kullanmışlardır. Geyik Müslüman Türklerde de bir sembol durumundadır. Dolayısıyla edebî ürünlerde sembol durumundaki geyik; Türkçenin söz varlığında da yer almaktadır.
Bu çalışmada Türk kültüründe yer bulmuş, yazılı ve sözlü edebiyatta kullanılıp simge durumuna gelmiş ve toplum hafızasında öne çıkan hayvanlardan biri olan geyik ele alınmıştır. TDK Güncel Türkçe Sözlük'te geyiğin yer aldığı söz varlığı ögeleri incelenerek anlamları doğrultusunda kod ve temalar oluşturmak suretiyle geyiğin kavram alanı ortaya konmuştur. Alan yazın incelenmesinde geyiğin Türk kültür ve mitolojisinde güzellik, kutsallık, avcılık, analık gibi imajlarda kullanıldığı ortaya konmuştur. Fakat Güncel Türkçe Sözlük'teki kalıp ifadelerde geyiğin bu imajların dışında kullanıldığı görülmektedir.

Anahtar kelimeler: Geyik, kültür, sembol, kavram alanı.

THE PLACE OF THE DEER IN TURKISH CULTURE AND ITS CONCEPTUAL SCOPE IN LINGUISTIC TERMS

Sena Tuğçe MARAŞ
Necmettin Erbakan University, Institute of Educational Sciences,
Department of Turkish and Social Sciences Education,
Graduate of the Division of Turkish Language Education
E-mail address: senatugce06@hotmail.com, ORCID: 0009-0006-3972-1413

Abstract
From ancient times to the present day, the Turks have used animals as tools and, for this reason, have regarded them as symbols. One of the animals used as a symbol in Turkish epics, folktales, handicrafts and proverbs is the deer. The deer is considered sacred by the Turks. For this reason, there is a persistent belief among Turks that killing deer brings misfortune and ill luck. As the deer is a wild animal, it lives mainly in forested areas, far from people. Legends about the deer are therefore more frequently encountered during hunting expeditions. In Turkish legends, the deer features as a mother, saviour and guide. The symbol of the deer can be seen in

many places within Turkish culture. Particularly in Anatolia, the deer has been used as a motif in kilims—which demonstrate the influence of art on weaving—and hung on walls. Shamans regarded the deer as an animal-ancestor and incorporated deer motifs into their drums and decorations. The deer is also a symbol among Muslim Turks. Consequently, the deer, as a symbol in literary works, is also present in the lexicon of the Turkish language.

This study examines the deer, an animal that has found a place in Turkish culture, has been used in both written and oral literature to the point of becoming a symbol, and stands out in the collective memory of society. The conceptual field of the deer has been established by examining the lexical items in which the deer appears in the TDK Contemporary Turkish Dictionary and creating codes and themes based on their meanings. A review of the literature revealed that in Turkish culture and mythology, the deer is associated with images such as beauty, sanctity, hunting and motherhood. However, it is evident from the fixed expressions in the Contemporary Turkish Dictionary that the deer is used in contexts beyond these images.

Keywords: The deer, culture, symbol, conceptual.

BAŞKURT TÜRKÇESİNDE FİLİZLENME FİİLLERİ: YAPISAL VE KAVRAMSAL İNCELEME[8]

Sevilay TAY

Doktora öğrencisi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,
Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Ana Bilim Dalı
E-posta adresi: sevilaysevilaytay@gmail.com, ORCID: 0000-0001-5218-2991.

Özet

Bu çalışmada, Başkurt Türkçesinde filizlenme sürecini ifade eden fiiller yapısal ve kavramsal açıdan incelenmiştir. Çalışmanın amacı, bitkisel gelişimin erken evresini karşılayan fiillerin, dilde hangi söz yapım yollarıyla oluşturulduğunu ve anlam alanlarının hangi kavramsal temellere dayandığını ortaya koymaktır. Bu doğrultuda, filizlenme anlam alanını temsil eden 12 fiil seçilmiş, bu fiillerin biçimsel yapıları ile anlam ilişkileri değerlendirilmiştir.

Başkurt Türkçesinde filizlenme eylemini karşılayan fiiller, elbette bu çalışmada ele alınan örneklerle sınırlı değildir. Çalışmanın veri tabanı, tarafımızca yürütülmekte olan doktora tezinde tespit ettiğimiz filizlenme fiilleriyle sınırlandırılmıştır. Bu kapsamda belirlenen fiiller; basit, türemiş ve birleşik yapılar şeklinde kategorize edilmiş, her biri yapısal özellikleri ve kavramsal gelişimleri bakımından değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgular, filizlenme sürecinin Başkurt Türkçesinde tek bir fiille değil, farklı gelişim aşamalarını yansıtan çeşitli fiiller aracılığıyla ifade edildiğini ortaya koymaktadır. İncelenen örnekler, filizlenme eyleminin dilde dışa uzama, ortaya çıkma, yerleşme, yayılma vb. farklı hareketler üzerinden de kavramsallaştırılabildiğini göstermektedir. Ayrıca bazı fiillerin, deyim ve metaforik kullanımlar geliştirdiği, bazılarının ise belirli bitki türlerine özgü ve sınırlı kullanım göstererek anlam daralmasına uğradığı anlaşılmaktadır.

Sonuç olarak, Başkurt Türkçesinde filizlenme sürecini karşılayan fiillerin, tek bir ifade biçimine dayanmadığı ve bu fiillerin yapısal özelliklerinin, adlandırma biçimini etkileyebildiği anlaşılmaktadır. Bu adlandırma biçimi, bitkisel gelişim aşamalarının dildeki yansımaları olmakla birlikte gözlem tabanlı fiillerin oluşum mantığı noktasında da ipuçları sunmaktadır. Bu yönüyle çalışma, Başkurt Türkçesi tarım söz varlığında filizlenme sürecinin yapısal ve kavramsal çeşitliliğini görünür kılmakta ve bitkisel gelişimin, dildeki temsil biçimlerine ilişkin değerlendirmelere mütevazı bir katkı sunmaktadır.

Anahtar Kelimler: Filizlenme, bitkisel gelişim, yapı, fiil, kavramsallaştırma.

SPROUTING VERBS IN BASHKIR TURKISH: A STRUCTURAL AND CONCEPTUAL ANALYSIS

Abstract

In this study, verbs denoting the sprouting process in Bashkir Turkish have been examined from structural and conceptual perspectives. The aim of the study is to reveal the morphological pathways through which verbs corresponding to the early stages of plant growth are formed in the language, and to identify the conceptual foundations underpinning their semantic fields. Accordingly, 12 verbs representing the semantic field of sprouting were selected, and their formal structures and semantic relationships were evaluated.

The verbs denoting the process of sprouting in Bashkir Turkish are, of course, not limited to the examples examined in this study. The study's corpus is restricted to the sprouting verbs identified in the doctoral thesis currently being conducted by us. The verbs identified within this scope have been categorised into simple,

[8] Bu çalışma, yazarın hazırlamakta olduğu "Başkurt Türkçesi Tarım Söz Varlığı Üzerine Tematik ve Etimolojik Bir İnceleme" başlıklı doktora tezinden üretilmiştir.

derived and compound forms, and each has been evaluated in terms of its structural features and conceptual development. The findings reveal that the sprouting process in Bashkir Turkish is expressed not through a single verb, but via various verbs reflecting different stages of development. The examined examples demonstrate that the act of sprouting can also be conceptualised in the language through different movements such as outward extension, emergence, settling, and spreading. Furthermore, it is understood that whilst some verbs have developed idiomatic and metaphorical usages, others have undergone a narrowing of meaning by exhibiting usage specific to and limited to certain plant species.

Consequently, it is evident that verbs denoting the sprouting process in Bashkir Turkish do not rely on a single form of expression, and that the structural characteristics of these verbs can influence their naming conventions. These naming conventions not only reflect the stages of plant development in the language but also offer insights into the logic underlying the formation of observation-based verbs. In this respect, the study highlights the structural and conceptual diversity of the sprouting process within the agricultural lexicon of Bashkir Turkish and makes a modest contribution to assessments of the representational forms of plant development in the language.

Keywords: Germination, plant growth, structure, verb, conceptualisation.

KONYA'DAKİ CUMHURİYET DÖNEMİ BEŞ MİNBER BİR USTA: MUSTAFA KORNALI

Sevim SARIKAYA
Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sanat Tarihi Anabilim Dalı, Sanat Tarihi Bilim Dalı,
E-posta adresi: ssevmcan@gmail.com, ORCID: 0009-0009-9322-4065

Özet
Konya'nın tarihi ve kültürel dokusuna ev sahipliği yapan cami ve mescitler, kentin geçmişine tanıklık eden önemli mimari ve kültürel miras unsurlarıdır. Cumhuriyet Dönemi'nde Türk toplumunun kültürel yapısında geleneksel mimarlık fonksiyonların değişmesine rağmen, camilerle, geleneksel camiler arasında çok büyük fark görülmemektedir. İslam mimarisinin köklü unsurlarından biri olan camilerde yer alan minberler hem işlevsel hem de sembolik yönleriyle dini ve siyasi otoritenin bir parçası olarak İslam dünyasında yerini almıştır. Minberler, dini yapı elemanı olarak taşıdıkları değerin yanı sıra yapıldıkları cağın ve yörenin kültür, sanat biçimlerini en iyi ortaya koyan eserlerdir. Bu bildirinin konusunu, Konya'da Cumhuriyet Dönemi'nde Mustafa Kornalı isimli bir usta tarafından yapılmış beş ahşap minberi kapsamaktadır. Metot olarak; minberlerin ölçüleri alınmış, fotoğrafları çekilmiş ve ayrıntılı incelemeleri yapılmıştır. Yöntem kapsamında ise minberlerin bulunduğu yapılar alfabetik sıraya göre ele alınarak değerlendirilmiştir. Öncelikle minberin bulunduğu yapı ile ilgili genel bilgiler yer almıştır. Daha sonra incelenen minberler; bölümleri, kullanılan malzeme, uygulanan teknikler ve süsleme özellikleri esas alınarak değerlendirilmiştir. Sonuç bölümünde ise, Konya örnekleri üzerinden yapılan karşılaştırmalar doğrultusunda ulaşılan bulgular ortaya konulmuş ve minberlerin özellikleri ortaya konulmuştur. Bu çalışmada minberlerin bitkisel, geometrik ve yazılı süslemelerden oluşan çeşitli kompozisyonlara sahip olduğu tespit edilmiştir. Cumhuriyet Dönemi'ne ait beş cami minberlerinin, teknik ve süsleme açısından Selçuklu ve Osmanlı geleneklerinin izlerini taşıdığı görülmüştür. Bu çalışmanın temel amacı, Cumhuriyet Dönemi'ne ait beş cami minberlerini Türk sanatı içerisindeki yerini ve taşıdıkları kültürel değerleri ortaya koymaktır. Konya örneği üzerinden yapılan bu inceleme, söz konusu döneme ait çalışmalar arasında ilk örneklerden biri olması bakımından önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Konya, cumhuriyet, cami, minber, teknik, süsleme.

FIVE MINBARS FROM THE REPUBLICAN PERIOD IN KONYA AND A MASTER: MUSTAFA KORNALI

Sevim SARIKAYA
Selçuk University, Institute of Social Sciences, Department of Art History, Division of Art History,
E-mail address: ssevmcan@gmail.com ORCID: 0009-0009-9322-4065

Abstract
Mosques and masjids that host the historical and cultural fabric of Konya are important architectural and cultural heritage elements that bear witness to the city's past. Despite changes in the functions of traditional architecture in the cultural structure of Turkish society during the Republican Period, no major differences are observed between mosques and traditional mosques. Minbars, which are among the fundamental elements of Islamic architecture found in mosques, have taken their place in the Islamic world as part of religious and political authority with both functional and symbolic aspects. In addition to their value as architectural elements of religious structures, minbars are works that best reflect the cultural and artistic characteristics of

the period and region in which they were produced. The subject of this study consists of five wooden minbars made by a craftsman named Mustafa Kornalı in Konya during the Republican Period. As a method, the measurements of the minbars were taken, their photographs were captured, and detailed analyses were conducted. Within the scope of the study, the structures containing the minbars were examined and evaluated in alphabetical order. Firstly, general information about the structures in which the minbars are located is provided. Then, the examined minbars are evaluated based on their sections, materials used, applied techniques, and decorative features. In the conclusion section, the findings obtained through comparisons based on Konya examples are presented, and the characteristics of the minbars are revealed. In this study, it has been determined that the minbars possess various compositions consisting of vegetal, geometric, and calligraphic decorations. It has been observed that the five mosque minbars from the Republican Period carry traces of Seljuk and Ottoman traditions in terms of technique and decoration. The main aim of this study is to reveal the place of these five mosque minbars from the Republican Period within Turkish art and the cultural values they embody. This study, conducted through the example of Konya, is significant as it is one of the first examples among studies related to this period.

Keywords: Konya, republic, mosque, minbar, technique, decoration.

SADİYE VEFİK: HAYATI, SANATI VE EDEBÎ KONUMU

Sude YILMAZ

Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yeni Türk Edebiyatı
E-posta adresi: sudeyilmaz@hacettepe.edu.tr, ORCID: 0009-0005-4377-3091

Özet

İnsana ait her türlü olguyu kapsayan edebiyat, insanı insana anlatmanın en önemli araçlarından biridir. Türk edebiyatında "kadın" yazarların, kurguda erkek cinsinin karşıtı olarak konumlandırılmasından farklı bir çizgiye yönelmesi ise, pek çok edebî türün başlangıcı olarak kabul edilen Tanzimat Edebiyatı ile birlikte görülmeye başlanmıştır. Fatma Aliye'nin, Emine Semiye'nin açtığı bu yol kadın yazarların daha çok gün yüzüne çıkmasına yazın dünyasına katılmalarına olanak tanımıştır. Ancak yine de bazı kadın yazarlar kanon dışı görülmüş, eserleri tozlu perdelerin ardında kalmıştır. Çalışmamıza konu olan Sadiye Vefik de bu yazarlardan biridir. Sıkı bir literatür taraması yapıldıktan sonra özellikle II.Meşrutiyet döneminde eserler kaleme alan yazarın roman ve öykü türünde eserleri bulunduğu halde literatürde hak ettiği yeri edinemediği tespit edilmiştir. Hayatı hakkında elde edebildiğimiz bilgiler sınırlıdır. Yazın dünyasına *Kadınlar Dünyası* dergisinde "Ebedi Hüsran" başlığıyla tefrika ettiği öyküsüyle başladığı bilinmektedir. *Muhaberat-ı Hakikiye ve Bir Günahkâr Geceden Sonra* adlı romanları kadınların gündelik yaşamdaki pratiklerine ve deneyimlerine değinmesi yönünden yazın dünyası için önem arz etmektedir. Çalışmanın amacı Sadiye Vefik'in eserlerini ve hayatını gün yüzüne çıkarmak, literatürde hak ettiği yeri elde edebilmesine katkı sağlamaktır. Bu amaç doğrultusunda edinebildiğimiz bilgilerden haraketle yazarın hayatı hakkında bilgi verilecek ardından eserleri mercek altına alınacaktır. Kadın yazarlar, karşılaştıkları tüm yapısal ve kültürel engellere rağmen edebiyat alanında varlık göstermiş; bu varlığı her geçen gün daha da güçlenerek sürdürmeye devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sadiye Vefik, *Muhaberat-ı Hakikiye, Bir Günahkâr Geceden Sonra.*

SADİYE VEFİK: HER LIFE, ART, AND LITERARY POSITION

Sude YILMAZ

Hacettepe University, Institute of Social Sciences, New Turkish Literature
E-mail address: sudeyilmaz@hacettepe.edu.tr, ORCID: 0009-0005-4377-3091

Abstract

Literature, which encompasses all phenomena related to human beings, is one of the most important means of explaining humans to one another. In Turkish literature, female writers began to move toward a different line—rather than being positioned as the opposite of the male gender in fiction—with the Tanzimat Literature period, which is considered the beginning of many literary genres. The path opened by Fatma Aliye and Emine Semiye enabled more female writers to emerge and participate in the literary world. However, some female writers were still considered outside the canon, and their works remained behind dusty curtains. Sadiye Vefik, the subject of our study, is one of these writers. After a thorough literature review, it was determined that although the author, who produced works especially during the Second Constitutional Period, wrote novels and short stories, she did not gain the place she deserved in the literature. The information we have been able to obtain about her life is limited. It is known that she began her literary career with the serialized story titled "Ebedi Hüsran" in the magazine Kadınlar Dünyası. Her novels Muhaberat-ı Hakikiye and Bir Günahkâr Geceden Sonra are significant for the literary world in terms of addressing women's practices and experiences in daily

life. The aim of this study is to bring Sadiye Vefik's works and life to light and to contribute to her gaining the place she deserves in the literature. In line with this aim, based on the information we have been able to obtain, information about the author's life will be provided, followed by an examination of her works. Despite all the structural and cultural obstacles they faced, female writers have maintained their presence in the field of literature and continue to strengthen it with each passing day.

Keywords: Sadiye Vefik, *Muhaberat-ı Hakikiye, Bir Günahkâr Geceden Sonra.*

İBN-İ BATTUTA SEYAHATNAMESİNE GÖRE ANADOLU'DA TÜRK KÜLTÜRÜNÜN İZLERİ

Şahali SAĞDIÇ

Selçuk Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü,
Disiplinler Arası Türkiyat Araştırmaları Ana Bilim Dalı
E-posta adresi: sagdicsahali@gmail.com, ORCID: 0009-0007-5179-1139

Özet

14. yüzyılın en önemli seyyahlarından biri olan İbn-i Battuta, geniş coğrafyaları kapsayan seyahatleri sırasında Anadolu'ya da uğramış ve burada gözlemlediği sosyal, kültürel ve siyasi hayat hakkında önemli bilgiler aktarmıştır. İbn-i Battuta eserinde, özellikle Anadolu'daki Türk beylikleri döneminin toplumsal yapısını anlamak açısından önemli bir kaynak niteliği taşımaktadır.

Seyyahın aktardığı bilgiler incelendiğinde, Anadolu toplumunda misafirperverliğin oldukça önemli bir değer olduğu görülmektedir. Özellikle ahî zaviyelerinde yolcuların ücretsiz ağırlanması, yiyecek ve barınma ihtiyaçlarının karşılanması, dönemin sosyal dayanışma anlayışını yansıtmaktadır. Artı olarak hükümdarların yolculara ve ilim adamlarına karşı gösterdiği ilgi ve cömertlik de dikkat çekmektedir. İbn-i Battuta'nın birçok şehirde hükümdarlar tarafından hediyelerle karşılanması, Türk kültüründe misafire verilen değerin bir göstergesi olarak karşımıza çıkmış bulunmaktadır.

Seyahatnamede ayrıca ulema ve din adamlarının toplum içerisindeki saygın konumu da vurgulanmış, Türk hükümdarlarının fıkıh bilginlerine gösterdiği saygı, onların hükümdarların yanındaki konumu ve sosyal hayattaki etkileri açık bir şekilde aktarılmıştır. Bunun yanı sıra şehir hayatı, ticari faaliyetler, dini merasimler ve cenaze törenleri gibi gündelik yaşamın farklı yönleri de seyahatnamede ayrıntılı biçimde ortaya konulmuştur.

Bu çalışmada, İbn-i Battuta'nın Anadolu'da bulunduğu süre boyunca yaptığı gözlemler, Anadolu'daki Türk kültürünün İslam dininin etkisiyle Anadolu'da geçirmiş olduğu değişimler, sosyal dayanışma, misafirperverlik, dini hayat ve siyasi gelenekler gibi temel unsurları ele alınmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İbn-i Battuta, Anadolu, Türk kültürü, Ahilik, Seyahatname.

TRACES OF TURKISH CULTURE IN ANATOLIA ACCORDING TO THE TRAVELOGUE OF IBN BATTUTA

Şahali SAĞDIÇ

Selçuk University, Institute of Turkic Studies, Department of Interdisciplinary Turkic Studies,
E-mail address: sagdicsahali@gmail.com, ORCID: 0009-0007-5179-1139

Abstract

One of the most important travelers of the 14th century, Ibn Battuta visited Anatolia during his extensive journeys across vast geographies and provided significant information about the social, cultural, and political life he observed there. His work constitutes an important source for understanding the social structure of the Turkish principalities period in Anatolia.

An analysis of the traveler's accounts reveals that hospitality was a highly valued principle in Anatolian society. In particular, the free accommodation of travelers in Ahi lodges, along with the provision of food and shelter, reflects the social solidarity of the period. In addition, the interest and generosity shown by rulers

toward travelers and scholars are noteworthy. Ibn Battuta's reception with gifts by rulers in many cities stands as an indicator of the value placed on guests in Turkish culture.

The travelogue also emphasizes the respected position of scholars and religious figures within society. The respect shown by Turkish rulers to jurists, their position alongside rulers, and their influence on social life are clearly conveyed. Furthermore, various aspects of daily life—such as urban life, commercial activities, religious ceremonies, and funeral rites—are presented in detail.

In this study, Ibn Battuta's observations during his stay in Anatolia, as well as the transformations of Turkish culture in Anatolia under the influence of Islam, are examined together with fundamental elements such as social solidarity, hospitality, religious life, and political traditions.

Keywords: Ibn Battuta, Anatolia, Turkish culture, Ahi organization, Travelogue.

YAŞAR KEMAL'İN *İNCE MEMED* ROMANINDAKİ ALKIŞ VE KARGIŞLAR

Şerife Nur DERE
YL Öğrencisi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Türk Dili Bilim Dalı
E-posta adresi: dere.serife.21@gmail.com, ORCID: 0009-0006-1005-1217

Özet
Türk sözlü kültüründe önemli yere sahip olan alkış ve kargışlar genellikle günlük konuşma dilinde kullanılan kalıplaşmış ifadelerdir. Türk dünyasında daha çok "alkış" ve "kargış" şeklinde bilinen terimlerin Türkiye Türkçesindeki karşılığı genellikle "dua" ve "beddua"dır. Terimler Divanü Lügati't-Türk, Kutadgu Bilig ve Dede Korkut Kitabı'nda alkış ve kargış şeklinde karşımıza çıkmaktadır. *Alkış* terimi "iyi dilek, dua etme, övme" gibi anlamlarda kullanılırken *kargış* terimi "lanet, ilenç, beddua, kötü dilek" gibi anlamlarda kullanılmıştır. Bu ifadeler gündelik dilde sözlü olarak kullanıldığı gibi edebî eserlere yazılı olarak da yansımıştır. Bu çalışmada Yaşar Kemal'in *İnce Memed* isimli romanında bulunan alkış ve kargışlar derlenmiştir. Araştırmanın amacı, söz konusu eserde kullanılan bu sözlü kültür unsurlarını tespit etmek ve metin içerisindeki işlevlerini ortaya koymaktır. Sözlü kültürde oldukça sık kullanılan bu ifadelerin Türk romancılığına nasıl yansıdığını incelemek de araştırmanın bir başka amacıdır. Çalışmada öncelikle alkış ve kargış ifadeleri belirlenmiştir. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmiştir. Sonuç kısmında *İnce Memed* romanının sadece toplumsal gerçekçi bir roman değil, aynı zamanda Anadolu sözlü kültürüne ait alkış ve kargışların edebî metne yansımasını göstermesi açısından önemli bir kaynak olduğu konusundaki tespitlere yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Alkış, kargış, İnce Memed, Yaşar Kemal, sözlü kültür.

BLESSINGS AND CURSES IN YAŞAR KEMAL'S NOVEL *İNCE MEMED*

Şerife Nur DERE
MA Student , Selçuk University, Institute Of Social Sciences, Department of Turkish Language and Literature, Turkish Linguistics Branch
E-mail address: dere.serife.21@gmail.com ORCID: 0009-0006-1005-1217

Abstract
In Turkish oral culture, blessings and curses hold significant importance and are generally standardized expressions used in everyday spoken language. In the Turkic world, the terms known more commonly as *alkış* "blessing" and *kargış* "curse" are generally translated as "dua" and "beddua" in Turkish. These terms appear in the Divanü Lügati't-Türk, Kutadgu Bilig, and the Book of Dede Korkut as *alkış* "blessings" and *kargış* "curses". The term *alkış* "blessings" is used to mean good wishes, prayers and praise, while the term *kargış* "curses" is used to mean curses, imprecations, maledictions and ill wishes. These expressions are used orally in everyday language as well as reflected in written literary works. This study compiles the blessingand curse expressions found in Yaşar Kemal's novel, İnce Memed. The aim of this research is to identify these elements of oral culture used in the work in question and to reveal their functions within the text. Another aim of the research is to examine how these frequently used expressions in oral culture are reflected in Turkish novels. The obtained data were evaluated using the content analysis method. The obtained data were evaluated using the content analysis method. The conclusion includes findings that the novel İnce Memed is not only a social

realist novel, but also an important source for demonstrating the reflection of blessings and curses from Anatolian oral culture in literary texts.

Keywords: Applause, curse, İnce Memed, Yaşar Kemal, oral culture.

KAPI AĞASI GAZANFER AĞA İÇİN YAZILMIŞ CİHAT KONULU BİR ESER: *KİTÂB-I TAʿRÎF-İ TARÎK-İ CİHÂD*

Şule DOĞANÇAY

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Eski Türk Edebiyatı, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı,
E-posta adresi: sdogancay@icloud.com, ORCID: 0009-0008-3296-6455

Özet

Klasik Türk-İslam literatüründe gaza ideolojisini ve cihadın manevi mükâfatlarını kitlelere aktarmayı hedefleyen "fezâil-i cihâd" türü, toplumsal motivasyonun ve dinî meşruiyetin inşasında merkezi bir rol oynamıştır. Bu çalışmada ele alınan ve *Kitâb-ı Taʿrîf-i Tarîk-i Cihâd* (*Gazâ ve Cihâdun Ecr ve Fezâilidür*) başlığını taşıyan risale, Nûh Ağa b. Abdülmennân tarafından, Kapı Ağası Gazanfer Ağa'nın isteği üzerine Arapçadan Türkçeye tercüme edilmiştir. Tercümenin tarihi olmamakla birlikte Gazanfer Ağa'nın Kapı Ağası olduğu III. Mehmed (1595-1603) döneminde muhtemelen de Eğri Seferi sırasında kaleme alınmıştır. Şimdilik tek nüsha olan ve Berlin Devlet Kütüphanesi Or. nr. 129'da bulunan risale 19 varaktan oluşmaktadır. Bu nüshanın zahriyesinde risalenin Gazanfer Ağa'nın metrukatından çıktığı yazılıdır. Nûh Ağa, risalenin aslının Arapça olduğunu ve II. Bayezid döneminde ismini belirtmediği bir müellifin *Fezâ'il-i Cihâd* konulu eserinden tercüme ettiğini söyler. Mütercim, gaza ve cihadın faziletinin anlatıldığı Arapça *Fezâ'il-i Cihâd* isimli eserin halk tarafından daha iyi anlaşılması için sade bir dille Türkçeye tercüme ettiğini belirterek, Gazanfer Ağa'nın bu tercümeyi yapmasını istediğini yazar ve sonrasında risaleyi Ağa'ya ithaf eder. *Kitâb-ı Taʿrîf-i Tarîk-i Cihâd*'ta konular belli bir tavsife tâbi tutulmadan İslam tarihinin önemli gaza ve cihad hadiselerinden alıntılar yapılmış ve mütercimin kendi dönemindeki seferler ile bağlantı kurulmaya çalışılmıştır. Risalede, cihad sadece askeri bir eylem değil, "hakka davet" ve "nefsin Allah yolunda bezli" (feda edilmesi) şeklinde tanımlanmış, konu fıkhî ve tefsirî bir zemine oturtulmuştur. Cihadın hukukî statüsünü "farz-ı kifaye" ve istisnai durumlarda "farz-ı ayn" kavramları üzerinden açıklanan risalede; Tevbe, Nisa ve Enfal sureleri merkeze alınarak cihad, kul ile Allah arasındaki "kazançlı bir ticaret" olarak nitelenmiştir. Mütercim, İslam tarihinden özellikle Akabe biatlarındaki adanmışlık ve Hz. Osman'ın Tebük Gazvesi esnasında orduya yaptığı on bin dinarlık muazzam maddi katkı gibi tarihsel-menkıbevi referanslarla desteklenmiştir. Bu bildiride Kapı Ağası Gazanfer Ağa tarafından tercüme ettirilen cihad konulu bir risale üzerinden hem dönemin siyasi ve askeri tarihi hem de cihadın dönem içerisindeki önemi incelenecektir.

Anahtar kelimeler: Fezâil-i Cihâd, Gazanfer Ağa, Nûh Ağa b. Abdülmennan, gazâ ve cihad, Osmanlı cihad literatürü.

A JIHAD-THEMED WORK WRITTEN FOR CHIEF WHITE EUNUCH GAZANFER AGA: *KİTÂB-I TAʿRÎF-İ TARÎK-İ CİHÂD*

Şule DOĞANÇAY

[1]*Graduate School, Classical Turkish Literature, Department of Turkish Language and Literature,*
E-mail address: sdogancay@icloud.com, ORCID: 0009-0008-3296-6455

Abstract

In Classical Turkish-Islamic literature, the genre known as *faḍāʾil al-jihād*, which aims to convey the ideology of gaza and the spiritual rewards of jihad to wider audiences, played a significant role in shaping social motivation and religious legitimacy. The treatise examined in this study, titled *Kitâb-ı Taʿrîf-i Tarîk-i Cihâd (The rewards (ajr) and virtues (faḍāʾil, plural of faḍīla) of gaza and jihad.)*, was translated from Arabic into

Turkish by Nûh Agha b. Abdülmennân upon the request of Chief White Eunuch Gazanfer Agha. Although the exact date of the translation is unknown, it was most likely composed during the reign of Mehmed III (1595–1603), possibly in the context of the Eğri Campaign. The work survives in a single known manuscript preserved in the Berlin State Library (Or. nr. 129) and consists of 19 folios. An inscription on the flyleaf indicates that the manuscript originated from the estate of Gazanfer Agha. The translator states that the original text was in Arabic and derived from a *faḍāʾil al-jihād* work written during the reign of Bayezid II. He further notes that he rendered the text into plain Turkish to make it accessible to a broader audience and dedicated the translation to Gazanfer Agha. In the treatise, jihad is not only defined as a military endeavor but also as a call to truth (da'wah) and the sacrifice of the self in the path of God. The subject is discussed within a juridical and exegetical framework, where jihad is classified as *farḍ al-kifāya* and, under certain conditions, as *farḍ al-ʿayn*. Drawing on Qur'anic references, particularly from the Surahs al-Tawbah, al-Nisāʾ, and al-Anfāl, jihad is conceptualized as a "profitable trade" between the believer and God. The translator supports his discussion with historical and anecdotal references from Islamic history, particularly the devotion demonstrated in the Pledges of ʿAqaba and the remarkable financial contribution of ten thousand dinars made by ʿUthmān during the Expedition of Tabūk. This paper aims to examine both the political and military context of the period and the significance of jihad within that context through an analysis of this jihad-themed treatise commissioned by Chief White Eunuch Gazanfer Agha.

Keywords: Faḍāʾil al-Jihād, Gazanfer Agha, Nûh Agha b. Abdülmennân, Gaza and Jihad, Ottoman Jihad Literature

‘‘MÜCELLA’’ ROMANINDAKİ DEVRİK CÜMLE YAPISININ SÖZ DİZİMSEL İNCELEMESİ

Şuheda KARAKAYA
Selçuk Üniversitesi,Sosyal Bilimler Enstitüsü,Türk Dili ve Edebiyatı,Türk Dili
E-posta adresi: suhedakarakaya441@gmail.com, ORCID: 0009-0000-2691-1214

Özet
Türkçede kullanılan söz dizim düzeni genel olarak özne, tümleç, yüklem şeklindedir.Bu düzenden de anlaşıldığı gibi yüklem cümlenin sonunda yer almaktadır.Söz dizimi düzeni bazı durumlarda farklı şekillerde karşımıza çıkmaktadır.Özellikle edebî metinlerde çeşitli nedenlerle standart dizilişin dışına çıkıldığı görülmektedir.Bu tür yapılar devrik cümle olarak adlandırılmaktadır.Devrik cümle yapıları kullanıldıkça Türkçemizin söz dizimsel çeşitliliği artmaktadır.Bununla birlikte mühim bir inceleme alanı oluşturmaktadır.Yapılan bu çalışmada tespit edilen cümlelerde ögelerin standart ve kabul görülen dizilişten farklı bir sırada olduğu cümleler ele alınmıştır.Araştırmada romanın birinci bölümü incelenmiş olup bu bölümde yer alan cümlelerin tamamı taranarak devrik cümle yapısında olan cümleler belirlenmiştir.Tespit edilen cümleler yapısal özellikleri açısından incelenip devrik cümle dizilişine sahip olan farklı cümle yapılarının olduğu görülmüştür.Bu kapsamda özellikle ‘‘ki’’ bağlacı ile kurulan birleşik cümleler, şartlı birleşik cümleler, basit yapıda olan cümleler ve içerisinde ara söz bulunduran farklı cümlelerin devrik şekilleri üzerinde durulmuştur.Ele alınan tüm cümleler yüklemin bulunduğu konum ve diğer ögelerin yerlerini değiştirmesi gibi ölçütler açısından değerlendirilmiştir.Bu sayede sadece devrik cümleler basitçe ele alınmamış aynı zamanda hangi cümle türleri içerisinde kullanıldıkları da belirtilmeye çalışılmıştır.Elde edilen bulgular,romanın birinci bölümünde yer alan devrik cümle yapılarının kullanımının çeşitlilik gösterdiğini ve özellikle de birleşik cümle yapıları içerisinde daha çok ortaya çıktığını göstermektedir.Birleşik cümle yapılarının yanı sıra sıralı cümlelerde de devrik yapının kullanıldığı tespit edilmiştir.Ayrıca sıralı cümleler bağımlı sıralı ve bağımsız sıralı olarak ele alınmıştır.Çalışma yapılırken nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman analizi yöntemi kullanılmış olup araştırma kaynağını Mücella romanı oluşturmaktadır.Tüm bu incelemeler sonucunda söz dizimi açısından faklı kullanım alanlarının olduğu ve edebî metinlerde bu durumun sıklıkla kullanıldığı ortaya koyulmuştur.Sonuç olarak bu çalışma,bir edebî romanda kullanılan devrik cümle yapılarından örnekler sunmayı ve bu örneklerin Türkçe söz dizimi çalışmalarına katkı sağlamayı hedeflemektedir.

Anahtar kelimeler: Nazan Bekiroğlu,Mücella,devrik cümle,söz dizimi,cümle türleri.

SYNTACTIC ANALYSIS OF INVERTED SENTENCE STRUCTURES IN THE NOVEL “MÜCELLA”

Şuheda KARAKAYA
Selçuk University,Institute of Social Sciences, Turkish Language and Literature, Turkish Language
E-mail address: suhedakarakaya441@gmail.com, ORCID:0009-0000-2691-1214

Abstract
This study examines the inverted sentence structures in the first chapter of Nazan Bekiroğlu’s novel Mücella from a syntactic perspective. In Turkish, the typical word order is subject–object–verb, with the predicate generally placed at the end. However, especially in literary texts, this standard structure is often altered for stylistic purposes. Such deviations are referred to as inverted sentences and contribute to the syntactic diversity of Turkish.In this research, sentences that differ from the standard word order were identified and analyzed.

The first chapter of the novel was thoroughly examined, and all sentences were scanned to determine those with inverted structures. These sentences were then analyzed in terms of their structural characteristics. It was observed that inverted structures appear in various sentence types. Particular focus was placed on compound sentences formed with the conjunction “ki,” conditional compound sentences, simple sentences, and sentences containing parenthetical elements. The sentences were evaluated based on the position of the predicate and the arrangement of other sentence elements. Thus, the study not only identifies inverted sentences but also examines the types of sentences in which they occur.The findings indicate that inverted sentence structures are used in diverse ways in the first chapter and appear more frequently in compound sentences. In addition, inverted structures were also found in coordinated sentences, including both dependent and independent types. The study employs the document analysis method, and the primary source is the novel Mücella. Overall, the results reveal that inverted sentence structures are widely used in literary texts and represent an important aspect of Turkish syntax.

Keywords: Nazan Bekiroğlu, Mücella, inverted sentence, syntax, sentence types.

GÜN IŞIĞINA ÇIKMAMIŞ BİR HALK BİLİMİ TASNİF GİRİŞİMİ: ALİ RIZA YALGIN'IN TASNİF PLANI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Tuğba BORA

Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı, Türk Dili ve Edebiyatı
E-posta adresi: tugba-bora@hotmail.com, ORCID: 0000-0001-6400-966X

Özet

Türkiye'de adı ilk kez 1913 yılında Ziya Gökalp tarafından, *halkiyat* biçiminde kullanılan halk bilimi terimi; Ziya Gökalp'ın ardından gelen araştırmacılar tarafından *folklor*, *hikmet-i âvâm* vd. adlarla yaygınlık kazanmıştır. Halk bilimi çalışmaları, özellikle cumhuriyet döneminde, her geçen gün ivme kazanarak devam etmiştir. Türk Dil Kurumu, Halkevleri vd. kurumlar aracılığıyla folklor ürünlerini derleme faaliyetleri devlet eliyle ve desteğiyle devam etmiştir. Dolayısıyla çalışmalarda nitelik ve nicelik açısından önemli ölçüde artış olduğu görülmektedir. Bu dönemde öne çıkan araştırmacılardan biri olan, Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk resmî etnoloğu Ali Rıza Yalgın (1888-1960) Türkiye'nin birçok şehrinde hem resmî görev yapmış hem de şahsî olarak derleme çalışmaları yürütmüştür. Özellikle Türkmen Yörükler arasında uzun yıllar geçirmiş, başta *Cenupta Türkmen Oymakları* (1934) olmak üzere çok sayıda kitap ve çeşitli dergilerde yayımlanmış pek çok yazıya imza atmıştır. Bu çalışmalar esnasında *Folklor ve Etnoğrafya Belgelerini Araştırma ve Toplama Planı* adıyla bir halk bilimi çalışmaları tasnif planını 1955 tarihli *Türk Folklor Araştırmaları Dergisi*'nin 71. sayısında yayımladığı görülmektedir.

Çalışmamızda, bugüne kadar tespit edilmemiş olan, Ali Rıza Yalgın'ın ortaya koyduğu halk bilimi çalışmaları tasnif planını incelemek ve gün ışığına çıkarmak temel hedeftir. Söz konusu tasnif denemesinin halk bilimi açısından incelenmesi ve değerlendirilmesi, Türkiye'de yapılan ilk tasnif planlarından biri olarak öneminin tespit edilmesi ve bilim dünyasına tanıtılması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Halk bilimi, folklor, tasnif, Ali Rıza Yalgın, monografi

AN UNPUBLISHED FOLKLORE CLASSIFICATION ATTEMPT: AN EVALUATION OF ALİ RIZA YALGIN'S CLASSIFICATION PLAN

Tuğba BORA

Selçuk University, Institute of Social Sciences, Department of Turkish Language and Literature, Turkish Language and Literature.
E-mail address: tugba-bora@hotmail.com, ORCID: 0000-0001-6400-966X

Abstract

The term "folk science" (halk bilimi), first used in Turkey in 1913 by Ziya Gökalp in the form *halkiyat*, gained wider currency through subsequent researchers under various names such as *folklor, hikmet-i âvâm*, and others. Studies in folk science continued with increasing momentum, particularly during the Republican era. Through institutions such as the Turkish Language Association (Türk Dil Kurumu) and the People's Houses (Halkevleri), the compilation and documentation of folklore materials were carried out with state support and under official auspices. Consequently, a significant increase in both the quality and quantity of scholarly work can be observed.

One of the prominent researchers of this period was Ali Rıza Yalgın (1888–1960), the first official ethnologist of the Republic of Turkey. Yalgın served in official posts in many cities across Turkey while also conducting

independent fieldwork and compilation studies. He spent many years among Turkmen Yörük communities and produced numerous works, including *Cenupta Türkmen Oymakları* (1934), as well as many articles published in various journals. During these studies, he also developed a classification scheme for folk science research entitled "The Plan for Investigating and Collecting Folklore and Ethnography Documents," which he published in the 71st issue (1955) of the journal *Türk Folklor Araştırmaları*.
In this study, the primary objective is to examine and bring to light the classification plan for folklore studies developed by Ali Rıza Yalgın, which has not been identified until now. It is aimed to analyze and evaluate this classification attempt from the perspective of folklore studies, to determine its significance as one of the earliest classification plans in Turkey, and to introduce it to the academic world.

Keywords: Folk science (folklore studies), folklore, classification, Ali Rıza Yalgın, monograph.

MARCO POLO'NUN SEYAHATNAMESİNDE İRAN

Turunç AKBAŞ
Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Orta Çağ Tarihi Bilim Dalı, Tarih Ana Bilim Dalı
E-posta adresi:akbasturunc@gmail.com, ORCID: 0009-0009-7380-0053

Özet
Batı Asya'da, İran Platosu üzerinde yer alan İran, Orta Çağ seyyahlarının seyahatnamelerinde önemli bir yer tutmaktadır. Bu seyyahlardan biri olan Marco Polo, 1271-1295 yılları arasında gerçekleştirdiği seyahatinde, İran'dan da geçmiş ve burasıyla ilgili çeşitli bilgiler vermiştir. Tebriz, Fars, Yezd, Kirman ve Hürmüz gibi yerler hakkında verdiği bilgiler dışında, Haşhaşîlerden de detaylıca bahsetmiştir. Polo'nun anlatıları sadece fiziki mekanlarla sınırlı kalmamış; bölgenin sosyal dokusu, doğası, yiyecek-içecek kültürü ve zanaat dallarıyla ilgili bilgelere de yer vermiştir. Ayrıca Marco Polo'nun, İran'da gördüğü bazı yerleri Hristiyanlık ile ilgili efsanelere bağlaması, kendi kültür ve inancına dair çeşitli çıkarımlarda bulunması da dikkat çekicidir.
İran'ın, önemli medeniyetlere ev sahipliği yapmış olması hasebiyle bu önemli yeri bir de Batılı bir seyyahın gözünden okuma isteği, çalışmanın amacını teşkil etmektedir. Çalışmada uygulanan metotta: Giriş kısmında İran coğrafyasıyla ilgili kısaca verilen bilgilerden sonra, seyahatname kavramı hakkında malumat verilmiş ve sonrasında Marco Polo'nun hayatı ve eseriyle ilgili kısa bir anlatım yapılmıştır. Daha sonra ana konu olarak Marco Polo'nun İran'da anlattığı yerler kaleme alınmıştır. Bu yerler hakkında öncelikle asgari bir bilgi verilmiş, ayrıca diğer Orta Çağ seyyahlarının anlatımlarında da faydalanılmıştır. Ana kaynak olarak Marco Polo/ Dünyanın Hikâye Edilişi kitabı kullanılmış, bunun dışında farklı kaynaklardan da istifade edilmiştir. Marco Polo'nun seyahatnamesinde, yalnızca İran'ın anlatıldığı bölümler alınarak bir sınırlamaya gidilmiştir. Çalışmanın sonunda Marco Polo'nun anlattıkları doğrultusunda genel bir sonuca varılmış, ayrıca eleştirel bir bakış açışıyla da bir anlatım oluşturulmuştur.

Anahtar kelimeler: Marco Polo, İran, Seyahatname.

IRAN IN THE TRAVELOGUE OF MARCO POLO

Turunç AKBAŞ
Selçuk University, Institute of Social Sciences, Department of Medieval History, Department of History
E-mail address: akbasturunc@gmail.com, ORCID: 0009-0009-7380-0053

Abstract
Situated on the Iranian Plateau in Western Asia, Iran holds a significant place in the accounts of medieval travelers. Marco Polo, one of the most prominent of these figures, traversed Iran during his journey between 1271 and 1295, providing a wealth of information regarding the region. Beyond his accounts of major urban centers such as Tabriz, Fars, Yazd, Kerman, and Hormuz, he offered detailed descriptions of the Order of Assassins (Hashshashins). Polo's narratives are not limited to physical geography; they also encompass insights into the social fabric, natural environment, culinary culture, and craftsmanship of the region. Furthermore, it is noteworthy that Marco Polo linked certain sites in Iran to Christian legends, reflecting his own cultural and religious worldview.
The objective of this study is to examine Iran—a geography that has hosted major civilizations—through the lens of a Western traveler. The methodology is structured as follows: the introduction provides brief geographical context of Iran, followed by a discussion on the concept of the travelogue and a concise biography of Marco Polo and his work. Subsequently, the primary focus shifts to the specific Iranian locales described

by Polo. Preliminary information is provided for each location, supplemented by the accounts of other medieval travelers for comparative analysis. The primary source utilized is Marco Polo's The Travels (Description of the World), alongside various secondary sources. The scope of this study is limited to the sections of the travelogue specifically concerning Iran. The study concludes with a general evaluation based on Polo's narratives, formulated through a critical perspective.

Keywords: Marco Polo, Iran, Travelogue.

KAZAKİSTAN'DA PAYLAŞILAMAYAN BİR ŞEHİR: BAYKONUR

Ulbosyn SERIKBAY
Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Ana Bilim Dalı, Atatürk ilkeleri ve İnkılap Tarihi Bilim Dalı,
E-posta adresi: ulbss09@gmail.com, ORCID: 0009-0007-8914-4877

Özet
Bölgesel tarih çalışmaları; ulusal ve uluslararası tarih araştırmalarının temeli sayılabilir. Kazakistan içerisinde bu anlamda çalışılabilecek pek çok nokta bulunmaktadır. Ne yazık ki, bölge halkının kendi zengin tarihi mirasını anlama düzeyinin yeterli olmadığı görülmektedir. Bu tür yerleşim yerlerinden biri Baykonur şehridir ve burada bulunan uzay üssünün tarihidir. Sovyet döneminde Baykonur şehrinin tarihi, ideolojik nedenlerle tarihçilerden ve kamuoyundan gizlenmiştir. Hatta bulunduğu yer bile gizli tutulmuş, okul ders kitaplarında gösterilmemiş; önce şartlı olarak Zarya, daha sonra ise resmi olarak Leninsk adıyla anılmıştır. İlginç olan ise şehrin nüfusunun Kızılorda şehrinin nüfusuna eklenerek kaydedilmesidir. Ayrıca belirtmek gerekir ki, 1959 yılında ABD'de yayımlanan okul ders kitaplarında Töretam yerleşim yeri gösterilmiş ve onun yanında Sovyet uzay üssünün bulunduğu yazılmıştır. Bütün bunlar, Baykonur Uzay Üssü'nün "Soğuk Savaş" yıllarında oldukça tartışmalı ve rekabet konusu olan bir araştırma alanı olduğunu göstermektedir. Bu nedenle, onun gelişim sürecini ayrıntılı biçimde ortaya koymak günümüz açısından büyük önem taşımaktadır.
Sovyet yıllarında sansür süzgecinden geçirilerek Baykonur Uzay Üssü'nün tarihi ve faaliyetleri hakkında süreli yayınlarda birçok makale yayımlanmıştır. Birlik ve cumhuriyet düzeyindeki sinemacılar ile sanatçılar Baykonur Uzay Üssü hakkında belgesel filmler, şiirler ve manzum eserler kaleme almışlardır. Uzay üssünün tarihi ve faaliyetleri Sovyet bakış açısıyla yazılmış olsa da bunların kaynak değeri oldukça büyüktür. Bu bağlamda, günümüz tarih biliminin ulaştığı başarılar ve yöntemler ışığında bu eserler üzerinde bilimsel kaynak incelemeleri ve değerlendirmeleri yapmak önemini korumaktadır. Bağımsızlık yıllarında ise ilk kez yerli süreli yayınlarda Baykonur Uzay Üssü konusu kamuoyunda geniş şekilde tartışılmaya başlanmıştır. Bu tartışmalar esas olarak yeni jeopolitik koşullar altında Baykonur şehrinin tarihsel kaderi ve Rusya'ya kiralanması meselesi etrafında şekillenmiştir. Devlet ve kamuoyu düzeyindeki tartışmalar sırasında, üssün uzun süreli olarak Rusya'ya kiralanmasının gerekçelerini ve şartlarını bilmek, ayrıca geleceğini öngörmek de günümüz açısından önemli bir konu olmaya devam etmektedir.

Anahtar kelimeler: Baykonur uzay üssü, Kazakistan, Sovyet dönemi, Soğuk Savaş, bölgesel tarih, jeopolitik, tarihî miras.

A DISPUTED CITY IN KAZAKHSTAN: BAYKONUR

Ulbosyn SERIKBAY
Selcuk University, Institute of Social Sciences, Department of History, Division of Atatürk's Principles and History of Reforms,
E-mail address: ulbss09@gmail.com, ORCID: 0009-0007-8914-4877

Abstract
Regional historical studies can be considered the foundation of national and international historical research. Within Kazakhstan, there are many sites that can be studied in this regard. Unfortunately, it is observed that the local population does not sufficiently understand its own rich historical heritage. One of such places is the city of Baikonur and the history of the space base located there. During the Soviet period, the history of the

city of Baikonur was hidden from historians and the public for ideological reasons. Even its location was kept secret and was not shown in school textbooks; it was first conditionally referred to as Zarya, and later officially named Leninsk. Interestingly, the population of the city was recorded by being added to the population of Kyzylorda. It should also be noted that in school textbooks published in the United States in 1959, the settlement of Töretam was indicated, and it was written that the Soviet space base was located next to it. All this shows that the Baikonur Cosmodrome was a highly controversial and competitive field of research during the years of the "Cold War." Therefore, presenting its development process in detail is of great importance today.

During the Soviet years, many articles on the history and activities of the Baikonur Cosmodrome were published in periodicals after passing through censorship. Filmmakers and artists at both union and republic levels produced documentary films, poems, and poetic works about the Baikonur Cosmodrome. Although the history and activities of the space base were written from a Soviet perspective, their source value is quite significant. In this context, it remains important to conduct scholarly source analysis and evaluations of these works in light of the achievements and methods of modern historical science. During the years of independence, for the first time, the topic of the Baikonur Cosmodrome began to be widely discussed in the public sphere through national periodicals. These discussions mainly revolved around the historical fate of the city of Baikonur under new geopolitical conditions and the issue of its lease to Russia. In the course of discussions at both the state and public levels, understanding the reasons and terms for leasing the base to Russia for the long term, as well as predicting its future, continues to be an important issue today.

Keywords: Baikonur cosmodrome, Kazakhstan, Soviet period, Cold War, regional history, geopolitics, historical heritage.

SULTAN I. ALÂEDDİN KEYKUBAD DÖNEMİ SARAY TEBAA İLİŞKİLERİ

Ülkühan SARIKAYA
Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih, Orta Çağ Tarihi,
E-posta adresi: uulkuhan@gmail.com, ORCID: 0009-0005-5755-691X

Özet
Bu çalışmanın amacı, Anadolu Selçuklu Devleti'nin güçlü hükümdarlarından Sultan I. Alâeddin Keykubad döneminde saray ile tebaa arasındaki ilişkileri farklı toplumsal gruplar üzerinden incelemektir. Alimler, isyancı ve suçlular, ahiler, muhtaçlar ve gayrimüslimler gibi kesimlerin sarayla olan etkileşimleri, dönemin siyasi ve sosyal düzenini anlamak açısından kritik öneme sahiptir. Araştırmada tarihsel-analitik yöntem kullanılmış; dönemin kronikleri, vakayinameler, hukuki belgeler ve modern tarih araştırmaları incelenmiştir. Karşılaştırmalı analiz yoluyla her grubun sarayla ilişkileri ayrı ayrı değerlendirilmiştir. Çalışma, siyasi, kültürel, ekonomik ve sosyal boyutlarıyla saray-tebaa ilişkilerini ele almaktadır. Alimler ilmi faaliyetler ve saray desteği bağlamında; isyancı ve suçlular merkezi otoriteye karşı tehdit unsuru olarak; ahiler ekonomik ve sosyal düzenin sağlanmasında; muhtaçlar refah politikaları çerçevesinde; gayrimüslimler ise vergi düzenlemeleri ve kültürel etkileşimler bağlamında incelenmiştir. Bulgular, Sultan Keykubad'ın güçlü merkezi otoriteyi sürdürürken aynı zamanda toplumsal bütünleşmeyi destekleyen politikalar geliştirdiğini göstermektedir. Çalışma, saray-tebaa ilişkilerini çok boyutlu bir perspektifle ele alarak, Keykubad dönemini Anadolu Selçuklu tarihinin hem siyasi hem de sosyal açıdan dengeli bir dönemi olarak değerlendirmektedir.

Anahtar kelimeler: Alâeddin Keykubad, Saray, Tebaa, Anadolu Selçuklu.

PALACE-SUBJECT RELATIONS DURING THE REIGN OF SULTAN ALÂEDDİN KEYKUBĀD I

Ülkühan SARIKAYA
Selçuk University, Institute of Social Sciences, Department of Medieval History,
E-mail address: uulkuhan@gmail.com, ORCID: 0009-0005-5755-691X

Abstract
The objective of this study is to examine the relations between the court and the subjects during the reign of Sultan Alaaddin Keykubad I, one of the most powerful rulers of the Anatolian Seljuk State, through the lens of various social groups. The interactions of groups such as scholars, rebels and criminals, akhis, the needy, and non-Muslims with the palace are of critical importance for understanding the political and social order of the period. A historical-analytical method was employed in the research, involving the analysis of contemporary chronicles, annals, legal documents, and modern historical studies. Through comparative analysis, the relations of each group with the court were evaluated individually. The study addresses court-subject relations across political, cultural, economic, and social dimensions. Within this framework, scholars are examined in the context of scholarly activities and patronage; rebels and criminals as elements of threat to central authority; akhis in the maintenance of socio-economic order; the needy within the scope of welfare policies; and non-Muslims in the context of tax regulations and cultural interactions. The findings indicate that while Sultan Keykubad maintained a strong central authority, he simultaneously developed policies that fostered social integration. By addressing court-subject relations from a multidimensional perspective, this study evaluates the era of Keykubad as a politically and socially balanced period of Anatolian Seljuk history.
Keywords: Alâeddin Keykubad, Palace, Subjects, Anatolian Seljuks.

I. DÜNYA SAVAŞI ARİFESİNDE KARAMAN'DA BİR ŞİRKETLEŞME GİRİŞİMİ: KARAMAN KOLEKTİF EMNİYET ŞİRKETİ VE TALİMATNAMESİ (1914)

Veysel YILMAZ
Yüksek Lisans Öğrencisi, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Bilimdalı, Yakın Çağ Tarihi Anabilim Dalı,
E-posta adresi: vysl7070@gmail.com, ORCID: https://orcid.org/0009-0008-3443-7629

Emre KOÇ
Dr. Öğr. Üyesi, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Tarih Bölümü
E-posta adresi: koc.emree36@gmail.com, ORCID: https://orcid.org/0000-0002-6562-2391

Özet
Bu çalışmada I. Dünya Savaşı arifesinde Anadolu'da ortaya çıkan kentsel dönüşümün önemli bir yansıması olan Karaman'da kurulan Kolektif Emniyet Şirketi incelenmiştir. Osmanlı Devleti'nde ilk anonim veya kolektif şirketler batılılaşmanın etkisiyle ortaya çıkmıştır. Tanzimat döneminde yapılan ekonomik düzenleme ile ivme kazanmış olan bu tür şirketlerin sayısı ilk başlarda çok azdır. II. Meşrutiyet dönemiyle beraber Milli iktisat politikası benimsenerek bu şirketlerin sayısında önemli derecede artış meydana gelmiş ve bu dönemde yapılan çalışmanın sonucunda Anadolu'nun bazı kentlerinde bahsi geçen türde şirketler kurulmaya başlanmıştır. Bu kentlerden biri de Karamandır. Bu kentte kurulmuş olan Karaman Emniyet Şirketi de bu dönemde taşrada yer alan kolektif şirketlere dikkat çekici bir örnek teşkil etmektedir. Bu tür şirketlerin iç tüzüğünü anlamak adına, ele alınmış olan Karaman Emniyet Şirketi'nin kuruluşu, kurucuları, faaliyet alanları ve yönetim yapısı incelenmiştir. Buna göre şirketi kuranlar bu şirketin bir "kolektif şirket" olduğunu kendi aralarında gerçekleştirmiş oldukları "akd-i şirket" nizamnamesi ile ikrar etmişlerdir. Şirketin merkezi Karaman'da Leblebiciler Çarşısı'nda yer alan sınırları tespit edilmiş olan bir mağazadır. Şirketin ana amacı manifatura, hububat ve bunlara benzer ürünlerin alışverişini yapmak olarak tayin edilmiştir. Her bir ortağın 30 Osmanlı lirası vermesi suretiyle kuruluş sermayesi oluşturulmuştur. Sonrasında ise şirketin yönetimi, kâr-zarar senaryolarında uygulanacak yöntem, üyelerin hak ve yükümlülükleri gibi konulardaki maddelere geçilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı, kolektif şirket, anonim şirket.

A CORPORATISATION INITIATIVE IN KARAMAN ON THE EVE OF THE FIRST WORLD WAR: THE KARAMAN COLLECTIVE INSURANCE COMPANY AND ITS BYLAWS (1914)

Abstract
This study examines the Collective Insurance Company established in Karaman, which represents a significant reflection of the urban transformation emerging in Anatolia on the eve of the World War I. The first joint-stock or collective companies in the Ottoman Empire emerged under the influence of Westernisation. The number of such companies, which gained momentum with the economic reforms of the Tanzimat period, was initially very small. With the adoption of a national economic policy during the Second Constitutional Era, there was a significant increase in the number of these companies, and as a result of the efforts made during this period, companies of this type began to be established in some cities of Anatolia. One such city is Karaman. The Karaman Security Company, established in this city, serves as a notable example of the collective companies found in the provinces during this period. To understand the internal regulations of such companies, the

establishment, founders, areas of activity and management structure of the Karaman Security Company have been examined. Accordingly, the founders acknowledged that this company was a 'collective company' through the 'articles of association' they drew up amongst themselves. The company's headquarters is a shop with defined boundaries located in the Leblebiciler Market in Karaman. The company's primary objective was defined as trading in textiles, grain and similar products. The initial capital was raised by each partner contributing 30 Ottoman lira. The articles then proceeded to cover matters such as the management of the company, the procedures to be followed in the event of profit or loss, and the rights and obligations of the members.

Keywords: Ottoman, collective company, joint-stock company.

E-TİCARET ÜRÜN DEĞERLENDİRMELERİNDE GÖNDERİM UNSURLARI[9]

Volkan İKİZ
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili Bilim Dalı, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı,
E-posta adresi: volkanikiz41@gmail.com, ORCID: 0000-0002-2304-284X

Özet
Dilbilimin çağdaş alanlarından biri olan metindilbilim metni oluşturan yapılar üzerinde yoğunlaşan bir disiplindir. "Metin nedir veya ne değildir?" sorusu üzerine başlayan araştırmaların neticesinde metinsellik ölçütleri oluşturulmuştur. Metinsellik ölçütleri *bağdaşıklık*, *metinlerarasılık*, *tutarlılık*, *amaçlılık*, *kabul edilebilirlik*, *bilgisellik* ve *durumsallık* olarak yedi başlıkta ele alınmaktadır. Metinsel bağdaşıklığı sağlayan unsurlar arasında gönderim bulunmaktadır. Bir metin içerisinde bulunan ögeler yapısal ve anlamsal olarak metin içi uyumu oluşturmaktadır. Gönderim, metin içi tutarlılığın ve uyumun sağlanmasında önemli görev üstlenen ögelerden birisidir. Tek başına anlamı olmayan gönderim ögeleri, metin içinde/dışında olma durumuna bakılarak sınıflandırılmıştır. Metin içinde gönderimde bulunulan ögenin konumuna göre ön gönderim veya art gönderim olarak adlandırılmıştır. Başta adıllar olmak üzere gösterme sıfatları ve belirlilik artikelleriyle iç gönderim oluşturulmaktadır. E-ticaret kullanımının günden güne artmasıyla birlikte bu alanda oluşan metinlerin sayısı da artmaktadır. Metindilbilimsel çalışmalar incelendiğinde ortaya konan çalışmalarda e-ticaret metinleri üzerinde herhangi bir metindilbilimsel çalışmaya rastlanmamıştır. Bu çalışma, "www.trendyol.com e-ticaret sitesi içerisindeki ürünlerde yer alan yorumlarda gönderim ne düzeyde tercih edilmiştir?" sorusu kapsamında oluşturulmuştur. Bu sayede araştırmanın e-ticaret kullanıcılarının dil kullanım tercihleriyle birlikte metindilbilimsel dil özelliklerini yansıtması beklenmektedir. Araştırmanın amacı, www.trendyol.com e-ticaret sitesindeki kullanıcı yorumlarının gönderim-iç gönderim özelinde incelenmesidir. Araştırma nitel araştırma yöntemiyle oluşturulmuştur. Araştırma www.trendyol.com içerisindeki giyim (kadın ve erkek) kategorisiyle sınırlıdır. Ayrıca değiştirim, eksilti, bağlayıcılar vb. gönderim dışında kalan diğer bağdaşıklık unsurları çalışma kapsamı dışında bırakılmıştır. Çalışmanın veri setini www.trendyol.com e-ticaret sitesi üzerinde yapılan arama sonucunda ulaşılan yorumlar oluşturmaktadır. Yorumlar metindilbilimsel çözümleme yöntemiyle gönderim-iç gönderim ögeleri bakımından incelenmiştir. Çalışmada metinsel bağdaşıklık unsurlarından biri olan gönderimin tanımı ve türleri ele alındıktan sonra seçilen metinler metindilbilimsel çözümleme yöntemiyle gönderim bakımından incelenmiştir. Araştırmanın sonucunda www.trendyol.com e-ticaret sitesinde yapılan yorumlarda gönderimin sıklıkla tercih edildiği ve metinsel bağdaşıklığı oluşturduğu tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Metindilbilim, e-ticaret, gönderim.

[9] Bu çalışma Volkan İkiz'in Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde Doç. Dr. Fatih Doğru danışmanlığında hazırladığı "Türkçe E-Ticaret Metinlerinin Metindilbilimsel Yapısı" başlıklı devam eden doktora tezinden üretilmiştir.

REFERENCE DEVICES IN E-COMMERCE PRODUCT REVIEWS[10]

Volkan İKİZ
Eskişehir Osmangazi University Institute of Social Sciences, Sub-department of Turkish Language, Department of Turkish Language and Literature,
E-mail address: volkanikiz41@gmail.com, ORCID: 0000-0002-2304-284X

Abstract
Text linguistics, one of the contemporary fields of linguistics, is a discipline that focuses on the structures forming a text. As a result of research initiated by the question "What is or is not a text?", criteria for textuality were established. These criteria are addressed under seven headings: *cohesion, intertextuality, coherence, intentionality, acceptability, informativity, and situationality*. Among the elements providing textual cohesion is reference. Elements within a text create intra-textual harmony both structurally and semantically. Reference is one of the key elements that undertake an important role in ensuring consistency and harmony within the text. Reference elements, which do not possess meaning on their own, are classified based on whether they occur inside/outside the text. Depending on the position of the referred element within the text, they are termed anaphora (back-reference) or cataphora (forward-reference). Internal reference is established primarily through pronouns, as well as demonstrative adjectives and definite articles. With the day-by-day increase in e-commerce usage, the number of texts generated in this field is also rising. A review of text-linguistic studies reveals no such research specifically conducted on e-commerce texts. This study was developed within the framework of the question: "To what extent is reference preferred in product reviews on the e-commerce site www.trendyol.com"? In this regard, the research is expected to reflect the text-linguistic language features along with the language usage preferences of e-commerce users. The aim of the study is to examine user reviews on www.trendyol.com specifically in terms of reference-internal reference. The research was conducted using a qualitative research method and is limited to the clothing (women and men) category on www.trendyol.com. Additionally, other cohesive devices such as substitution, ellipsis, and conjunctions were excluded from the scope of this study. The data set consists of reviews accessed through searches on the site. These reviews were analyzed in terms of reference/internal reference elements using the text-linguistic analysis method. Following a theoretical discussion on the definition and types of reference, the selected texts were examined. The results of the study indicate that reference is frequently preferred in reviews on www.trendyol.com and successfully establishes textual cohesion.

Keywords: Text linguistics, e-commerce, reference.

[10] This study was produced from Volkan İkiz's ongoing PhD thesis titled "The Text-Linguistic Structure of Turkish E-Commerce Texts," supervised by Assoc. Prof. Dr. Fatih Doğru at the Institute of Social Sciences, Eskişehir Osmangazi University.

BİR ŞİİR MECMUASINDA TESPİT EDİLEN ŞÛHÎ MAHLASLI ŞAİR

Yasemin KARASAKAL
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı, Eski Türk Edebiyatı, Öğrenci,
E-posta adresi: yaseminkarasakall@gmail.com, ORCID: 0000-0002-1225-2016

Özet
Klasik Türk Edebiyatına kaynaklık eden metinlerden biri de mecmualardır. Mecmualar derleniş amaçlarına göre farklı bilgiler ihtiva eder. Bunlardan şiir mecmualarında mevcut şiir türleri ve bilinen şairlerin yanında yeni şiirler, tür ve şekiller yer almaktadır. Şiir mecmualarında zaman zaman tezkirelerde ismine rastlanılan fakat herhangi bir şiir örneği bulunmayan şairlerin şiirleri de yer almaktadır. Bunun yanı sıra kimi şiir mecmualarında ise ismine daha önce bir biyografik kaynakta tesadüf edilmeyen şairler de yer almaktadır. Şiir mecmuaları, yalnızca birer şiir derlemesi değil; aynı zamanda edebiyat tarihine katkı sağlayan eserler olarak değerlendirilmektedir. Mecmualar dönemin ve derleyenin şiir zevkini yansıtmakla birlikte o dönemde şiirleri beğenilen ama günümüzde fazla bilgi sahibi olmadığımız şairleri de gün yüzüne çıkarmaktadır. Üzerine doktora çalışması yürüttüğümüz Süleymaniye Kütüphanesi Halet Efendi 244 numarada kayıtlı şiir mecmuası içinde tespit ettiğimiz "Şûhî" mahlaslı şair hakkında da biyografik kaynaklarda bilgiye rastlanamamıştır. Mecmua içinde bir gazeli yer alan şairin ismine nazire mecmualarında da rastlanmamıştır. Şûhî'nin şiirini de ihtiva eden mecmuanın ihtiva ettiği şair kadrosu ve içindeki bazı bilgilerden dolayı 16. yüzyılda derlendiğini düşünmekteyiz. Dolayısıyla Şûhî'nin de bu yüzyıl sanatçılarından olması muhtemeldir. Mahlasın anlamından hareketle Şûhî'nin bir kadın şair olduğu da düşünülebilir. Bu bildiride Süleymaniye Kütüphanesi Halet Efendi 244 numarada kayıtlı şiir mecmuasında bir gazeli yer alan Şûhî ve şiiri değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Mecmua, 16. yüzyıl, bilinmeyen şair, kadın şair, Şûhî.

A POET USING THE PEN NAME ŞÛHÎ IDENTIFIED IN A POETRY MECMUA

Yasemin KARASAKAL
Ankara Hacı Bayram Veli University, Institute of Graduate Studies, Turkish Language and Literature, Old Turkish Literature, Student,
E-mail address: yaseminkarasakall@gmail.com, ORCID: 0000-0002-1225-2016

Abctract
Mecmuas are among the primary sources of Classical Turkish Literature. They comprise different types of information depending on their purpose of compilation. Poetry mecmuas include not only established poetic forms and well-known poets, but also previously unrecorded poems, as well as various literary genres and poetic forms. In poetry mecmuas, poems by poets mentioned in biographical sources may appear even when no surviving poetic examples are available. On the other hand, some poetry mecmuas also include poets who have not been encountered in any biographical source.Therefore, poetry mecmuas should be regarded not only as collections of poems but also as works that contribute to literary history. They reflect both the literary taste of their compilers and the aesthetic preferences of their period. At the same time, they bring to light poets who were appreciated in their own time but about whom little is known today. No information about the poet using the pen name Şûhî has been found in biographical sources. The poet is identified in a poetry mecmua registered under the number Halet Efendi 244 in the Süleymaniye Library. The mecmua includes a single ghazal

attributed to this poet, and no information about Şûhî has been found in nazire mecmuas either. Based on the group of poets included in the mecmua and certain internal evidence, it is thought that the mecmua was compiled in the 16th century. Accordingly, it is likely that Şûhî was also one of the poets of this century. On the basis of the pen name, it can also suggested that Şûhî was a famele poet. This paper examines Şûhî and her poem, a ghazal included in the poetry mecmua registered under the number Halet Efendi 244 in the Süleymaniye Library.

Keywords: Mecmua, 16th century, unknown poets, women poets, Şûhî.

Selçuk Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinatörlüğü
tarafından 26702004 numaralı proje ile desteklenmiştir.

turkiyatsempozyum.selcuk.edu.tr